

JYVÄSKYLÄN KASVATUSOPILLISEN KORKEAKOULUN JULKAISUJA VI
ACTA ACADEMIAE PAEDAGOGICAE JYVÄSKYLÄENSIS VI

PAHANTAPAISSUUS YKSILÖN
SOPEUTUMATTOMUUDEN
OIREENA

(WITH ENGLISH SUMMARY)

KIRJOITTANUT
ERKKI SAARI

JYVÄSKYLÄ 1951
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOYHDISTYKSEN
KUSTANTAMA

JYVÄSKYLÄN KASVATUSOPILLISEN KORKEAKOULUN JULKAISUJA VI
ACTA ACADEMIAE PAEDAGOGICAE JYVÄSKYLÄENSIS VI

PAHANTAPAISUUS YKSILÖN
SOPEUTUMATTOMUUDEN
OIREENA

(WITH ENGLISH SUMMARY)

ERKKI SAARI

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOYHDISTYKSEN
KUSTANTAMA

ERKKI SAARI

**PAHANTAPAIUUU YKSILÖN
SOPEUTUMATTOMUUDEN
OIREENA**

JYVÄSKYLÄ 1951

URN:ISBN:978-951-39-9596-6
ISBN 978-951-39-9596-6 (PDF)
ISSN 2736-8475

Jyväskylän yliopisto, 2023

K. J. Gummerus Osakeyhtiön kirjapainossa
Jyväskylässä 1951

SISÄLLYSLUETTELO — CONTENTS

	Sivu
JOHDANTO	
I LUKU. Pahantapaiseen ja rikolliseen nuorisoon kohdistunut tutkimustyö yleensä	6
II LUKU. Pahantapaisen nuorison laitostkasvatus maassamme ja siihen liittyvä lainsäädäntö	15
III LUKU. Varsinainen tutkimus	21
A. Yleistä	21
1. Tutkimuksen kohde ja tarkoitus	21
Tutkimuksen päämäärä. Tutkimuksen kohde. Tutkimusmateriaalin edustavuus. Vertailu-aineisto.	
2. Tutkimuksen suoritus ja materiaalilähteet	27
3. Aineiston muokkauksessa käytetyt tilastolliset menetelmät	43
B. Esivaihe	46
1. Kasvuypäristö ja perhe	46
— Yleistä. Kotipaikka. Kasvuypäristö. Perhe. Sisarusuhteet. Vajavaiset perheet. Kotien taloudellinen asema. Vanhempien ammatti. Vanhempien elämäntavat. Suvun mielenterveys. Perheen rikollisuus. Puutokseton kasvuypäristö.	
2. Yksilölliset ominaisuudet	70
— Ikä. Pituus ja paino. Terveystila. Älykkyys. Luonne.	
3. Pahantapaisuus	62
— Yleistä. Omaisuusrikokset. Kouluvaikeudet. Karkailu. Ilkivalta. Siveellisyysrikokset. Nautintoainneiden käyttö. Väkivaltarikokset. Pahantapaisuuden vertailuja.	
4. Lyhennelmä	89

C. Kasvatuslaitos aika	91
1. Kasvatuslaitosajan tapahtumat	91
— Yleistä. Laitosajan pituus. Koulu- ja ammattiope-	
tus. Vapaa-aikatoiminta. Käytös ja rikkomukset.	
2. Lyhennelmä	99
D. Jälkikausi	100
1. Elämänvaiheet jälkikautena	100
— Yleistä. Kuolleet. Asepalvelus. Terveystila. Am-	
matti. Älykkyystaso elämänvaiheiden valossa. Perhe-	
suhteet. Avustusten saaminen. Väkijuomien käyttö.	
Muutto liike.	
2. Jälkirikollisuus	119
— Rikoslajit. Rikollisuus sotilas- ja siviilielämässä.	
Uusintarikollisuus.	
3. Lyhennelmä	130
IV LUKU. Tutkimustulokset ja johtopäätökset	133
A Esivaiheen ja kasvatuslaitosajan merkitys jälkikauden va-	
lossa	133
1. Peruasun ja ympäristö	133
— Yleistä. Esimerkkejä.	
2. Pahantapaisuus	143
B. Lyhennelmä	113
TAULUKOIDEN LUETTELO	147
SUMMARY	150
INDEX OF TABLES	167
TAULUKOT — TABLES	170
KIRJALLISUUSLUETTELO — BIBLIOGRAPHY	189

OIKAISUJA:

Sivu	On	Tulee olla.
60	Taulu V: ei tietoa 9,4 %	8,4
62	» VI: U-ryhmä 37,3 %	27,3
	KR: » 23,9 %	27,9
102	V. 1946 ikäryhmittymyksen luku 66.	62
120	Törkeä varkaus ja murto (U) 90.	95
173	Taulu 13: N= 119	110
	ei tietoa —(E) ja 4 (yhteensä)	1 ja 5
175	» 32: ei tietoa (U) 14	4
185	» 56: alin rivi 8 2 29 — 39	8 10 25 — 43
	» 57: ei tietoa 9	6

CORRECTIONS:

Page	Error	Should be.
60	Table V: unknown 9,4 %	8,4
62	» VI: U-group 37,3 %	27,3
	KR- » 23,9 %	27,9
102	Age make-up (1946), number 66	62
120	Robbery and burglary (U) 90.	95.
162	Drunkenness C _{U₁} —U ₂ 1.000	0.119
173	Table 13: N= 119	110
	unknown —(E) and 4 (total)	1 and 5
175	» 32: unknown (U) 14	4
185	» 56: the last line 8 2 29 — 39	8 10 25 — 43
	» 57: unknown 9	6

JOHDANTO

Maassamme on jo vuosikymmeniä tehty kasvatustyötä ilman, että olisi perusteellisemmin selvitetty, minkälaista kasvatustyötä saapuva oppilasaines on ollut ja millä tavoin se myöhemmässä elämässään on menestynyt. Tällaiseen tutkimustyöhön, jolla samalla on yleisempääkin merkitystä, on maassamme erikoisen hyvät mahdollisuudet sen vuoksi, että vuodesta 1921 lähtien suuri osa valtion kasvatustaitosten poikaoppilaista on kulkenut erityisen tarkkailulaitoksen, Järvilinnan vastaanottokodin kautta. Käsillä oleva tutkimus, jonka kohteena on Järvilinnan alkuvuosien oppilasaines, on aiottu myöhempien selvittelyjen pohjaksi. Erikoisen ansio sen aikaansaamisessa on ollut sosiaaliministeriön lastensuojelutoimiston päälliköllä ylitarkastaja Kosti Pirjolalla, jonka myötätunto ja tuki ovat olleet suorastaan korvaamattomana apuna. Tutkimustyön kulkua ovat myöskin sosiaaliministeriön muut virkamiehet ja monet johtavat viranomaiset myönteisellä asenteellaan merkittävästi edistäneet.

Opettajistani kohdistuu kiitollisuuteni erikoisesti professori Martti Kailaan, jonka ansiokas nuorisoriikollisuutta käsittelevä tutkimus vuodelta 1946 antoi työlleni arvokkaita herätteitä ja jonka ohjaukseen olen tutkimuksen kestäessä saanut turvautua. Professorien Arvo Lehtovaaran, Veli Verkon ja Kai von Fieandtin neuvot ovat myöskin auttaneet useiden ongelmien ratkaisuisissa.

Työni on tehnyt mahdolliseksi taloudellinen tuki, jota apurahoina olen eri tahoilta saanut vastaanottaa. Erityisen ratkaiseva on tutkimuksen edistymiselle ollut se suopeus, jota Jyväskylän kasvatustieteellinen korkeakoulu ja sen rehtori professori Aarni Penttilä, Lastensuojelun Keskusliitto ja sen puheenjohtaja, professori Viljo Rantasalo sekä Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja sen kansliapäällikkö, kanslianuevos Erik Mandelin, ovat tässä mielessä tutkimustoimintaani kohtaan osoittaneet.

Työni kestäessä olen lisäksi saanut henkilökohtaisten työsuoritusten muodossa apua lähes tuhatlukuiselta avustajajoukolta, jolle ketään erikseen mainitsematta pyydän tässä esittää kiitollisuuteni.

Joskin tutkimukseni täten on saanut monin muodoin tukea eri tahoilta, ovat kuitenkin lähinnä taloudelliset syyt vaikeuttaneet eräiden kysymysten perusteellista selvittelyä. Kun tällaiset seikat eivät kuitenkaan ole olleet keskeisimpiä, toivon, että työ puutteellisuuksistaan huolimatta voisi täyttää tehtävänsä ja viitoittaa tietä pahan tapaisen nuorison ongelmien perusteellisemmalle tarkastelulle.

E r k k i S a a r i.

I L U K U

PAHANTAPaiseEN JA RIKOLLISEEN NUORISOON KOHDISTUNUT TUTKIMUSTYÖ YLEENSÄ.

Nuorison pahantapaisuus ja rikollisuus¹ on tieteellisessä kirjallisuudessa joutunut runsaan ja monipuolisen selvittelyn kohteeksi. Tällaiseen onkin pätevät syynsä. Alaikäiset ovat ajallisesti lyhyen menneisyytensä vuoksi verraten helposti perusteellisemminkin tutkittavissa, koska heidän olosuhteistaan, suvustaan ja ominaisuuksistaan voidaan saada enemmän ja tarkempia tietoja kuin jo täysikasvuisiksi ehtineistä yksilöistä. Rikollisiin tekoihin johtaneiden ilmiöiden vyyhti on nuorella myös selvärakenteisempi ja paremmin kokonaisuutenakin hallittavissa. Eräänä tärkeänä vaikuttajana on lisäksi se havainto, että varhain ilmennyt pahantapaisuus on usein tulevien sopeutumattomuusilmiöiden oire. Suuri osa sielutieteen tutkimusmenetelmistä on sitäpaitsi parhaiten sovellettavissa juuri lapsen ja nuoreen. Selvittäessään pahantapaisen nuorison ongelmia tutkimustyö luo samalla pohjan siihen kohdistettavien kasvatustoimenpiteiden käyttämiselle.

On edelleen ymmärrettävää, että pahantapaiseen nuorison erikoistunut tutkimus yleensä löytää kohteensa kasvatustieteiden ja nuorisovankiloitten piiristä. Näihin laitoksiinhan on sijoitettu juuri niitä, joilla pahantapaisuus ja rikollisuus ovat vakavimman laatuksena ilmenneet. Täten yhteen paikkaan koottuina ovat tutkittavat lisäksi tutkimusaikana samanlaisissa olosuhteissa, heidän vaiheistaan on olemassa yhtenäisiä asiakirjatietoja.

¹ Käsitteet pahantapaisuus ja rikollisuus peittävät suuressa määrin toisensa, joskin edellinen on sikäli laajempialainen, että sen piiriin kuuluvat sopeutumattomuus koulunkäyntiin, karkailu kotoa ym. ilmiöt, joita ei katsota rikoksiksi.

toja, ja heitä tuntevien henkilöiden lausuntoja ja mielipiteitä on käytettävissä tai helposti saatavissa.

Ehkä voimakkaimman kannustimen tällaiseen tutkimustyöhön muodostaa se tosiseikka, että kaikkein vaikeimmille rikoksen uusijoille näyttää olevan ominaista rikollisen uran alkaminen jo varhaisessa nuoruudessa. Mitä moninkertaisemmista rikoksenuusijoista on kysymys, sitä suurempi on niiden lukumäärä, jotka ovat langenneet rikollisuuteen jo kehitysvuosien aikana. Eräänä tärkeänä vaatimuksena yhteiskunnan kannalta on näin ollen, että nuoriin rikoksenteijöihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Tutkimusten tärkeimpinä tavoitteina on ollut etsiä pahantapaisten nuorten perinnöllisistä tekijoista, ympäristöllisistä olosuhteista ja yksilöllisistä ominaisuuksista ne seikat, jotka juuri näille yksilöille näyttävät olevan ominaisimpia. Selvityksissä on tuotu runsaasti esille lukuisuustietoja pahantapaisissa nuorissa ja heidän lähisukulaisissaan havaituista sieullisista ja ruumiillisista erikoisuuksista. Varsinkin on kiinnitetty huomiota mielisairauksien ja rikollisuuden esiintymiseen tutkittavien läheisyydessä. Ympäristön osalta on selvitelty erikoisesti rikkonaisten kotien osuutta, kasvatuskoti- ja laitosympäristön merkitystä, vanhempien elämäntapojen vaikutusta, sisarussuhteita jne.¹

Tutkimuksissa esille saatavien lukujen merkitys riippuu suuresti määrin sekä perusmateriaalin runsaudesta että sen edustavuudesta. Jos tutkittavien yksilöiden määrä on vähäinen, saattaa sattuma vaikuttaa hämmäntävästi tehtäviin johtopäätöksiin. Toisaalta tuottaa suurien yksilömäärien tutkiminen usein ylivoimaisia vaikeuksia ja johtaa helposti pinnallisuuteen. Eri selvityksissä on tapausten lukumäärä vaihdellut sadasta muutamaan tuhanteen. Tutkijoiden enemmistö on tyytynyt alle viidensadan yksilön pohjamateriaaliin. Gruhlella on perusteellisessa selvityksessään (1912) vain 105 tutkittavaa ja Ahnsjö on väitöskirjassaan (1941) käyttänyt 2448 henkilöä. Milloin tutkittavien luku-

¹ Nuorisirikollisuutta käsittelevän kirjallisuuden ja eri tutkimusnäkökohtien yksityiskohtaisesta selvittelystä on tässä luovuttu sen vuoksi, että Kailan äskettäin (1946 ja 1950) ilmestyneissä tutkimuksissa nämä kysymykset ovat tulleet varsin perusteellisesti valaistuksi. — Poikkeavien lasten ominaisuuksia yleensä on selostettu myös tutkijan v. 1949 ilmestyneessä kirjassa »Sielullisesti poikkeavat lapset».

määrä on ollut pieni, on tätä haittaa pyritty vähentämään käsittelemällä tapaukset sitä yksityiskohtaisemmin.

Aineiston edustavuuteen vaikuttaa suuresti, missä määrin mukana on juuri sellaisia tutkittavia, joiden suhteen johtopäätöksiä halutaan tehdä. Milloin esim. kasvatuslaitos kokoaa oppilaansa tietyltä alueelta, antaa sen oppilasmateriaali todennäköisesti kuvan tuon alueen pahantapaisuuteen langenneista nuorista. Jos sen sijaan samalta maantieteelliseltä alueelta saa oppilaita useampi laitos, riippuu yhden laitoksen oppilasaineksen edustavuus siitä, millä tavoin nuoret laitoksiin jakautuvat. Luotettavimpia tuloksia saadaan, jos aineisto sisältää tietyn ryhmän kokonaan. Siten kuuluu esim. Kailan tutkimukseen (1946) kaikki maassamme vv. 1936—1939 kuritushuonerangaistukseen tuomitut alle 21-vuotiaat kuritushuonevangit.

Ne tutkimustulokset, joita edustavallakin materiaalilla voidaan saavuttaa, eivät kuitenkaan sellaisenaan ilmaise vielä mitään tutkittavan joukon erikoislaadusta. Jo Gruhle (1912)¹ kiinnitti huomiota siihen epäjohdonmukaisuuteen, johon syyllistyi katsottaessa jonkin ilmiön runsaan esiintymisen pahantapaisten tutkittujen joukossa olevan sellaisenaan merkinä tämän seikan haitallisesta vaikutuksesta. Tosiasia näet on, että niitä piirteitä, joita pahantapaisessa nuorisossa todetaan, on havaittavissa myös täysin normaaleilla yksilöillä. Jos tiedämme esim. jossakin tapauksessa, että tietystä pahantapaisten nuorten joukosta on isättömiä 14,7 % ja äidittömiä 10,6 %, ei johtopäätös, että isän puuttuminen saattaa lapsen suhteellisesti vaarannettumpaan asemaan kuin äidittömyys, ole ilman muuta oikea. Vastauksen saamme vasta verratessamme lukuja keskiväestön arvoihin. Tässä esimerkissä, joka koskee 2.000 pahantapaista nuorta, olivat kokonaisväestön vastaavat luvut 13,3 % ja 4,9 %. Lopullinen johtopäätös viittaisikin siten aivan päinvastaiseen suuntaan.

Parhaiten saadaan tulosten todellinen merkitys esille käyttämällä vertailuryhmää. Suorittaessaan arvokkaan tutkimuksensa ruotsalaisella pahantapaisella materiaalilla käytti David Lund (1918) apunaan suurehkoa ei-pahantapaisten nuorten joukkoa. Vertailuaineisto oli valittu siten, että siihen sisältyi

¹ Kailan (1946) mukaan s. 36.

yhtä monta samalta paikkakunnalta kotoisin olevaa ja samalaisissa olosuhteissa elänyttä yksilöä kuin tutkimusryhmäänkin. Myös suhde kotona tai laitoksissa kasvaneiden ym. välillä oli sama. Burtilla (1941)¹ oli vertailuaineistossa samaa koulua käynyt ja samanikäinen henkilö jokaista tutkimusryhmän yksilöä kohden. Mainitut tutkijat pyrkivät menettelyllään välttämään lisäksi sen virhemahdollisuuden, että pahantapaisen aineksen mahdollisesti ollessa peräisin jostakin tietystä väestönosasta tämän erikoislaatu katsottaisiin nimenomaan pahantapaisen nuorison ominaisuudeksi. Yhteiskunnan eri väestökerroksissa vaihtelevat näet monet piirteet siinä määrin, että myös kyseinen virhelähde on varsin huomionarvoinen. Kun köyhimässä väestökerroksessa, josta kasvatustilosten oppilaat usein ovat, saattaa esim. aviottomia lapsia olla suhteellisesti enemmän kuin yhteiskunnassa yleensä, voi näiden runsas esiintyminen pahantapaisen nuorison joukossa olla yhtä hyvin merkinä tämän kuulumisesta mainittuun sosiaaliseen ryhmään kuin viitteenä aviottoman syntyperän haitallisesta vaikutuksesta.

Moitteettoman vertailuaineiston hankkiminen tuottaa kuitenkin huomattavia vaikeuksia ja siksi on ilmiöiden todellista merkitystä pyritty valaisemaan myös muulla tavoin. Gruhle em. teoksessaan syventyi siinä määrin yksityisten tutkittaviensa olosuhteisiin, että hän katsoi voivansa eri tapauksissa löytää pahantapaisuuteen johtaneet tekijät. Gregor ja Voigtländer (1918) ovatkin pitäneet juuri yksityisten korostuneimmin poikkeavien tapausten selvittelyä ja tyyppiryhmittelyä tutkimuksensa pää-tavoitteena.

Kaila (1946) puolestaan on jakanut aineistonsa ryhmiin rikosten laadun ja lukuisuuden perusteella sekä vertaillut eri piirteiden muuttumista ryhmästä toiseen siirryttäessä. On näet syytä olettaa, että täten saataisiin esille ne puolet, jotka ovat eniten yhteydessä korostuvan rikollisuuden kanssa.

Kun pahantapaisuus ja rikollisuus miessukupuolella on naispuolisiin verraten huomattavasti runsaampaa, on luonnollista, että nuorison rikollisuuteen kohdistuneitten tutkimusten enemmistö käsittelee juuri ensiksi mainittuja. Eräissä selvityksissä ovat myös tyttöjen erikoisuudet tulleet esille. Näistä laajimpiin on luettava Ahnsjön (1941) tutkimus.

¹ s. 205.

Tavallisesti tyydytään esittämään tarkasteltavan aineiston ominaisuudet poikkileikkauksen luontoisesti tiettyä ajankohdantaa tai suhteellisen lyhyenä tarkkailukautena. Verraten harvoin ovat tulleet esille laajempaan kauteen kohdistuvat pitkittäisleikkaukset tutkittavien kehityksestä. Tämä johtuu niistä moninaisista vaikeuksista, joita pitemmän ajan tarkkailutyöhön kytkeytyy. Näyttäisi kuitenkin siltä, että viimeksi mainitulla menetelmällä ehkä parhaiten saataisiin esille epäsuotuisaan kehitykseen johtaneet vaikuttajat. Eräänä perusteellisimmista ja pisimpään jälkikauteen kohdistuneista tutkimustöistä on mainittava S. ja E. Glueckin suorittama selvitys. Kyseisessä työssä muodostivat pohjan tuhat nuorta poikaa, jotka vuosien 1917—1922 aikana tutkittiin Bostonin nuorisotuomioistuimessa. Ensimmäisessä tutkimuksessa (1934) esitettiin kyseisen aineksen ominaisuudet tutkimusaikana sekä 5-vuotisen jälkikauden kuluessa. Myöhemmin (1940) laativat samat henkilöt uuden selvityksen, jossa lisäksi kaksi seuraavaa 5-vuotiskautta tutkittavien elämässä sai valaistusta. Kyseeseen tuli täten itse asiassa neljä tutkimusaineiston laatua selvittävää poikkileikkausta, joista saattoi saada valaisevan kuvan yleisestä kehityssuunnasta.

Suoranaisesti kriminologisten päämäärien lisäksi voi pahan tapaiseen nuorisoon kohdistunut tutkimus löytää valaistusta käytännöllisiin ja kasvatuksellisiin kysymyksiin. Jos näet tutkittavien joukko on tullut kasvatuksellisen ohjauksen kohteeksi, on mahdollista tarkastella eri menettelytapojen onnistumista. Mikäli heidät on sijoitettu johonkin laitokseen, voidaan etsiä viitteitä kasvatuksen tehokkuudesta. Tällaisia ongelmia on tutkimuksissa yleensä kuitenkin kosketeltu verraten vähän ja käytännölliset johtopäätökset ovat useimmiten jääneet vain kriminologisten selvitysten nojalla arvioitaviksi.

Huomattavaa mielenkiintoa on herättänyt kysyminen pahantapaisen yksilön vastaisen kohtalon arvioimisesta. Ensimmäisenä selvitteli ongelmaa Burgess (1928)¹. Hän laati erityisen pistetaulukon siitä, kuinka hänen suorittamassaan jälkitutkimuksessa eri ominaisuudet vaikuttivat. Samantapaisia tarkasteluja on sen jälkeen suoritettu useampia. Yhteisenä tuloksena näyttää siltä, että prognoosin laatiminen ainakin esitetyissä tapauksissa on osoittautunut mahdolliseksi ja melkoisen luotettavaksi.

¹ Sit. Kailan (1946) mukaan.

Joskin ensi silmäyksellä näyttää siltä, että nuorison pahantapaisuuden ja rikollisuuden ongelmat olisivat jo kyllin runsaasti saaneet valaistusta, ei tämä kuitenkaan tee kysymyksen jatkuvaa tutkimista tarpeettomaksi. Rikollisuuden lajit, laatu ja syyt vaihtelevat ikäkaudesta toiseen, maasta maahan ja ajankohdasta toiseen siirryttäessä. Mitä useammassa maassa ja erilaatuisemmassa ympäristössä sekä monipuolisemmalla aineistolla tutkimuksia tehdään, sitä luotettavampi on nuorisorikollisuudesta saatava kokonaiskuva. Yhden tutkimuksen tuoma olennainen tiedon lisä saattaa olla vaatimaton, mutta vahvistaessaan toisilla tahoilla saatuja tuloksia tai herättäessään niiden kanssa ristiriitaisena mielipiteiden vaihtoa, sillä on aina merkityksensä.

II LUKU

PAHANTAPAISEN NUORISON LAITOSKASVATUS MAASSAMME JA SIIHEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ.

Pahantapaiseen nuorisoon kohdistuvalla laitospasvatuksella on maassamme vielä suhteellisen lyhyt taival takanaan. Vasta 19:nnellä vuosisadalla on maahamme perustettu ensimmäiset kasvatuslaitokset. Niiden syntyminen oli yksityisten henkilöiden aloitekyvyn ja toiminnan ansiota ja ulkonaisena aiheena oli se hätä ja kurjuus, jota yhteiskunnallisten mullistusten vaikutuksesta havaittiin erikoisesti lasten ja nuorten keskuudessa. Siten olivat vuosien 1808—1809 sodan vuoksi heitteelle jääneiden lasten surkeat olot eräänä syynä Kylliälän kasvatuslaitoksen perustamiseen vuonna 1829.¹ Nälkävuodet 1867—1868 lisäsivät edelleen suuresti hädänalaisten ja turvattomien lasten lukumäärää ja seurauksena oli erityisen seuran »Föreningen för värnlösa barns uppfostran i Finland» syntyminen vuonna 1870.²

Yhdistys puolestaan perusti maan eri puolille laitoksia tarkoituksensa toteuttamiseksi.³ Joskin nämä samoin kuin Kylliäläkin olivat lähinnä tarkoitettut juuri turvattomien lasten hädän lieventämiseen, niin jo alusta alkaen niihin otettiin myös pahantapaisia lapsia. Suurin osa mainitun yhdistyksen aikaansaamia laitoksia alkoi toimintansa jo 1870-luvulla.

Järjestetty lastensuojelutoiminta oli maassamme silloin vielä verraten hajanaisa. Yksityisten henkilöiden lisäksi olivat vain

¹ I. Vartiainen: Kylliälän kasvatuslaitos 1829—1939. Entistä Viipurin maalaiskuntaa sanoin ja kuvin ss. 132—136.

² Ehdotus suojelukasvatuksen järjestämiseksi. Komiteanmietintö s. 66.

³ Yhdistyksen aikaansaamia laitoksia olivat mm. Myrskylän asyyli, Kehvon kasvatuslaitos, Särkelän kasvatuslaitos, Weikkolan asyyli, Turvattomain tyttölasten maja, Vaasan läänin kotikoulu, Koivikon kasvatuslaitos ja Käyrän kasvatuslaitos.

kunnat varsinkin vuosisadan loppupuolella jonkin verran kiinnostuneita asiasta. Siitä olivat osoituksena eräiden kuntien perustamat laitokset sekä kasvatuslautakunnat. Tällaisen kunnallisen elimen perusti ensimmäisenä Helsingin kaupunki vuonna 1899. Lautakunnan tuli »valvoa ja pitää huolta, että ei ainoastaan kaupungin pahantapainen nuoriso vaan myöskin sellaiset lapset tämän kunnan alueella, joihin nähden kodin hoito tai koulun kuri ovat näyttäneet tehottomilta tai joiden siveellinen kehitys sitä muuten vaatii, viipymättä saavat tarpeellista hoitoa kunnan toimenpiteestä.»¹ Nykyään onkin maamme lastensuojelutyölle ominaista, että siinä kunnallisella viranomaisella on varsin keskeinen asema.

Valtiovallan osuus oli etenkin toiminnan alkuajoina perin vähäinen. Vain vuonna 1852 annettu ja vuonna 1879 muutettu vauvaishoitoasetus, palkkaussääntö vuodelta 1865 ja holhouslaki vuodelta 1898 sisälsivät säännöksiä, joihin lastensuojelutyö saattoi nojautua.² Sen sijaan ei se voimakas edistymisen, jota juuri lastensuojelualalla muissa maissa havaittiin, sanottavastikaan ilmennyt meidän lainsäädännössämme.³

Rikoslain uudistus, jolla tuli olemaan perustava merkitys rikoksiin langenneen nuorison käsittelyssä, tapahtui meillä vasta vuosisadan lopulla v. 1889, jolloin kauan valmisteilla ollut uusi rikoslaki hyväksyttiin ja astui voimaan v. 1894. Varhaisempi oikeuskäytäntö oli perustunut Ruotsin vallan aikaiseen vuoden 1734 rikoslakiin.⁴ Tämä tosin sisälsi Uplannin maakuntalaista — vanhimpia maattamme koskevia lakisäännöksiä suomalaisten muinaisten oikeustapojen lisäksi — peräisin olevan käsityksen alaikäisen vähäisemmästä vastuuasteesta, mutta mitään erityistoimenpiteitä alaikäisten rikollisten käsittelyssä ei siinä mainittu.⁵ Kuninkaallisella kirjeellä oli kuitenkin säädetty vuonna 1798, ettei pienemmistä rikoksista tuomittuja, joihin ilmeisesti juuri alaikäiset luettiin, saanut pitää yhdessä karkeampiin rikoksiin langenneiden kanssa.

¹ Em. »Ehdoitus» s. 63.

² Yhteiskunnan lasten ja nuorisonsuojelu s. 190.

³ Rehm: Das Kind in der Gesellschaft, s. 331 ja seur.

⁴ Serlachius: Suomen rikosoikeuden oppikirja. Ensimmäinen osa.

⁵ Betänkande och Förslag afgifna af den Kongl. Maj:t den 16 Oktober tillsatta komitén. Stockholm 1898. s. 15, s. 66.

Uusi rikoslakimme sisälsi sen ensi kerran Ranskan laissa vuodelta 1810 esiin murtautuneen ajatuksen,¹ että eräät alaikäiset rikoksenteelijät voitiin kokonaan vapauttaa rangaistuksesta ja soveltaa heihin kasvatuksellisia menetelmiä. Päinvastoin kuin Ranskan laki ei oma rikoslakimme myöntänyt tuomioistuimelle harkintaoikeutta siinä, onko tietyn ikäisten rikoksenteelijäin katsottava toimineen tietoisina rikoksen seurauksista ja sen mukaan rangaistava tai vapautettava, vaan laissa oli selvästi määritelty rangaistavuuden rajat.

Lain kolmannen luvun 1 §:ssä säädettiin, että teko, joka muuten olisi rangaistava, jää rankaisematta, jos sen tekee lapsi ennen kuin on täyttänyt 15 vuotta. Tuomioistuimella oli kuitenkin oikeus määrätä, että tällainen lapsi oli, mikäli hän oli täyttänyt 7 vuotta, pantava yleiseen kasvatuslaitokseen taikka määrättävä kuritettavaksi. Lisäksi määriteltiin saman luvun 2 §:ssä rangaistavuutta vähentäväksi seikaksi se, ettei teon tekijä si-
vuutettuaan 15 vuotta ollut vielä täyttänyt 18 vuotta. Ensiksi mainitun säännöksen toimeenpanoa varten tuli olla olemassa myös laissa tarkoitettuja yleisiä kasvatuslaitoksia ja siksi perustettiin jo vuonna 1890 Tuusulan pitäjään Koivulan kasvatuslaitos alaikäisille pojille. Vuonna 1894 aloitti toimintansa vastaava laitos tyttöjä varten, Vuorelan kasvatuslaitos Vihdin pitäjässä.

Yleiseurooppalaiset pyrkimykset lastensuojelua koskevan erikoislainsäädännön aikaansaamiseksi saivat maassammekin vasta-
kaikua, ja vuonna 1902 asetettiin erityinen komitea laatimaan asiasta ehdotuksensa. Vuonna 1905 valmistunut mietintö sisälsi ehdotuksen suojelukasvatukseksi, mutta kun esitykseen liittyi useita laajahkoja vastalauseita, ei laki tullut hyväksytyksi. Tästä huolimatta vaikuttivat mietinnön sisältämät ajatukset varsin hedelmöittävästi maamme lastensuojelutyöhön.

»Yhdistys turvattomien lasten kasvattamiseksi» lopetti toimintansa vuonna 1904 ja tarjosi laitoksiaan valtiolle. Tarjous hyväksyttiin, osa laitoksista lakkautettiin tarkoitustaan vastaamattomina vuonna 1909 ja osa jatkoi toimintaansa valtion ylläpitäminä.² Valtiovalta piti myös tarpeellisena jollakin ta-

¹ Joubrel: *L'Enfance dit »coupable»*. Paris 1946, s. 89.

² Kertomus suojelukasvatuksesta Suomessa vuonna 1910. I. s. 5. Toimintaan jäivät mm. Käyrän, Koivikon ja Östensön turvakodit.

voin valvoa ylläpitämiensä ja tukemiensa laitosten työtä ja sen vuoksi asetettiin erityinen henkilö, paroni Adolf von Bonsdorff tähän tehtävään. Hän perehtyi kysymykseen laajoilla ulkomaan matkoilla ja nimitettiin vuonna 1910 »suojelukasvatuksen väliaikaiseksi tarkasteliaksi» ja edelleen vakinaiseksi virkamieheksi vuonna 1912. Alkupuolella vuotta 1918 annettiin asetus, jolla suojelukasvatuksen tarkastaja siirtyi Koulutoimen ylihallituksen virkamieheksi ja sai samanaikaisesti johdettavakseen myös tähän saakka vankeinhoitoviranomaisten alaisina olleet yleiset kasvatuslaitokset. Vuonna 1924 suoritettiin jälleen uudelleenjärjestely, jolloin lastensuojelutyön johto sijoitettiin sosiaaliministeriöön perustettuun lastensuojelutoimistoon.

Ajatus yleisen lastensuojelulain aikaansaamisesta eli kuitenkin edelleen, ja vuonna 1918 tehdyn aloitteen perusteella asetettiin jälleen komitea asiaa harkitsemaan. Vuonna 1921 valmistuneessa mietinnössä komitea esitti yleisiä, periaatteellisia näkökohtia ja suositteli lain laatimisen jätettäväksi lainvalmistelukunnalle. Lakia ei kuitenkaan vielä tältäkkään pohjalta saatu aikaan, mutta kuten edeltäjällensäkin, oli vuoden 1921 mietinnöllä huomattava vaikutus lastensuojelutyöhön yleensä ja tällä kertaa erityisesti kasvatuslaitoskysymyksiin.

Mietinnössä korostettiin näet voimakkaasti pahantapaisten nuorten tutkimisen välttämättömyyttä ja esitettiin perustettavaksi tutkimuslaitos valtion kasvatuslaitoksiin saapuvia oppilaita varten. Suurinta pahantapaisten nuorten ryhmää — suomenkielisiä poikia — varten perustettiinkin jo samana vuonna, 1921, tällainen tutkimuskeskus, Järvilinnan vastaanottolaitos. Taroituksena oli, että pojat sen jälkeen, jos oli todettu heidän olevan laitospasvatuksen tarpeessa, jaoteltaisiin eri laitoksiin. Ryhmittelyn pohjana oli älykkyystaso ja lisäperusteina oppilaan ikä sekä kotipaikka. Valtion kunkin varsinaisen kasvatuslaitoksen oli määrä ryhmittelyn ansiosta erikoistua kasvattamaan vain omaa, tietyissä suhteissa homogeenista oppilasainesta. Apukoulutasoiset (heikkomieliset) pojat tulivat kasvatettaviksi muista erillään, ja myös heikkolahjaisille pojille oli oma laitoksensa. Ns. älyllisesti normaaleista sijoitettiin varttuneemmat maalaispojat erilleen kaupunkien ja liikekeskusten pojista. Vastaavasti toimittiin myös nuoremman oppilasaineksen suhteen.

Uuden järjestelyn päämääränä oli täten tutkimustyön aikaan-

saamisen lisäksi helpottaa oppilaan sopeutumista uusiin oloihin ja tehostaa laitosten koulu- ja ammattiopetusta. — Samoihin aikoihin — vuonna 1922 — säädettiin laki valtion kasvatustaitoksista sekä laki kunnallisista ja yksityisistä kasvatustaitoksista. Yleinen lastensuojelulaki saatiin monien vaiheiden jälkeen astuvaksi voimaan vuoden 1936 alusta.

Huomattavan periaatteellisen muutoksen alaikäisten rikollisten käsittelyyn toi mukanaan laki nuorista rikollisista sekä rikoslain muutos, jotka astuivat voimaan vuoden 1942 alusta. Näillä säännöksillä poistettiin kokonaan tuomioistuimen oikeus määrätä alle 15-vuotiasta henkilöä kasvatustaitokseen. Tällainen lapsi oli aina jätettävä rankaisematta, mutta asiasta oli ilmoitettava asianomaisen kotikunnan lastensuojeluviranomaisille. Eräin edellytyksin voitiin samoin menetellä myös 15 mutta ei 18 vuotta täyttäneen henkilön suhteen. Lastensuojeluviranomainen oli puolestaan velvollinen ilmoituksen saatuaan tutkimaan asian sekä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin. Jos tällöin kasvatustaitossijoitus osoittautui tarpeen vaatimaksi, oli siltä nyt poissa se rangaistuksen vivahdus, jota tuomioistuimen määräys aina merkitsi.

Täten on pahantapaiseen nuorisoon kohdistuva työ maassamme yhä selvemmin siirtymässä rankaisullisista tavoitteista kasvatuksellisiin päämääriin. Tämä seikka tuli esille myös vuonna 1946 valmistuneessa Kasvatus- ja työlaitoskomitean mietinnössä, jossa erikoisesti kiinnitettiin huomiota laitostyön sisäisiin kysymyksiin. Nimenomaan kasvatustuolin merkityksen korostamiseksi muutettiin asetuksella vuoden 1947 alusta valtion omistamien kasvatustaitosten nimet koulukodeiksi.¹

Vastaisessa kehityksessä näyttää juuri tutkimustoiminta tulevan yhä keskeisempään asemaan pahantapaisen nuorison käsittelyssä. Siitä on viitteenä mm. parhaillaan ensi askeleitaan ottava kasvatustuolinvolatyo, jolla aikanaan saattaa olla merkitystä kasvatustaitostenkin kannalta.

Tutkimuksen ajankohtana kuuluivat Järvilinnan jaottelujärjestelmään seuraavat laitokset:

¹ Käsillä olevassa tutkimuksessa käytetään kuitenkin vielä nimitystä kasvatustaitos, koska kyseessä on juuri mainitun nimen puitteissa tapahtunut toiminta ja koska mm. lakitekstissä kasvatustaitosnimi on edelleen säilynyt.

- a) normaaliälyisille
varttuneemmille	maalaispojille	Hovin kasvatuslaitos
»	kaupunkilaispojille	Kotiniemen kasvatuslaitos
»	kaupunkilaispojille
joka vuonna 1927	Koivulan kasvatuslaitos,
muutettiin nuorisovankilaksi
nuoremmille	maalaispojille	Koivikon turvakoti
»	kaupunkilaispojille	Sippolan turvakoti
- b) älyllisesti jälkeenjääneille
- Kylliälän kasvatuslaitos
Käyrän turvakoti.

III LUKU

VARSINAINEN TUTKIMUS.

A. Yleistä.

1. Tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

Tutkimuksen päämäärä. Tarkoituksena on selvittää,

1. millaista Järvilinnan vastaanottolaitokseen vuosina 1921—1927 saapunut poika-aines, määrältään 465, on ollut,
2. millaisen kuvan tutkittavasta joukosta saa vuoden 1946 lopussa ja
3. mihin johtopäätöksiin tehdyt havainnot ja erilaiset elämänkohtalot antavat aihetta.

Tutkimuksen kohde. Kohteena olevat pojat saapuivat valtion kasvatuslaitokseen ajankohtana, jolloin uusi tutkimus- ja jaottelujärjestelmä parhaillaan toimi ensimmäisiä vuosiaan. Kun uuden järjestelyn pohjana oleva laki säädettiin vasta vuonna 1922 ja vastaava asetus annettiin vuonna 1924, pääsi toiminta täyteen vauhtiinsa vain vähitellen ja siten vuodet 1921—1923 muodostivat eräänlaisen välivaiheen. Tutkimusmateriaalin edustavuutta olisi ehkä jonkinverran lisännyt, jos tänä kautena saapuneet oppilaat olisi jätetty syrjään. Kun kuitenkin entisten oppilaiden jälkivaiheiden tutkimista voidaan pitää eräänä Järvilinnan nykyisistäkin tehtävistä ja käsillä oleva tutkimus on aiottu tässä suhteessa perusmateriaaliksi, on katsottu täydellisyyden vuoksi aiheelliseksi aloittaa ensimmäisestä oppilaasta.

Loppuvuosi 1927 valittiin sen vuoksi, että siihen mennessä saapuneen oppilasjoukon suuruus takasi tuloksille jo joltisenkin tilastollisen luotettavuuden, ilman että työ käytettävissä olevien

mahdollisuuksien ja varojen puutteessa tuli ylivoimaiseksi suorittaa. Näin menetellen saatiin samalla aikaan, että jälkitarkkailuvaihe osui kaikilla oppilailta osittain rauhan ja osittain sodan kauteen. Saattoi olettaa, että yhteiskunnalliselta kannalta normaalin ja epänormaalin ajan merkitys tulisi jälkivaiheissa täten esille.

Vailla merkitystä ei liene myöskään se näkökohta, että tutkittavien saapumisvuodet olivat jossakin määrin samankaltaista aikaa — yhteiskunnan rauhoittumiskausi tapahtuneen mullistuksen jälkeen — kuin se vaihe, vuodesta 1945 alkaen, jolloin tutkimuksen suorittajalla on ollut tilaisuus henkilökohtaisesti tutkia Järvilinnan vastaanottokotiin saapuva poika-aines. Voisi olettaa aikanaan suoritettavan vertailututkimuksen paljastavan hedelmällisiä rinnastuksia. Tästä syystä käytettiin tutkimuksen rajapyykkeinä vuosia, eikä tutkittu esim. tuhatta yksilöä, vaikka tällöin kokonaisaineiston erittelyssä saatavat numeraaliset tulokset olisivat samalla olleet promillelukuja ja laskutyö olisi helpottunut.

T u t k i m u s m a t e r i a a l i n e d u s t a v u u s. Joskin Järvilinnan vastaanottolaitos oli siinä harvinaisessa asemassa, että sen oppilasaines oli peräisin koko maasta, ei tutkimuksen kohdemateriaali anna täydellistä kuvaa maan pahantapaisesta nuorisosta yleensä. Pahantapaiset tytöt jäävät mm. kokonaan tutkimuksen ulkopuolelle. Kasvatuslaitoshoidon kohteeksi joutuneista pojistakaan ei tutkimukseen tule mukaan niitä, jotka samana aikana saapuivat yksityisiin ja kunnallisiin kasvatustilaisuuksiin. Ensiksi mainittuihin laitoksiin, joiden oppilasaines myös käsittää koko maan, saapui samana aikana 223 ja viimeksi mainittuihin 387 poikaa, joten valtion kasvatustilaisuuksiin tullut joukko oli vain noin puolet samanaikaisesti kasvatustilaisuuksiin joutuneista pojista. Koska vielä 45 ruotsinkielistä poikaa tuli ilman Järvilinnan välitystä Östensön koulukotiin ja suomenkielisistäkin pojista n. 130 siirtyi suoraan varsinaiseen kasvatustilaisuuteen,¹ sisältää tutkimusmateriaali noin kolmanneksen tutkimusvuosina maamme kasvatustilaisuuksiin saapuneista pojista.

On kuitenkin eräitä seikkoja, jotka auttavat tarkemmin määrittelemään tutkimusmateriaalin aseman maan pahantapaisten

¹ Tarkkaa lukua ei voida saada, koska Koivulan kasvatustilaisuuden arkisto ei kokonaisuudessaan ole ollut käytettävissä.

poikien piirissä. Ensinnäkin siihen sisältyy niiden poikien valtaosa, n. 80 %, jotka kyseisinä vuosina tuomioistuimen päätöksellä sijoitettiin kasvatuslaitokseen. Suurin osa suoranaisiin rikoksiin syyllistyneistä 15-vuotta nuoremmista nuorukaisista, ryhmä, jonka voitaneen katsoa edustavan vaikeinta osaa samana aikana kasvatuslaitoksiin saapuneista, kuuluu siten tutkimuksen piiriin. Kun lisäksi otetaan huomioon, että jo siihen aikaan yksityiset ja kunnalliset kasvatuslaitokset pyrkivät saamaan vaikeimmat oppilaansa valtion kasvatuslaitoksiin, sisältyy Järvinnaan anottujenkin oppilaiden joukkoon keskimääräistä vaikeampaa ainesta. Päinvastaiseen suuntaan vaikuttaa puolestaan se seikka, että viittätoista vuotta vanhemmat rikoksiin syyllistyneet joutuivat tuomioistuimissa yleensä tuomituiksi vankeilaan.

Edellisin varauksin voitaneen katsoa kyseessä olevan tutkimusaineiston ainakin keskimääräisesti edustavan vaikeinta osaa tutkimusvuosien alle 15-vuotiaista pahantapaisista pojista maassamme. On siksi luultavaa, että aineistosta saatava kuva korostuneesti tuo esille ne piirteet, jotka senaikaisille pahantapaisille pojille olivat ominaisimpia.

Vertailuaineisto. Joskin tutkittavana olevalla poikaryhmällä täten voidaan katsoa olevan jonkin verran edustavuutta, vaatisi tulosten tosiasiallisen merkityksen arvioiminen sopivan vertailuaineiston. Alun perin oli tarkoituksena tutkittavien etsimisen ja haastattelun yhteydessä löytää tällainen vertailuryhmä. Silloin tällöin näet kuulee jonkun kasvatuslaitosoppilaan valittavan, kuinka vain hän joutui kasvatuslaitokseen, vaikka samoissa tekosissa oli mukana muitakin. Saattoi olettaa, että kärsityn epäoikeudenmukaisuuden muisto olisi säilynyt mielissä pitemmänkin aikaa ja siksi kysyttiin tutkittavilta myös niitä tovereita, joita oli ollut rikkomuksissa mukana. Tällä tavoin ajateltiin saatavan toinen ryhmä, joka ei ollut joutunut kasvatuslaitoshoidon kohteeksi ja siten aineistoa myös kasvatuslaitosten työn merkityksen arvioinnille. Ajatus ei kuitenkaan osoittautunut onnistuneeksi. Tutkittavat tiesivät melko harvoin toveriensa nimiä, etenkin sukunimiä. Myöskin tuomioistuinten päätöksissä ja pöytäkirjoissa esille tulleet rikostoverit olivat harvalukuiset, eivätkä olisi muodostaneet käyttökelpoista vertailuryhmää.

Tutkimuksen edistyessä ja pääpainon kohdistuessa nuorison pahantapaisuutta yleensä koskeviin näkökohtiin laitospaikkatuksen erityiskysymysten jäädessä toisessa yhteydessä käsiteltäviksi kävi ilmi, että vertailumahdollisuus oli löydettävissä tutkittavasta joukosta sinänsä sen sisäisen ryhmittelyn avulla. Kun pahantapaisuus oli ollut tutkittavan materiaalin alkuperäisenä kokoavana aiheena, oli johdonmukaista, että saman ilmiön myöhempi muoto, rikollisuus, tuli ryhmittelyn pohjaksi. Jakamalla tutkittavat sellaisiin, joita jälkikäteen ei ollut rangaistu, sellaisiin, jotka olivat kerran tuomitut ja uusintarikollisiin sekä vertailemalla keskenään näitä ryhmiä näytti mahdolliselta saada yleisempääkin pätevyyttä omaavia tuloksia.

Materiaalin lähempi tarkastelu osoitti, että eräissä tapauksissa oli vaikeata ratkaista jonkun yksilön oikeata sijoitusryhmää. Näin oli laita silloin, kun poika oli kuollut laitoksessa tai välittömästi laitospaikkatuksen jälkeen. Saadessaan elää hän olisi mahdollisesti syyllistynyt rikoksiin ja siten siirtynyt pois alkuperäisestä »erirangaistujen» ryhmästään. Tällaiset tapaukset olisivat olleet omiaan tasoittamaan ryhmien keskeisiä eroavaisuuksia. Näytti sen vuoksi aiheelliselta muodostaa vertailututkimuksen ulkopuolelle jäävä erikoisryhmä. Oli myös eräitä sellaisia tutkittavia, joista jälkitiedot olivat hyvin vähäisiä tai puuttuivat kokonaan. Lähellä oli olettamus, että myös nämä olisivat kuolleet verraten varhain ja että he siten kuuluisivat äsken mainittuun erikoisryhmään. Kun kuitenkin asiasta ei ollut varmuutta, jäi kyseisen joukko rankaisemattomien ryhmän rasitukseksi.

Käsitykset siitä, milloin yksilö on katsottava rikolliseksi ja milloin uusintarikolliseksi, eivät vielä ole täysin kiinteentyneet. Kaikki, jotka joskus joutuvat tuomioistuimen tuomittaviksi ja joista rikosrekisterissä on saatavissa tietoja, eivät suinkaan ole vielä rikollisia siinä mielessä kuin tätä sanaa yleisesti käytetään. Autonkuljettajaa esim. saatetaan sakottaa siitä, että hän on kuorma-auton ohjaamoon ottanut liikaa matkustajia. Häntä ei silti samasteta rikollisen yksilön kanssa. On myös olemassa rikoksia, joita ei yleensä tai ainakaan kaikissa kansanterroksissa pidetä rikoksina. Sellaisiin kuuluivat kieltolain voimassaoloaikana monet väkijuomarikokset ja pulakautena säännöstelyrikokset. Rajan vetämisessä on siten paljon vaikeuksia. Koska rikosrekisteriin ei viedä henkilöä, jolla on 100

päiväsakkoa pienempiä rangaistuksia, ellei kysymyksessä ole rikoksia, joiden uusimisesta seuraa ankarampi rangaistus, on tätä vähäisempiin rangaistuksiin tuomitut täytynyt lukea ei-rangaistuihin.¹ Rikollisen yksilön rajaa määriteltäessä on nojaututtu lainsäädäntömme sisältämään uusintarikollisen määritelmään.

Määrittely kuuluu:² Uusintarikollisella tarkoitetaan henkilöä, joka aikaisemmin on tuomittu a) kuolemanrangaistukseen, kuritushuonerangaistukseen, vankeusrangaistukseen tai vähintään 100 päiväsakkoon, b) tuomittu sakkoihin tai muuhun rangaistukseen rikoslain 10—40 luvuissa mainitusta rikoksesta tai niihin verrattavaan sotaväen rikoslaissa mainittuun rikokseen, sikäli kuin niistä on tapahtunut ilmoitus rikosrekisterille, c) määrätty yleiseen työhön (pakkotyöhön).

Käsillä olevassa tutkimuksessa on ymmärretty rikolliseksi sellainen tutkittava, joka ylläolevan määritelmän mukaan olisi katsottava rikoksenuusijaksi uuden rikoksen tehdessään. Johdonmukaista olisi ollut, että uusintarikolliseksi olisi vastaavasti määriteltävä henkilö, joka olisi mainitut edellytykset omaavana syyllistynyt uuteen rikokseen. Seuraukseksi olisi kuitenkin tullut rikoksenuusijain ryhmän muodostuminen varsin epäyhtenäiseksi. Siihen olisi kuulunut sekä useita kertoja vapausrangaistukseen tuomittuja että vain kaksi kertaa sakkorangaistuksen saaneita. Toisaalta ei uusintarikollisen käsitettä ole haluttu ulottaa niin laajaksi kuin se laissa vaarallisista rikoksenuusijoista määritellään. Tällöin käsite tulisi näet riippuvaksi myös tietystä ajankohdasta, jonka suhteen asia olisi ratkaistava.³

Siksi on valittu keskitie ja määriteltävä käsillä olevassa tutkimuksessa *uusintarikollisten ryhmään kuuluviksi ne, jotka on tarkkailukautena tuomittu kahteen ehdottomaan vapausrangaistukseen*. Näin muodostuu uusintarikollisista verraten yhtenäinen ryhmä, vaikkakin siihen, kun jaoittelu on suoritettu kategorisesti, sisältyy myös 10 sellaista yksilöä, joilla rikollisuus on ra-

¹ Rikosrekisteriasetus 8. 11. 1929, 1 §. Kun asetuksenmuutos, jolla määritetty määrä alennettiin 75 päiväsakkoon, astui voimaan vasta verraten myöhään (1. 1. 1941), ei sitä ole tässä tutkimuksessa voitu käyttää hyväksi.

² Verkko ym.: Förslag beträffande åtgärder för åvägabringande av större enlighet i de nordiska ländernas kriminal- och fångvårdstatistik. Stockholm 1941. s. 68.

³ Laki vaarallisista rikoksenuusijoista 27. 5. 1932. 1 §.

joittunut vain tiettyyn elämänsäkauteen. Kun kuitenkin kerran rangaistujen ryhmä käsittää kaikki välimuodot tilapäisrikollisista selvästi rikollisia piirteitä omaaviin, lienevät molemmat äärimmäisryhmät verraten puhtaita ja antavat mahdollisuuden vertailuihin.

Tutkimuksen vertailuryhmät muodostuivat täten seuraaviksi:

U—uusinta-rikolliset	kaikki ne, jotka olivat ainakin kaksi kertaa kärsineet ehdottoman vapausrangaistuksen	121	26,0
KR—kerran rangaistut	kaikki ne, jotka oli tuomittu vähintään 100 päiväsakkoon tai suurempaan rangaistukseen olematta silti uusintarikollisia	104	22,4
ER—ei-rangaistut	kaikki ne, joita ei oltu tuomittu 100 päiväsakkoon tai sitä suurempaan rangaistukseen	223	48,0
E—erikoisryhmä	sellaiset, edellämainittuihin ryhmiin muutoin kuuluvat, jotka olivat kuolleet kasvatustilaisaikana tai välittömästi sen jälkeen	17	3,6
	Kaikki tutkittavat yhteensä	465	100,0

Kun ryhmittelyt ja määrittelyt tapahtuivat yksinomaan tuomioiden perusteella, ei luonnollisesti voida väittää, että ryhmään ER ei myös kuuluisi rikoksia tehneitä ja etteikö joku KR-ryhmän yksilö asiallisesti voisi olla uusintarikollinen, koska tutkittavilla saattaa olla tilillään ilmi tulemattomia rikoksia. Kun tämä virhemahdollisuus sisältyy ilmeisesti kutakuinkin saman suuruisena kaikkiin ryhmiin, ei sen pitäisi suuremmissa määrin vaikeuttaa ryhmien välisiä vertailuja.

Joskin tutkimukselta puuttui kokonaisrinnastuksen antava vertailuryhmä, oli eräissä yksityistapauksissa mahdollista löytää edes joissakin suhteissa soveltuvia vertailuaineistoja. Näiden kokoonpano ja arviointi tulee suoritettavaksi vasta siinä yhteydessä, jossa niitä käytetään.

2. Tutkimuksen suoritus ja materiaalilähteet.

Ne erikoislaatuiset olosuhteet, joissa yhteiskuntamme on 1930—1940-luvuilla elänyt, ovat osittain edistäneet ja osittain vaikeuttaneet tutkimuksen suoritusta. Miespuolisen väestön joutuminen asepalvelukseen niin tarkkaan, kuin sotavuosina tapahtui, on merkinnyt huomattavaa lisää sotilastietoihin. Paitsi sitä, että sotilasasiakirjoissa täten esiintyi tietoja pitemmältä kaudelta, usein jopa viiden vuoden ajalta, kuin mitä normaali asevelvollisuus aika oli, joutui asepalvelukseen myös moni sellainen, joka siitä rauhan aikana olisi välttynyt. Asuntopula ja sitä seuranneet muuttorajoitukset ja -vaikeudet ovat auttaneet tutkimuksen tiedonhankintatyössä sikäli, että asuminen yhdessä paikassa on ollut jatkuvampaa ja asianomaisten löytäminen helpompaa kuin normaalimman ajan vallitessa. Kun kansanhuoltolautakunnat joutuivat ottamaan selvää kuntiensa väestön olosuhteista ja tarpeista, on niidenkin kortistoista ollut apua erityisesti paikallista tietoaineistoa koottaessa.

Kielteisistä tekijöistä oli sotasiirtolaisuus huomattavin. Kun noin seitsemäs osa kansasta joutui muuttamaan alkuperäisiltä asuinpaikoiltaan, oli siirtoväkeen kuuluvien tutkittavien sekä arkistoihin että heitä tuntevien henkilöiden tietoihin perustuva materiaali paljon niukempaa kuin normaalisti olisi ollut laita. Eräiden tutkittavien olosuhteet ja kohtalot ovat sitäpaitsi siirtolaisuuden vaikutuksesta ilmeisesti olleet jossakin määrin tavanomaisesta poikkeavat. Tosin ehdittiin etsintätyössä käyttää hyväksi siirtoseurakuntien arkistoja ennen ko. seurakuntien lakkauttamista, mutta epäilemättä jäivät monen elämänvaiheet juuri siirtolaisuuden vuoksi vaillinaisesti tutkituiksi.

Tutkimuksen valmistavat työt aloitettiin jo vuonna 1946, jolloin ryhdyttiin kokoamaan perusmateriaalia. Ensimmäisenä tavoitteena oli arkistoista, virallisista asiakirjoista ja kortistoista saatavan aineiston hankkiminen.

Tällaista objektiivisluontoista materiaalia koottiin seuraavista lähteistä:

1. *Järvilinnan arkisto.* Perusaineiston ovat muodostaneet ne asiakirjat, jotka Järvilinnassa ovat olleet saatavissa. Näihin kuului erityiselle kaaviolle laadittu kertomus tietoineen oppilaan nimestä, syntymäajasta, vanhemmista, sisaruksista ja sukulaisista sekä näiden erikoisuuksista. Tuomittu-

jen osalta on miltei kaikissa tapauksissa ollut tuomioistuimen pöytäkirja-jäljennös yksityiskohtaisine mainintoineen rikoksesta ja sen yhteydessä ilmenneistä seikoista. Usein on ollut mukana papinkirjoja, koulutodistuksia, vieraiden henkilöiden lausuntoja, huoltolautakuntien pöytäkirjanotteita ym. lisätietoja. Asiakirjoja voitaneen pitää suhteellisen luotettavina, koska ne ovat virallisen elimen juuri kyseisenä ajankohtana laatimia. Järvilinnassa on tehty älykkyystudkimus, jonka pöytäkirjat ovat olleet tutkijan käytettävissä. Laitoksen lääkäri on suorittanut oppilaiden lääkärintarkastuksen, ja tulokset ovat samassa asiakirjavihossa samoin kuin laitoksessa suoritettujen pituus- sekä painomittaukset. Näiden tietojen lisäksi on jokaisesta pojasta saatu laitoksen henkilökunnan kokouksessaan antama lausunto, joka usean kokeneen henkilön mielipiteenilmaisuna sisältänee jonkin verran objektivistakin tietoa. Kaikista tutkittavista on ollut olemassa yllä selostettu Järvilinnan tietoaineisto melkoisen yhtenäisenä ja täydellisenä.

2. *Varsinaisten kasvatustaitosten arkistot.* Näissä asiakirjoissa esiintyvät tiedot oppilaitten saamasta koulu- ja ammattiopetuksesta sekä käytöksestä ja vaikeammista sairauksista. Useissa tapauksissa ovat henkilökunnan kokousten pöytäkirjat ja rangaistuspöytäkirjat olleet käytettävissä. Eräissä asiapapereissa on ollut tietoja myös oppilaitten vaiheista laitospajan jälkeen. Lisäksi oli maininta oppilaan sijoituksesta ja kirjoista poistamisesta. Aineisto oli kuitenkin epäyhtenäisempi kuin edellinen, koska mm. Kylliälän kasvatustaitosten arkistoa on jäänyt luovutetulle alueelle ja vain joitakin tietoja oli asiakirjoista saatavissa. Eräät kauan Kylliälässä työskennelleet toimihenkilöt ovat kuitenkin voineet muistamansa perusteella antaa jonkin verran valaistusta kyseisten oppilaitten vaiheisiin. Koivulan kasvatustaitosten muututtua nuorisovankilaksi siirrettiin sen oppilaat muihin laitoksiin ja arkisto Kotiniemen kasvatustaitokseen. Tästäkin syystä on jokunen asiakirja jäänyt löytämättä. Varsinaisten laitosten tietoähteissä on myös silloin tällöin ollut puutteellisuuksia, jonka vuoksi tämän materiaalin arvo jäi hieman edellisestä jälkeen.

3. *Keskusvankirekisteri ja Rikosrekisteri.* Oppilaitten rikostiedot etsi erityinen tehtävään kouliutunut henkilö käyttäen hyväkseen molempia mainittuja lähteitä. Etsintä tapahtui vuonna 1947, joten myöhemmin¹ annettu määräys ei ollut vielä poistanut sota-ajan rikostietoja. Se seikka, että rikosrekisteristä poistetaan rikostieto 10 vuoden kuluttua, ellei uutta rikosta ilmene ja asianomaisen kuoltua, jonkinverran heikensi tietojen täydellisyyttä. Tässä suhteessa oli keskusvankirekisteristä merkittävää apua, koska sieltä olivat löydettävissä maininnat ainakin vankeusrangaistuksen kärsineistä. Inhimillisen huomaamattomuuden vaarakin on tietyissä rajoissa otettava huomioon. Rikostietoihin saatiin kuitenkin lisävalaistusta muistakin lähteistä, joten niitä voidaan pitää huomattavan luotettavina. Niissä tapauksissa, joissa tutkittava oli muuttanut nimeä, suoritettiin tutkimuksen loppuvaiheessa vielä tarkistus.

4. *Sotilaspiirit ja Sotatapaturma-arkisto.* Kun tutkittavina oli koko jälkivaiheen ajan asekelteisessä iässä olleita miehiä, voitiin sotilasasiakirjoista

¹ Asetukset 13. 5. 1949 ja 11. 11. 1949.

saada merkittävää lisävalaistusta. Useimmissa tapauksissa olivat tutkijan käytettävänä asianomaisten sotilaskantakortit liitteineen ja merkintöineen tutkittavien menestyksestä sota-aikana, haavoittumisista, ylennyksistä ja rangaistuksista. Lisäksi oli mainintoja siviiliammattista, perhesuhteista, kuolemansyistä ja sairauksista. Myöskin siviilituomiot olivat mukana. Sotilastiedot olivat suhteellisen täydelliset ja kohdistuneina 3—5-vuotiseen kauteen tutkittavien elämässä ne lienevät antaneet myös verratien luotettavan kuvan asianomaisten persoonasta. Lukumääräisesti näitä tietoja oli ryhmissä eri tavalla, koska mm. kansalaisluottamuksen puute on esteenä asepalveluksen suoritukselle.

5. *Kansaneläkelaitos.* Tutkittavien olinpaikkojen löytämiseksi tehtiin jo aivan tutkimuksen alussa, vuonna 1946, Kansaneläkelaitokseen tiedustelu. Saadut ilmoitukset sisälsivät maininnan asianomaisten siviilissäädystä sekä kotikunnasta. Joissakin tapauksissa kävi ilmi myös työkyvyttömyys ja sen alkamisvuosi. Joskin tiedot yhden yksilön kohdalla olivat niukat, oli merkittävää apua siitä, että kansaneläkenumeron olemassaolon avulla voitiin saada viitteitä mm. asianomaisen elossa olosta.

6. *Tilastollinen päätoimisto.* Kuolemansyytietojen löytäminen oli joissakin tapauksissa melkoisten vaikeuksien takana, koska mm. haluttaessa käyttää hyväksi Tilastollisen päätoimiston kortistoa, olisi ollut tiedettävä ao:n asuinpaikka kuolinhetkellä, mikä ei aina ollut selvillä.

7. *Alkoholiliike.* Olennaista lisävalaistusta tutkittavien elämäntapoihin voitiin saada Alkoholiliikkeen koko maan käsittävästä asiakaskortistosta, joka juuri tutkimuksen loppuajankohtana oli käytettävissä. Eri ostajaintarkkailupiireihin lähetettyjen luetteloiden perusteella saatiin selvyyttä siitä, keillä oli myyntitodistus sekä myöskin merkintöjä juopumuspidätyksistä, myyntikielloista, alkoholin kaupasta yms. seikoista. Tätäkin tietolähdettä voidaan pitää melkoisen luotettavana.

8. *Kirkkoherranvirastot.* Vaikkakaan varsinaista kirkkoherranvirastojen aineistoon kohdistuvaa keräystä ei suoritettu, on niistä kuitenkin varsin monessa tapauksessa saatu tietoja. Tutkija tarkasti henkilökohtaisesti mm. Helsingin ja Turun seurakuntien kirkonkirjat. Tätä kautta voitiin tarkistaa myöskin rikostietoja. Joskin kirkkoherranvirastoista saatu tietoaineisto ei ole ollut täysin yhtenäinen, on se kuitenkin antanut merkittävän luotettavuuden lisän koko tutkimukselle.

9. *Huoltolautakunnat.* Vasta tutkimuksen loppuvaiheessa, jolloin useimpien tutkittavien kohtalot ja asuinpaikat olivat selvillä, lähetettiin tiedustelut myös paikallisille huoltolautakunnille. Tällöin kysyttiin, olivatko tutkittavat joutuneet huoltolautakunnan kanssa tekemisiin ja mitä muuta merkittävää heistä tiedettiin. Tiedusteluja ei lähetetty sellaisissa tapauksissa, joissa tilanne jo voitiin katsoa täysin selvitettyksi. Huoltolautakunnilta saatiin runsaasti tietoja myönnettyistä avustuksista ja myös elämäntavoista, tietoja, joita voidaan pitää varsin luotettavina. Itse asiassa oli myöskin suuri osa niistä esitiedoista, jotka sisältyivät Järvilinnan perusaineistoon, kotoisin huoltolautakunnista.

10. *Muut viranomaiset.* Tutkimuksen eri vaiheissa jouduttiin käyttämään apuna monia muitakin viranomaisia ja näiden käytössä olevia asiakirjoja. Pienempiä tällaisia selvityksiä suoritettiin mm. Helsingin ja Turun henkikirjoitustoimistoissa sekä eräiden henkikirjoittajien luona. Näissä saatiin ilmi etupäässä osoite- ja perheellisyystietoja.

Tutkimustyön edistyessä alkoi kuitenkin näyttää siltä, että objektiivisista lähteistä oli saatavissa kyllä joukko tiettyjä kiinne-kohtia asianomaisten elämästä, mutta käsitys sen tosiasiallisesta kulusta jäi vajavaiseksi. Tästä syystä tuntui tarpeelliselta täyttää objektiivisten lähteiden antama »luuranko» sillä »lihalla ja verellä», jota yhtenäinen kertomus kunkin tutkittavan vaiheista merkitsi.

Siten ryhdyttiin etsimään myös s u b j e k t i i v i s t a materiaalia, joka koostui tutkittavien, näiden sukulaisten, tuttavien ja naapurien antamista kuvauksista ja kertomuksista. Kun tutkittavat asuivat maamme eri puolilla, ei yhdellä henkilöllä ollut mahdollisuutta suorittaa tietojen kokoamistyötä kokonaisuudessaan, vaan työhön tarvittiin erityinen apulaisverkosto. Tämän luomisessa antoivat maan kaikki opettajainvalmistuslaitokset ja Yhteiskunnallinen korkeakoulu auliisti apuaan. Kyseisten oppilaitosten opiskelijoita ilmoittautui lähes yhdeksäsataa kyselyjen suorittajiksi ja haastattelukertomusten hankkijoiksi. Kun opiskelijoita oli maan eri kunnista, saattoivat he loma-aikoinaan huolehtia etsintätyöstä omissa kotikunnissaan. Erityisesti pitkän kesäloman aikana luonnistui keräystyö hyvin, koska tutkittavan mahdollisesti muutettua voitiin tehtävä heti osoittaa hänen uudella asuinpaikallaan olevalle haastattelijalle.

Kun tutkija oli ensin itse hankkinut omakohtaisesti kokemusta haastattelutyöstä, laadittiin tehtävää varten ohje, jollainen sitten tutkittavan henkilötietojen seuraamina lähetettiin ilmoittautuneelle tietojen etsijälle. Ohjeissa korostettiin erikoisesti tahdikkaan esiintymisen välttämättömyyttä ja neuvoa on ilmeisesti seurattu, koska ainoassakaan tapauksessa ei ole tullut valituksia haastattelijoiden käytöksestä. Haastateltavat suhtautuivat yleensä ensin epäluuloisesti asiaan, mutta vähitellen jopa innostuivat vaiheitaan kertoessaan. Monessa tapauksessa johdettiin epäröinti pelosta, että tiedot tulisivat julkisuuteen, vaikka nimenomaan vakuutettiin päinvastaista. Vain viidessä tapauk-

nessa tutkittava ehdottomasti kieltäytyi suostumasta haastattavaksi.

Haastattelutehtävä oli tekijälleen melko vaativa suoritus, koska tutkittavaa oli etsittävä koko kunnan alueelta usein vailla lähempää osoitetta ja käytettävä hyväksi viranomaisia ja muita lähteitä. Haastattelijoiden nuoruus ja sukupuoli — useat ilmoitautuneista olivat naisia — saattoivat myös herättää epäilyksiä tehtävän onnistumisesta. Yleensä olivat tulokset kuitenkin laadultaan verraten tasaisia ja tyydyttäviä.¹

Haastattelijoiden saama ohje oli seuraavanlainen:

Entisten laitospoikien jälkivaiheisiin kohdistuva tutkimus.

Tutkimuksen tarkoitus.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millä tavoin vv. 1921—1941 kasvatustiloihin saapuneet suomenkieliset pojat ovat menestyneet ja millä tavoin laitospoika on heidän elämäänsä vaikuttanut. Tällaisia poikia on kaikkiaan n. 2800.

Kokemuksen saamiseksi ovat ensimmäisenä kohteena vain 465 ensimmäistä tästä poikajoukosta eli vv. 1921—1927 saapuneet.

Erään tärkeän vaiheen tutkimuksessa muodostaa jokaisen entisen oppilaan haastattelu. Kun oppilaat ovat hajallaan ympäri maata, on haastattelujen henkilökohtainen tekeminen tutkimuksen suorittajalle mahdotonta, ja tästä syystä ovat eräät oppilaitokset oppilaittensa välityksellä luvanneet apuaan.

Ohessa on kaavio, joka sisältää haastattelussa esille tulevat kysymykset.

Osan tiedoista voi saada eräistä julkisista luetteloista, mm. rikosrekisteristä, irtolaisrekisteristä tms. Näissä on kuitenkin etupäässä tietoja sellaisista, jotka ovat elämässään hairahtuneet. Tutkimustarkoitukseen ovat kuitenkin erinomaisen tärkeitä myös tiedot niistä ja erikoisesti juuri niistä, jotka ovat elämässään menestyneet. Heidän osaltaan ovat haastattelutiedot usein ainoita tietolähteitä.

Yleistä.

Ensimmäinen tehtävä on löytää haastattava. Hänestä on vain verraten ylimalkaisia osoitetietoja. Jos on kyseessä kaupunki, voidaan turvautua osoitetoimistoon, kirkonkirjoihin, siviilirekisteriin, huoltolautakunnan kortistoihin ym.

Maaseudulla ovat käytettävissä kirkonkirjat ja huoltolautakuntien luettelot. Lähempiä osoitetietoja saadaan koulujen opettajilta, postitoimistoista ja paikallisilta asukkailta.

Jos tutkittava on muuttanut pois paikkakunnalta, on koetettava löytää tietoja hänen uudesta olinpaikastaan.

¹ Esimerkki haastattelusta s. 138.

Jo tutkittavan löytäminen kysyy haastattelijalta melkoista kekseliäisyyttä ja taitoa. On syytä tarkoin katsoa (vrt. syntymäaika, vanhempien nimet), että haastateltavaksi tulee oikea henkilö, koska samoja nimiä on varsin runsaasti.

Tuskin kukaan tutkittavista mielellään kertoo olleensa kasvatuslaitoksessa, niin ikävä kaiku tällä nimellä yleisessä puheenkäytössä on. Haastattelijalta vaaditaan suurta tahdikkautta, että hän tällaisista estoista huolimatta saa jotain »irti» ja ettei hän käynnillään tuota tutkittavalle haittaa. — Kaiken varalta olisi kussakin tapauksessa koetettava löytää luonnollinen syy haastattelun suoritukseen, syy, jonka tutkittava voi kertoa perheelleenkin, mikäli hän on kotiväeltään pitänyt salassa laitoksessa olonsa.

Kun on varmistettu haastateltavan henkilöllisyydestä, on parasta pyytää kahdenkeskistä keskustelua ja silloin selvittää tutkimuksen tarkoitus asianomaiselle. Kun haastateltava ymmärtää, mikä merkitys tutkimuksen tuloksilla saattaa olla (voidaan harkita laitostyön järjestelyä, ammattikasvatuksen ja koulutyön asemaa niissä, suunnitella ehkäiseviä suojelukasvatus-toimenpiteitä ja kukaties monessa tapauksessa löytää uusiakin kasvatusmenetelmiä), hän yleensä sentään suostuu haastateltavaksi.

Selvästi on korostettava, että annettuja tietoja käsitellään ehdottoman luottamuksellisina ettei asianomaisen nimi missään tapauksessa tule julkisuuteen eikä muiden kuin vain tutkijan tietoon.

Kun haastateltava on saatu asennoitumaan myönteisesti, suoritetaan kysely kaavan mukaan kirjoittamalla tiedot mieluummin musteella konseptipaperille. — Tarpeelliset lisäkysymykset tulee haastattelijan itse tehdä tilanteen mukaisesti. — Yleensä on oma kertomus aina luotettavampi kuin kysymysjohtoinen tiedustelu, minkä vuoksi ei ole turhaan keskeytettävä kertojaa, vaan koetettava saada tiedot esille sopivin kertomusta myötäilevin kysymyksin.

Ne kertomuksen kohdat, joista saadaan vastaukset kaavion sisältämiin kysymyksiin, on syytä alleviivata samoin kuin muutkin olennaiset seikat. Jotkut yksityisseikat valaisevat usein asian paremmin kuin ylimalkaiset lausunnot. Siksi ovat esimerkit paikallaan.

On tärkeätä, että vastauksista käy ilmi, ovatko tiedot haastatellun mielestä varmoja vaiko vain arveluita. — Haastattelijan oma mielipide tutkittavan luotettavuudesta, henkilöllisyydestä ja yhteiskunnallisesta asemasta on asiallista merkitä muistiin.

Varsinainen haastattelu.

Isä: Elääkö? Mihin kuollut? Mistä kotoisin? Ammatti? Tupakanpoltto? Väkijuomien käyttö (kuinka usein)? Onko rangaistu ja mistä? Onko sairastanut vaikeita sairauksia (mielisairaus, kaatumatauti, keuhkotauti ym.)? Entä isän veljet ja sisaret? Näiden rikollisuus ja muut erikoiset seikat? Millä tavoin isä suhtautui asianomaiseen? Rangaistiinko pahanteosta? Saiko itselleen rahaa? Muuta erikoista?

Äiti: Samat kysymykset kuin isästä.

On tarpeellista tietää myös vanhempien mahdolliset erilläänasumiset, riittäisyydet, avioero yms.

Sisaret ja veljet: Merkintä esim. allaolevaan tapaan. Kunkin sisaruksen kohdalla maininta koulunkäynnistä, ammatista, vuoteenkastelusta, rikollisuudesta, sairauksista, avioliitosta ja lapsista.

Esimerkki:

Matti 1917	(syntymävuosi)	Liisa 1918	(asianomainen	Maija 1922
P(oika)		T(yttö)	itse)	T.
			Tutkittavasta riittää nimi oi- kealla kohdalla	

Tiedot asianomaisesta sisaresta tai veljestä kunkin kohdalla.

Lapsuuskoti: Oma talo vai vuokra-asunto? Montako huonetta? Oliko oma vuode? Oliko vuokralaisia tai asukkeja? Muutettiin useina? Kauanko asuttiin eri paikkakunnilla? Onko ollut kasvatuskodissa ja missä sekä kuinka kauan? Onko ollut jossakin laitoksessa? Mistä syystä?

Millainen oli kodin lähiympäristö? Tiheään vai harvaan asuttu? Keski- vai laitakaupungilla? Pitkähkö koulumatka?

Asianomainen itse: Syntymäpaikka? Missä muualla viettänyt lapsuuttaan? Sairaudet? Vuoteenkastelu? Yönpelko, pimeänpelko? Koulunkäynti? Luokallejäännit, käytöksenalennukset? Oliko paljon luvatta poissa? Työpaikat ennen laitosta? Miten käytti vapaa-aikansa? Tupakanpolto, väkijuomien käyttö? Muu pahantapaisuus, ottiko mitään kotoaan, varastiko muilta, oliko poissa kotoa öitä, karkailiko pitempiä matkoja? Miksi joutui laitokseen? Oliko rötöksissä yksin vai toverin kanssa? Pitääkö laitokseen joutumistaan asianmukaisena?

Laitosaika: Milloin joutui laitokseen? Kauanko oli Järvilinnassa? Minne joutui sieltä? Saiko kouluopetusta? Missä laajuudessa? Saiko ammattiopetusta, mihin ja missä laajuudessa? Kauanko oli varsinaisessa laitoksessa? Käytös Järvilinnassa ja muissa laitoksissa? Karkailiko, yksin vai toverien kanssa? Kiusattiinko? Millaista oli toverielämä? Oliko haukkumanimiä?

Tietääkö toverien vaiheista, keiden ja mitä?

Myöhemmät vaiheet: Minne joutui laitoksesta? Kuvaus vaiheista. Sotatapahtumat ja niiden vaikutus asianomaiseen? Ammatti? Taloudellinen asema? Onko jäänyt laitoksessa oppimaansa ammattiin? Rikkomukset? Suhde väkijuomiin? Onko laitoksissa olosta ollut asianomaiselle hyötyä, mitä? Entä haittaa, mitä? Oma arviointi laitokasvatuksen merkityksestä hänen kohdallaan.

Haastattelijan saama vaikutelma asianomaisen nykyisestä yhteiskunnallisesta ja taloudellisesta asemasta, hänen luonteenominaisuuksistaan ja mahdollisista erikoispiirteistään sekä kertomuksen todenperäisyydestä.

Vaikka haastattelihoiksi ilmoittautuneita oli runsaasti, osoitti kokemus, että vain noin neljännes lähetetyistä tehtävistä palautettiin täysin suoritettuina. Epämääräiset osoitteet, pitkät etäisyydet etenkin syrjäpitäjissä ja tutkittavien runsas muuttelminen olivat tähän syynä. Kävi tarpeelliseksi hankkia lisää haastattelihoita ja tällöin voitiin turvautua maan terveyssisarverkostoon, jonka avulla — tehtävä annettiin kaikkiaan 101 terveysisarelle — tulosten määrä huomattavasti kasvoi.

Koska osa tutkittavista oli tutkimuksen aikana parhailaan vankilassa, suoritti tutkija Vankeinhoitoviraston luvalla henkilökohtaisesti tällaisten haastattelut suurimmissa keskusvankiloissamme voiden samalla tutustua myös rangaistusten täytäntönpänoasiakirjoihin. Pienemmissä vankiloissa suostuivat vankilaviranomaiset huolehtimaan asiasta. Kun tämän lisäksi tutkija suoritti henkilökohtaisesti kesällä 1949 kaksi pitkäkköä haastattelumatkaa ja sai apua myös erältä huoltolautakunnilta ja muilta paikallisilta viranomaisilta, voitiin subjektiivisenkin aineiston lukumäärää pitää riittävänä.

Subjektiivinen materiaali muodostui täten arvoltaan ja laadultaan seuraavaksi:

1. *Tutkittavien omat kertomukset.* Omia kertomuksia on saatu suhteellisen runsaasti. Melkeinpä jokaisessa tapauksessa, jolloin ao. on tavattu, on tämä suostunut milloin lyhyempään milloin pitempään kertomaan vaiheistaan. Kuten luonnollista on, olivat kertomukset jonkin verran kaunisteltuja. Mm. rikostiedot niin esi- kuin jälkirikollisuudestakin jäivät niukoiksi jopa vääristellyiksi. Vertailu muihin lähteisiin auttoi kuitenkin haastattelujen asiallisuuden arvostelussa. Joskin tämän aineiston luotettavuus jäi jälkeen objektiivisten tietojen rinnalla, niin on se antanut erinomaista apua näiden yhteen nitomisessa ja siten kuvan luomisessa itsekunkin kohtaloista. Nimenomaan kasvattien omat mielipiteet elämänsä eri puolista antoivat mielenkiintoista valoaan mm. laitosten kasvatustilanteen ymmärtämiseen.

2. *Sukulaisten kertomukset.* Milloin tutkittava oli kuollut tai häntä ei löydetty sekä myös varmentamaan asianomaisen omaa kertomusta koottiin lähisukulaisten selontekoja. Näistä olivat luotettavimpia — itse asiassa yleensä objektiivisempia kuin oma kertomus — läheisten verisukulaisten kuten vanhempien tai sisarusten kertomukset. Sen sijaan kaukaisempien sukulaisten ja mm. vaimojen tiedot olivat huomattavan hataria, etenkin mitä tuli tutkittavan varhaisempiin vaiheisiin.

3. *Naapurien kertomukset.* Sellaisissa tapauksissa, joissa omaa tai sukulaisten kertomusta ei ollut saatavissa sekä usein näiden tueksi otettiin asioista selvää myöskin tutkittavan tuttavilta ja naapureilta. Nämäkin tiedot on katsottava verraten luotettaviksi, joskin ne tavallisesti sisälsivät vain ulko-kohtaisia mainintoja.

Seuraavassa on jäljennös lomakkeesta, jollainen oli jokaisen oppilaan asiakirjoissa. Lomake oli täytetty alkuosaltaan pojan kotikunnassa sekä loppupuoleltaan Järvilinnassa ja varsinaisessa kasvatustaloksessa. Lomakkeeseen on merkitty erästä tutkittavaa koskevat tiedot.¹

Elämäkerralliset tiedot oppilaasta

O i v a K u r o n e n

1. Tiedonannot oppilaasta ennen laitokseen vastaanottoa ja vastaanotettaessa:

- A. Kirkonkirjoissa: Kihniö Oleskelupaikkakunta viimeksi: Ruokolahti
 23.6.1910
 Syntymäpaikka, -vuosi, -kuukausi ja -päivä:
 Äidinkieli: suomi Uskonto: ev.luth.
 Kouluopetuksen laatu ja laajuus: jonkunverran koetettu käyttää kiertokoulu-
sa, vaan ei ole siellä menestynyt yleisen huolimattomuuden ja val-
lattomuuden vuoksi.
 Käytös ja edistys koulussa:
edellisestä vastauksesta käy selville

 Toiminta ja käytös koulun ulkopuolella ja kouluajan päätyttyä:
Ei sanottavasti minkäänlaista toimintaa. Laiskuus ja vallatto-
muus hänessä aivan yleistä. Taipumusta myös varkauteen ja valhee-
seen.

 Vanhempain täydelliset nimet ja ammatti tai yhteiskunnallinen asema sekä taloudellinen
 tila: Isä: Kalle Artturi Kuronen ollut ennen sekatyömiehenä, viimek-
si oli köyhäinkodissa, jossa kuoli v. 1912. Äiti: Ida Jussintytär
Kuronen, elää nykyään itsellisenä ja miltei aivan varattomana.

 B. Kasvanut vanhempain kodissa; naimattoman äidin luona; ottovanhempain luona; huolto-
lautakunnan huostassa; äidin vanhempain luona; isän vanhempain luona; toisten omaisten
luona; vieraiden henkilöiden luona; lastenkodissa¹⁾.
 Kasvattajan täydellinen nimi ja ammatti tai yhteiskunnallinen asema: Äiti Ida
Salminen, leskivaimo, sekatyöläinen
 Kasvattajan taloudellinen asema:

¹⁾ Oppilaaseen sovellettu kohta elämäkerrasta.

¹ Vaikkakin tietojen asiasisältö vastaa todellisuutta, on tutkittavan anonyymiteetin säilyttämiseksi nimiä, ajankohtia ja paikkakuntia muutettu. Samoin on tehty muissakin esimerkeissä.

Oppilaan hoito ja valvonta kasvatuskodissa:

Oppilaalla ollut isäpuoli ikävuodesta lähtien; ollut äitipuoli ikävuodesta lähtien; isä ollut leskenä oppilaan ikävuodesta lähtien; äiti ollut leskenä oppilaan ikävuodesta lähtien; vanhemmat laillisesti erotetut oppilaan ikävuodesta lähtien; isä, äiti jättänyt kodin oppilaan ikävuotena; vanhemmista eloon jäänyt kuollut oppilaan ikävuotena.

Isä, äiti rangaistu rikoksesta; isä, äiti suuremmissa määrin juoppouteen langennut; isä, äiti viettänyt irtolaiselämää; isä, äiti mielisairas, vajaamielinen, kaatumatautinen; äiti haureuteen langennut.

..... äidillä yksi avioton lapsi

C. Elävinä syntyneiden sisarusten luku (eri luvut koko- ja puolisisaruksille): 4 ja 1

Veljien luku oppilasta laitokseen vastaanotettaessa: 2

Sisarien luku oppilasta laitokseen vastaanotettaessa: 1

Monesko järjestyksessä sisarusparvesta: neljäs

Ven, sisar veljeä sisarta rangaistu rikoksesta; veli, sisar veljeä sisarta suuremmissa määrin langennut juoppouteen; veli, sisar veljeä sisarta viettänyt irtolaiselämää; veli, sisar veljeä sisarta mielisairasta, vajaamielistä, kaatumatautista; sisar sisarta haureuteen langennut.

Lisätietoja, joiden edellisen lisäksi katsotaan valaisevan lapsen olosuhteita:

.....ssakuun p:nä 19.....

D.¹⁾ Henkinen terveydentila ja sen kehitys:

Kasvojen ilme: huomaa jotakin epäluotettavaa

Luonne: vilkas, kiivas ja riitaisa

Käsityskyky: selvä

Ajatuskyky: nopea, suulas

¹⁾ Täytetään lääkäriin tutkimuksen perusteella.

Muisti: **tavallinen**

Lukutaito: **huononpuoleinen**

Laskutaito: **-"-**

Kirjoitustaito: **-"-**

Intelligenssi yleensä: **keskinkertainen, etupäässä moraaliset vajavaisuudet huomattavat**

Ruumiillinen terveydentila: **ikäisekseen normaalisti kehittynyt**

Ruumiinrakenne: pituus **137 cm**, paino **35 1/2 kg**

Ulkomuoto:

Luusto: **keskivankka**

Lihasto: **vahvanlainen**

Ihonalainen rasvakuulos: **suhteellisen runsas, ihonväri terve**

Rauhasturvottomia: **ei ole**

Synnynnäisiä tai myöhemmin ilmaantuneita epämuodostuksia: **pieni kaulakupu (struma)**

Aistimet ja hermosto: **terveet**

Sisäelimet: **vatsaontelon elimet terveet**

Hampaat: **hyvät**

Kurkkurisat:

Sydän: **terve**

Keuhkot: **terveet, rintakehä hyvin kehittynyt**

Vatsaelimet:

Virtsa: **kirkasta**

Aikaisemmin sairastettuja vaikeampia tauteja: **tuhkarokkoa pienenä**

Järvilinnassa **touko** kuun **15.** p:nä 19**22.**

A. Becker

H. Tiedonannot oppilaasta laitoksessa olosaikana:

Vuosi ja päivä, jolloin oppilas on vastaanotettu laitokseen: 12.4.1922

Henkilö tai viranomainen, joka on huolehtinut oppilaan toimittamisesta laitokseen: Kihniön kunnanvaltuusto

Vuosimaksun, jonka suorittaa Kihniön kunta
Kouluhallitus, vahvistanut 1.200 markaksi.

Oppilaan koulutyön lajina sekä siinä osoitettu ahkeruus ja edistys: Kävi Hoviesa
yläkoulun, 1 v. jatkokoulua ja rippikoulun. Ahkeruus tyydyttävä, edis-
tys tyydyttävä, osittain välttävä
Ammattiopetus, johon oppilas etupäässä on ottanut osaa, sekä siinä osoitettu ahkeruus ja
edistys kuin myös ilmoitus siitä, onko oppilas saavuttanut sellaisen ammattitaidon, että hän
päästyyään laitoksesta ammattityöllä voi elättää itsensä: maataloustyöt ja seppä-
työt. Ahkeruus ja edistys tyydyttävä. Kykenee näillä töillä hyvin
elättämään itsensä

Vaikeampia tauteja:

Lyhyt selonteko oppilaan ruumiillisesta ja henkisestä kehityksestä:

Selonteko oppilaan luonteenomaisuuksista, mielialasta ja persoonallisuudesta yleensä:
Vilpillinen johtaja-luonne. Pyrkii tyrannisoimaan pienempiään, holti-
ton suu, kiroilee. On muuten rivakka työntekijä ja johtuvat nämä em-
ominaisuudet osaksi tuntuvasta laiminlyönnistä kasvatuksessa (Järvi-
linna)

Henkilö, jonka luo oppilas on sijoitettu tai henkilö, jonka luona oppilas on saanut työ-
paikan: seppä Konrad Kuivalainen, Hauhon pitäjäin Pohjoisten kylästä

Työtoimen laatu: sepäntöihin

Tiedonannot johtajan käynneistä päästetyn oppilaan luona ja hänen niillä tekemistään
havainnoista:

Koulunkäynti ja ammattikehitys laitosajan jälkeen: ollut Hauhon pitäjässä
ja Tamporeen ympäristöllä seppänä ja maataloustöissä.

Käytös, kehitys ja vaiheet kahtena ensimmäisenä vuotena laitosajan jälkeen:

Myöhemmät elämänavaiheet: viettänyt epäsäännöllistä ja juopotte-
levaa elämää, kierrellyt ja tehnyt tilapäistöitä.

Samasta henkilöstä oli lomaketietojen lisäksi mm. seuraavaa muuta aineistoa:

Sotilaskortti, josta kävi ilmi seuraavaa:

Naimisissa, 2 lasta, siviiliammatti seppä, asuinpaikka ollut ennen Helsinkiä, myöhemmin Kihniö. Joutunut sotapalvelukseen vasta vuonna 1940 ja toiminut eri yksiköissä kiväärimiehenä, kengitysseppänä ja lämmittäjänä. Nostoväkisotamies, joka kuuluu palveluskelpoisuusluokkaan B I, 78. Sairastunut rintamalla 1942.

Huoltolautakunnan varhaisempia tietoja, jotka liittyivät laitosasiakirjoihin ja joissa oli mm. seuraavaa:

Kihniön huoltolautakunnan puheenjohtajan kirje Hovin kasvatustaloksele. Siinä mainittiin vanhempien olleen köyhiä, isän kuolleen, siveellisen tilan olevan perheessä heikonlaisen äidin eläessä vieraan miehen kanssa yhdyselämää.

Huoltolautakunnan kirjeessä vuodelta 1950 mainittiin edelleen, ettei asianomainen ole nauttinut köyhäinhoitoa kunnassa eikä muutenkaan ollut tekemisissä huoltolautakunnan kanssa. Lisäksi mainittiin häntä rangaistun pahoinpitelystä sekä hänen olevan parhaillaan kärsimässä rangaistusta taposta.

Haastattelua oli yrittänyt saada kaksikin haastattelijaa. Kumpikaan ei ollut asianomaista tavannut, mutta toinen sai naapureilta tietää miehen käyttäytyneen siivosti ja olleen työteliään. Toinen haastattelija oli henkilökirjoittajalta ottanut selvää tutkittavan perheoloista ja saanut paikkakuntalaisilta tietää Kurosen viettäneen sopuisaa perhe-elämää ja harjoittaneen sepän ammattia ja tilapäistöitä.

Tehdessään vankilakäyntejä sai tutkimuksen suorittaja myös asianomaisen oman kertomuksen. Tämä sisälsi seuraavaa:

Isä: Oli köyhä ja kuoli »kramppiin». Ei muuten ollut sairastellut. Ammatiltaan kirvesmies. Toinen käsi oli loukkaantunut puimakoneessa. Lepoisa kotona perheen parissa, mutta armoton juoppo. — Ei rangaistu.

Äiti: Rikkaan talon tytär. Ei ollut sairauksia eikä rangaistuksia itsellään eikä suvussaan. Ei käyttänyt väkijuomia. Pojan isän kuoltua joutui käymään työssä.

Sisaruksista vanhin elää naimisissa, yksi kuollut. Yksi oli ryyppymies, ei muuta erikoista.

Lapsuuskoti oli vuokra-asunto, missä yksi huone. Siellä asui äiti ja kolme lasta. Kotipaikka kirkonkylää.

Tutkittava itse: Lapsuudessa ei ollut sairauksia, vuoteenkastelua eikä pimeänpelkoa. Koulumatkaa 1/2 km. »Yritin käydä koulua, mutta jäin siten pois. Emme pahasti saaneet syödä eikä juoda ja minä vilkkaana poikana kerkesin tekemään hyvää jos pahaakin.» Olivat ympäristöön nähden vähävaraisia ja oli koulun oppilasjoukossa vähän aliarvioitu. Opettaja käytti vitsaa, ja niin poika jäi pois koulusta.

Joutui ensin Järvilinnaan ja sieltä Hoviin. Ei karannut kummastakaan. Kerran sai ruumiillista rangaistusta, kun »kimpaannuin ja löin toveriani». Hovissa kävi koulun, muttei saanut ammattiopetusta. Sijoitettiin yksityiseen pajaan, jossa oli työssä toista vuotta. »Siinä tehtiin väärin. Ei saisi

olla työnantajan ainoana apulaisena. Sellaisen työvoimaa käytetään muuhunkin kuin ammatin opetukseen. Pitäisi saada olla nuortenkin riennoissa mukana. Tunsin silloin kaipaavani takaisin laitokseen». Pääsi sen jälkeen sahalle työhön auton apumieheksi. Teki sitten sekatöitä ja oli automiehenä. Pääsi jaloilleen ja hankki auton sekä maatilän. Meni naimisiin ja sai lapsiakin. Kaikki oli hyvin, mutta jouduttuaan asepalvelukseen ei menestynyt. »Olen vihannut kaikkea sotilaallista». Kerran juovuspäissään teki tapon, jota vielä oli sovittamassa. »Koko suku on sellaista pahapäistä».

Äsken kerrottu esimerkki oli sekä materiaalin määrään että laatuun nähden keskitasoa. Tietoaines oli tutkittavilla suhteellisen tasaisesti jakautunut, ja jonkin lähdetiedon puuttuessa saattoi asianomaisesta olla sitä runsaammin tietojia toisesta lähteestä.

Kaiken kaikkiaan oli eri materiaallilähteistä tietoja seuraavan luettelon osoittamissa tapauksissa:

a) objektiiviset tiedot:

Järvilinna	465	
Rikosrekisteri, keskusvankirekisteri ym. rikostiedot	465	
Varsinainen kasvatuslaitos	416	
Kansaneläkelaitos	372	
Sotilaspiirien ja Sotatapaturma-arkiston tiedot	306	
Huoltolautakunnat	248	
Alkoholiliikkeen asiakaskortisto	115	
Kirkkoherranvirastot	35	
Tilastollinen Päätoimisto	19	2435

b) subjektiiviset tiedot:

Omat kertomukset	236	
Sukulaisten tiedot	88	
Naapurien tiedot	64	388
	<hr/>	
	Yhteensä	2823

Lopullisia yhteenvedoja suoritettaessa oli siten käytettävissä tietoja keskimäärin 5,2 objektiivisesta ja 0,8 subjektiivisesta lähteestä tapausta kohden eli yhteensä 6 lähteestä. Käytännössä tämä luku kuitenkin on vähimmäismäärä, koska mm. omiin kertomuksiin sekä naapurien ja sukulaisten tietoihin useimmiten liittyi haastattelijan useammalta eri taholta hankkimia tietoja.

Kun olisi saattanut olettaa, että nimenomaan Kansaneläkelaitoksen nykyään jo varsin täydellisessä kortistossa olisi ollut runsaammin tutkittavia, selvitetiin puuttuneiden 93 tapauksen laatua tarkemmin.

Ennen kansaneläkelain voimaanastumista, 1. 1. 1939, oli tutkittavista varmasti kuollut 39 ja todennäköisesti lisäksi 2. Ennen mainittua ajankoh-
taa oli 1 siirtynyt ulkomaille. — Sellaisia, joista kasvatustulosajan jälkeen ei ollut mitään asiakirja- tai muita tietoja, oli 15. — Nimensä oli muuttanut 14 ja kun näistä oli runsaasti muita tietoja, ei pidetty enää tarpeellisena hankkia Kansaneläkelaitoksen selvityksiä.

Henkilöitä, joista varmuudella oli tietoja kansaneläkelain voimassaolo-
ajalta, oli 22. Näistä olivat haastattelijat tavanneet 6, samoin 6:sta oli su-
kulaisen haastattelu ja muista virallisten asiakirjojen mainintoja. — Mitään
ilmeistä syytä kansaneläketietojen puuttumiseen ei kyseisten henkilöiden
kohdalla ollut havaittavissa. Kolme oli tosin merimiehiä ja muuttamat ver-
raten paljon muuttaneita, mutta joukossa oli myös pitemmän aikaa paikoil-
laan asuneita.

3. Aineiston muokkauksessa käytetyt tilastolliset menetelmät.

Aineistoa muokattaessa on käytetty prosenttiluvun ja pro-
senttilukujen erotusten keskivirheitä määriteltäessä seuraavia
kaavoja:

$$\text{Prosenttiluvun keskivirhe } \varepsilon (P) = \pm \sqrt{\frac{P(100-P)}{n}}^1$$

Prosenttilukujen erotuksen keskivirhe

$$\varepsilon (P_1 \pm P_2) = \pm \sqrt{\varepsilon^2 (P_1) + \varepsilon^2 (P_2)}^2$$

Keskivirheellä ymmärretään tällöin sitä, että on olemassa
99,7 %:n todennäköisyys oikean arvon sattumiseen kolminker-
taisen keskivirheen määrittelemien rajojen sisäpuolelle. Mikäli
prosenttilukujen erotus on yhtäsuuri tai suurempi kuin kolmin-
kertainen keskivirhe, on sitä sanottu Kailan (1946) mukaan to-
distavaksi ja todennäköiseksi silloin, jos se on yhtäsuuri tai suu-
rempi kuin kaksinkertainen keskivirhe.

Korrelaatioita laskettaessa on käytetty Bravais-Pearsonin kor-
relaatiokerrointa,³

¹ Vahervuo: Johdatus matemaattis-tilastollisiin menettelytapoihin s. 106.

² Ritala: Todennäköisyyslaskun taulukkoja s. 22.

³ Koskenniemi: Älykkyystutkimuksen menetelmät s. 201.

$$r = \frac{\sum ab}{\sqrt{\sum a^2 \sum b^2}}$$

jossa r on korrelaatiokerroin ja a sekä b samalle koehenkilölle kuuluvien tulosten poikkeamat vastaavista keskiarvoista.

Korrelaatiolla ymmärretään säännöllisyyttä, jolla tietyt ominaisuudet esiintyvät toistenkin esiintyessä. Jos tutkittaessa samoja yksilöitä kahden ominaisuuden suhteen tiettyä toisen koesarjan arvoa aina vastaa toisen koesarjan arvo siten, että suurimmat arvot vastaavat toisiaan ja pienimmät toisiaan sanotaan korrelaation olevan positiivisen ja täydellisen. Korrelaatiokerroin on tällöin $+1$. Jos sen sijaan suurimmat arvot lankeavat säännöllisesti yhteen pienimpien kanssa, on korrelaatio täydellisesti negatiivinen. Korrelaatiokertoimen arvo on silloin -1 . Jos jonkin koesarjan suorittaneet yksilöt saavat toisessa kokeessa keskenään erilaisia tuloksia, mutta kuitenkin jonkinlainen riippuvaisuus koesarjojen kesken on olemassa, on korrelaatiokertoimen arvo pienempi kuin 1 . Ellei tulossarjojen välillä ole mitään yhteyttä, on korrelaatiokertoimen arvo 0 . — Yleensä katsotaan kerrointen itseisarvojen $0-0,3$ osoittavan heikkoa korrelaatiota, $0,3-0,6$ kohtalaista, $0,6-0,8$ melkoista ja vasta yli $0,8$ vahvaa korrelaatiota. Sääntöä on kuitenkin pidettävä summittaisena ja eri menettelytavoilla lasketuille kertoimille annettava jossakin määrin erilainen merkitys.

Kahden lukusarjan välinen korrelaatiokerroin sisältää vain yksinkertaisen matemaattisen toteamuksen lukusarjojen välisestä yhteydestä sekä arvion tämän yhteyden voimakkuudesta. Sen sijaan kerroin ei ilmaise, mistä syystä yhteys on olemassa. Tämä kysymys on harkittava kussakin tapauksessa erikseen.

Eräissä vertailuissa on lisäksi käytetty Yulen korrelaatiokerrointa, jonka kaava on¹

$$q = \frac{ad - bc}{ad + bc}$$

Kaavan oikeassa puoliskossa tarkoittavat kirjaimet niitä nelikentän lukuja, jotka saadaan kahta ominaisuutta verrattaessa. Jos esim. ominaisuudet ovat I ja II ja tutkittavista tiedetään, onko heillä nämä ominaisuudet vai ei, muodostuu nelikenttä:

	on I	ei I
on II	a	b
ei II	c	d

Riippuvaisuuskysymyksiä käsiteltäessä on joissakin tapauksissa laskettu keskimääräinen neliökontingenssi ja määriteltä

¹ Koskenniemi: Älykkyystutkimuksen menetelmät s. 202.

korrelaatio silloin Pearsonin kontingensikertoimen avulla. Tämän kertoimen kaava on:¹

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{n + \chi^2}}, \text{ mistä } \chi^2 = \sum \frac{(m - m')^2}{m'}$$

Kaavassa tarkoittaa m empiiristä frekvenssiä ja m' riippumattomuuslukua. Tapausten lukumäärää ilmoittaa n .

¹ Vahervuo: Johdatus matemaattis-tilastollisiin menettelytapoihin s. 197.

B. Esivaihe.

1. Kasvuypäristö ja perhe.

Yleistä.¹ Pyrittäessä antamaan kuva tutkittavien joukosta ennen varsinaista kasvatustilastusta selostetaan seuraavassa ensiksi kasvuypäristöön ja perheeseen liittyvät seikat, sen jälkeen poikien yksilölliset ominaisuudet ja lopuksi selvittäään sanotulla pohjalla versonut pahantapaisuus. Tällöin on myöskin Järvilinnan tutkimusvaiheen katsottu kuuluvan esikauteen eikä varsinaiseen kasvatustilastukseen.

T a u l u — T a b l e

I.

Saapuneiden poikien lukumäärä vuosittain.

Number of boys received annually.

1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	Yhteensä
1	21	44	101	108	84	106	<i>Total</i> 465

Tuomioistuimet olivat määränneet oppilaista 243 eli jonkin verran yli puolet. Paikalliset köyhäinhuoltolautakunnat, kouluviranomaiset ja poikien huoltajat olivat esittäneet toisen puoliskon toimittamista kasvatustilastukseen.

Tutkimusryhmien kesken suoritettu vertailu osoitti tuomittujen prosentuaalisen osuuden tasaisesti laskevan siirryttäessä uusinta-

¹ Tekstin yhteydessä olevien taulukoiden lisäksi on osa tilastollista aineistoa sijoitettu erityiseen taulukkoliitteeseen. Näitä tauluja tarkoittavat alaviitteissä ilman muuta merkintää esiintyvät arabialaiset numerot.

rikollisista ei-rangaistuihin. Todistavaa arvoa eivät erotukset kuitenkaan saavuttaneet. U- ja ER-ryhmien %-lukujen erotus oli $11,5 \pm 5,6$ eli joka tapauksessa todennäköinen.

Tulos viittaisi siihen, että edustavuuskysymyksen yhteydessä esitetty mielipide vaikeamman aineksen esiintymisestä juuri tuomittujen joukossa ja siten myös tutkimusmateriaalissa kokonaisuutena ainakin yksilöiden myöhäisemmän rikollisuuden valossa olisi todennäköinen.

K o t i p a i k k a.¹ Eri tutkimuksissa on runsaasti selvitetty rikollisten asuinpaikkakysymystä ja voitu todeta monien rikoslajien olevan tyypillisiä nimenomaan jollekin asuinympäristölle. Varsinkin on kiinnitetty huomiota maaseutu- ja kaupunkiympäristön merkitykseen. »Rikollisuuden keskittyminen kaupunkiin ja muihin tiheästi asuttuihin seutuihin on yleisesti tunnettu ilmiö», lausuu Verkko kysymystä koskevassa tutkimuksessaan.² Myös Gruhle (1912), Lund (1918) ja Kaila (1946) ovat kohdistaneet kysymykseen huomiota.

Asian selvittelyä vaikeuttaa kuitenkin se, etteivät maaseutu ja kaupunki selväpiirteisesti eroa toisistaan. Varsinaisella maaseudulla tavataan paikkakuntia, joissa asutus, elinkeinot ja yleinen elämänmeno ovat kaupunkimaisia. Niiden asukkaiden lukeminen maaseutuväestöön on omiaan aiheuttamaan tutkimustuloksissa epäselvyyttä. Tässä mielessä ovat etenkin meidän maassamme tiheään asuttujen paikkakuntien olemassaolosta aiheutuvat haitat suuret, koska kaupunkimuodostus on ollut hidasta. Sitäpaitsi virallisessa tilastossa luetaan maaseutuun niin taaajaväkiset yhdyskunnat kuin kauppalatkin. Vasta aivan äskettäin on Tilastollinen päätoimisto suorittanut ensimmäisen väestökeskuksia koskevan selvityksen maassamme.³ Kun sen tulok-

¹ 1

² Veli Verkko: Rikollisen aineksen siirtyminen maaseudulta kaupunkiin.

³ Tutkimus suoritettiin vuonna 1949 kunnanhallituksille osoitettujen tiedustelujen avulla. Näiltä pyydettiin kunnan alueella sijaitsevien väestökeskusten pinta-ala- ja väkilukutiedot sekä ilmoitus, mitä seuraavista ominaisuuksista väestökeskukseen liittyi: kirkonkylä, rautatieasema, maan-, vesi- tai rautateiden risteys, tehdasyhdyskunta, lastaus- tai satamapaikka, varuskunta-alue, parantola, sairaala tai huoltolaitos, esikaupunki- tai omakotialue. Väkilukutiedot koskivat hengillekirjoitettua väestöä 1. 1. 1949. — Näin aikaansaatiin koko maan käsittävä väestökeskusten luettelo.

set kuitenkin koskevat neljää vuosikymmentä myöhäisempää aikaa kuin tutkittavien lapsuuskausi, ei niitä tässä yhteydessä ole voitu käyttää hyväksi.

Mitään varhaisempaa tiheään asuttuja paikkakuntia koskevaa yksityiskohtaista tutkimusta ei maastamme ole olemassa, joskin yleisiä suuntaviivoja on esitetty.¹ Gruhle (1912) on työssään pitänyt väkilukua paikkakuntien yksinomaisena ryhmitelyperusteena ja myös Lund (1918) on osittain seurannut hänen esimerkkiään ottaen kuitenkin samalla huomioon esikaupungit, liikennepaikat yms. vilkkaammat seudut.

On kyseenalaista, antaako asukasluku sinänsä kuvaa paikkakunnan laadusta asuinympäristönä. Olennaisemmin vaikuttanee asiaan väestön asumistiheys. Käsillä olevassa tutkimuksessa on siksi suoritettu ryhmittely *keskimääräisen väestötiheyden* perusteella. Tiheään asutuiksi paikkakunniksi on määritelty kauppalat, näihin liittyvät samannimiset maalaiskunnat sekä sellaiset maalaiskunnat, joissa keskiväkiluku maaneliökilometriä kohden ylittää maaseudun kolminkertaisen arvon. Viimeksi mainittu raja on valittu sen vuoksi, että eräät kauppalat ovat keskiväentihedeltään jokseenkin tätä suuruusluokkaa. On ilmeistä, että menettely on jossakin määrin kaavamainen, koska tosiasiallisen ympäristömerkityksen arviointi edellyttäisi tutkittavien lähiympäristön laadun määrittelyä kussakin tapauksessa erikseen juuri laitokseen saapumisen ajankohtana. Jos tällainen vielä olisikin käynyt päinsä, olisivat kuitenkin vertailuluvut jääneet puutteelliseksi. Esitettyä sääntöä seuraten on sen sijaan myös kokonaisväestö voitu jakaa samalla tavoin ryhmiin ja siten verrata lukuja keskenään. Määrittelyssä on käytetty tietoja läsnäolevasta väestöstä vuodelta 1920, jolloin maaseudun keskimääräinen väentiheys oli 7,9. Varsinaisten maaseutupaikkakuntien ylärajana oli siten väentihyeysluku 23,7.

Tämän jaoittelun mukaan oli kaupunkilaispoikia aineistossa 137 eli $29,5 \pm 2,1$ %, tiheään asuttujen paikkakuntien lapsia 72 eli $15,5 \pm 1,7$ % ja maalaispoikia 256 eli $55,0 \pm 2,3$ %. Läsnäolevasta väestöstä oli 31. 12. 1920 vastaavasti kaupunkilaisia 15,5 %, tiheään asuttujen paikkakuntien väestöä 10,4 % ja varsinaisia

¹ Vrt. esim. Smeds ja Mattila: Om utvecklingen av tätorter och landsbygd i Finland 1880—1930. Geografiska Annaler. 23. 1941. ss. 210—238.

maalaisia 74,1 %. Tulos osoittaa asutuskeskuksista peräisin olevien poikien muodostavan huomattavasti suuremman osan aineksesta kuin väestömäärien suhde edellyttäisi. Erikoisesti kaupunkilais- ja maalaispoikien kohdalla on eroavaisuus ilmeinen.

Eroavaisuuksia korostaa vielä se seikka, että harvempaan asutuilla paikkakunnilla alaikäisten lukumäärä on yleensä suurempi kuin tiheimmin asutuilla seuduilla. Erittäin selvästi sen osoittaa Lastensuojelun Keskusliiton toimeenpanema tutkimus.¹ Vaikkakin tämä selvitys koskee käsillä olevaa tutkimusta paljon myöhäisempää ajankohtaa, olosuhteita 31. 12. 1948 ja ilmiö on todennäköisesti väliaikana korostunut, ei liene syytä epäillä, etteivätkö samankaltaiset tendenssit olisi jo tutkimuksen ajankohdanakin olleet vaikuttamassa.

Lastensuojelun Keskusliiton selvitys pohjautui lapsilisää saaneiden lasten lukumääriin eri kunnissa. Kunnat oli asumistiheyden mukaan jaettu kolmeen ryhmään:

1.	Asumistiheys yli 100	henkilöä maaneliökilometriä kohden			
2.	»	20—99,9	»	»	»
3.	»	alle 20	»	»	»

Jaoitteluryhmituksen pohja oli siten periaatteellisesti sama kuin käsillä olevassakin tutkimuksessa, joskin rajat olivat hieman poikkeavat.

Selvitys osoitti, että 16 vuotta nuorempien lasten suhteellinen lukuisuus nousi asumistiheyden vähentyessä. Ensimmäisessä ryhmässä oli korkein %-luku 39,9 ja alhaisin 7,4 sekä mediaani — se arvo, joka jää keskimmäiseksi, jos luvut järjestetään suuruusjärjestykseen — 25,7 %. Toisen kuntaryhmän arvot olivat 39,8—11,8 % ja mediaani 27,4 % sekä kolmannessa 43,4—9,9 % ja mediaani 29,1 %.

Sen sijaan ei ilmiö lainkaan samassa määrin tullut esiin tutkimusryhmien välisissä suhteissa. Tosin uusintarikollisissa oli kaupunkilaispoikia eniten ja maalaispoikia vähiten, mutta erotus ei-rikollisiin ei ollut edes yksinkertaisen keskivirheen suuruinen.

K a s v u y m p ä r i s t ö.² Merkityksellisempänä kuin kotiseutua pidetään lapselle yleensä sitä lähintä piiriä, jossa hän joutuu tärkeimmän kasvukautensa elämään. Aineistosta voitiin kasvuympäristön laatu selvittää kaikissa tapauksissa.

¹ Lastensuojelun Keskusliiton tiedoituksia n:o 4—1950.

² 2.

Sellaisia, joiden kasvuympäristö oli rajoittunut vain kotiin, oli koko aineistossa 287 eli $61,7 \pm 2,3$ %. Luku on lähellä Lundin (1918) vastaavaa arvoa, joka pahantapaisten poikien osalta oli $64,2 \pm 1,6$ %.¹ Kasvatuskodissa oli asunut 24,3 %, kasvatuskodissa ja jossakin laitoksessa, kuten lastenkodissa, turvakodissa tms., 7,7 % ja vain laitoksessa 6,3 %, jolloin useimmissa tapauksissa osa lapsuudesta oli kulunut myös kodin piirissä. Kasvatuskodiksi on äskeisessä luettu myös sukulaiskoti.

Vertailuryhmissä vähenee yksinomaan kodeissa kasvaneiden suhteellinen osuus suunnassa ER-KR-U ja äärimmäisten ryhmien välillä erotus, $12,2 \pm 5,5$ %, saavuttaa todennäköisyyden asteen. Vielä selvemmin korostuu U- ja ER-ryhmien ero kasvatuskodeissa asuneiden luvuissa. Tällaisia oli ensiksi mainitussa eniten ja erotukseksi tuli $14,0 \pm 5,3$ %. Laitoskasvatusta saaneiden kohdalla ei sen sijaan ollut eroavaisuuksia.

Mielenkiintoisen havainnon voi tehdä tarkastaessaan, missä määrin kasvatuskoti- ja laitoslapsien joukossa oli niitä, jotka olivat tuomioistuimen määräyksellä saapuneet Järvilinnaan. Osoittautui näet, että tuomittuja oli heidän joukossaan vähemmän kuin kokonaisaineistossa, vieläpä niin että erotus oli selvästi todistava ($18,0 \pm 4,2$ %). Viittaako tämä siihen, että kasvatuskodissa tai laitoksessa helpommin kyllästyttään vaikeaan kasvattiin ja koetetaan toimittaa hänet muualle, vaikei sanottavaa pahantapaisuutta vielä ole havaittukaan, ja että kodeissa vaikeata lasta kärsitään kauemmin? Jos arvio on oikea, pakottaa se samalla suhtautumaan kriittisesti otaksuimiin kasvatuskodin tai laitoksen haitallisuudesta ympäristötekijänä, kuten helposti väitetään havaittaessa kasvatustilosten oppilaisa runsaasti tällaisia lapsia.

P e r h e.² Eri yhteyksissä on tuotu esiin, kuinka nuoret rikolliset ja varsinkin rikoksenuusijat ovat peräisin suurista perheistä.³ Voisi olettaa saman seikan tulevan ilmi pahantapaisuudenkin ollessa kysymyksessä. Niiden perheiden keskimääräinen lapsiluku, joista tutkittavat olivat peräisin, oli $5,3 \pm 0,05$. Tällöin on perheiden lapsilukua laskettaessa otettu mukaan vain aviolapset ja heistäkin ainoastaan täyssisarukset. Maist. G. Fougstedtin suorittaman arviolaskelman mukaan⁴ oli maassamme vuosina 1911—1920 solmituissa avioliitoissa, joissa oli vähintään

¹ Laskettu Lundin (1918) taulukosta s. 41.

² 3.

³ Kaila (1946) s. 128.

⁴ Kaila (1946) s. 129.

yksi lapsi, keskimääräinen lapsiluku neljää eri perustetta käytäten 4,49, 4,86, 4,95 ja 5,05. Luvut lienevät jossakin määrin vertailukelpoisia aineiston tuloksen kanssa. Näyttää ilmeiseltä, että tutkittava aineisto on peräisin keskimäärää monilapsisemmista perheistä. Havaintoa korostaa vielä se, että tutkimusaineistossa on verraten runsaasti poikia kaupunkilaisperheistä, joiden keskimääräinen lapsiluku on pienempi kuin maalaisperheiden.

Tarkistaakseen nimenomaan perhesuhteita koskevia lukuisuustietoja suoritti tutkija vertailuselvityksen eräiden kirkkoherranvirastojen arkistojen pohjalla. Kolmesta kirkkoherranvirastosta, joista yksi edusti kaupunkia (Jyväskylä), yksi maaseutua (Laukaa) ja yksi tiheään asuttua paikkakuntaa (Äänekoski), etsittiin muuten valikoimaton miesjoukko, joka ikärakenteeltaan 1920-luvulla vastasi varsinaisen tutkimusaineiston kokoonpanoa. Tässä vertailuaineistossa, jonka kokonaismäärä oli 239, oli aviolasten perheiden keskimääräinen lapsiluku 4,65. Tulos vastaa siten läheisesti ylläesitettyjä arvioita.

Tutkimusryhmien välinen vertailu osoitti $U = (5,3 \pm 0,3 \%)$ ja $KR = (5,5 \pm 0,3 \%)$ ryhmissä perheiden lapsiluvun olleen ei-rangaistujen määrää korkeamman ($5,3 \pm 0,2 \%$), joskin ero oli pieni.

Jonkin verran toisen kuvan antavat ne perheiden kokoa ilmaisevat numerot, jotka osoittavat tosiasiallisen lapsiluvun. Yksilapsisten perheiden lukumäärä tällöin luonnollisesti kasvaa, koska avioton lapsi useassa tapauksessa on jäänyt ainoaksi. Toisaalta on avioton äiti monesti mennyt naimisiin ja lapsi siten saanut sisarpuolen. Joissakin tapauksissa on lapsiparven suuruutta lisännyt se, että toinen vanhemmista on solminut avioliiton ennestään lapsia omaavan henkilön kanssa. Ottamalla mukaan kaikki lapset saadaan kuva siitä sisaruspiiristä, jossa tutkittavat ovat varhaisimmat sosiaaliset kokemuksensa hankineet.

T a u l u — T a b l e

II

Lasten lukumäärä perheessä.
Number of children in family.

Lapsiluku <i>Number</i>	Tutkimusryhmä <i>Research group</i>				Yhteensä <i>Total</i>
	U	KR	ER	E	
1	17	8	24	3	52
2	12	5	13	1	31
3	23	18	33	3	77
4	8	14	37	4	63
5	17	14	33	2	66
6	17	17	35	1	70
7	7	9	16	2	34
8	11	5	13	1	30
9	1	6	7		14
10	4	4	4		12
11		1	4		5
12	1	1	2		4
13	1				1
14	1				1
15					
16					
17					
Unknown	18	1			1
Ei tietoa	—	2	2		4
Yhteensä — <i>Total</i>	121	104	223	17	465

Keskimääräinen lapsiluku väheni täten $4,8 \pm 0,16$ lapseen, eikä eri ryhmien kesken voinut havaita senkään vertaa eroavaisuutta kuin em. menettelyssä. Uusintarikollisilla ko. luku oli $4,8 \pm 0,3$, kerran rangaistuilla $5,1 \pm 0,2$ ja ei-rangaistuilla $4,8 \pm 0,2$.

S i s a r u s s u h t e e t.¹ Joskin sisarusten lukumäärällä ja osittain laadullakin on merkityksensä perheen toimeentulon ja lasten valvonnan tehokkuuden kannalta, niin lienee samoilla seikoilla vaikutusta myös sisaruspiirissä kasvavalle yksilölle. Erikoista huomiota on tutkimuksissa kiinnitetty varsinkin sel-

¹ 4.

laisiin lapsiin, jotka jossakin suhteessa ovat erikoisessa asemassa, kuten vanhimpaan, nuorimpaan tai ainoaan lapseen. Missä määrin kysymyksessä todella on ongelma, on vasta vaillinaisesti tullut selvitettyksi.¹ Tosiasiassa ei kahden sisaruksen kokema ympäristö ole täysin samanlainen. On siksi oletettavissa, että tietty asema sisarusparjassa voi johtaa erikoisiin asennoitumisiin kasvattajien ja toisten sisarusten taholta ja siten vaikuttaa asianomaisen yksilön käytökseen. Kysymyksen tutkimisessa on melkoisesti vaikeuksia, koska ilmeisesti myös sisarusten sukupuoli ja ikä merkitsevät paljon varsinkin lapsuudessa, jolloin leikkitoverin arvostus usein tapahtuu iän ja koon mukaan. Suurehkoa aineistoa tutkittaessa tuottaa vielä hankaluuksia sen kysymyksen selvittäminen, missä määrin sisarusparven eri yksilöt ovat tosiasiallisesti vaikuttaneet tutkittavien elinympäristössä. Joku sisaruksista saattaa olla kuollut, toinen varttuneena ehkä siirtynyt perheestä pois silloin, kun hänellä voisi olla merkitystä ympäristövaikuttajana.

Huolimatta esitetyistä virhelähteistä, joiden täydellinen välttäminen ei ole ollut mahdollista, olen tarkastellut sisarusasemaa eräänä ympäristötekijänä.² Ensimmäiseksi tulee esille ainoan lapsen ongelma. Siinä on olennaisinta, että lapsi on kasvanut kodissaan kokonaan vailla sisarusparven muodostamaa piiriä. Tosin tämä ei merkitse sitä, etteikö hänellä kodin ulkopuolella olisi ollut sosiaalista kontaktia ikätovereidensä kanssa. Kodissa hän sen sijaan on ollut ainoa lapsien edustaja aikuisten joukossa ja siten saanut tyydytetyksi haluunsa ottamatta useinkaan huomioon toisia.

Ainoihin lapsiin kuuluvat sekä yksilapsisten perheiden aviolapset että myös aviottomat lapset, joilla ei ole sisaruksia, koska molemmilla sosiaalinen tilanne sisarusparven nähden on sama. Ainoita lapsia tässä mielessä oli tutkimusaineistossa 52 eli 11,2 ± 1,6 %. Kun aviottomilla ainoilla lapsilla kasvatustilanteeseen ilmeisesti vaikuttaa myös aviottomuus, hämmentää tämä seikka »puhtaan» ainoan lapsen ongelman tarkastelua. Sen vuoksi laskeaan ainoiden lasten lukumäärä tavallisesti yksinomaan aviolapsista. Tällä tavoin määritellen ja ottaen huomioon ta-

¹ Thorpe: Child Psychology and Development s. 240.

² 5.

pausten kokonaisuuden, oli tutkittavassa aineistossa ainoita lapsia $4,5 \pm 1,0$ %. Vastaava luku oli Kailalla (1946) $4,3 \pm 0,8$ % eli jokseenkin yhtäsuuri. Eniten oli ainoita lapsia U-ryhmässä, mutta erotus ER-ryhmän kanssa ei ollut edes todennäköinen.

Valitettavasti ei ole olemassa tietoja ainoiden lasten lukumäärästä koko väestössä. Ilmeistä kuitenkin on, etteivät saadut tulokset ole ainakaan huomattavasti korkeampia kuin ainoiden lasten luku yleensä. Kun lisäksi tutkimusryhmien kesken ei ollut sanottavia eroavaisuuksia, saa Kailan (1946) esittämä mielipide, ettei ainoan lapsen asema ole omiaan edistämään tämän lankeamista rikoksiin, tukea myös käsillä olevasta aineistosta.

Kirkkoherranvirastoista kootussa vertailuaineistossa¹ oli ainoita lapsia $5,0 \pm 1,41$ %. Tämä luku on jopa korkeampi kuin tutkimusmateriaalista saatu ja vahvistaa sekun osaltaan esitettyjä johtopäätöksiä.

Ainoan lapsen lisäksi ovat sisarusarjan molemmat äärimmäisyydet, vanhin ja nuorin, poikkeavassa suhteessa lapsiparven muuhun osaan nähden. Eräessä 576 probleemalasta koskevassa tutkimuksessa totesi Levy,² että ensimmäiseksi syntyneillä oli runsaammin käytösongelmia kuin muilla sisaruksilla. On kuitenkin olemassa myös päinvastaiseen suuntaan viittaavia tuloksia.

Kun ovat kysymyksessä perheet, joissa on useampia lapsia, ei enää se seikka, että vanhin saattaa olla avioton, samassa määrin tuone esille aviottoman lapsen vaikeuksia kuin yhden lapsen ollessa kysymyksessä, joten arvioinnissa voi käyttää koko lapsilukua. Vanhimpia lapsia — ainoat lapset poisluettuina — oli tutkittavissa kaikkiaan 83 eli $17,8 \pm 0,8$ %. Erotukset ryhmien välillä eivät tällöinkään nousseet merkittäviksi. ER-ryhmässä oli vanhimpia suhteellisesti eniten ja U-ryhmässä vähiten.

Nuorimman lapsen osalta pidetään yleensä haitallisimpana sitä, että hän saattaa tulla liiaksi hemmoitelluksi ja pidetyksi jatkuvasti lapsen asemassa, lapsen, jonka toiveet ehkä useammin käyvät toteen kuin toisten sisarusten. Parsley³ on tyttöjen rikollisuutta koskevassa tutkimuksessaan tullut siihen tulokseen,

¹ Ks. s. 51.

² Thorpen (1946) mukaan s. 241.

³ Thorpen (1946) mukaan s. 242.

että lähinnä ainoita ja vanhimpia lapsia olisivat perheiden nuorimmat rikoksiin lankeamisen suhteen vaarannetuimmassa tilanteessa.

Nuorimpia lapsia oli tutkittavissa hieman runsaammin kuin vanhimpia, 91 eli $19,6 \pm 1,8$ %. Tutkimusryhmistä oli nuorimpia eniten uusintarikollisissa, mutta erotukset jäivät alle todistavan arvon.

Tutkimusaineiston perusteella näyttäisi siltä, ettei yksityinen asema sisarusparvessa ole merkitsevä ainakaan yksilön vastaisen rikollisuuden kannalta. Missä määrin sillä on vaikutusta lapsuudessa ilmenevään pahantapaisuuteen, siihen eivät tulokset anna suoranaista vastausta.

Ongelma joutuu kuitenkin toiseen valoon, jos tarkastetaan sisarusasemaa suhteessa perheen kokoon. Ottamalla huomioon tämän seikan, on aineiston pohjalla mahdollista ratkaista, missä määrin jokin sisarusasema näyttää vaikuttaneen pahantapaisuuteen. Jos näet etsitään kaikki sellaiset pojat, jotka ovat peräisin 2-lapsiperheistä, pitäisi näissä olla sekä vanhimpia että nuorimpia lapsia yhtä paljon, mikäli sisarusasemalla ei olisi mitään merkitystä. Vastaavasti kuuluisi 3-lapsisten perheitten pojista olla sekä vanhimpia, keskimmäisiä ja nuorimpia kutakin $33 \frac{1}{3}$ %, 4-lapsisten perheitten jäsenistä jokaiseen neljään sisarusasemaan kuuluvia 25 % jne.

Tarkastelu osoitti, että 2-lapsiperheistä peräisin olevia vanhimpia lapsia oli 17 ja nuorimpia 10, vaikka heitä olisi pitänyt olla yhtä paljon. Kolmilapsiperheistä olevia lapsia oli vanhimmasta nuorimpaan 23,28 ja 22 eli jokseenkin odotuksen mukaisesti. Näinkään tarkastellen ei yksityinen lapsiasema näytä sanottavaa merkitsevän. Eroavaisuudet korostuvat kuitenkin, jos verrataan toisiinsa pieniä ja suuria perheitä ja tällöin tarkastellaan vain vanhempaan ja nuorempaan puoliskoon kuuluvia lapsia. Edellä selostettua ajatuskulkua seuraten tulisi teoriassa sisarusparven vanhempaan ja nuorempaan puoliskoon kuuluvia lapsia aineistossa olla kumpiakin 50 %, ellei sisarusasemalla olisi mitään merkitystä.

Kun laskettiin yhteen 2—5 lasta käsittävien perheiden sisarusparven vanhempaan ja nuorempaan osaan kuuluvat — jos lapsiluku oli pariton, luettiin keskimmäisten lasten luvusta puolet kumpaankin puoliskoon — ja vastaavat arvot perheistä, joiden lapsiluku oli 6—12, saatiin seuraavat tulokset:

Lapsisarjojen vanhemman ja nuoremman puoliskon vertailu.
Comparison of the older children and younger children in family.

Perheen lapsiluku <i>Number of children in family</i>	Tutkimusaineistosta kuului <i>The research material comprised</i>			
	vanhempaan puoliskoon <i>older children</i>		nuorempaan puoliskoon <i>younger children</i>	
	N	%	N	%
2—5	119	67,3	108	51,5
6—12	58	32,7	102	48,5
Yhteensä — <i>Total</i>	177	100,0	210	100,0

Laskemalla ylläolevista luvuista Yulen korrelaatio saadaan $q = 0,31 \pm 0,01$, mikä osoittaisi ilmeisen riippuvaisuussuhteen vallitsevan.

Kertoimien arvot vaihtelivat eri ryhmissä huomattavasti ja olivat seuraavat:

$$\begin{aligned} Q_{ER} &= +0,49 \pm 0,05 \\ Q_{KR} &= +0,13 \pm 0,10 \\ Q_U &= +0,11 \pm 0,09 \quad Q_{KR+U} = +0,12 \pm 0,06 \end{aligned}$$

Jos verrataan toisiinsa ryhminä ei-rangaistuja ja jälkikautena rangaistuja, jolloin absoluuttiset arvot tulevat jonkin verran suuremmiksi, voidaan todeta, että edellä mainittu havainto johtuu etupäässä ensiksi mainitusta ryhmästä. Ilmiö ei jälkivaiheessaan rikollisilla ole lainkaan samassa määrin korostunut. Korrelaatiokertoimien (ER ja KR + U) erotus on kolmikertaista keskivirhettä suurempi ($0,37 \pm 0,08$), mikä viittaisi siihen, että ryhmien laadussa olisi olemassa merkitsevä eroavaisuus.

Tutkimustulosten voidaan täten katsoa osoittavan, ettei jollakin erikoisasemalla sisarussarjassa ole merkitystä ainakaan yksilön pahantapaisuuteen lankeamisen kannalta. Milloin ovat kysymyksessä pienet perheet, lapsiluku 2—5, ei myöskään kuuluminen sisarussarjan vanhempaan tai nuorempaan puoliskoon vaikuta asiaan. Sen sijaan perheissä, joiden lapsiluku on suuri

näyttävät nuoremmat olevan suuremmassa vaarassa langeta pahantapaisuuteen kuin vanhemmat. On kyseenalaista, onko tällöinkään vaikutusta sisarusasemalla sinänsä. Pikemmin voisi olettaa aiheen piilevän valvonnan puutteessa tai taloudellisessa kurjistumisessa, jonka suuri lapsiparvi helposti tuo mukanaan. Siihen, että vaikuttaja ilmeisesti on ympäristöllinen tekijä, viittaisi ilmiön korostuminen jälkivaiheessa ei-rangaistujen joukossa. — Voisi näet olettaa, että ER-ryhmään kuuluvat juuri ne, joiden pahantapaisuus lienee aiheutunut lähinnä tilapäisistä syistä ja U- sekä KR-ryhmiin ne, joiden harhaantumisella on mahdollisesti syvemmät juuret.

V a j a v a i s e t p e r h e e t. Varsin paljon on kiinnitetty huomiota siihen, kuinka runsaasti pahantapaisen nuorison joukossa on vajavaisista kodeista peräisin olevia lapsia. Vajavaiseksi on seuraavassa katsottu perhe, josta puuttuu joku olennaisena pidettävä jäsen. Kun tarkastellaan sellaisen perheen merkitystä lapsen kannalta, on puuttuva jäsen toinen vanhemmista tai mahdollisesti molemmat. Samaan ongelmaryhmään kuuluvat myös ne kodit, joissa vanhempien kesken vallitsevat epänormaalit suhteet tai joissa vanhempien sijasta on kasvatusvanhempia tai vanhempipuolia.

Ensimmäiseksi on tällöin tarkasteltava aviotohta lasta, koska hänen tapauksessaan perheestä useimmiten alun alkaen puuttuu isä. Varsin huolellisesti on avioton syntyperä tuotu ilmi tutkitavan aineiston asiakirjoissa.

Aviottomia lapsia¹ oli tutkimusaineistossa kaikkiaan 110 eli $23,7 \pm 2,0$ %. Aviottomiksi on tällöin luettu kaikki sellaiset pojat, jotka ovat syntyneet avioliiton ulkopuolella vieläpä silloinkin — näitä tapauksia on vain muutama — kun vanhemmat ovat myöhemmin menneet keskenään naimisiin. Lundin (1918) saama prosenttiluku on täsmälleen sama kuin käsillä olevassa tutkimuksessa. Hänen vertailumateriaalillaan oli vastaava arvo vain 11,3 %, jolloin erotus muodostui todistavaksi ($12,4 \pm 1,8$ %), mikä viittaisi aviottoman syntyperän merkittävään osuuteen pahantapaisuuden syntymisessä. Kailalla (1946) on avioliiton ulkopuolella syntyneiden määrä vähäisempi $14,9 \pm 1,5$ %. Kun hänen aineistonsa ilmeisesti on ollut melkoisesti

¹ 6.

käsillä olevaa rikollisempaa, osoittanee eroavaisuus, ettei avioton syntyperä ainakaan yksilön vastaisen rikollisuuden kannalta olisi erityisen huomattava tekijä.

Sama suunta on nähtävissä tutkimusryhmien keskinäisissä vertailuissa. Uusintarikollisissa oli aviottomia lapsia jopa vähiten ja %-luku pieneni ei-rangaistuihin siirryttäessä saavuttamatta kuitenkaan edes todennäköistä arvoa. Sinänsä oli aineiston aviottomien lukumäärä joka tapauksessa varsin korkea, koska mm. vuosina 1917—1923 syntyi poikalapsista vain 8,8 % avioliiton ulkopuolella.¹ Kyseinen luku lienee ainakin jossakin määrin vertailukelpoinen, vaikka osa tutkittavista onkin syntynyt ennen näitä vuosia. Tulokset pitävät siis suurella määrällä yhtä Kailan (1946) toteamusten kanssa. Hänkin havaitsee, kuinka aviottomien lasten lukumäärä rikollisessa aineistossa on varsin korkea ilman vaikeusryhmästä toiseen tapahtuvia muutoksia. Käsillä oleva tutkimus osoittaa asianlaidan samaksi vieläpä silloinkin, kun yhtenä ryhmänä ovat ei-rikolliset, joilla nuoruudessa on havaittu pahantapaisuutta.

Aviottomia lapsia oli eniten maalaispoikien joukossa $27,4 \pm 2,8$ % ja erotus heidän ja muilta paikkakunnilta kotoisin olevien välillä saavuttaa todennäköisyyden arvon ($9,2 \pm 3,9$ %). Tämän seikan merkitys ei ole täysin kiistaton, koska aviottomien lasten keskuudessa kuolleisuus on huomattavan suuri ja se saattaa olla erilainen maaseudulla kuin kaupungeissa. Tilastot osoittavat kuitenkin, että maaseudulla syntyneissä on aviottomia lapsia yleensä suhteellisesti vähemmän kuin kaupungeissa. Esim. vuonna 1926 oli elävinä syntyneistä aviottomia lapsia kaupungeissa 9,7 % ja maaseudulla 7,9 %. Joskin tiheään asutut paikkakunnat hämmentävät maaseudun tulosta, niin lienee pääteltävissä, että maaseudulla aviottomat lapset ovat suuremmassa vaarassa joutua pahantapaisuuden tielle kuin kaupungeissa.

Isän tai äidin kuolema on huomattava vajavaisten perheitten aikaansaaja, ja aiheuttaa aina ilmeisen muutoksen lapsen elämänkentässä. Tutkimusaineistossa oli isä kuollut $26,5 \pm 2,1$ %:ssa tapauksista ja äiti $13,3 \pm 1,6$ %:ssa sekä molemmat vanhemmat $5,7 \pm 1,1$ %:ssa. Toisen tai molempien vanhempien

¹ Kaila (1946) s. 123.

kuolema oli siten rikkonut perheen $45,5 \pm 2,4$ %:ssa tutkimustapauksista.¹ Toisten tutkijain kasvatuslaitosoppilailta saamat arvot ovat varsin lähellä tätä lukua. Siten oli Gruhlen (1912) aineistossa orpoja 45,7 % ja Lundilla (1918) 46,7 %.

T a u l u — T a b l e

IV

Orpouden alkamisaika ja lapsen ikä.
Time and age of child when orphaned.

Ikävuosina	N	%
Age		
0—3	38	20,2
4—6	71	37,8
7—9	48	25,5
10—12	23	12,2
13—14	8	4,3
Yhteensä — <i>Total</i>	188	100,0

Saattaisi olettaa myöskin olevan merkitystä sillä seikalla, missä lapsen kehitysvaiheessa äidin tai isän kuolema on sattunut. Tutkimusaineistossa oli orpouden takia rikkoutuneita perheitä runsaimmin ikävuosien 4—9 kohdalla huipun osuessa aikaan ennen kouluikää. Jos luvuista piirtää käyrän, on sen oikea puoli vasenta loivempi ja verrattaessa U- ja ER-ryhmien käyriä näyttää huipun sattuminen ikävuosiin 4—6 johtuvan lähinnä jälkimmäisestä. Kun on kysymys normaalista kuolevaisuudesta, saattaisi olettaa orpoutumisia tapahtuvan sitä runsaammin, mitä vanhempia vanhemmat ja siten myös mitä vanhempia pojat ovat. Keskiväestön kohdalla tulisi siten käyrän, joka osoittaa perheitten rikkoutumisia vanhempien kuoleman takia, nousta lasten iän lisääntyessä. Jos edelleen orpouden alkaminen ennen varsinaista kouluikää olisi lapsen kehitykselle vaaranalaisinta, olisi edellämainittu vinous selitettävissä.

Perheestä saattaa tulla vajavainen myös siten, että vanhemmat ottavat avioeron tai että toinen vanhemmista poistuu kotoa, ts. vanhemmat elävät asumuserossa.² Tällöinkin lapselta

¹ 7.

² 8.

puuttuu toinen vanhemmista, joskaan kuolemistapahtuman järkyttävä elämys ei tule hänen koettavakseen. Toisaalta hän joutuu näkemään sen eripuraisuuden kauden, joka usein edeltää avioliiton rikkoutumista.

Lapsia, joiden vanhemmat olivat avioerossa, oli tutkimusaineistossa ainoastaan 9 ja asumuserossa elävien vanhempien lapsia 16. Kokonaisuudessaan 25 eli $7,0 \pm 1,4$ % on niin pieni, ettei sen avulla voida johtopäätöksiä tehdä. Verraten vähän saa lisäaineistoa myös perheen rikkoutumisen ajankohtaa koskeviin lukuihin, koska eroamisaika ei aina ole ollut tiedossa.

Koska kuitenkin Glueckin tutkimuksesta (1934) on saatavissa vertailuluvut siihen, missä iässä pojat ovat olleet vanhempien kuoleman tai tosiasiallisen eroamisen tapahtuessa, olen laskenut vastaavat arvot tutkittavasta aineistosta.

Perheen rikkoutuminen toisen vanhemman kuoleman tai vanhempien avio- tai asumuseron vuoksi tapahtui pojan eri ikäkausina seuraavissa tapauksissa:

T a u l u — T a b l e

V

Lapsen ikä perheen rikkoutuessa.

Age of child at breakage of home.

Ikävuosi <i>Age</i> <i>in years</i>	Tutkimusaineisto <i>Research material</i> %	Glueckin aineisto <i>Glueck's material</i> %
—4	31,3	40,3
5—9	47,2	35,0
10—14	13,1	22,4
15—	—	2,3
Ei tietoa — <i>Unknown</i>	9,4	—
Yhteensä — <i>Total</i>	100,0	100,0

Avioerolasten — avio- ja asumuserossa elävien vanhempien lasten — lukumäärä näyttää Järvilinnan pojissa olevan lisääntymään päin. Suoritin vuonna 1947 avioerolapsia koskevan tutkimuksen vv. 1945—1946 saapuneen poikajoukon¹ poh-

¹ Lapsi ja Nuorisio 2. 1948.

jalla. Silloin oli 166 pojasta avioerolapsia yllämainitulla tavalla määriteltynä 25 eli 15,1 %. Erotus käsillä olevan tutkimuksen kanssa on $9,5 \pm 3,1$ %, ja osoittaa saapuneen poika-aineksen laadun tässä suhteessa merkittävästi muuttuneen.¹ Ainakin 1940-luvun tutkimuksessa näytti siltä, että avioerolasten lukumäärä oli keskiväestön vastaavaa arvoa suurempi, lisäksi havaittiin heidän huomattavan usein olevan kaupunkilaislapsia ja luonteeltaan selvästi keskitasoa vaikeampia. Tuloksista ei kuitenkaan voida ilman muuta päätellä, että avioerolapsen asema sinänsä suuremmassa määrin saattaisi pojan hairahtumisvaaraan. ●n näet otettava huomioon, että tapahtunut avioero jo sellaisenaan on tavallisesti viite toisessa tai molemmissa vanhemmissa piilevistä luonteenpoikkeavaisuuksista, jotka lapseen periytyneinä olisivat ilman avioeroakin ehkä johtaneet samaan tulokseen.

Milloin perhe rikkoutuu avioeron tai vanhemman kuoleman takia, se saattaa jäljelle jääneen puolison avioliiton avulla jälleen eheytyä. Samalla syntyy kuitenkin verisidettä vaille oleva vanhempi-lapsi—suhde, jota on totuttu pitämään lapsen kannalta epäsuotuisana tekijänä.²

Tutkimusaineistossa oli vain isäpuoli 35:ssä, vain äitipuoli 13:ssa ja sekä isä- että äitipuoli 3:ssa tapauksessa.³ Vanhempi-puolia oli siten kaikkiaan 51 tapauksessa eli $10,9 \pm 1,5$ %:ssa. Tutkimusryhmien kesken ei ollut eroavaisuuksia. Olipa vanhempi-puolten merkitys pahantapaisuuden syntymisessä mikä tahansa, ei sillä ainakaan jälkirikollisuuden suhteen näytä olleen vaikutusta. Jos luemme edelliseen lukuun lisäksi sellaiset pojat, jotka olivat kasvaneet vain kasvatuskodeissa, saamme kasvat- ja puolivanhempien hoidossa olleiden kokonaismääräksi 122, jolloin mukana ei ole myös laitoksissa olleita kasvatuskotilapsia. Tälläkään tavoin tarkastellen ei tutkimusryhmien kesken syntynyt edes todennäköisiä eroavaisuuksia, joskin mainittujen lasten lukumäärä väheni suunnassa U-KR-ER.

Ilmeiseltä näyttää, ettei mikään niistä poikkeavan kasvuympäristön erikoispiirteistä, joilla useissa tutkimuksissa on havaittu

¹ Lukuja arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon, että avioerot ovat koko maassa huomattavassa määrin nousseet kuluneina vuosikymmeninä. Havainto saattaa siten johtua yksinomaan tästä muutoksesta.

² Vrt. Hanselmann (1933) ss. 376—379.

³ 9.

olevan yhteyttä pahantapaisuuden ilmenemisen kanssa, samassa määrin liity yksilön vastaiseen rikollisuuteen ainakaan, milloin on kysymys pahantapaisuuteen langenneista pojista. Saattaisi kuitenkin olettaa, että toisin olisi laita, milloin useampia epäsuotuisia piirteitä on kasaantunut yhden yksilön osalle. Ehkäpä täten tehostunut haitallinen vaikutus ilmeni jo rikollisuudessakin. Helposti huomataan, että tällaisia seikkoja monessa tapauksessa on useampia. Aviolon lapsi on esimerkiksi verraten usein joutunut saamaan isäpuolen ja ehkä vielä sijoitettu kasvatuskotiin tai laitokseen. Myös orpolapsen ongelmiin liittyy silloin tällöin muita vaikuttajia.

Tältä ajatuskannalta lähtien laskettiin eri ryhmissä, monelako tutkittavalla ei ollut ainoatakaan rikkonaisen perheen erikoispiirrettä, kuinka monella kaksi jne.¹ Huomioon otettiin seuraavat seikat: avioton syntyperä, isä kuollut, isäpuoli, äiti kuollut, äitipuoli, vanhemmat avioerossa, vanhemmat asumuserossa, asunut kasvatuskodissa, asunut laitoksessa. Täten tuli mukaan myös laitosympäristö, josta kodin olennaiset puolet kokonaan puuttuvat.

T a u l u — T a b l e

VI

Kasvuympäristön rakenteellisten poikkeavaisuuksien lukumäärä.

Number of structural deviations in the environment.

Poikkeavia piirteitä <i>Deviant characteristics</i>	U		KR		ER	
	N	%	N	%	N	%
—	34	28,1	35	33,6	57	25,5
1	33	37,3	27	26,0	78	35,0
2	25	20,6	29	23,9	57	25,5
3	29	24,0	13	12,5	31	14,0
Yhteensä — <i>Total</i>	121	100,0	104	100,0	223	100,0

Kun näistä lukusarjoista lasketaan Pearsonin kontingenssi-korrelaatiokertoimen arvo, saadaan tulokseksi $C=0,21$. Kertoimen arvon perusteella voidaan päätellä jonkinlaisen riippuvaisuuden olevan olemassa haitallisten ympäristöpiirteiden kasautumi-

sen ja yksilön myöhäisemmän rikollisuuden välillä. Ryhmien keskeiset eroavaisuudet ovat suurimmat silloin, kun piirteitä on kolme tai enemmän. U- ja ER-ryhmien välinen erotus, $10,0 \pm 4,5$ % saavuttaa tällöin todennäköisyyden asteen.

Kotien taloudellinen asema.¹ Usein pidetään lapsuuskodin köyhyyttä ja taloudellista ahdinkoa pahantapaisuuden aiheena. Erikoisesti on niiden katsottu olevan omaisuusrikollisuuden eräänä syynä. Lund (1918) totesi pahantapaisten poikien joukossa köyhien tai erittäin köyhien kotien lapsia $65,4 \pm 2,0$ %, kun vertailuaineiston vastaava luku oli vain $26,3 \pm 1,7$ %. Joskaan kaikki tutkijat eivät myönnä köyhyydelle samaa merkitystä, mikä ehkä onkin oikein pidettäessä köyhyyttä vain tasaisena jatkuvan niukan toimeentulon tilana, niin on nimenomaan Kaila (1946) viitannut ansiotulojen epäsäännöllisyyden vaikutukseen. Hän toteaa, että juuri niissä väestöpiireissä, joissa rikollisuutta runsaimmin esiintyy, ansiotulot ovat epäsäännöllisiä ja osittain tilapäisiä. Hyvinä aikoina perhe tottuu tiettyyn elintasoon, jossa myös huvituksilla on osansa ja kun tulot tyrehtyvät, eivät varsinkaan nuoret osaa »asettaa suuta säkkiä myöten». Tämä käsitys on varmaan varsin perusteltu.

Tutkittavassa aineistossa oli arviointi perheen taloudellisesta asemasta, ja se sisältyi useimmiten sanoihin »toimeentulo niukka», »saanut avustusta», »köyhä» jne. Määrittelyperusteita ei voitane pitää millään tavoin yhtenäisinä, mutta joitakin viitteitä saattaa tuloksista saada. Koti on katsottu köyhäksi vain niissä tapauksissa, jolloin asia nimenomaan mainittiin. Köyhiksi oli uusintarikollisten kodeista arvioitu $66,9 \pm 4,4$ %, ja ei-rikollisten $72,6 \pm 3,0$ %. Kerran rangaistujen kohdalla oli prosenttiluku niin korkea kuin $73,0 \pm 4,0$ %. Kokonaisaineiston arvoksi saatiin $72,0 \pm 2,2$ %. Luvut ovat huomattavan korkeita verrattuina muualla saatuihin ja on pidettävä todennäköisenä, että kodin taloudellisen aseman arviointi on tapahtunut vähemmän kriittisesti. Tutkimusryhmien välillä ei ollut sanottavia eroja.

Vanhempien ammatti. Poikien vanhempien ammatit antavat myös viitteitä kotien taloudellisesta ja erikoisesti yhteiskunnallisesta asemasta. Tutkimusaineiston isistä kuului huo-

¹ 11.

mattava osa työväestöön. Varsinaisia työmiehiä oli, muonamiehet ja heihin rinnastettavat mukaanluettuina, 187 eli $52,7 \pm 2,6$ %. Mukaan on luettu vain aviolasten isät.¹ Vertailuryhmistä oli uusintarikollisten isissä eniten työmiehiä ($64,4 \pm 5,1$ %) ja eirangaistujen isissä vähiten ($47,5 \pm 4,0$ %). Erotus $16,9 \pm 5,1$ % ylittää todennäköisyyden rajan. Ammattimiesten ja käsityöläisten kohdalla on suunta päinvastainen, joskin erotus on vain yksinkertaisen keskivirheen suuruinen.

Aviottomien poikien äideistä² oli noin viidennes ($21,8 \pm 4,0$ %) perheenäitejä, ts. he olivat menneet myöhemmin avioliittoon, vaikkakin vain harvoin kyseisen pojan isän kanssa. Suurin osa aviottomia äitejä oli sekatyöntekijöitä, kuten palvelijoita, itselisiä, työläisiä ym. Näitä oli kaikkiaan $49,0 \pm 4,8$ %. Kunnanhoidokkien ja irtolaisten osuus oli $13,6 \pm 3,3$ %. Ainoastaan n. 10 % oli ompelijoina, hierojina yms. itsenäisemmän luontoisina ammattilaisina. Ammatin perusteella arvioiden olivat aviottomat äidit yhteiskuntakelpoisuudeltaan ilmeisesti heikompaa ainesta kuin aviolasten vanhemmat.

Wariksen (1948) laskelman mukaan oli maassamme vuonna 1940 perheiden päähenkilöistä työväestöön kuuluvia 56 %. Tutkimusaineiston vastaava määrä oli 61 %, missä luvussa ovat mukana myös aviottomien lasten isäpuolet. Eroavaisuutta ei voida pitää merkittävänä, kun otetaan huomioon, että yhteiskunnan rakenne on tutkimusaineiston ajankohdasta lähtien melkoisesti muuttunut.

¹ 12.

² 13.

T a u l u — T a b l e

VII

Avioloisten isien ammatit Kailalla (1946) ja tutkimusaineistossa.

The employments of the fathers of legitimate children according to Kaila and in the research material.

Ammattiryhmä <i>Trade group</i>	Kaila (N = 515)		Järvinna (N = 355)	
	N	%	N	%
Maanviljelijät — <i>Farmers</i>	162	31,3	53	14,9
Työmiehet — <i>Laborers</i>	197	38,1	187	52,7
Ammattimiehet ja käsityöläiset <i>Skilled laborers and craftsmen</i>	97	18,7	67	18,8
Kauppiaat, kauppamatkustajat, alemman henkisen työn tekijät, työnjohtajat ym. — <i>Businessmen, sales men, lower intellectual workers.</i>	49	9,5	26	7,3
Henkisen työn tekijät <i>Intellectual workers</i>	5	1,0	5	1,4
Mustalaiset — <i>Gypsies</i>	7	1,4	—	—
Ei tietoa ammatista — <i>Employment unknown</i>	—	—	17	4,9

Tutkimusaineisto näyttää sosiaalisessa suhteessa jäävän jälkeen, vaikka jopa mäkitupalaisetkin on luettu mukaan maanviljelijöihin.

V a n h e m p i e n e l ä m ä n t a v a t :¹ Suuremmassa määrin kuin perheen taloudellisen aseman tai muiden ulkonaisten seikkojen luulisi vanhempien oman esimerkin ja elämäntapojen merkitsevän lapsen kehitystekijänä. Asiakirjoista oli saatavissa tiedot kolmesta vanhempien elämäntapoihin liittyvästä seikasta: kuljeskelusta, alkoholin käytöstä ja äitien siveellisestä tasosta.

Käsite »kuljeskelu» tavataan suhteellisen runsaana tutkittavien asiakirjoissa. Kaikkiaan 81 tapauksessa (17,4 %) mainittiin toisen tai molempien vanhempien olleen kuljeskelevia. Tälle käsitteelle voitaneen myös antaa objektiivisempi merkitys kuin juoppouden määrittelylle, koska kiinteän asuinpaikan puuttuminen on selvemmin havaittavissa. Toisaalta ei ilmeisesti ole

¹ 14.

tehtävissä mitään eroa sellaisten tapausten kohdalla, joissa ilmiö on ollut vain tilapäinen. Isät olivat kuljeskelevia 40, äidit 27 ja molemmat vanhemmat 14 tapauksessa. Mitään havaittavampaa korostumista ei ollut eri ryhmien välillä. Aviottomissa äideissä oli suhteellisesti eniten kuljeskelevia, ja tällaisia oli erikoisesti U-ryhmässä. Absoluuttiset luvut jäivät kuitenkin niin pieniksi, ettei johtopäätöksiä voitu tehdä.

Väkijuomien väärinkäyttö on toinen piirre, joka myös varsin helposti mainitaan. Milloin yksilö on katsottava varsinaiseksi juopoksi, on kuitenkin epämääräisten arvioiden varassa. Sen vuoksi on juopoksi laskettu vain ne isät ja äidit, joiden kohdalla asia selvästi on mainittu. Mikäli on sanottu vain »käyttää väkijuomia», ei tällaista yksilöä ole otettu mukaan. Juoppoja isiä oli koko aineistossa $24,9 \pm 2,3$ %. Tämä luku on yleensä keskitasoa verrattuna muualla saatuihin tuloksiin.¹ Uusintarikollisten vanhemmissa oli jonkin verran runsaammin juoppoja kuin ei-rikollisillä, mutta eroavaisuudet olivat vähäiset. Äidit ovat käyttäneet väkijuomia varsin vähän. Ainoastaan yhdeksää heistä on sanottu juopoksi. Näistä oli aviottomien poikien äitejä kolme ja kuusi sellaista tapausta, joissa sekä isä että äiti olivat juoppoja.

Aviottomien lasten olemassaolo on varsin selvä osoitus äidin elämäntavoista ja sellainen seikka samoin kuin vaimon kevytmielisyyteen viittaava käytös muutenkin on tarkkaan mainittu oppilaitten asiakirjoissa. Ns. kevytmielisiä äitejä — aviottomien poikien äidit mukaanluettuina — oli aineistossa $34,8 \pm 2,2$ %, luku, joka edustanee luotettavaa vähimmäismäärää. Mitään sanottavia eroja ei vertailuryhmien kesken ollut havaittavissa.

S u v u n m i e l e n t e r v e y s.² Erään viitteen vanhempien kasvatuksellisesta kyvystä voi saada heidän älyllistä tasoaan koskevista tiedoista. Älyllinen vajavuus huomataan kuitenkin yleensä vasta silloin, kun huomattavampi puutos on kysymyksessä. Kun tiedot lisäksi ovat perustuneet vain subjektiivisiin arviointeihin, ei niiden varaan voida sanottavastikaan rakentaa. Mielisairauksia koskevat maininnat lienevät jonkin verran luotettavampia, mutta esimerkiksi vanhempien luonteiden poikkeavuudesta ei aineiston perusteella rohkene tehdä arviointeja.

¹ Kaila (1946) s. 108, Ahnsjö (1941) s. 60.

² 15.

Tutkimusaineistossa oli tietoja vanhempien mielisairauksista ainoastaan 8 tapauksessa. Prosenttimäärä $1,7 \pm 0,6$ on varsin pieni, mutta kuitenkin yli kuusinkertainen verrattuna virallisen tilaston arvoon vuodelta 1926, jolloin mielisairaita oli 0,25 % koko väestöstä. Kun koko väestön luvusta puuttui eräitä suuria paikkakuntia, ei erotusta voida pitää merkitseväenä. Kaatumatautisia oli vain yksi äiti ja yksi isä ja heikkomielisiksi tai »typeriksi» oli mainittu toinen vanhemmista 9 tapauksessa. Vanhempien poikkeavaisuuksiin viittaavia sanontoja, kuten »hermostunut» tai »hermoheikko» oli asiakirjoissa 6 tapauksessa, veljessä mielisairautta 1 ja heikkomielisyyttä 1 tapauksessa sekä paljon itsemurhia lähisuvussa 1 tapauksessa. Absoluuttisten lukujen pienuuden vuoksi ei tutkimusryhmien välisiä rinnastuksia voitu tehdä. Ilmeiseltä kuitenkin näyttää, ettei ainakaan käsiällä olevan aineiston perusteella saateta katsoa mielisairauden tai kaatumataudin esiintymisen olevan pahantapaisten poikien lähisuvussa sen runsaampaa kuin väestössä yleensäkin.

P e r h e e n r i k o l l i s u u s.¹ Perheessä esiintyvän rikollisuuden voidaan kahdessakin mielessä otaksua edistävän lapsen pahantapaisuutta. Ensiksikin on ilmennyt rikollisuus ehkä merkkinä mahdollisesta perinnöllisestä taipumuksesta, joka helposti suuntautuu tällaisiin tekoihin. Toisaalta voi lapsella olla nähtävänään suoranaisia esimerkkejä rikollisesta toiminnasta, minkä lisäksi kodin asenne lainrikkomisiin nähden ei liene samassa määrin torjuva kuin normaalissa perheessä.

Tutkittavassa aineistossa kävi vanhempien ja sisarusten rikollisuus ilmi vain elämäkerrallisten tietojen merkinnöistä. Niiden laatijoilla ei voinut olla tarkkaa tietoa tutkittavien perheenjäsenten rikollisuudesta etenkin varhaisemmalta ajalta. Tämän vuoksi sisältävät rikollisuusmaininnat vain minimiluvut.

Tutkimusaineiston vanhemmissa oli rikollisuutta todettavissa $15,9 \pm 1,7$ %:ssa tapauksista. Uusintarikollisten vanhemmissa oli rikollisuutta $22,3 \pm 3,8$ %:lla ja ei-rikollisten $13,0 \pm 2,3$ %. Erotus ($9,3 \pm 4,4$ %) on todennäköinen. Isistä oli koko aineistossa rangaistuja $16,0 \pm 1,9$ % ja äideistä $5,2 \pm 1,0$ %.

Sisarusten rikollisuutta koskeva tietoaines oli saatu etupäässä alkuperäisistä asiakirjoista.

¹ 14, 16.

Käytettävissä olivat siten tiedot vain siitä rikollisuudesta, joka oli ilmennyt ennen tutkittavan saapumista laitokseen. Osa sisaruksista oli tällöin vielä niin nuoria, ettei heidän pahantapaisuudestaan tai rikollisuudestaan voinut olla kysymystä. Sisarusten myöhemmän rikollisuuden selvittely esim. rikosrekisterin avulla olisi jäänyt jossakin määrin epävarmaksi, koska sisarusten tarkkoja syntymäaikoja ja nimiä ei aina ollut saatavissa.

Tutkittavien veljiä oli rangaistu 51:ssä eli 10,9 %:ssa tapauksista ja sisaria 5:ssä eli 1,8 %:ssa. Sellaisia huonoja tapoja kuin alkoholinkäyttöä tai kuljeskelua oli veljillä 47 ja sisarilla 9 tapauksessa, minkä lisäksi viimeksi mainituilla oli havaittu kevytmielisyyttä 16 tapauksessa. Tutkittavista pojista oli 101 eli $21,7 \pm 1,9$ % sellaisia, joiden sisaruksissa oli havaittu pahantapaisuutta. Sisaruksien kokonaispahantapaisuuden tai minkään sen yksityisen lajin kohdalla ei tutkimusryhmien kesken voitu havaita eroavaisuuksia.

Sellaisia tapauksia, joissa jotakin perheenjäsentä oli rangaistu, oli kaikkiaan 128 eli 27,5 %. Uusintarikollisten ryhmässä oli tällaisia eniten $36,4 \pm 4,4$ % ja ER-ryhmässä vähiten $23,7 \pm 2,7$ %. Kerran rangaistut olivat verraten lähellä jälkimmäisiä %-luvulla $25,0 \pm 4,3$. Äärimmäisryhmien välinen erotus $12,7 \pm 5,2$ % ylittää todennäköisyyden määrän.

P u u t o k s e t o n k a s v u y m p ä r i s t ö. Edellä käyneet selvittelyt ovat tuoneet esille joukon tutkittavien ympäristössä vaikuttaneita yleensä haitallisiksi katsottuja piirteitä. Verraten vähän, 54 eli 11,6 %, oli sellaisia tapauksia, joissa ei mitään tällaisia seikkoja ollut havaittavissa. Seuraavassa luettelossa on tutkittu haitallisten piirteiden muuttumista U- ja ER-ryhmissä. Tarkastelu on aloitettu perheen rikollisuudesta, sen jälkeen on otettu huomioon vanhempien ilmeiset epänormaalisuudet ja edelleen muut perheen ja kotiympäristön vaikuttajat. Laskelma on suoritettu siten, että joka kerta on vähennetty joukosta tietyn haitallisen piirteen omaavat. Taulukon ensimmäinen %-luku ilmoittaa täten, paljonko tutkimusryhmään jää sellaisia, joiden sisaruksissa ei ole havaittu pahantapaisuutta, seuraava niiden luvun, joiden koko perheessä ei ole rikollisuutta jne., kunnes viimeisiksi jäävät ne, joiden perheissä ei lueteltuja seikkoja ole ollut.

T a u l u — T a b l e

VIII

U- ja ER-ryhmien vertailu kasvuympäristön haitallisten piirteiden perusteella.

Comparison of the U- and ER-groups on the basis of abnormalities in environmental conditions.

(Kullakin kerralla on vähennetty edellisestä kaikki ne, joilla on ollut kyseinen erikoispiirre.)

(Each time the youths with the listed feature has been subtracted from the preceding number.)

Pois jäänyt tekijä <i>Omitted factor</i>	U		ER	
	N	%	N	%
Pahantapaisuus sisaruksissa <i>Delinquency among brothers and sisters</i>	97	80,2	174	78,1
Rikollisuus vanhemmissa <i>Parents criminalistic</i>	71	58,1	139	62,4
Mielisairaus tai vajaamielisyys vanhemmissa — <i>Parents mentally ill or feebleminded</i>	68	56,2	131	58,8
Asuminen laitoksessa <i>Institutionalized</i>	60	49,6	116	52,5
Asuminen kasvatuskodissa <i>Placed in foster home</i>	39	32,3	95	42,7
Isättömyys — <i>Fatherless</i>	24	19,9	51	22,9
Äidittömyys — <i>Motherless</i>	21	17,4	40	18,0
Täysi orpous — <i>Orphanage</i>	21	17,4	39	17,5
Isän juoppous — <i>Father a drunkard</i>	16	13,4	29	13,0
Äidin kevytmielisyys — <i>Mother wanton</i>	14	11,5	29	13,0

Selvimmillään ero on silloin, kun kysymyksessä ovat pojat, joiden perheissä ei ole rikollisuutta eikä vanhemmissa muutaakaan erikoisuutta ja jotka eivät ole kasvaneet kasvatuskodissa tai laitoksessa, vaikka heillä olisikin muita haitallisia piirteitä. Erotus, $10,4 \pm 5,3$ %, on lähellä todennäköistä arvoa. Jos vastaavassa laskelmassa tarkastamme vain ei-rangaistuja ja rangaistuja (U + KR), täyttää erotus ($10,7 \pm 4,6$ %) todennäköisyyden vaatimukset. Sen sijaan ei niiden tapausten luku, joissa ei ole ollut ainoatakaan poikkeavaa ympäristöpiirrettä, ole sanottavasti erilainen äärimmäisryhmissäkään.

2. Yksilölliset ominaisuudet.

Ikä. Tutkittavia kuului ikäryhmiin seuraavasti:¹

T a u l u — T a b l e

IX

Saapumisikä.²

Age on reception.

Ikävuosi <i>Age in years</i>	N	%
— 9	10	2,5
10—12	143	30,4
13—15	277	59,8
16—	35	7,3
Yhteensä — <i>Total</i>	465	100,0

Aivan ilmeisesti oli pääpaino 13—15-vuotiaitten kohdalla. Kun suomalaisella pojalla puberteettikausi ja erikoisesti sen kuohuntavaihe⁴ osuu juuri näihin ikävuosiin, ei ole outoa, että myös sopeutumattomuusilmiöt tänä ikäkautena esiintyvät selvimmillään.

Mainitussa ryhmässä oli myöskin uusintarikollisia eniten (64,5 ± 4,0 %) ja ei-rangaistuja vähiten (58,4 ± 3,3 %). Lähinnä nuorimmassa ryhmässä oli suunta päinvastainen, vertailulukujen ollessa U=26,2 ± 3,7 % ja ER=33,0 ± 3,2%. Erotukset ovat kuitenkin vain yksinkertaisen keskivirheen suuruisia. Varttuneimman osan vähäiseen edustukseen on eräänä aiheena se seikka, että 15 vuotta vanhempina rikoksen tehneet eivät enää

¹ Poika on katsottu saapuneeksi laitokseen n-vuotiaana, jos hänen ikänsä on ollut välillä (n-1); 7—n; 6. Merkintä n; 6 tarkoittaa n vuotta 6 kuukautta. Jos vajaan kuukauteen on jäänyt 16 päivää tai enemmän, on se luettu täydeksi. Samaa laskuperustetta on käytetty tutkimuksen muissakin ikämäärittelyissä.

² 17

³ Salo (1945) s. 521.

⁴ Päivänsalo (1948) s. 49.

joutuneet kasvatuslaitokseen. Joissakin tapauksissa saattoivat valitukset ylempiin oikeusasteisiin kuitenkin siirtää tuomion täytäntöönpanoa siinä määrin, että poika vasta yli 15-vuotiaana saapui Järvilinnaan. Anomusteitsekin ei poikaa yleensä mielellään liene enää toimitettu kasvatuslaitokseen vanhempana, koska hänen kasvatusaikansa olisi silloisten säännösten mukaan saattanut jäädä verraten lyhyeksi.

P i t u u s j a p a i n o .¹ Kun lähes kaikki pojat mitattiin ja punnittiin saapuessaan Järvilinnaan, oli käytettävissä oleva pituus- ja painoaineisto melkein täydellinen. Ainoastaan yhdestä oppilaasta ei ollut mitään mittaustietoja sen vuoksi, että hän karkasi jo saapumispäivänään. Sitäpaitsi on arviointeja suoritettaessa täytynyt jättää pois sellaiset pojat, jotka Järvilinnaan saapuessaan ovat olleet yli 15-vuotiaita, koska sopiva vertailuaineisto puuttuu. Sen sijaan on tätä nuoremmista olemassa Tunkelon (1936) laatima tilasto kansakouluikäisten poikien pituus- ja painoarvoista.² Nämä luvut eivät tosin täysin vastanne olosuhteita vuosikymmentä varemmin, mutta lienevät kuitenkin niitä varsin lähellä. Kun otamme huomioon nuorison keskipituuden lisääntymisen³ vuosisatamme alkuvuosista lähtien, voitaneen Tunkelon saamia tuloksia pitää jonkin verran liian suurina tutkimusajan olosuhteissa.

Salon (1945)⁴ mukaan poikkisivat 7—15 vuotiaitten suomalaisten poikien pituuden äärimmäisluvut keskimäärästä ylöspäin 11—20 %:lla ja alaspäin 17—23 %:lla. Kun ei näistä luvuista eikä myöskään Tunkelon tilastosta ollut laskettavissa hajonnan arvoa, on vertailtaessa tutkimusaineiston poikien pituuksia pidetty yli- ja alinormaaleina niitä, joiden pituusarvot ovat poikenneet 10 %:lla Tunkelon antamista kansakoulupoikien mitoista. Samoin on menetelty tutkittavien painovertailuissa. Osittain samaa tapaa ovat mm. Healy ja Bronner (1946) käyttäneet tutkimuksessaan.

¹ 18, 19.

² Tilastollinen vuosikirja 1944—1945 (Tunkelo).

³ Verrattaessa Tunkelon tuloksia Wilskmanin 20 vuotta aikaisemmin saamiin arvoihin, on Suomessa 14-vuotiaan pojan keskipituus noussut 3,5 sm:llä. (Salo 1945, s. 242).

⁴ Käyrästä s. 198.

Tutkittavista oli pituuden puolesta alle normaalin 9 eli $2,1 \pm 0,7$ %, ts. aivan mitättömän vähän. Normaalialta pitempiä oli 21 poikaa eli $4,9 \pm 1,0$ %. Painosuhteissa oli poikkeavuuksia huomattavasti runsaammin. Keskiarvon 10 %:lla ylittäneitä oli 87 eli $20,5 \pm 1,9$ % ja alittaneita 73 eli $17,2 \pm 1,9$ %.

Jonkin verran toisenlaisen kuvan saa tutkimusaineistosta kuitenkin, jos tarkastetaan vain niitä, joilla ruumiinrakenne on keskimääräistä tukevampi tai heiveröisempi. Ensiksi mainittuihin kuuluvat sekä ne, joiden paino on ylinormaali ja pituus normaali, että myös ne, joiden paino on normaali, mutta pituus alinormaali. Poika, jolla pituuden ja painon arvot ovat molemmat ylinormaaleja, on vain tavallista suurikasvuisempi. Vastaavalla tavalla on määritelty käsite »heiveröinen».

Normaalialta tukevampia oli koko tutkimusaineistossa 79 eli $18,8 \pm 1,9$ % ja heiveröisempiä 53 eli $12,7 \pm 1,6$ %. Näyttää siten siltä, että Järvilinnaan saapunut poika-aines oli jonkin verran keskimääräistä tukevampaa.

Tulosta tukee myös lääkärin arvio poikien ihonalaisen rasvakudoksen määrästä¹ eli lihavuudesta tai laihuudesta. Pojista 87 eli 18,7 % määriteltiin laihoiksi ja vain 45 eli 9,7 % lihaviksi. Lukujen suunta on päinvastainen kuin äskeisten ja viitannee siihen, että painon ylinormalisuus johtuisi etupäässä tanakammasta ruumiinrakenteesta.

Uusintarikollisissa oli ylipainoisia enemmän ($22,0 \pm 3,5$ %) ja alipainoisia vähemmän ($13,5 \pm 2,9$ %), kuin ER-ryhmässä, jossa vastaavat luvut olivat $15,8 \pm 2,5$ % ja $17,2 \pm 2,5$ %.

*T e r v e y d e n t i l a.*² Tässä yhteydessä on tarkasteltu sellaisia ruumiillisia poikkeavuuksia kuin näkö- ja kuulovajavuudet sekä fyysilliset vammat. Samalla on kiinnitetty huomiota myös hermostollisiin häiriöihin ja vuoteenkasteluun (*enuresis nocturna*). Kun Järvilinnaan saapuneiden poikien lääkärintarkastus on ollut melkoisen perusteellinen, ovat tiedot myös verraten luotettavia.³ Enureetikoiden kokonaismäärä oli 52 eli $11,3 \pm 1,5$ %, ja se vaikuttaa jokseenkin yhtä suurelta kuin 1940-luvulla, jolloin %-luku vaihteli arvojen 10—25 % välillä.

¹ 20.

² 21.

³ Tutkimusaikana toimi laitoksen lääkärinä Jyväskylän yleisen sairaalan ylilääkäri Aarne Becker.

Tutkimusaineistossa oli kaksi sellaista, jotka kastelivat myöskin päivällä. Housujensa likaajia oli vain 1. Nuorimmassa ikäryhmässä¹ oli enureetikoita kolmannes (3), seuraavassa 17,0 % (24), lähinnä vanhimmissa 8,9 % (24) ja vanhimmissa vain 2,9 % (1). Enuresiksen väheneminen iän mukana käy siten tutkimusaineistostakin selvästi ilmi.

Aistinaolojen puutoksia oli yökastelun jälkeen runsaimmin. Ne olivat tavallisimmin pieniä näkö- tai kuulovikoja. Erikoisesti kiersilmäisyys ja siihen liittyvä näkökyvyn aleneminen oli veraten yleinen. Puhevikoja havaittiin ainoastaan kuudella. Hermostollisista häiriöistä oli kolme tapausta kärsityn unitaudin jälkiseurauksia ja muut kahdeksan etupäässä motorisen hermoston häiriöitä.

Yhteenlaskettuina oli poikkeavaisuuksia kaikkiaan 95 tapauksessa, jolloin sama yksilö on tullut luetuksi vain yhtenä mukaan. Kokonaisprosenttimäärä oli siten $20,4 \pm 1,9$ %. Vähiten oli erikoisuuksia U-ryhmässä, jossa %-luku jäi vain $14,2 \pm 3,0$ %:iin, kun se ER:llä oli $23,5 \pm 2,9$ %. Erotus on todistava, mutta sen merkitys vähenee, kun huomataan, että enuresis on erityisesti riippuvainen yksilön ikäkaudesta. Suunta näyttää kuitenkin olevan sama silloinkin, kun otamme huomioon vain varsinaiset ruumiilliset erikoisuudet. Näitä oli koko tutkimusaineistolla $9,2 \pm 1,4$ %. Vastaava luku oli eri ryhmissä seuraava: U = $7,1 \pm 2,2$, KR = $9,3 \pm 3,1$ ja ER = $10,9 \pm 2,1$. Nämä erot jäävät todennäköisyydenkin rajan alapuolelle, joskin suunta vaikuttaisi ilmeiseltä.

Ä l y k k y s.² Jo ensimmäisestä oppilaasta alkaen suoritettiin Järvilinnassa älykkyyskoe saapuville pojille. Kokeen tekijänä toimi laitoksen opettajatar, maisteri Rauha Heimala, joka työssään käytti jonkin verran muunnettuna Binet'n menetelmää vuodelta 1908.³ Tutkimusten tulokset merkittiin poikien asiakirjoihin.

Maininnat olivat seuraavanlaisia:

¹ Taulukko s. 70.

² 22, 23, 24.

³ Heimala: Havaintoja kokeellisen menetelmän soveltamisesta vastaanottoiminnan palvelukseen. Lastensuojelulehti 4. 1924. Binet et Simon: Le Développement de l'Intelligence. L'Annee Psychologique XVI. 1908. Binet: Aikamme ajatuksia lapsista (suom.) Jyväskylä 1918.

K. N.: On älykkyydeltään 9 v. tasolla. Käsitys- ja ajatuskyky keskinkertaista heikkommat. Välitön muisti heikko, loogillinen muisti heikonlainen. Arvostelu- ja kombinaatiokyky heikonlaiset. Tarkkaavaisuus ja keskittymiskyky keskinkertaista heikompi ja nopeasti väsyvä, jolloin työn laatu käy heikoksi.

E. A.: Älyllisessä kehityksessään 12 v. tasolla. Käsitys- ja ajatuskyky keskinkertaiset. Kombinaatiokyky samoin. Tarkkaavaisuus ja keskittymiskyky keskinkertainen. Työn suoritusnopeus hyvä. Intelligenssi yleensä keskinkertaista heikompi.

Arvioinnin suorittaminen edellisen kaltaisten lausuntojen nojalla olisi jäänyt melkoisen epävarmaksi, mutta onneksi oli Järvilinnan arkistossa saatavissa myös kaikki koepöytäkirjat. Täten saattoi tutkija laskea sekä tarkemmat älykkyyksiät että -osamäärät. Jotta saataisiin selville, millä tavoin varemmin käytetty älykkyysskoe toimi Salomaan (1939) menetelmään verraten, suoritettiin v. 1947 vertailukoe 50 pojalla kumpaakin testisarjaa käyttäen. Laskettujen älykkyyssosamäärien keskiarvo oli Salomaalla 84,7 ja Järvilinnan entisellä sarjalla 79,0, jolloin kummassakin älykkyyssosamäärät on kerrottu sadalla. Menetelmien väliseksi korrelaatioksi saatiin $0,82 \pm 0,03$, jota arvoa on pidettävä huomattavan korkeana ja sellaisena, jollaisia älykkyyss-testistöt vertailtaessa yleensä antavat.¹ Voitaneen olettaa, että entisen testistön erottelukyky pääpiirtein vastasi sitä luotettavuuden astetta, mikä tavallisella älykkyyss-testistöllä on.

T a u l u — T a b l e

X

Älykkyyssikä. *Mental age.*

ÄI <i>MA</i>	N	%
— 6	14	3,1
6— 9	228	49,0
9—12	189	40,7
12—	24	5,1
Ei tietoa — <i>Unknown</i>	10	2,1
Yhteensä — <i>Total</i>	465	100,0

¹ Koskenniemi (1938) s. 180.

Tutkituista pojista olisi siten vain vajaa puolet Järvilinnaan tullessaan saavuttanut 9-vuotiaan älykkyystason ja käytännöllisesti katsoen kaikki olisivat olleet jäljessä 12-vuotiaan tasosta.

T a u l u — T a b l e

XI

Älykkyysosamäärä.¹
Intelligence quotient.

ÄO IQ	N	%
— 50	12	2,6
51— 60	51	11,0
61— 75	234	50,4
76— 85	95	20,4
86—100	56	12,0
101—	7	1,5
Ei tietoa — <i>Unknown</i>	10	2,1
Yhteensä — <i>Total</i>	465	100,0

Taulukosta käy ilmi, että tutkittavien valtaosa kuuluisi debiilien joukkoon ja että myös ns. dull-tapausten määrä olisi varsin huomattava. Älyllisesti normaaleihin olisi luettavissa vain 63 eli $13,8 \pm 1,6$ % niistä, joiden älykkyydestä on tietoa. Näitä oli uusintarikollisten ryhmässä 20 eli $16,5 \pm 3,4$ %. Ei-rangaisuissa oli älyllisesti normaaleita 27 eli $12,3 \pm 2,2$ %. Kahdessa alimmassa älykkyysryhmässä oli suhde päinvastainen, $U = 14,5 \pm 3,2$ % ja $ER = 15,5 \pm 2,4$ %.

Älykkyuden jaoittelua koskevassa terminologiassa käytetään seuraavassa sitä menettelyä, joka Vajaakykyisten lasten huoltokomitean mietinnössä II (1947) on esitetty. Kyseinen komitea oli vuonna 1945 kääntynyt Suomen psykiatris-neurologisen yhdistyksen puoleen pyytäen sitä määrittelemään kantansa vajaamielisyyden eri asteita silmälläpitäen. Tarkoituksena oli täten aikaansaada maassamme tässä suhteessa yhtenäinen käytäntö. Arvioin-

¹ 22.

finsa Suomen psykiatris-neurologinen yhdistys perusti etupäässä vajaamielisten sosiaaliseen selviytymiseen.

Vajaamielisyuden asteet määriteltiin seuraavasti:

1. Tylsämieliset (idiotit) ovat vajaamielisiä, jotka käytännöllisesti katsoen ovat täysin kykenemättömiä sopeutumaan itsenäisesti yksinkertaisimpiinkin olosuhteisiin. Tylsämieliset voivat vain vajavasti oppia puhumaan. He eivät voi oppia lukemaan eivätkä kirjoittamaan. He eivät kykene suorittamaan monimutkaisia toimintoja eivätkä voi omintakeisesti suorittaa yksinkertaisiakaan tehtäviä. Vain toisen henkilön avustamina he saattavat suorittaa joitakin yksinkertaisia pikkutehtäviä. Tylsämieliset ovat pysyvän huollon tarpeessa.

Tylsämielisten älykkyydosamäärä on tavallisesti 0—0,35 välillä, korkeintaan 0,40 (älykkyydosamäärä on silloin yli 15 vuotisen osalta laskettu nimittäjän ollessa 15 v.). Täysikasvuisten tylsämielisten älykkyydikä on 0—6 vuoden välillä.

2. Vähämieliset (imbesillit) ovat vajaamielisiä, jotka tosin ovat kykenemättömiä itse huolehtimaan itsestään, mutta joilla jo on kykyä sopeutua yksinkertaisiin elämäolosuhteisiin. Vähämieliset voivat oppia auttavasti lukemaan ja kirjoittamaan, he oppivat hallitsemaan yksinkertaisista laskutavoista yhteen- ja vähennyslaskun, suorittamaan yksinkertaisia toimintoja ja tekemään ilman ohjausta yksinkertaisia tehtäviä. Vähämielisten sanavarasto on kuitenkin pieni ja ilmaisukeinot avuttomia. Vähämieliset oppivat tekemään yksinkertaisia töitä, muttei sellaista, mikä vaatii harkintaa, arvostelu- ja aloitekykyä.

Vähämielisten älykkyydosamäärä on tavallisesti 0,35—0,55 välillä, poikkeustapauksissa korkeintaan 0,60. Täysikasvuisten vähämielisten älykkyydikä on noin 6—9 vuotta.

3. Heikkomieliset (debiilit) ovat vajaamielisiä, jotka jo omintakeisesti voivat tehdä yksinkertaista työtä. He voivat hankkia alkeelliset kansakoulutiedot, mutta vain erityisen apukouluissa tapahtuvan opetuksen avulla. He voivat oppia yksinkertaisen ammatin ja kykenevät yksinkertaisissa oloissa itse huolehtimaan itsestään. He eivät kuitenkaan itse voi suunnitella monimutkaisempaa työtä eivätkä kykene käsittämään yhteiskunnan rakennetta. Kun heidän kasvatuksestaan, sijoituksestaan ja ammatin oppimisestaan on huolehdittu, he voivat itsenäisinäkin selviytyä elämässä.

Heikkomielisten älykkyydosamäärä on 0,55—0,70 välillä, korkeintaan 0,75. Täysikasvuisten heikkomielisten älykkyydikä on noin 9—12 vuotta.

Näiden varsinaisten vajaamielisten ryhmien lisäksi on vajaamielisten ja tavallisten normaaliälyisten henkilöiden välillä ryhmä, jonka kehitys on hitaampaa, oppiminen vaikeampaa ja sopeutuminen monimutkaisiin olosuhteisiin huonompaa kuin tavallisesti kehittyneiden normaaliälyisten. Tämä ryhmä on sikäli epäyhtenäinen, että siihen kuuluvista on osa sellaisia, joiden sekä ruumiillinen että henkinen kehitys on vain huomattavasti hidastunut, mutta voi kuitenkin myöhemmin saavuttaa likipitään normaalin keskitason (infantiilit). Toinen osa on taas sikäli rakenteellisesti varsinaisten vajaamielisten kaltaisia, että heidän kehityksensä pysähtyy saavuttamatta kos-

kaan normaalia keskitasoa. Tähän heikkolahjaisten ryhmään kuuluvien älykkyydosamäärä on 0,70 (enintään 0,75)—0,85 (korkeintaan 0,90) ja heidän älykkyydikänsä täysikasvuksina 12—13,5 vuotta. He ovat myös suureksi osaksi apukoulu- tai muun erityisopetuksen tarpeessa.

Tutkittavan ryhmän älyllinen taso on tutkimuksen perusteella osoittautunut yllättävän matalaksi mm. verrattuna Järvilinnassa 1940-luvulla saatuihin tuloksiin. Viimeksi mainittujen keskiarvo on vuosi vuodelta pysynyt tasaisesti 84 ÄO-pisteen seuduilla, kun sensijaan tutkimusaineiston keskiarvo osoittautui niin alhaiseksi kuin 71 pisteeksi. Erotus on myöskin selvästi suurempi kuin tarkistuskokeessa saatu. Tästä syystä selvitetiin kysymystä piirtämällä älykkyydosamääriä kuvaava käyrä 5 ÄO-pisteen tarkkuudella. Kun kuvaajaa verrattiin vv. 1945—1949 saapuneiden vastaavalla tavalla piirrettyyn käyrään (N=452), osoittautui, että molemmat olivat yleispiirteiltään samankaltaiset. Tutkimusaineiston käyrässä oli kuitenkin vasen puoli suhteellisesti jyrkempi ja oikea puoli vastaavasti loivempi kuin vertailukäyrässä sekä vahva huippu selvästi alempien ÄO-arvojen kohdalla.

Koska ainakin tarkistuskokeen perusteella Järvilinnan entisenkin menetelmän käyttökelpoisuus oli verraten tyydyttävä, on koetulosten alhaisuuteen ilmeisesti olemassa muita syitä. Saattaisi olettaa, että koetilanne jostakin syystä on ollut tutkitaville epäedullinen. Erään selityksen voikin löytää, kun tarkastaa älykkyydoskokeiden suorittamisen ajankohtaa. Koepöytäkirjoissa oli melkein aina mainittu kokeen suoritus aika. Kun sitä verrattiin oppilaan saapumispäivään, todettiin, että kokeista oli 39,6 % suoritettu oppilaan tuloviikolla, 21,5 % toisella, 9,5 % kolmannella ja 7,1 % neljännellä viikolla pojan saapumisesta lukien. Kokeista oli täten suoritettu oppilaan ensimmäisen laitospäivän aikana kokonaista 77,7 %.

Tutkijan omakohtaisen kokemuksen mukaan kestää verraten kauan, 1—2 kuukautta, ennenkuin tulokas on suurin piirtein sopeutunut koulukodin elämään ja toveripiiriin. Tätä käsitystä tukee voimakkaasti mm. oppilaiden karkumatkoista vuosilta 1946—1948 laatimani tilasto. Sen mukaan oli oppilaiden 4 ensimmäisen laitospäivän aikana sattunut 60,9 % ja 6 ensimmäisen viikon aikana kaikkiaan $80,5 \pm 4,2$ % sanottujen vuosien karkutapauksista.

Kun on ilmeistä, että olosuhteiden outous vaikuttaa häiritsevästi koetilanteeseen, on kaikki psykologiset kokeet vv. 1945—1949 suoritettu aikaisintaan vasta oppilaan oltua 1,5—2 kuukautta Järvilinnassa. Samaa sääntöä seurattiin myös käsillä olevan tutkimuksen tarkistuskokeita suoritettaessa.

Tuntuu siis todennäköiseltä, että liian varhain suoritettut älykkyyskokeet ovat ratkaisevimmin vaikuttaneet koetulosten alhaisuuteen. Kun tämä haitta — vaikkakin suuruudeltaan vaihdellen — on vaikuttanut tutkittavan aineiston valtaosan tuloksiin, ei se ilmeisesti estä aineiston keskinäisten vertailujen suorittamista. Tähän viittaisi myöskin se seikka, ettei aineiston älykkyyskokeiden jakautumiskäyrä sentään kovin olennaisesti eroa vv. 1945—1949 vastaavasta kuvaajasta.

Iän ja älykkyystason vertailuissa osoittautuivat erotukset selvimmiksi silloin, kun tarkasteltiin poikien tuloikää ja älykkyysosamäärää. Jakamalla aineisto kahtatoista vuotta nuorempiin ja sitä vanhempiin sekä älykkyydeltään normaaleihin ja vajaa-mielisiksi katsottaviin saatiin seuraava rinnastus:

T a u l u — T a b l e

XII

Tuloian ja älykkyysosamäärän vertailu.
Comparison of age on reception and intelligence quotient.

Ikävuodet <i>Age in years</i>	Älykkyysosamäärä <i>Intelligence quotient</i>			
	—75		76—	
	N	%	N	%
—12	80	26,9	68	43,0
13—	217	73,1	90	57,0
	297	100,0	158	100,0

Nelikentästä laskettu Yulen korrelaatio on $-0,32 \pm 0,02$, mikä osoittaa negatiivisen korrelaation vallitsevan saapumisiän ja poikien älykkyystason välillä. Eri tutkimusryhmillä olivat vastaavalla tavalla lasketut korrelaatiot:

$$q_U = -0,22 \pm 0,05$$

$$q_{KR} = -0,38 \pm 0,06$$

$$q_{ER} = -0,44 \pm 0,08$$

Erotus U- ja ER-ryhmien välillä, $0,22 \pm 0,09$, ylittää todennäköisyyden arvon.

Koska jälleen saattaa herätä epäily, että tulos olisi ollut riippuvainen joko älykkyysskoeken suoritusolosuhteista tai siitä, että koe olisi varttuneemmille vaativampi, tein joukon tarkistuslaskelmia. Binet'n ja Salomaan menetelmiä suoritettussa tarkistuskokeessa¹ oli q_n arvo ensiksi mainitulla $-0,15 \pm 0,1$ ja jälkimmäisellä $-0,14 \pm 0,1$. Tulokset viittasivat siten samaan suuntaan, vaikka riippuvaisuus oli heikentynyt.

Kun käytiin vv. 1945—1949 saapunutta aineistoa, oli tulos (Salmaa) $0,056 \pm 0,01$. Vastaavaisuus oli olennaisesti pienempi, mutta suunta säilyi kuitenkin entisellään. Järvilinnassa käytettiin v. 1949 kokeilunluontoisesti myös Terman—Merrillin älykkyysskoetta Arvo Lehtovaaran maamme oloihin sovitettamassa muodossa.² Korrelaation arvo oli tämän mukaan v. 1949 $-0,11 \pm 0,1$.

Kun eri tavoin suoritetuilla tarkistuskokeilla on päädytty samansuuntaisiin tuloksiin, lienee havaintoa pidettävä todellisena. Järvilinnaan saapuneista pojista olisivat nuoremmat näin ollen älyllisesti jossakin määrin korkeammalla tasolla kuin varttuneemmat.

Huomio on myöskin ymmärrettävissä. Kun alaikäinen toimitetaan kasvatuslaitokseen, on hän yleensä jo suorittanut aktiivisesti yhteiskuntaa häiritseviä tekoja. Omakohtainen toiminta edellyttää kuitenkin tiettyä älyllistä vähimmäistasoa sekä myöskin riittävää henkistä aktiivisuutta. Älykkäämpi yksilö saavuttaa tämän kehitysasteen³ varhaisemmassa iässä ja mikäli muut mahdollisuudet pahantapaisuuden ilmenemiselle ovat olemassa, saattaa hän jo verraten nuorena täyttää kasvatuslaitossijoituksen edellytykset. Älyllisesti rajoittunut ei sen sijaan samanikäisenä vielä omista sitäkään henkistä vähimmäisvarustusta, jota pahantapaisuudessa tarvitaan. Siksi hän, vaikkapa hänen perusuaiset ja ympäristölliset vaikuttajansa ovat samat, osoittautuu pahantapaiseksi vasta kotvan aikaa myöhemmin.

¹ Ks. s. 74.

² Lehtovaara (1950).

L u o n n e.¹ Poikien ollessa Järvilinnassa — tarkkailukausi kesti yleensä n. 3 kk, vaikka suurehkoja heilahduksiakin sattui kumpaankin suuntaan — suoritettiin toimihenkilöiden kokouksissa oppilaiden luonteen arviointi. Lausunnot, joista yhteenvedo merkittiin oppilaan asiakirjoihin, olivat lyhyitä, mutta sisälsivät kuitenkin siinä määrin olennaista, että niiden nojalla saattoi ainakin karkeasti määritellä kunkin tutkittavan luonteen vaikeusasteen.

Esimerkkeinä tällaisista lausunnoista ovat seuraavat:

N. E.: Tekee melko miellyttävän vaikutuksen. On luonteeltaan hiljainen ja arka. Työssä sangen saamaton ja työn suoritusnopeus huono. On tottelevainen kasvattajia kohtaan eikä ole riitaisia toverijoukossa.

E. T.: On hiljainen ja itsekseen oleva sekä ikävöivä. Joskus on vähän salakähmäinen. Ei ole riitainen ja tottelee hyvästi. Käytännöllisessä työssä uuttera ja aikaansaapa.

K. K.: Aina hymyilevä, melko tasainen, nöyrä ja miellyttävä poika. On ollut tunnollinen tehtäviensä suorittamisessa ja sopuisa tovereittensa keskuudessa. On hyvästi alistunut laitoksen tapoihin ja kasvattajien ohjeisiin.

V. R.: On osoittanut olevansa tyyppillinen katupoika, vetelehtijä ja laiskottelija, joka suunnitteli karkaamista »kun on liian kovat työt». Tovereihin suhtautuu melko mukavasti eikä edessä asetu kasvattajakaan vastustamaan.

● L.: Luonteeltaan epävakainen ja ryhditön. Ei sovi ollenkaan toisten kanssa, vaan tappelee ja riitelee usein ollen aina mielestään syytön. On työhön pystyvä ja tottunut maatöihin ja hevosen käsittelyyn. Vapaa-aikoina hieskelee.

N. L.: On luonteeltaan epävakainen ja epäluotettava koettaen aina esiintyä toisia parempana sekä kannellen että valittaen toisista. On myös hyvin suulas ja puhua pälpättää yhtä mittaa. Käytännöllisessä työssä saa kyllä toimeksi, jos tahtoo, mutta pyrkii usein hutiiloimaan.

Tutkimuksessa määriteltiin kunkin pojan kohdalla, kuuluiko hän luonteeltaan poikkeaviin vai normaaleihin. Esimerkeistä kolme ensimmäistä on arvioitu normaaleiksi ja kolme seuraavaa poikkeaviksi.

Poikkeavaisuutta arvioitaessa on nojaututtu Schneiderin (1928) esittämään psykopaatin määritelmään »psykopaatti on sellainen abnormi henkilö, jonka poikkeavaisuus saa aikaan, että yksilö itse tai hänen ympäriltönsä siitä kärsii», ja pidetty poikkeavan luonteen kriteerinä nimენomaan määritelmän loppuosaa (kirjoittajan harventama).

Koko aineistosta voitiin lukea luonteeltaan poikkeavien luokkaan 182 eli $40,2 \pm 2,3$ %, jolloin kahdesta oppilaasta ei arviointia lausuntojen puuttumisen vuoksi voitu tehdä. Kun määrittelyt suoritettiin, ennenkuin oli hankittu tiedot asianomaisten jälkirikollisuudesta, jotta viimeksi mainittujen tunteminen ei olisi hämmentänyt arvostelua, voitaneen luonteen arviointia pitää suhteellisen itsenäisesti tapahtuneena.

Koko aineistossa oli luonteeltaan poikkeavia 191 eli $41,2 \pm 2,3$ % ja normaaleja 272 eli $58,8 \pm 2,3$ %. Ensiksi mainittujen jakautumisessa eri tutkimusryhmien kesken oli verraten suuria eroavaisuuksia.

T a u l u — T a b l e

XIII

Luonteeltaan poikkeavat.
Character deviations.

Vertailuryhmä <i>Comparison group</i>	N	%
U	66	$55,0 \pm 4,5$
KR	39	$37,8 \pm 4,9$
ER	80	$35,8 \pm 3,2$

Erutus U- ja ER-ryhmien välillä $19,2 \pm 5,5$ % saavuttaa selvästi todistavan ja U- sekä KR-ryhmienkin kesken todennäköisen arvon. Kerran rangaistujen ja ei-rangaistujen ryhmiin kuuluvat näyttävät luonteensa puolesta olevan verraten lähellä toisiaan. Tulos viittaa siihen, että lapsuudessa tehty luonteen arviointi on melkoisen luotettava yksilön vastaisia sopeutumismahdollisuuksia arvioitaessa.

Varsin samankaltaisia ovat ne arviot, jotka Järvilinnan aineksesta on tehty 1940-luvulla. Vastaavasti määritellen oli esim. v. 1948 saapuneissa pojissa $42,3$ % luonteeltaan poikkeavia.

3. Pahantapaisuus.¹

Yleistä. Kun varsin huomattava osa tutkittavista oli tuomittu oikeuden päätöksellä kasvatuslaitokseen, oli heidän pahantapaisuutenaan tuomioistuimen pöytäkirjassa tavallisesti vain yksi lainvastainen teko siitä huolimatta, että samat pojat olivat voineet syyllistyä moneen muuhunkin rikokseen tai pahantapaisuuden lajiin. Kun kuitenkin jokaisesta oppilaasta oli täytetty laitoksen hakemuskaavake, ovat yleensä toisetkin ilmeisimmät pahantapaisuuden puolet heidän kohdallaan tulleet mainituiksi. Vastaavat tiedot löytyivät myös niistä, jotka olivat laitoksiin saapuneet anomuksen perusteella. Selvimät nimenomaiset teot oli tavallisesti selostetut anomuksiin liittyvissä lausunnoissa. Oli kuitenkin eräitä tapauksia, joissa pahantapaisuutta ei voitu määritellä, koska laitokseen toimittamisen aiheeksi oli nimetty »taipuvainen kepposiin», »aivan kuriton», »viettänyt täydellistä katupoika-elämää» ym.

Vain harvoissa tapauksissa oli pojan pahantapaisuus rajoittunut yhteen ainoaan tekoon. Täten ilmoittavatkin jälempänä mainittavat pahantapaisuuden lukuisuusarvot sitä, kuinka moni koko joukosta on syyllistynyt kyseiseen pahantapaisuuden lajiin, ja kukin yksilö saattaa olla mukana useammassa ryhmässä.

Sellaisia, joilla ei ollut todettavissa mitään määriteltyä pahantapaisuutta oli kaikkiaan 35 eli 7,5 % tutkittavien koko määrästä. Runsaimmin näitä poikia oli ryhmissä ER ja KR, ensiksi mainitussa jopa yli kaksinkerroin U-ryhmän määrää. Todistavaa arvoa ei erotus kuitenkaan saavuttanut.

O m a i s u s r i k o k s e t. Valta-asemassa pahantapaisuuden alalla esiintyivät varkaus ja näpistys. Niihin oli syyllistynyt kaikkiaan 307 eli $66,0 \pm 2,3$ % kaikista saapuneista pojista. Tutkimusryhmistä oli uusintarikollisilla korkein varkauden prosenttiluku $76,0 \pm 4,0$, ER-ryhmän osuuden jäädessä niin alhaiseksi kuin $61,0 \pm 3,3$ %:ksi. Erotus $15,0 \pm 4,6$ % saavuttaa selvästi todistavan arvon. Ilmeistä on siis, että ne pojat, joilla nuoruudessaan on paljon varkausrikoksia, syyllistyvät myöhemmässä elämässään korostuneen runsaasti rikoksiin. Käsitteeseen varkaus on em. laskelmassa sisällytetty myös törkeät varkaudet ja

¹ 26—34.

murrot, joiden asettaminen erikoisasemaan ei ollut riittävässä määrin mahdollista.

Glueckin (1934) aineistossa oli varkauden osuus $72,6 \pm 1,4$ %. Lundin (1918) tutkittavilla oli pienempiä varkauksia $69,7 \pm 1,6$ % ja murtoon liittyviä tai muuten vaikeampia varkauksia $21,4 \pm 1,4$ %. Nämä tulokset ovat selvästi korkeampia kuin käsiteltävällä aineistolla ja niin on myös laita Järvilinnan poikien vv. 1945—1948, jolloin varkauden prosenttiluku oli jopa $82,0 \pm 2,0$ %. Viimeksi mainitun luvun suhteen on kuitenkin huomattava, että se juuri sodanjälkeisenä kautena saatuna ilmeisesti on epänormaalin korkea.

Muita omaisuusrikoksia kuin varkauksia oli varsin vähän. Löytötavarán salaamiseen oli syyllistynyt yksi ja pesänsäntävalukseen kolme poikaa. Viimeinen luku on ilmeisesti kuitenkin liian alhainen, koska pesänsäntävalitus on vakavampien rikkomusten rinnalla varmaan usein jäänyt mainitsematta. Lisäksi kuuluvat kaksi väärennystapausta omaisuusrikoksiin.

K o u l u v a i k e u d e t. Eräs sopeutumattomuuden oire on vaikeus menestyä koulussa ja liittyä siihen sosiaaliseen kenttään, jota se opettajineen ja tovereineen merkitsee. Siksi muodostivat kouluvaikeudet olennaisen osan pahantapaisuudesta. Niillä on tällöin ymmärretty sekä koulunkäynnin laiminlyöntiä että muulla tavoin selvästi ilmi käynyttä sopeutumattomuutta. Joskin koulun laiminlyönnin syinä on saattanut olla myös tilapäisempiä seikkoja kuten pitkä koulumatka, toverien houkuttelu tai heikko valvonta, niin on sitä sittenkin ilmeisesti enemmän pidettävä merkinä yksilön yleisestä sopeutumiskyvyttömyydestä.

Kouluvaikeuksia ylläkuvatussa mielessä oli todettavissa 154 pojalla, joka oli aineistosta $33,1 \pm 2,2$ %. Tämä luku vaikuttaa huomattavan alhaiselta. Mm. ne tulokset, jotka samalla tavoin laskien on saatu Järvilinnan aineksesta 1940-luvun loppupuoliskolla, liikkuvat 50 %:n seudulla. Toisaalta on otettava huomioon, että käsitys koulunkäynnin tarpeellisuudesta ei varmaan vielä tutkimusvuosina ollut samassa määrin levinnyt kuin nykyään. Mitään olennaisia eroja ei tutkimusryhmien kesken ollut havaittavissa, vaikka mm. Kailan (1946) aineisto selvästi viittaa kouluvaikeuksien runsaaseen esiintymiseen nuorilla rikosten-tekijöillä.

K a r k a i l u. Varsin olennainen piirre kasvatuslaitoksiin saapuvilla oppilailta on taipumus karkailuihin. Karkailuksi on tällöin ymmärretty sellaiset tapaukset, jolloin poika on luvattomasti ollut kotoa poissa öitäkin, edellyttäen, että hän ei ole ollut jonkun sukulaisen tai muun tuttavan luona, jossa hän ehkä tavallisissakin oloissa olisi voinut yöpyä. Karkailulle ei siis ole pidetty olennaisena, että asianomainen olisi ollut muilla paikkakunnilla. Karkurien prosentuaalinen osuus oli $18,0 \pm 1,8$ %. Lundin saama tulos on korkeampi $24,7 \pm 1,5$ %. Kailan aineisto on siinä määrin varttuneempaa, että täyttä vertailumahdollisuutta ei ole. Hänen aineistossaan oli sellaisia, jotka joskuskin olivat olleet kulkumatkoilla $15,1 \pm 1,5$ %.

Vertailut tutkimusryhmien kesken eivät saavuta todistavia eroja, joskin karkailujen painopiste näyttäisi olevan U-ryhmässä. Uusintarikollisilla oli karkailua $23,9 \pm 3,9$ % ja muilla yhteensä $15,6 \pm 2,0$ %. Erotus $8,3 \pm 4,4$ % ei kuitenkaan ole edes todennäköinen.

I l k i v a l t a. Kolmas erikoisesti pahantapaisuudeksi katsottava rikkomus on ilkivalta. Se oli ollut eräänä osavaikuttajana 36 pojalla eli $7,7$ %:lla. Uusintarikollisissa oli näitä vähiten $4,1 \pm 1,8$ % ja ER-ryhmässä eniten eli $8,5 \pm 1,9$ %. Erotus ei saavuta edes todennäköisyyden arvoa. Lundin (1918) aineistolla vastaava luku oli $9,5$ %.

S i v e e l l i s y s r i k o k s e t. Siveellisyysrikosten lukumääräinen osuus oli varsin pieni, kaikkiaan 21 tapausta eli $4,5 \pm 1,0$ %. Suurin osa niistä oli 6—8 -vuotiaitten tyttöjen kanssa tapahtuneita sukupuolilyhteyksiä tai niiden yrityksiä. Mukana oli vain yksi eläimeen sekaantuminen ja kaksi tapausta, joissa kysymyksessä oli asianomaisen sisar. Todistavia eroja eri ryhmien kesken ei nytkään ollut, mutta runsain %-määrä siveellisyysrikoksiin syyllystyneitä oli ER-ryhmässä.

Muihin tutkimuksiin verraten jäi aineiston prosenttiluku suhteellisen vähäiseksi. Mm. Lundin saama arvo oli $6,0 \pm 0,8$ %. Kuitenkin on Gruhlen aineistossa vastaava luku vain $2,8 \pm 1,7$ %.

N a u t i n t o a i n e i d e n k ä y t t ö. Tutkimusaineistossa oli väkijuomien käyttäjiä, ts. poikia, jotka oli mainittu nähdyn joskus humalassa, kaikkiaan 17 eli $3,6 \pm 0,9$ %. Luku vaikuttaa pieneltä verrattuna Järvilinnan tulokseen vuosilta 1945—1948, joka oli $15,9 \pm 1,9$ %. Saattaa olla, että maininta tällaisesta on

puuttunut oppilaan asiakirjoista, koska muita väkijuomiin liittyviä rikkomuksia on ollut. Siten on joukossa poikia, jotka ovat syyllistyneet väkijuomien kuljetukseen, valmistukseen ja myyntiin yhteensä 14 eli 3,1 %.

Vertailut eri tutkimusryhmien kesken osoittavat, että sekä väkijuomien käyttöä kuin myös muita niihin liittyviä rikoksia oli eniten KR-(13,4 ± 3,4 %) ja vähiten ER-ryhmässä (3,1 ± 1,2 %) Uusintarikollisilla oli vastaava arvo 7,4 ± 2,4 %. Jos laskemme yhteen molemmat rangaistujen ryhmät, on prosenttiluku 11,5 ± 2,1 %. Erotus ER-ryhmän kanssa on 8,4 ± 2,4 % eli todistavan suuruinen. Sen sijaan ei U- ja KR-ryhmien välinen erotus saavuta edes todennäköisyyden astetta. ER-ryhmän viattomuus väkijuoma-asioissa on ilmeisin varsinaisten rikkomusten kohdalla, sen sijaan on erotus väkijuomien käytössä vain todennäköinen (3,5 ± 1,7 %.)

Valitettavasti ei asiakirjoista saa riittävää selvyyttä siitä, missä määrin pojissa on ollut tupakanpolttajia ennen Järvilinnaan tuloaan. Joskaan tupakanpolttoa ei varttuneemmilla nuorukaisilla pidettäisi erikoisena paheena, on se ainakin nuoremmilla ilmeisen runsaasti liittyneenä eräisiin vakavampiin pahantapaisuuden muotoihin. Niinpä saatoin todeta, että vuonna 1947 Järvilinnan vastaanottokotiin saapuneissa pojissa oli tupakanpolttajia kaikkiaan 54,5 ± 5,6 % ja näiden joukossa väkijuomia käyttäneitä kokonaista 81,4 ± 3,2 %. Vaikkakaan ei ole saatavissa vertailuaineistoa nuorison tupakanpoltosta, näyttäisi ilmeiseltä ainakin tupakanpolton ja väkijuomien käytön läheinen yhteys. Toisaalta on kuitenkin huomattava, että väkijuomia käyttäneet ovat yleensä olleet varttuneempia poikia, joten heidän tupakankäyttönsä on myös siksi ollut runsaampaa.

V ä k i v a l t a r i k o k s e t. Siinä iässä, jolloin pahantapaisuudesta puhutaan, ovat suoranaiset väkivaltarikokset harvinaisia. Tutkittavassa aineistossakin ne muodostivat ainoastaan vähäisen osan pahantapaisuudesta. Väkivaltarikoksia oli tehnyt vain 12 eli 2,6 ± 0,8 % koko poikajoukosta. Useimmat tapauksista näyttävät olleen aivan satunnaisrikoksia, mm. vahingonlaukauksia ja kuolemantuottamuksia oli kolme. Kahdessa tapauksessa oli rikos luonnehdittu tapoksi ja muiden asiakirjoissa oli mainintoja »väkivaltainen äidilleen», »pahoinpitely» ja »puukutus». Mitään eroavaisuutta ei tutkimusryhmien kesken voitu havaita.

Pahantapaisuuden vertailuja. Kun useimmat pojat ovat syyllistyneet moneen pahantapaisuuden lajiin, on mielenkiintoista seurata, millä tavoin eri lajit liittyvät toisiinsa ja minkälaisia »pahantekijäin tyyppejä» tutkittavassa joukossa on. Vertailu voidaan suorittaa esim. siten, että tarkastellaan, missä määrin niillä, jotka ovat syyllistyneet varkauteen, on ollut muita pahantapaisuuden lajeja ja käydä samalla tavoin lävitse koko asteikko.

T a u l u — T a b l e

XIV

Pahantapaisuuden tyyppejä.

Types of delinquency.

Tyytit <i>Types</i>	Pahantapaisuuden lajit. <i>Nature of the delinquencies.</i>					
	Varkaus <i>Stealing</i>	Sopeutu- matto- muus koulussa <i>Misconduct of school</i>	Karkailu <i>Truancy</i>	Siveelli- syyrikos <i>Offence against chastity</i>	Ilkivalta <i>Malicious mischief</i>	Väkijuo- mien käyttö <i>Use of liquor</i>
Varkaat — <i>Offen- ders against pro- perty</i>	100,0	24,1 ± 2,4	15,6 ± 2,1	2,0 ± 0,8	7,6 ± 1,5	5,5 ± 1,3
Koulussa sopeu- tumattomat <i>School misde- meanants</i>	48,3 ± 4,1	100,0	24,8 ± 3,5	1,3 ± 0,9	8,9 ± 2,3	7,2 ± 2,1
Karkurit <i>Truants</i>	57,2 ± 5,5	45,3 ± 5,6	100,0	—	—	2,4 ± 1,7
Siveellisyyrik. tehneet <i>Offenders against chastity</i>	28,6 ± 9,8	9,5 ± 6,4	—	100,0	23,8 ± 9,2	9,5 ± 6,4
Ilkivaltaiset <i>Malicious mis- chief makers</i>	63,9 ± 8,0	37,9 ± 8,1	—	13,1 ± 5,6	100,0	8,3 ± 4,6
Väkijuomien käyttäjät <i>Liquor users</i>	60,8 ± 9,2	39,3 ± 9,2	7,1 ± 4,8	7,1 ± 4,8	10,7 ± 5,8	100,0

Eräissä ryhmissä tulevat tosin absoluuttiset luvut niin pieniksi, ettei tuloksia voida arvioida, mutta jonkinlaisia johtopäätöksiä saattaa kaikesta huolimatta tehdä. Vertailu osoittaa, että varkaat ja siveellisesti hairahtuneet ovat ryhminä kaikkein puhtaimpia, ts. heillä on suhteellisesti vähiten muita rikkomuksia. Sen sijaan näyttää karkureille olevan ominaista suurempi monipuolisuus, koska heistä on lähes puolet myös varkaita ja yhtä paljon koulussa sopeutumattomia. Sekä siveellisyysrikkomukset että ilkivalta ja väkijuomien käyttö ovat karkureilla sen sijaan varsin harvinaisia. Väkijuomien käyttäjiä on verraten tasaisesti muihin rikkomuslajeihin syyllistyneiden keskuudessa. Varkausprosentti on heillä itsellään korkea.

Pahantapaisuuden eri lajeja voidaan tarkata myös ikää silmällä pitäen. Kysymystä tutkittaessa on huomattava, että iät ovat Järvilinnaan tuloikä, eivätkä sellaisinaan osoita rikkomuksen tekoikä. Kun monella on pahantapaisuutta ilmennyt pitempänä ajanjaksona ja vasta jokin ilmeisempi rikkomus on ollut se »höyhen, joka on katkaissut kamelin selän», sisältyy tutkittavien pahantapaisuuslajeihin yleensä koko varhaisemman kauden tekokset. Kun kuitenkin ikäryhmittely on tapahtunut useamman vuoden jaksoissa, ei edellä sanotusta liene suurempaa haittaa.

T a u l u — T a b l e

XV

Pahantapaisuus ja tuloikä.
Delinquency and on reception.

Pahantapaisuus <i>Delinquency</i>	Tuloikä vuosissa <i>Age at arrival in years</i>			
	—9	10—12	13—15	16—
Varkaus — <i>Stealing</i>	50,0	65,7±4,0	65,8±2,8	60,0±8,3
Kouluvaikeudet — <i>Difficulties</i> <i>n school</i>	30,0	34,9±4,0	33,6±2,8	22,8±7,1
Karkailu — <i>Truancy</i>	20,0	19,6±3,4	18,0±2,3	11,4±5,4
Siveellisyysrikkokset — <i>Offences</i> <i>against chastity</i>	10,0	2,8±1,4	4,0±1,2	14,3±5,9
Ilkivallanteot — <i>Malicious mischiefs</i>	10,0	9,1±2,4	6,5±1,5	11,4±5,4
Väkijuomien nauttaminen — <i>Use of liquor</i>	—	4,2±1,7	3,2±1,1	5,7±3,9

Nuorin ryhmä on lukumääräisesti niin pieni, ettei sen tuloksilla ole sanottavaa merkitystä. Myös vanhimpien joukko on verraten vähäinen. Vertailut ikäluokkien välillä osoittavat, ettei mitään selvää eroavaisuutta iän ja rikkomusten laadun kesken näytä olevan olemassa. Tosin kouluvaikeudet näyttävät vähenevän ja siveellisyysrikokset sekä väkijuomien käyttö lisääntyvän iän kasvaessa, mutta erot eivät nouse edes todennäköisiin määriin. — Tulipalojen sytyttelyä oli yksinomaan kahdessa keskimmaisessa ikäryhmässä.

Toinen mahdollinen vertailukohde pahantapaisuuden lajien kesken on älykkyys. Seuraavassa on vertailu suoritettu jakamalla tutkittavat kolmeen älykkyysryhmään, jolloin selvimmän jälkeensä jääneet ja ns. normaalit erottuvat muista ja keskimmäiseksi jää suuri välitapausten joukko.

T a u l u — T a b l e

XVI

Pahantapaisuus ja älykkyysosamäärä.
Delinquency and intelligence quotient.

ÄO IQ	Pahantapaisuus <i>Delinquency</i>					
	Varkaus <i>Stealing</i>	Kouluvai- keudet <i>Difficul- ties in school</i>	Karkailu <i>Truancy</i>	Siveellisyys- rikokset <i>Offences against chastity</i>	Ilkivalta <i>Malicious mischief</i>	Väkijuoma- rikokset <i>Use of liquor</i>
—60	57,1±6,4	28,6±5,8	17,4±4,9	6,3±3,1	7,9±3,5	4,8±2,8
61—85	68,1±2,6	34,2±2,7	16,1±2,1	4,9±1,2	8,5±1,6	3,6±1,0
86—	61,8±6,3	36,5±6,2	30,2±5,9	1,6±1,6	4,8±2,8	4,8±2,8

Eroavaisuudet eivät tässäkään suhteessa nouse edes todennäköisiin arvoihin, mutta lukujen muuttuminen tietyssä suunnassa antanee kuitenkin joitakin viitteitä.

Jos tällä pohjalla uskaltaisi tehdä johtopäätöksiä, voisi katsoa sukupuolihairahdusten olevan tyypillisempiä älyllisesti heikommalle ainekselle, kun taas karkailu olisi pikemmin älykkäämpien rikkomuksia. — Suuremmassa määrin kuin iällä tai älykkyys-

tasolla otaksuisi älykkyysiällä olevan vaikutusta poikien pahantapaisuuden lajeihin. Mitään ilmeistä eroavaisuutta ei tässä suhteessa kuitenkaan voitu havaita.

Kolmannen vertailumahdollisuuden tarjoaisi vielä luonnepahantapaisuus-linja. Osoittautui kuitenkin, että siinä oli vieläkin vähemmän kuin edellisissä havaittavissa selviä eroavaisuuksia. Ainoastaan väkijuomien käyttäjissä oli merkittävästi runsaammin luonteeltaan normaaleja erotuksen ollessa jopa todennäköinen ($5,0 \pm 1,9$ %).

Paitsi henkisiä ominaisuuksia voidaan pahantapaisuuden vertailuperusteina käyttää myös ruumiillisia seikkoja. Ovathan monet tutkijat katsoneet tiettyjen fyysillisten piirteiden olevan ominaisia juuri rikollisille. Olisiko ehkä sellaisella fyysillisellä erikoisuudella kuin keskimääräisestä poikkeavalla ruumiinrakenteella jotakin yhteyttä yksilön pahantapaisuuden lajiin? Kun vertailu suoritettiin tarkastelemalla niiden pahantapaisuutta, jotka olivat keskimääräistä painavampia sekä niitä, jotka olivat keskimääräistä kevyempiä, olivat selvimmät eroavaisuudet todettavissa karkailun, sukupuolirikkomusten ja ilkivallan kohdalla siten, että ruumiillisesti kehittyneemmillä oli runsaammin karkuruutta ja vähimmin muita pahantapaisuuden lajeja. Ainoastaan karkailun kohdalla erotus saavutti todistavan arvon ($17,2 \pm 5,6$ %).

4. Lyhennelmä.

Vuosina 1921—1927 Järvilinnan vastaanottokotiin saapunut poika-aines oli valtaosaltaan tuomioistuimien määräysten perusteella tullutta. Pojat olivat keskimääräistä runsaammin kotoisin kaupungeista ja tiheään asutuilta paikkakunnilta. Lähimpänä kasvuympäristönä oli enemmistöllä (n. 60 %) ollut koti, mutta tutkittavia oli verraten runsaasti asunut myös kasvatuskodeissa ja lasten- tai turvakodeissa tahi muissa laitoksissa.

Pojat ovat olleet peräisin jonkin verran keskimäärää suuremmista perheistä, joskaan erotus ei ollut kovin ilmeinen. Sisarusamalla ei näytä olleen huomattavampaa merkitystä ainakaan poikien jälkirikollisuuden kannalta. Sen sijaan suurien perheiden nuoremmat pojat ovat olleet pahantapaisuuden suhteen vaarannetummassa asemassa kuin vanhemmat sisarukset.

Vaikka tutkittavat verraten runsaassa määrin olivat peräisin vajavaisista perheistä, ei tällä seikalla näyttänyt olleen merkitystä heidän vastaisen rikollisuutensa kannalta. Kuitenkin ilmeni selväkö riippuvaisuussuhde silloin, jos pojalla oli useita ympäristöllisessä suhteessa haitallisia piirteitä.

Tutkittavien enemmistö oli peräisin työläiskodeista ja ilmeisesti myös työväestön keskimäärää alhaisemmasta sosiaalisesta kerroksesta. Varsinaisia työmiehiä oli eniten jälkivaiheessa rikollisemman osan isissä. Vanhempien vajaamielisyys, mielisairaudet tai elämäntavat eivät aiheuttaneet sanottavia erotuksia tutkimusryhmien välille. Sen sijaan oli rikollisuutta runsaimmin U-ryhmän poikien vanhemmilla.

Käytännöllisesti katsoen koko tutkimusaineisto kuului ikäluokkiin 10—15 v. pääpainon osuessa ko. vuosien jälkipuoliskolle eli siihen ajankohtaan, johon suomalaisilla pojilla sattuu murosian kuohuntavaihe. Poikien fyysillinen kunto oli suhteellisen hyvä, eikä mitään puutteenalaisuuden vaikutusta ollut havaittavissa. Nuorimmilla ikäluokilla oli jonkin verran vuoteenkastelua. Ruumiillisista vajavaisuuksista olivat vähäiset näkö- ja kuuloviat tavallisimpia.

Älyllisessä suhteessa jäi poika-aines selvästi jälkeen keskitasosta, vaikkakin ilmeisiä imbesillejä oli vähän. Debiilit ja heikkolahjaiset olivat runsaimmin edustettuina. Luonteeltaan selvästi poikkeavia oli aineistossa n. 40 % ja erikoisen paljon heitä oli U-ryhmässä.

Tutkittavien pahantapaisuudessa oli varkaus valta-asemassa. Siihen oli syyllistynyt n. kaksi kolmannesta koko aineistosta. Toinen selväpiirteinen pahantapaisuuden laji oli karkailu, mihin osallistuneita oli 18 %. Mukana oli myös joitakin siveellisyysrikoksiin ja väkivaltarikoksiin hairahtuneita sekä muutamia väkijuomien käyttäjiä. Noin kolmanneksella liittyivät kouluvaikeudet muihin tekosiin.

C. KASVATUSLAITOSAIKA.

1. Kasvatuslaitosajan tapahtumat.

Yleistä. Järvilinnan vastaanottolaitos toimi tehtävänsä mukaisesti vain poikien tutkimus- ja tarkkailupaikkana. Kolmen kuukautta kestäneen tarkkailuajan jälkeen tehtiin oppilaan vastaista sijoituspaikkaa koskeva ratkaisu.¹ Oppilas voitiin joko esittää toimitettavaksi johonkin varsinaiseen kasvatuslaitokseen tai sijoittaa muuhun hänen kasvatuksensa kannalta tarkoituksenmukaisimmaksi katsottuun paikkaan. Kun tutkimustavat olivat entisissä kasvatusympäristöissään yleensä osoittaneet vaikeasti hallittaviksi, oli luonnollista, että valtaosa heistä, 439, tuli siirretyksi varsinaiseen kasvatuslaitokseen. Kahdeksan poikaa palautettiin kotikuntansa huostaan, koska heidän ei katsottu fyysillisten tai psyykillisten poikkeavuuksiensa vuoksi voivan menestyä varsinaisessa kasvatuslaitoksessa. Kymmenen sijoitettiin koetteeksi takaisin omaan kotiin tai johonkin yksityiskotiin. Yksi poika kuoli Järvilinnassa selkäydinsairauteen ja yksi karkasi tulonsa jälkeisenä päivänä ja siirrettiin kiinni saatuna suoraan varsinaiseen kasvatuslaitokseen. — Kun valtion toimesta valmisteltiin Järvilinnan lähelle aiotun uuden kasvatuslaitoksen perustustöitä, pidettiin 6 varttuneempaa poikaa Järvilinnassa perehtymässä maatalous- ja rakennustöihin ja sijoitettiin heidät sitten osittain kotiin ja osittain työpaikkoihin muualle.

Varsinaiseen kasvatuslaitokseen sijoitetuista kuoli laitoksessa kaikkiaan 10 poikaa, kaksi tapaturmaisesti ja muut erilaisten tartuntatautien uhreina.

Laitosajan pituus.² Kasvatuslaitokseen joutuneilla oli laitoksessa vietetty aika keskimäärin 4 vuotta 7 kuukautta. Tutkimusryhmien kesken ei ollut sanottavia eroavaisuuksia, vaikkakin ei-rangaistuilla keskimääräinen laitosaikea oli pisin. Laitoskasvatusajan pituuden perusteella aineisto jakautui seuraaviin ryhmiin:

¹ 35.

² 36.

T a u l u — T a b l e

XVII

Kasvatuslaitosajan pituus.
Length of time in reformatory.

Laitos aika vuosissa <i>Reformatory term in years</i>	N	%
—3	137	30,8
3—6	223	50,0
6—	90	19,2
Yhteensä — <i>Total</i>	450	100,0

Noin kaksi kolmännestä ehti olla kasvatuslaitoksessa yli kolme vuotta eli niin kauan, että tämä kausi muodosti olennaisen osan heidän lapsuudestaan. Laitosajan pituuteen näyttää melkoisesti vaikuttaneen se seikka, minkä ikäisenä poika oli tullut laitokseen. Kyseiseen aikaan voitiin oppilasta pitää kasvatuslaitoksessa, kunnes hän oli täyttänyt 18 vuotta ja edusmiehen suostumuksella aina 21 vuoden ikään asti. Viimeksi mainittua sääntöä seurattiin harvoin ja käytännössä pojat sijoitettiin 18 vuotta täytettyään pois laitoksesta. Milloin oppilas oli käyttäytynyt hyvin, saatettiin hänet päästää jo aikaisemminkin. Tällainen menettely tapahtui yleensä koetteeksi, ja epäonnistumisen sattuessa oli mahdollista ilman suurempia muodollisuuksia palauttaa hairahnutut takaisin kasvatuslaitokseen.

Varttuneempina laitokseen tulleet ovat täten päässeet pois verraten lyhyen kauden jälkeen ja nuorempien kohdalla ilmeisesti usein pidettiin määränä koulunkäynnin ja ammattiopin loppuun saattamista, ennenkuin oppilas luotettiin omin avuinsa elämään. Verraten vähän näyttävät muut seikat vaikuttaneen sijoitusaikaan.

K o u l u - j a a m m a t t i o p e t u s.¹ Kasvatuslaitosaikana oli oppilaan pätehtävänä koulu- ja ammattiopin hankkiminen. Pojista tuli osa kuitenkin laitokseen oppivelvollisuusiän sivuuttaneina, joten koulunkäynti ei heidän kohdallaan enää jatkunut. Muutamat olivat älyllisesti niin vajavaisia, ettei kansakoulun päästötodistuksen saaminen edes apukoulun oppimäärin

¹ 37.

ollut heille mahdollista. Kansakoulun läpikäyneiksi kasvatuslaitoksessa on mainittu 237 nuorukaista eli $51,5 \pm 2,4$ % koko tutkimusaineistosta ja 55,7 % niistä, jotka olivat oppivelvollisuusiässä kasvatuslaitokseen saapuneet. Koulunkäyntiä koskevat luvut ovat ilmeisesti minimilukuja, koska useista asiakirjoista puuttuivat tiedot koulunkäynnistä. Kun lisäksi otetaan huomioon, ettei osa oppilaista voinut karkailun takia saada päästötodistusta ja että jotkut oppivelvollisuusikäiset saapuivat kasvatuslaitokseen niin vanhoina ja niin monta luokkaa laiminlyöneinä, ettei heillä enää ollut aikaa kansakoulukurssin suoritukseen, lienee päästötodistuksen saaneiden lukua pidettävä varsinkin tyydyttävänä.

Ammattiopetusta annettiin asiakirjojen mukaan kaikkiaan 251 pojalle eli $54,0 \pm 2,4$ %:lle. Ammattiopetusta koskevat luvut ovat vielä selvemmin minimiarvoja kuin koulunkäyntiprosentit, sillä ammattiopetusta koskeviin mainintoihin on suhtauduttu hyvin harkiten. Jokaisessa kasvatuslaitoksessa on maatila, jonka hoidossa pojat saavat melkoisen käytännöllisen työopin. Tätä maatalousopetusta ei ole luettu mukaan allaolevia lukuja laskettaessa. Maatalousopetusta nauttineiksi on käsitetty vain ne, jotka ovat saaneet käytännöllisen tottumuksen lisäksi erityistä koulutusta.

Ammattiopetusta annettiin seuraavilla aloilla:

maanviljely	133
karjanhoito	5
puutarhatyö	23
puusepän työ	32
huonekalumaalaus	9
suutarin työ	25
rääätälin työ	13
muurarin työ	9
koneteknilliset työt	15
sepän työ	3
leipurin työ	7
autonkuljettajan työ	3
nuohoustyö	1
kirjansidonta	1

Sama oppilas saattoi saada opetusta useampaankin ammattiin. Ammattiopetuksen tasosta on vaikeata tehdä arviota, mutta laitoksen ammattimiesten opastuksella ovat oppilaat voineet ilmeisesti saada ainakin luotettavan alkeisopin. Edistyminen ammatissa on kasvatuslaitoksen puolelta koetettu taata sillä, että ammattiopin saaneelle on säännöllisesti pyritty hankkimaan työpaikka samalla alalla.

Sellaisia poikia, jotka olivat saaneet kansakoulun päästötodistuksen mutteivät ammattiopetusta, oli 58 ja sellaisia, jotka eivät saaneet kansakoulun päästötodistusta mutta ammattiopetusta, oli 72. Täten oli kansakoulun päästötodistuksen saaneita tai ammattiopetuksen kohteeksi joutuneita yhteensä 309 eli 66,5 %. Tämän luvun voidaan katsoa ilmoittavan kasvatuslaitoksissa tehokkaamman opetuksen kohteeksi joutuneiden vähimmäismäärän. Jäljellä olevasta kolmanneksesta on osa ollut jonkin verran kansakoulussa tai ammattityössä, mutta ilman mainittavampaa tulosta, tai osallistunut laitoksen yleiseen työtöimintaan. Myöskin rippikoulun käymisestä on kasvatuslaitoksissa pidetty huolta.

Oppilaiden koulutodistukset soivat jonkinlaisen mahdollisuuden tarkistaa älykkyyskokeiden antamia tuloksia. Tästä syystä laskettiin älykkyysosamäärien ja koulutodistusten keskiarvojen sekä eri ainearvosanojen väliset korrelaatiot (Bravais-Pearson). Laskelmissa käytettiin yksinomaan koulujen päästötodistuksia. Näitä oli saatavissa 178 oppilaasta.

T a u l u — T a b l e

XVIII

Älykkyysosamäärän ja päästötodistusten arvosanojen välinen korrelaatio.

Correlation between intelligence quotient and marks in elementary school certificate.

Aine — <i>Subjects of instruction</i>	N = 178
Todistuksen keskiarvo — <i>Average of marks in certificate</i>	+0.12 ± 0,01
Uskonto — <i>Religion</i>	—0.02
Laskento — <i>Arithmetics</i>	+0.17
Lukeminen — <i>Reading</i>	+0.10

Kirjalliset harjoitukset — <i>Written exercises</i>	+0.24
Historia — <i>History</i>	+0.21
Maantieto — <i>Geography</i>	+0.18
Luonnontieto — <i>Natural history</i>	+0.19
Piirustus — <i>Drawing</i>	+0.17
Kaunokirjoitus — <i>Handwriting</i>	+0.05
Voimistelu — <i>Gymnastics</i>	+0.01
Laulu — <i>Singing</i>	+0.05

Eri aineryhmien kohdalla korrelaatio suhteet vastasivat suurin piirtein todennäköisiä odotuksia, lukuaineiden korrelaatiot olivat korkeampia ja harjoitusaineiden matalampia, mutta kaikki olivat yleensä verraten alhaisia. Esim. von Fieandt on saanut nuorilla rikollisilla koulumenestyksen ja älykkyyden väliseksi korrelaatioksi +0,63. (Spearman).¹ Sekään epäily, että älyllisesti jälkeenjääneiden laitoksissa todistusten numerollinen taso heikommista saavutuksista huolimatta olisi vastannut normaalia, ei pitänyt paikkaansa. Mm. Käyrän poikien todistusten keskiarvon ja ÄÖ:n korrelaatio oli $+0,15 \pm 0,02$.

Mielenkiintoista on todeta piirustuksen korrelaatiokertoimen olevan lähellä lukuaineiden arvoja. Piirustuksen diagnostinen merkitys älykkyyssmäärittelyissä onkin havaittu mm. koulukypsyysskojeissa.

V a p a a - a i k a t o i m i n t a. Kasvatustöyöhön sisältyy myös monia sellaisia puolia, joita ei numeroilla voida esittää, vaikka niillä saattaa oppilaiden elämässä olla varsin keskeinen asema. Tärkein näistä on vapaa-aikojen harrastustoiminta. Erikoisesti näytään kiinnitetyn huomiota urheiluun ja liikuntakasvatukseen yleensä, koska silloin tällöin esiintyy asiakirjoissa maininta, kuinka se ja se oppilas on ollut innokas urheilija tai voimistelija. Kaksi kertaa vuodessa järjestetyt valtion kasvatustaitosten väliset urheilukisat innostivat monia yrittämään urheilun areenalla ja myös hyvän käytöksen kilpakentällä päästäkseen laitoksen edustusjoukkueeseen. Sellainen harrastusmuoto kuin torvensoitto on ollut useiden laitospoikien vapaa-ajan harrastuksena vielä miehuusiässäkin.

Nämä muutamat viitteet niistä pääsuunnista, jotka kasvatustaitosten elämää ja toimintaa vailitsevat, osoittavat vain työn

¹ von Fieandt: Intelligensnivå och skolprestation hos unga brottslingar. Erip. Nordisk tidskrift för kriminalvidenskap.

tavoitteita. Käytännössä sisältyy laitosten kasvatustyöhön myös paljon edellisten kanssa ristiriitaisia vaikuttajia. Toverien kertomukset urotöistään pahantapaisuuden alalla, houkuttelut rikkomuksiin, pahantekoon ja karkailuun, muodostavat myötäkasvattajan, jonka merkitystä ei voida väheksyä.

K ä y t ö s j a r i k k o m u k s e t.¹ ● Oppilaitten asiakirjoissa oli tosin useimmiten maininta heidän käytöksestään, mutta luotettavimman kuvan asiasta antanee heidän rikkomustensa tarkkaaminen. Sellaisia, jotka kasvatustiloksessa olivat syyllistyneet johonkin rikkomukseen, oli 145 eli 31,2 % koko oppilasjoukosta. Siten oli tutkittavissa niitä, jotka kasvatustiloksessa olivat välttyneet moitteita tai nuhteita suuremmilta rangaistustoimenpiteiltä — viimeksi mainittuihin johtaneista rikkomuksista oli näet merkintä oppilaitten asiakirjoissa — kaikkiaan yli kaksi kolmannesta. Tämä toteamus samalla osoittaa, että laitostilan normaali kulku on ollut rauhallisempaa, kuin mitä yleensä otaksutaan.

Rikkomusten joukossa oli valta-asemassa karkailu. Sellaisia, jotka olivat kerran tai useammin karanneet kasvatustilosaikanaan, oli 111 eli $23,9 \pm 2,0$ %. Kun Kylliälän karkailulukuja— tosin alemmilla debyileillä karkailu on yleensä vähäisempää kuin älykkäämmillä — ei ollut täydellisinä saatavissa ja Koivulan kasvatustiloksen tiedot olivat vajavaisia, on em. arvoa pidettävä luotettavana vähimmäismääränä. Eri tutkimusryhmien kesken oli olemassa varsin selviä eroavaisuuksia. Uusintarikollisissa oli sellaisia, jotka olivat karanneet kasvatustilosaikana $43,2 \pm 4,2$ %, kerran rangaistuissa $23,2 \pm 4,7$ % ja ei-rangaistuissa $12,7 \pm 2,3$ %. Viimeksi mainitun ryhmän suhteen on erotus uusintarikollisiin selvästi todistava ja kerran rangaistuihinkin todennäköinen.

Niin kiitollista kuin ehkä olisikin verrata karkurien ja ei-karkurien luonteenpiirteitä toisiinsa, ei aineisto anna tähän mahdollisuutta, koska oppilaan karkailut sinänsä ovat voineet jossakin määrin värittää hänestä annettavaa lausuntoa. Silloin tällöin voi tosin havaita, että innokaskin karkuri on saattanut muussa suhteessa olla varsin sopeutuva ja hyväkäytöksinen.

Älykkyystason toteaminen on tapahtunut luonnearviointia objektiivisemmalla pohjalla ja siksi on mahdollista tutkia karku-

¹ 38.

reita älykkyysmittausten valossa. Sekä ylimmissä että alimmissä älykkyysryhmissä oli karkureita jokseenkin yhtäläisesti. Selvimmit eroavaisuudet saattoi löytää keskimmäisten älykkyysryhmien kohdalla. Karkureissa oli ÄO-ryhmään 51—60 kuuluvia $27,9 \pm 4,5$ %, vaikka koko aineiston vastaava %-määrä oli vain $11,0 \pm 1,5$. Sen sijaan ÄO-ryhmää 61—75 oli laitosparkurien joukossa vain $35,1 \pm 4,6$ % koko aineiston %-luvun ollessa $48,0 \pm 2,4$. Erotukset saavuttavat todistavan arvon, mikä merkitsee, että ilmeisesti myös älykkyystaso näyttelee karkailukysymyksessä jonkinlaista osaa.

Vuonna 1949 suoritettiin tutkimuksen Järvilinnassa vv. 1946—1948 sattuneista karkaaamisista. Kyseiset vuodet olivat sodanjälkeistä levotonta aikaa, jolloin karkutapausten määrä oli sekä kasvatuslaitoksissa että myöskin vankiloissa tavallista suurempi. Karkumatkoja—käsitteellä ymmärretään jokaista tilannetta, jolloin karkaus on tapahtunut, oli lähtijöitä yksi tai useampia — oli tänä aikana 41 eli vuotta kohden 14. Vastaava luku vuotta kohden oli aikana 1935—1948 vain 8.

Yhden pojan yhtä karkaausta on ymmärretty sanalla karkutapaus. Karkutapauksia oli samana aikana 92. Tarkattaessa tapausten ajankohtaa pojan saapumispäivään verrattuna havaittiin oppilaan ensimmäisenä Järvilinnan viikkona sattuneen 24 %, toisena 16 % ja neljän ensimmäisen viikon aikana 61 % karkutapauksista. Viikko viikolta karkutapausten lukumäärä laski lukuunottamatta kuudetta viikkoa, jonka karkaaamisprosentti oli lähellä kolmannen viikon arvoa. Karkutapauksista sattui lähes puolet (46 %) pyhäpäivinä ja 68 % iltapäivällä.

Karkutapausten päämääränä oli 37 %:ssa koti, 20 % ilmoitti aikoneensa muualle kotimaahan ja 3 %:lla olivat katseet yitäneet aina ulkomaille saakka Hawaijin ollessa etäisimpänä tavoitteena. Motiiveihin kohdistuneen tiedustelun tulokset eivät ehkä olleet täysin luotettavat, koska kysely tapahtui pojan palattua karkumatkalta. Kokonaista 60 % ei osannut mainita mitään varsinaista syytä, kymmenen (11 %) poikaa ilmoitti jonkin erikoisen tyytymättömyyden aiheen, kuten moitteen ruokaa, vaatteita, toverien kiuseantekoa tai yleensä laitosta kohtaan, ja yhdeksän piti syynä koti-ikävä. Toisten mukana sanoi lähteneensä kuusi, ja seitsemän ilmoitti kaivanneensa tupakkaa.

Karkutapausten onnistumisprosentti oli varsin huono, sillä jo ensimmäisen vuorokauden kuluessa saatiin 2/3 karkureista kiinni. Viikon sisällä oli 90 % ja kahden viikon kuluessa 97 % karkutapauksista selvitetty, eikä kauiminkaan viipyneen karkurin matka kestänyt kolmea kuukautta.

Vain viidennes karkutapauksista suoritettiin yksin. Muut sattuiivat ryhmissä, joista 2—3 poikaa käsittävät olivat suosituimpia. Karkurien keski-ikä oli selvästi saapuvien poikien keski-ikää korkeampi eikä 12 vuotta nuorempaa karkuria ollut.

Tutkimuksen tuloksena näytti siltä, että joskin yleinen labilli suuntaus muodosti karkallun perustan, niin varsinainen sysäyksen antaja oli usein perin mitätön tilapäinen sattuma, toverin houkutus, pahan tuulen puuska, saatu moite, epäonnistuminen tehtävissä jne. Monesti ilmeinen karkuyritys jäi tekemättä, jos kriittisenä hetkenä siihen ei ollut tilaisuutta. Pitemmän aikaa suunniteltuja karkailuja oli harvoin.

Muiden kuin karkuripoikien käytösrikkomukset kasvatustilaisa aikana ovat olleet vähäisiä. Sellaisia, jotka laitosaikana ovat tehneet vain muita rikkomuksia, mutta eivät karkailleet, oli aineistossa 34 eli 7,3 % koko oppilasjoukosta. Laitosten rangaistuspäiväkirjoista voidaan lukea yksityiskohtaisia kuvauksia niistä muodoista, joita oppilaiden ylitsekäymiset laitoksessa ovat saaneet. Kun kyseiseen aikaan tupakanpoitto oli kasvatustiloksissa täysin kielletty varttuneemmiltakin oppilailta, oli erityisesti tupakan hankkimiseen ja tupakanpolttoon liittyvä kurittomuus runsasta.

Esimerkkeinä siitä, millaisia poikien rikkomukset laitoksissa ovat olleet, ovat seuraavat otteet rangaistuspäiväkirjoista:

Y. V.: V. 1925: karkasi kaksi kertaa, oli poissa lukutunnilta, vaihtoi löydettyä rahaa pienemmäksi, oli toisen mukana tämän kaupitellessa sukkaa. V. 1926: myi sukat ja osti rahalla makeisia, varasti kalakauppiaalta, otti räätälin työhuoneesta avaimia, oli metsässä päivän poissa työnjaoista, haki pelloilta kylvöperunoita. V. 1928: karkasi kerran, laiskotteli koko päivän, lähetti kirjelappuja makuusalissa, puhui sopimattomia. V. 1929: ei ilmoittanut karkumatkasta.

O. V.: V. 1925: tappelua ja riitaa, karkasi kerran. V. 1926: ei tullut työnjakoon, puheli rivissä, yritti karkumatkaa. V. 1927: otti koulun kaapista vihkon, kun ovi oli auki; kerjasi tupakkaa. V. 1928: jumppaili keittiössä, tupakkajuttu. V. 1929: karkumatka, sinutteli katsastajaa. V. 1930: 2 tupakkajuttua, ollut mukana nahanpaloja kauppaamassa, puhellut ruokasalissa luvatta, 3 tupakkajuttua, häirinnyt makuusalissa, huilinnut iltapäivän, neuvonut toveriaan karkuun.

V. V.: V. 1925 karkumatka, otti tulitikkulaatikon, oli luvatta joen rannalla. V. 1926: varasti kirjekuoresta 55 markkaa. V. 1929: otti viilan tehdäkseen avaimen, ostanut tupakkaa toisille, tyrkännyt toveriaan rautapiikillä, murtautunut tiirikoilla kaappeihin ja luokkaan, tupakkajuttu, varasti tupakkalaatikon, väärensi numeron lappuun, karkumatka toverin kanssa, varasti tongit verstaalta.

N. V.: (kuvaus) Oppilaan käytös oli alkuaikoina kaikkea muuta kuin hyvä. Hän valehteli, näpisteli ja teki murtoja saadakseen makeisia, joille oli hyvin perso. Hän teki karkuyrityksen, mutta palasi sairastuttuaan. Hän oli näet syönyt itsensä kipeäksi varastamastaan muurainhillosta.

L. W.: yritti mennä ruokavarastoon, irrotteli sähköjohdon varakappaleita.

U. T.: V. 1925: varasti ja karkasi. V. 1927: vehkeili karja-apulaisen kanssa.

E. T.: V. 1927: karkumatka, tupakkajuttu, oli maantiellä tumpistamassa. V. 1928: tumpistamassa, karkumatka. V. 1929: 2 karkuyritystä, luininut, heittänyt kivellä toveriaan, 2 tupakkajuttua, ottanut opettajalta tupakkaa, kurkistellut saunassa naisia. V. 1930: ollut 5 kertaa luvatta maantiellä, luininut, varastanut sokeria, murtautunut katsastajan asuntoon ja ottanut pyörän, varastanut rahaa ja sähkötaskulampun, tiirikoinut harmoonia, 3 tupakkajuttua, myynyt varastetun takin.

Ylläkerrotut esimerkit, jotka ovat kielenkäyttöineen sellaisinaan otetut kasvatustaitosten asiakirjoista, antavat kuvan eräistä yleensä vaikeimpaan luokkaan kuuluvista oppilaista ja heidän rikkomuksistaan. Erityisesti viimeksi mainittu poika on myöhemmässä elämässään seurannut niitä latuja, joita hänen rikkomusluettelonsa jo kasvatustaitoksessa viitoitti.

2. Lyhennelmä.

Kasvatustaitosaika muodosti olennaisen osan lapsuudesta noin kahdelle kolmannekselle saapuneista oppilaista ja kesti keskimäärin 4 vuotta 7 kuukautta. Oppilaiden tärkeimpänä puuhana oli koulu- ja ammattiotintojen harjoittaminen. Kaikkiaan 66,5 % pojista oli pystynyt jommalla kummalla tai molemmilla aloilla saavuttamaan jonkinlaisen tavoitteen. Jäljelle jäänyt kolmannes sai työopetusta sekatoissa ja maataloudessa.

Koulutodistusten keskiarvot samoinkuin eri oppiaineiden arvosanat korreloivat positiivisesti älykkyyssosamäärien kanssa, vaikkakin korrelaatiot olivat verraten alhaisia. Lukuaineiden sekä harjoitusaineista piirustuksen korrelaatiokertoimet olivat selvästi muiden harjoitusaineiden vastaavia arvoja suuremmat.

Vailla erikoisempia rikkomuksia oli kasvatustaitosaudesta selvinnyt 68,8 %. Hairahduksissa oli karkailu runsaimmin edustettuna, ja melkoisesti rikkomuksia oli aiheuttanut myös tupakan halu. Erotukset tutkimusryhmien kesken ilmenivät erityisen selvinä karkailuissa, joihin syyllistyneitä uusintarikollisissa oli eniten.

D. JÄLKIKAUSI.

1. Elämänvaiheet jälkikautena.

Yleistä. Tutkimuksen kohdeaikana valliinneiden säännösten mukaan tuli oppilas päästää kasvatuslaitoksesta viimeistään silloin, kun hän oli täyttänyt 18 vuotta. Edusmiehen suostumuksella saatettiin häntä kuitenkin pitää läysi-ikäiseksi saakka. Mitään lyhintä määräaikaakaan laitoksessa pitämiseksi ei ollut, vaan oppilas voitiin vapauttaa laitoksesta heti, kun hänellä katsottiin olevan riittävät menestymisen edellytykset. Pojat sijoitettiin aluksi yleensä koetteeksi. Heidät saatettiin siten palauttaa laitokseen, jos he eivät menestyneet tai uusi olinpaikka osoittautui sopimattomaksi. Käytäntönä näyttää olleen, että pojat päätettiin laitoksesta puolisen vuotta ennen varsinaista määräaikaakaan, joten suurin osa oppilaista viipyi kasvatuslaitoksessa 17-vuotiaaksi. Eräissä tapauksissa kävi myös niin, että oppilas jouduttiin poistamaan laitoksen kirjoista karkuteillä olevana, joskus niinkin, että hän oli karannut koesijoituspaikastaan.

T a u l u — T a b l e

XIX

Kasvatuslaitoskauden päättyminen.

Ending of reformatory term.

Päättymisvuosi <i>Ending year</i>	N	%
1922—1926	48	10,6
1927	54	11,6
1928	51	10,9
1929	69	14,8
1930	62	13,4
1931	66	14,2
1932	53	11,4
1933—1936	42	9,0
Ei tietoa <i>Unknown</i>	20	4,1
Yhteensä — <i>Total</i>	465	100,0

Sijoittuminen yhteiskuntaan tapahtui huomattavasti pitemmän kauden aikana kuin kasvatuslaitokseen saapuminen. Minkään vuoden kohdalla se ei ollut erityisen runsasta.¹ Poikien pääosan voidaan katsoa poistuneen kasvatuslaitoksista vuosina 1927—1932. Ajankohta oli kaikkea muuta kuin edullinen. Näihin vuosiin sisältyi vaikea taloudellinen pulakausi, jolloin työttömyysluvut olivat suurimmillaan ja jolloin myös rikollisuuden käyrät saavuttivat huippunsa. Työpaikan saanti oli hankalaa, ja moni koulukodista päässyt joutui turvautumaan työttömyystöihin ja työttömyysavustukseen. Jokunen jäi aluksi laitokseen työhön odottamaan työtilaisuuksien avautumista.

Lähes puolet pojista voitiin päästää kotiinsa ja saada heidät siellä työhön, mutta varsin suuri joukko joutui vieraalle paikkakunnalle joko johonkin taloon (17,9 %) tai muuhun työpaikkaan (11,8 %).² Karkureina poistettiin kirjoista 6,2 %. Joillekin edistyneimmille oppilaille voitiin valtion varoilla järjestää ammattikoulutusta yli sen, minkä laitos saattoi tarjota. Siten kävivät eräät oppilaat maatalousalan ammattikouluja ja jokunen jopa teollisuuskoulun.

Kasvatuslaitoskauden loppumisen ajankohta vaikutti myös jälkivaiheen pituuteen. Keskimäärin olivat tutkittavat 31. 12. 1946 mennessä ehtineet olla vapaassa yhteiskunnassa 15 vuotta 5 kuukautta. Jälkikauden pituudessa oli ryhmillä varsin vähäisiä vaihteluita. Uusintarikollisilla tämä jakso oli keskimäärin 15;6, kerran rangaistuilla 15;9 ja ei-rikollisilla 15;2 vuotta.

Jälkivaiheen ensimmäisen osan muodosti rauhankausi ja toisen sotavuodet sekä niiden jälkiaika. Kuluvan vuosisadan kolmesta rikollisuuskriisistä maassamme sisältyi tutkimuskauteen siten kaksi,³ ja kolmaskin kriisivaihe oli kuulunut tutkittavien elämään kasvatuslaitosaikaa edeltävänä kautena.

Tutkimusaineistoon kuuluvien ikärakenne, kuolleet poisluetuina, oli eri vuosina seuraava:

¹ 39.

² 40.

³ Kaila (1950) s. 176.

T a u l u — T a b l e

XX

Tutkimusaineksen ikärakenne.
Age make-up of research material.

ikävuosi <i>Age in years</i>	V.1936	V.1939	V. 1946
17	3		
18	7		
19	13		
20	25	3	
21	46	7	
22	74	13	
23	80	23	
24	71	43	
25	65	73	
26	25	78	
27	24	68	
28	7	65	3
29	1	25	6
30		24	8
31		7	21
32		1	37
33			66
34			70
35			58
36			58
37			17
38			22
39			7
40			1

Astuessaan »elämään» tutkittavat olivat normaalitapauksissa alle 18-vuotiaita ja heidän keski-ikänsä oli 16;10. Vuonna 1936, jolloin kaikki olivat jo poissa laitoksista, keski-ikä oli noussut 21 vuoteen. Talvisodan alkuvuotena se oli 26;2 v. ja vuonna 1946 jälkivaiheen lopussa 34;2 vuotta. Sijoittuminen yhteiskuntaan tapahtui sellaisessa iässä, jolloin rikollisuus alkaa yleensä voimakkaasti nousta.¹ Talvisodan alkaessa oli tutkittavien enemmistö sivuuttanut varkausrikosten kannalta vaaranalaisimman kauden ja eli parhaillaan niitä ikävuosia, joissa väkivaltarikos-

¹ Kaila (1946) s. 88

ten huippuluvut saavutetaan. Kun jälkitarkkailukausi loppui, oli tutkimusaineiston valtaosalla ilmeisesti elämänsä rikollisin ajanjakso jo takanapäin. Tuntuu epätodennäköiseltä, että mikään tutkittavien myöhempien ikävuosien aikana tapahtuva enää olennaisesti muuttaisi ainakaan huonommaksi sitä kuvaa, joka heistä keski-ikään ehtineinä saadaan.

Seuraavassa pyritään selvittämään, kuinka tutkittavien elämäntiet ovat tarkkailukautena eli 31. 12 1946 mennessä kulleet. Erikoisesti kiinnitetään tällöin huomiota jälkivaiheeseen kokonaisuutena, mutta mahdollisuuksien mukaan tarkataan myös em. kausia.

K u o l l e t.¹ Tarkkailukauden lopussa oli tutkittavista kuolleet kaikkiaan 95 eli $20,2 \pm 1,9$ %. Tässä luvussa oli kuitenkin sodissa kaatuneita 39, joten kuolleita olisi normaalisti ollut huomattavasti vähemmän. Kuolemansyissä kiinnittää eniten huomiota itsemurhain lukuisuus. Itsemurhan tehneitä oli koko aineistossa 5 eli $1,1 \pm 0,5$ %, sen sijaan että vv. 1921—1930 itsemurhan tehneiden miesten lukumäärä oli vain 0,0253 % ja vv. 1931—1940 0,0331 % keskiväkiluvusta. Myöskin tapaturmien lukumäärä 8, mihin sisältyy 4 hukkumista, vaikuttaa verraten suurelta. Sairauksista oli keuhkotauti vienyt tutkittavista eniten kuolemaan. Siihen kuolleiden %-luku ei kuitenkaan sanottavasti eronnut koko maan vastaavasta määrästä.

Tutkimusryhmien kesken saattoi havaita verraten suuria eroavaisuuksia. Sodissa kaatuneita oli kaikkein runsaimmin $12,6 \pm 2,2$ % ryhmässä ER. Uusintarikollisten vastaava arvo oli $5,7 \pm 2,0$ % ja kerran rangaistuilla niin alhainen kuin $3,8 \pm 2,1$ %. ER-ryhmän ja rangaistujen kokonaismäärän erotus $7,8 \pm 2,6$ % saavuttaa todistavan arvon. Tulos on varsin ymmärrettävä sikäli, että rikollisempi aines joko parhaillaan vankilassa olevana taikka vailla kansalaisluottamusta vähemmässä määrin oli mukana sotatoimissa. Asepalveluksessa ollessaankin se joutui epäluotettavaksi katsottuna usein työpalveluun yms. rintamantakaisiin tehtäviin. Myös tavallisissa kuolemansyissä oli jonkin verran eroavaisuuksia. ER-ryhmää luonnehtivat etupäässä erilaiset sairaudet, kun sen sijaan rangaistuilla oli niiden ohessa melkoisesti tapaturmia, murhia ym. vähemmän luonnollisia

kuolemansyitä. Erotus ei kuitenkaan saavuttanut edes todennäköistä arvoa.

A s e p a l v e l u s. Ensimmäinen vaihe, josta tutkittavien elämästä kasvatuslaitosajan jälkeen oli virallisista lähteistä saatavaa tietoa, oli asevelvollisuuskausi. Tästä ajasta oli mainintoja kaikkiaan 306 oppilaan asiakirjoissa. Tietoja oli ER-ryhmässä 156 eli $70,1 \pm 3,1$ %:ssa, KR-ryhmässä 67 eli $78,0 \pm 4,4$ %:ssa ja U-ryhmässä 83 eli $58,9 \pm 4,2$ %:ssa tapauksista. Erotus uusintarikollisten ja muiden välillä on todistava ja sillä on myös tietty merkityksensä. Asevelvollisuutta ei voi näet suorittaa henkilö, joka on kärsimässä rangaistusta rikoksesta tai vailla kansalaisluottamusta. On ilmeistä, että nimenomaan rikollisemmalla aineksella on asevelvollisuuden suorittaminen tästä syystä joko jäänyt tai ainakin siirtynyt myöhäisemmäksi.

Asevelvollisuusajan tiedoista oli tärkein käytösarviointi, jota ei ilman rikkomuksia yleensä merkitä kiitettävää huonommaksi¹. Uusintarikollisista oli käytös mainittu huonoksi 35:llä eli $42,1 \pm 5,5$ %:lla niistä, joista sotilastietoja oli. Vastaavat luvut olivat kerran rangaistuilla 18 ja $26,8 \pm 5,4$ % sekä ei-rikollisilla 21 ja $13,5 \pm 2,8$ %. Erotus äärimmäisryhmien kesken on selvästi todistava ja muillakin väleillä todennäköinen. Kun lisäksi otetaan huomioon, että uusintarikollisista on asevelvollisuutensa suorittanut osa yleensä ryhmän vähemmän rikollista ainesta, on toteamus vieläkin luotettavampi. Voimme siten päätellä, että rikollisten yksilöiden sopeutuminen sotilaselämään on selvästi vähäisempi kuin niiden, joita ei ole rangaistu, olkoonkin että viimeksi mainituilla on lapsuudessa havaittu pahantapaisuutta.

Toiseen tai molempiin sotiin osallistui tutkittavista 285 eli $66,4 \pm 2,2$ % niistä, jotka vuonna 1939 olivat elossa. Sota-aika oli useimmilla melkoista pitempi kuin varusmieskausi ja muodosti lähes yhtä pitkän jakson kuin kasvatuslaitosvaihekin.

Sota-ajan asiakirjoissa ei yleensä esiintynyt käytösarvosteluja, mutta sen sijaan kyllä tiedot kärsityistä järjestys- ja muista sotilasarangaistuksista.² Tällaisiin tekoihin syyllistyneitä oli koko aineistossa 87 eli $33,9 \pm 2,8$ % sodissa mukana olleista. Rikko-

¹ 42

² 43

mukset olivat esimiehen vastustamisia, loman ylittämisiä, juopumuksia, käskyn täyttämättä jättämisiä ja karkaamisia. U-ryhmän erikoislaatu tuli esille vielä selvemmin kuin varusmiesajan tiedoissa. Sodissa mukana olleista uusintarikollisista oli sotilasrikkomuksiin syyllistyneitä 56 eli $50,6 \pm 5,0$ %, kerran rangaistuista 16 eli $29,1 \pm 6,6$ % ja ei-rikollisista 15 eli $10,6 \pm 2,6$ %. Äärimmäisryhmien välinen ero on selvästi todistava ja muutkin erotukset todennäköisiä.

Tutkittavien sotilasasiakirjoissa ei kuitenkaan tavata yksinomaan epäonnistumisia. Eräät ovat myös kunnostautuneet ja saaneet osakseen kunniamerkkejä ja ylennyksiä¹. Upseeriksi saakka oli tosin kohonnut vain yksi, mutta vääpeleitä oli jo kaksi, ylikersantteja kaksi, kersantteja 9, alikersantteja 13 ja kopraaleita 18. Kunniamerkeistä oli VR 4 tullut kahden, VM 1 viiden ja VM 2 kuudentoista osalle. Eräs korpraali oli jopa saanut kaikki kolme. Jos lasketaan sodissa kunnostautuneiksi kaikki ylennyksiä tai kunniamerkkejä saaneet, oli kunnostautuneita kaikkiaan 55 eli $19,3$ % sodissa mukana olleista. Tutkimusryhmien välinen vertailu toi esille varsin jyrkkiä eroja. Kunnostautuneita oli ei-rangaistuissa ja kerran rangaistuissa yhteensä $27,8 \pm 3,4$ % ja uusintarikollisissa vain $3,1 \pm 1,8$ %. Erotus $24,7 \pm 3,1$ % on selvästi todistava. Kun on kysymyksessä positiivisen panoksen antaminen, näyttää U-ryhmä siten vielä selvemmin eroavan muista kuin hairahdusten alalla. Kerran rangaistujen ja ei-rikollisten välillä erotus oli tosin viimeksimainittujen eduksi, muttei edes yksinkertaisen keskivirheen suuruinen.

Sotilastietojen ollessa kysymyksessä osoittautui mahdolliseksi löytää myös jonkinlainen vertailutausta tutkittavasta aineksesta saataville tiedoille. Tämä materiaali muodostettiin siten, että Jyväskylän sotilaspiiristä etsittiin umpimähkään miesryhmä, joka ikärakenteensa ja kotipaikkansa puolesta oli koostunut samoissa suhteissa kuin tutkimusaineisto. Etsinnässä käytettiin yksinomaan aliupseereita ja miehistöä, jotta vertailuaineiston yhteiskunnallinen taso olisi ollut jonkin verran lähempänä laitospoikien tasoa. Etsintä suoritettiin v. 1950 ja paikkakuntina käytettiin Jyväskylää kaupunkien, Säynätsaloa tiheään asuttujen paikkakuntien ja Laukaata maalaiskuntien edustajana. Ryhmän kokonaislukumäärä oli 239. Vaikkakin on ilmeistä, ettei tällä tavoin suhteellisen suppealta alueelta koottu aineisto muodosta täysin sopivaa vertailupohjaa, voitaneen sen nojalla tehdä kuitenkin summittaisia johtopäätöksiä.

¹ 44

Vertailuaineisto osoittautui selvästi tutkimusmateriaalista eroavaksi. Siinä oli tyydyttävä tai huono käytös vain $6,3 \pm 1,6$ %:lla sen sijaan, että tutkimusaineiston vastaava arvo oli $24,2 \pm 2,5$ %. Erotus $17,9 \pm 3,0$ % on selvästi todistava.

Sama suunta oli havaittavissa sotien aikana kärsityissä rangaistuksissa, joissa oli kysymys yksinomaan sotilasrikkomuksista. Vertailuaineistossa oli sellaisia $14,6 \pm 2,3$ %, ja erotus $19,3 \pm 3,7$ % on jälleen todistava.

Päinvastainen tendensi jopa jokseenkin yhtä voimakkaana oli havaittavissa kunnostautuneiden piirissä. Sodissa kunnostautuneiden määrä oli vertailuaineistossa kokonaista $51,5 \pm 3,2$ % ja ylitti siten selvästi vielä tutkimusaineiston parhaimmankin osan, ei- ja kerran rangaistujen, vastaavan arvon. Erotus $23,7 \pm 4,7$ % pysyi tällöinkin täysin todistavana.

Terveystila. Tutkittavien sotilasasiakirjoissa olivat myös heidän lääkärintarkastuskorttinsa ja lisäksi maininnat palveluskelpoisuusluokasta. Nämä tiedot koskivat lähinnä vuoden 1944 loppupuolta, koska palveluskelpoisuusluokka yleensä tarkistettiin miesten päästessä pois asepalveluksesta.

Sellaisia, joiden palveluskelpoisuusluokka oli alentunut, oli kaikkiaan 71 eli $24,9$ %. Prosenttiluvussa on mukaan laskettu vain ne, joista sotilasasiakirjat olivat käytettävissä. He jakautuivat palveluskelpoisuusluokkien perusteella seuraavasti:

T a u l u — T a b l e

XXI

Palveluskelpoisuuden aleneminen.¹

Lowering of service fitness.

Palveluskelpoisuusluokka*	N
<i>Service fitness class</i>	
A II	16
B I	17
B II	18
D	14
E	6
<hr/>	
Yhteensä — Total	71

¹ 45

² Lääkintätarkastusohjesääntö. Helsinki 1943.

Tutkimusryhmien kesken oli havaittavissa ilmeisiä eroavaisuuksia. Sen sijaan, että palveluskelpoisuuden alenemisiä ER-ryhmässä oli 43 eli $32,5 \pm 4,1$ %, oli sellaisia KR-ryhmässä 15 eli $27,3 \pm 6,3$ % ja U-ryhmässä vain 13 eli $13,3 \pm 3,4$ %. Kun jälleen mukana olivat vain ne, joista sotilastietoja oli, ei uusintarikollisten vähäisempi osallistuminen asepalvelukseen voi selittää sitä todistavan suuruista eroavaisuutta, $19,2 \pm 5,3$ %, joka U- ja ER-ryhmien kesken havaitaan. Vajavuuksien laatu oli myös merkittävästi erilainen. Uusintarikollisilla muodostivat mielisairaudet, parantumattomat neuroosit ja hankittu kuppatauti yli puolet sairausluettelosta, kun tällaisia ei-rikollisilla oli vain vajaa 12 %. Sairauksien piirissä oli jälleen keuhkotauti runsaimmin edustettuna.

Sotilaspiireistä kootun vertailuryhmän tiedot osoittivat ilmeisesti samaa suuntaa, joka havaitaan siirryttäessä rikollisemmasta ryhmästä vähemmän rikolliseen. Sellaisia, joiden palveluskelpoisuusluokka oli alentunut, oli näet tässä aineistossa kokonaista $41,9 \pm 3,2$ %. Tämän tuloksen ja ER-ryhmän välinen erotus on $9,4 \pm 5,2$ %, mikä viittaisi ryhmien fyysillisessä suhteessa olevan suurin piirtein samankaltaisia. Myöskin sielullisten poikkeavuuksien ja kuppataudin osuus palveluskelpoisuusluokan alenemisissä, 14 %, on vastaavaa tasoa.

Mistä johtuu, että rikollisempi aines on ainakin fyysillisesti keskimäärin terveempää? Ovatko kukaties sairaudet olleet omiaan vähentämään toisten aktiivisuutta tässä suhteessa vai onko asiaintilaan muita syitä?

A m m a t t i.¹ Tärkeä näkökohta tutkittavien elämässä on se seikka, missä määrin he ovat pystyneet omaksumaan jonkin ammatin ja siinä pysymään vai ovatko he tilapäisistäkin työllisyysuhdanteista riippuvaista sekatyöväkeä.

Ammattia koskevat tiedot on saatu sotilasasiakirjoista, Kansaneläkelaitoksesta, Alkoholiliikkeeltä, huoltolautakunnilta sekä tutkittavien sukulaisilta, naapureilta ja asianomaisilta itseltään. Eri ammattien välisessä vertailussa on käytetty samaa perustetta kuin vanhempien ammattien ollessa kyseessä. Ammattimieheksi on luettu jokainen, jonka tehtävässä vaaditaan sellainen koulutus, ettei siihen voida ottaa ketä tahansa työntekijää. Ammattimieheksi on siten ymmärretty kaikki käsityö-

¹ 46—48

läiset, kuten suutarit, räätälit, puusepät sekä myös sellaiset kuin autonkuljettajat, viilarit ym. Sen sijaan ei käsitettä »rakennustyöläinen» ole katsottu riittäväksi osoitukseksi ammattimiehen asemasta. Luokkaan »ammattimies» on lisäksi luettu itsenäiset yrittäjät, kauppiaat, samoin kuin maanviljelijät, mikäli heillä on oma tila, josta he saavat ainakin pääasiallisen elantonsa. Sen sijaan ei sellaisia, joilla maapaikan muodostaa vain asuntotontti, ole katsottu sen perusteella ammattimieheksi, vaan arvio on tehty tärkeimmän tulonhankintatavan perusteella. Kun jako ammattimiehet — sekatyömiehet on tehty vain kahtena ryhmänä, ei suurempia epäselvyyksiä luvuissa liene.

Jälkivaiheammattista oli tietoa 418 tapauksessa. Tällöin on tarkoituksella jätetty pois ryhmä E, johon kuuluvat ovat kuolleet niin varhain, etteivät he vielä olleet ehtineet paneutua mihinkään ammattiin. Niistä, joiden ammatista oli tietoa, kuului edellä kerrotulla tavalla laskien ammattimiehiin 190 eli 45,5 ± 2,5 %. Luku on suhteellisen korkea ja siihen saattaa sisältyä mm. sellaisia virhelähteitä, että virallisiin asiakirjoihin oli mielellään ilmoitettu jokin kvalifioidumpi ammatti, kuin missä asianomainen todellisuudessa toimi. Jonkinlaisen viitteen luku kuitenkin voi antaa ja kun saattaa olettaa virhelähteiden olleen jokseenkin yhtä suuria eri tutkimusryhmissä, ei näiden välisen vertailun luulisi olevan kovinkaan epävarmalla pohjalla. Tulos osoittaa kuitenkin, ettei ryhmien kesken ollut olemassa sanottavaa eroavaisuutta. Tosin sekatyömiehiä oli runsaimmin uusintarikollisissa eli 46,0 %, ja vähiten ei-rangaistuissa eli 37,0 %, mutta ammattimiesten osuus vastaavista ryhmistä oli samassa järjestyksessä 50,4 % ja 52,5 %. Ryhmässä ER oli näet eniten sellaisia, joiden ammatista ei ollut tietoa. Luvut ovat täten niin samansuuruisia, ettei varsinaisia johtopäätöksiä voida tehdä, etenkin kun arvostelun pohjaa on pidettävä jossakin määrin epävarmana.

Sotilaspiireistä etsitystä vertailuryhmästä saatiin myös ammattia koskevia tietoja, jotka lienevät olleet suurin piirtein samaa luotettavuustasoa kuin tutkimusaineistollakin. Näistä tiedoista tosin puuttui subjektiivisen materiaalin tutkimusaineistolle antama luotettavuuden lisä, mutta ne olivat sen sijaan tarkistetut v. 1949 yleisostokorttijakelun yhteydessä.

Vertailuryhmän ammatillinen jakautuminen oli seuraava:

	N	%
työmiehiä	105	44,0
ammattimiehiä	61	25,5
työnjohtajia	17	7,2
maanviljelijöitä	50	20,9
vaativan henkisen työn tekijöitä	3	1,2
ei tietoa ammatista	3	1,2
	239	100,0

Sekatyömiesten lukuisuus vastaa huomattavassa määrin varsinaisen tutkimusaineiston määriä. Ratkaisevia eroja ei ollut myöskään muissa ammattiryhmissä paitsi maanviljelijöissä, joita tutkimusaineistossa oli vain 4,1 %. Erotus $16,8 \pm 2,8$ % on todistava.

Kaia (1946)¹ on todennut, kuinka eri rikoksiin syyllistyneillä on ollut selvästi erilainen suhtautumistapa ammattityöhön. Tällaista eroa ei tutkimusaineistossa voitu havaita. Sen sijaan saattoi huomata, kuinka ammatti- ja sekatyöläisten älykkyystasossa oli jonkin verran eroavaisuutta. Kuvan siitä antaa seuraava luettelo:

T a u l u — T a b l e

XXII

Jälkiammatti ja älykkyystaso. *Later trade and intelligence level.*

ÄO IQ	Ammattimiehistä kuului eri älykkyysryhmiin — <i>Of the tradesmen the different intelligence groups included</i>		Sekatyömiehistä kuului eri älykkyysryhmiin — <i>Of the odd job men the different intelligence groups included</i>	
		%		%
100—		1,4 ± 0,9		2,7 ± 1,1
86—100		21,2 ± 3,0		5,9 ± 1,5
76— 85		24,9 ± 3,1		15,5 ± 2,4
61— 75		46,1 ± 3,6		54,6 ± 3,2
50— 60		5,5 ± 1,7		18,7 ± 2,5
— 50		0,9 ± 0,7		1,6 ± 0,8

¹ s. 138.

Kuten luonnolliselta tuntuu, on älyllisesti vahvempi aines runsaammin edustettuna ammattimiesten joukossa. Se seikka, että näissä ylipäänsä lainkaan tavataan älykkyyden alimpia asteita, johtunee lähinnä ammattimieskäsitteen määritelmän laajuudesta. Mikäli olisi ollut mahdollista suorittaa tarkempi arviointi työn osuudesta kunkin yksilön elämässä sekä heidän työpanoksensa laadusta, olisi älykkyyden vaikutus tullut ilmeisesti vieläkin selvemmin esille.

Oman ongelmansa muodostaa kysymys, minkälainen merkitys kasvatustieteiden antamalla ammattiopetuksella on ollut tutkittavien myöhemmälle työalan valinnalle. Sellaisista, jotka olivat saaneet ammattiopetusta, oli jälkivaiheessa ammattimieheksi luettavia $67,9 \pm 2,9$ % ja muista vain $43,6 \pm 3,5$ %. Erotus $24,3 \pm 4,6$ % on todistava. Sen merkitys kuitenkin vähenee, kun otetaan huomioon, että vain $35,3 \pm 3,0$ %:ssa tapauksista oli kysymyksessä sama työala. Luvuista voidaan päätellä, etteivät tutkittavat kovinkaan kiinteästi ole liittyneet samaansa ammattiin, vaan verraten herkästi siirtyneet muille aloille.

Missä määrin jokin ammatti on paremmin kuin toiset pitänyt opin saaneen samalla alalla, on sangen monisäikeinen ongelma. Asiaan on saattanut vaikuttaa ammatin nauttima arvonnanto, työtilaisuudet, ammattiopetuksen tehokkuus ym., joten käsillä olevan aineiston valossa ei voida odottaa saatavan täysin luotettavaa vastausta. Olen kuitenkin tarkastellut asiaa laskemalla, montako prosenttia tietyn ammattiopetuksen saaneista on pysynyt alkamallaan uralla. Yksityisten ammattien luvut tulevat varsin pieniksi, minkä vuoksi arviot ovat summittaisia. Kovin suuria eroja ei sitä paitsi eri ammattien kesken näytä olevan.

Suuremmassa määrin harrastetuista ammateista on parhaimmat pysyvyydsluvut puusepän, räätälin ja maalarin aloilla sekä koneteknillisiin töihin opastetuilla. Näillä aloilla oli pysynyt $40,7 \pm 6,9$ % opin saaneista oppilaista. Suutarin ja puutarhurin ammatit jäivät selvästi jälkeen pysyvyydsluvulla $18,8 \pm 5,5$ %. Erotus $21,9 \pm 8,8$ % on todennäköinen. Maatalousalalla pysyvyys oli jonkinverran korkeampi $29,7 \pm 3,9$ %, mutta siinä on ammatillisen tason määrittely melkoisesti epävarmimmalla pohjalla kuin edellisissä.

Arviointeja vaikeuttaa lisäksi se, että myös osalla ammattiopetusta vaille jääneistä oli jälkivaiheessa itse hankkimansa

ammattitaito. Heidän lukumääränsä oli tosin prosentuaalisesti vähäisempi. Suurimman pysyvyyden saaneissa ammateissa työskenteli jälkivaiheessa $12,0 \pm 2,1$ % ammattiopetusta saaneista ja $6,4 \pm 2,6$ % sitä vaille jääneistä. Erotus $5,6 \pm 3,3$ % ei ole edes todennäköinen. Mielenkiintoista on huomata, että puutarhuriksi ei ole ryhtynyt kukaan ilman laitoksen antamaa peruskoulutusta.

Aineiston avulla voidaan myös tarkastella, missä määrin poikien ammatillinen taso on muuttunut isiin verrattuna. Kun jätetään pois avioliiton ulkopuolella syntyneet, joiden suhteellisen suuri lukumäärä jonkin verran muuttaisi saatavaa kuvaa, voidaan todeta pojissa olevan vähemmän työmiehiä, joskin erotus on merkityksetön. Sen sijaan on heissä selvästi runsaammin teollisuustyöväestöön ja käsityöläisiin luettavia. Erotus $13,2 \pm 3,4$ % on jopa todistavan suuruinen. Vastaava vähennys ilmenee selvimmin työnjohtajan asemassa olevien, vaativampien henkisten ammattien ja tilallisten kohdalla, vaikkakin erotus on vain todennäköinen. Näyttäisi siten siltä, että ammatillisessa suhteessa pojat ovat jonkin verran jäljessä isiensä tasosta.

Älykkyystaso elämänvaiheiden valossa. Tutkittavien älykkyystaso olisi luonnollisesti ollut jälkivaiheessakin määriteltävissä. Tämä olisi kuitenkin käytännössä merkinnyt sitä, että tutkijan olisi ollut itsensä suoritettava kokeet, mikä menettely tutkimusaineuksen asuessa eri puolilla maata olisi käytännössä muodostunut melkein pä ylivoimaiseksi. Kun tutkittavista sitäpaitsi oli olemassa varhaisemman älykkyysmittauksen tulokset, ei uusittu koe olisi todennäköisesti tuonut olennaista lisää tutkimukseen.

Tuntuu kuitenkin ilmeiseltä, että yksilön älyllinen taso olisi ainakin karkeasti arvioitavissa hänen yleisen elämänkulkunsa perusteella. Tästä syystä suoritettiin vertailutarkastelu pitäen silmällä sellaisia jälkivaiheen toteamuksia, joilla saattoi katsoa olevan älykkyystason suhteen oireellista merkitystä. Selvityksen jäädessä pakostakin ylimalkaiseksi käytettiin vertailussa vain kahta korkeinta ja kahta alhaisinta älykkyysryhmää. Kumpaan ryhmään sattui täten tulemaan yhtä monta, eli 63 tutkittavaa.

Tiettyä älykkyystasoa edellyttäviksi ja siten älyllisessä suhteessa myönteisiksi seikoiksi arvioitiin asevelvollisuuden suorittaminen ja sotilasyllennysten saaminen, työtaidossa ammattimiehen aseman saavuttaminen sekä sellaiset yhteiskunnallisesta tai varallisuusasemasta kertovat havainnot, kuin jäsenyys kunnallisessa lautakunnassa sekä oman talon tai siistin kodin omistaminen. Kielteisiksi oireiksi katsottiin sekatyömiehen tasolle jääminen, asevelvollisuudesta vapauttaminen tai nostomiehenä tai työvelvollisena suoritettu asepalvelus, avustusten saaminen tai kunnalliskotiin joutuminen sekä selvästi heikkoon järjestelykykyyn ja taloudelliseen asemaan viittaava koti.

Vertailut osoittivat varsin huomattavia eroavaisuuksia. Niinpä oli ylemmässä älykkyysryhmässä (ÄO 86—110) ammattimiehiä $63,5 \pm 6,2$ % ja alemmassa (ÄO 41—60) $12,7 \pm 4,3$ %. Erotus $50,8 \pm 7,6$ % täytti monin verroin todistavuuden vaatimukset. Samoissa rajoissa pysyi myös asevelvollisuuden suorittamisluvuissa havaittu erotus $23,9 \pm 7,4$ %. Sen sijaan ei muiden näkökohtien vertailuissa päästy edes todennäköisyyden asteen suuruisiin erotuksiin, joskin ylemmän älykkyysryhmän arvot olivat korkeampia.

Ylemmässä älykkyysryhmässä oli sellaisia, joilla oli ainakin yksi ylläselostetussa mielessä positiivinen piirre $76,2 \pm 5,5$ % ja alemmassa älykkyysryhmässä vain $33,4 \pm 6,1$ %. Erotus $42,8 \pm 8,2$ % oli jälleen yllättävän vahvasti todistava.

Päinvastainen suunta joskaan ei aivan yhtä selvänä näkyi kielteisiksi arvioitujen seikkojen piirissä. Sekatyömiehiä oli alemmassa älykkyysryhmässä $25,4 \pm 5,6$ % ja ylemmässä $6,3 \pm 3,1$ %, joten erotus $19,1 \pm 6,4$ % oli todistava. Avustuksen saamisessa ja sotilaskysymyksissä oli alempi älykkyysryhmä myös edellä, mutta todennäköistä vähäisemmin erotuksin.

Sellaisia, joilla oli havaittu kielteisiä seikkoja, oli ylemmässä ryhmässä $25,4 \pm 5,6$ % ja alemmassa $55,5 \pm 6,4$ %, joten erotus $30,1 \pm 8,5$ % saavutti jälleen todistavan arvon.

Olisi saattanut olettaa, että ryhmien väliset erotukset olisivat tulleet verraten selvästi esille myös rikollisuuden alalla, erikoisesti rikosten laadussa. Näin ei kuitenkaan ollut laita, vaikkakin ylempi älykkyysryhmä oli omaisuusrikoksissa edellä. Erotus jäi alle todennäköisen arvon.

Selvittely on osoittanut, että älykkyysryhmät jälkivaiheen aikana ainakin eräissä suhteissa olennaisesti erosivat toisistaan. Ylemmän ja alemman älykkyysryhmän sekä myönteisten että kielteisten seikkojen ja älykkyysosamäärän välinen Yulen korrelaatio oli mm. niin korkea kuin $+ 0,62$. Myös jälkivaiheen pohjalla suoritettu tarkastelu on täten antanut tukea edellä älykkyyskokeiden yhteydessä esitetulle arvioinnille, että käytetty menetelmä havaituista virheistä huolimatta on sentään suhteellisen luotettavasti jakanut tutkitun aineksen älykkyysryhmiin.

Seuraavassa on kuvauksia eräiden alhaisempia ja eräiden korkeampia älykkyysosamääriä saaneiden kohtaloista:

Tyypillisinä ilmeisen imbesillin kohtalolle voidaan pitää E. J:n vaiheita. — Hän oli syntynyt 1910 ja saapui Järvilinnaan v. 1924. Aiheena oli koulunkäynnin laiminlyönti. Isä mainittiin »heikkomielisiksi» ja äiti oli hoidokkina kunnalliskodissa. Heikkomielisiksi sanottiin myös kolme veljeä. Sisaruksia oli kaikkiaan 6 ja E. oli heistä nuorin. Järvilinnassa saatiin älykkyysosamääräksi 42. Pojan taito kouluaineissa arvioitiin äärimmäisen heikoksi. Muuten sanottiin hänestä: »On hyvin kuriton. Työstä ei tule mitään. On mitä suurimmassa määrin vajaakuntoinen.»

Tutkimuksen jälkeen katsottiin, ettei E. J. voisi menestyä kasvatuslaitoksessa ja hänet palautettiin kotikuntaansa. Siellä hänet sijoitettiin aluksi kasvatiksi erääseen taloon ja myöhemmin kunnalliskotiin, jossa hän sen jälkeen jatkuvasti oli. E. J. kävi myös asevelvollisuuskutsunnassa, mutta vapautettiin asepalveluksesta. Kansaneläkelaitoksen tietojen mukaan arvioitiin hänet työkyvyttömäksi v. 1939. Myös E. J:n kolme veljeä oli samassa kunnalliskodissa.

Haastattelija, joka oli käynyt asianomaista tapaamassa kunnalliskodissa, kertoi E. J:n tekevän työtä voimiensa mukaan, mutta olevan kykenemätön itsenäiseen elämään. Mies ei muistanut päivämääriä eikä tarkemmin asioitakaan. Puhekin oli epäselvää. »Minun tekisi mieleni sanoa, että hän oli kuin suuri lapsi», lopettaa haastattelija, erään seminaarin opiskelija, kertomuksensa.

Jonkin verran kehittyneempää älyllistä tasoa edustaa tutkittavista E. M. — Hän oli syntynyt maaseudulla v. 1911 ja tullut Järvilinnaan 1924. Aiheena oli varkaus, josta E. M. veljensä kanssa tuomittiin kasvatuslaitokseen. Veljekset olivat murtautuneet erääseen kotinsa lähistöllä olevaan mökkiin ja vieneet sieltä 12 rinkiä sekä yli 100 markkaa rahaa. E. M.:n älykkyysosamääräksi saatiin 51 ja hänenkin koulutietonsa arvioitiin kehnoiksi. Muuten hänestä sanottiin: »Sangen tottumaton järjestyneisiin oloihin. Joskus näyttää kuin esillä olevat asiat eivät lainkaan liikuttaisi häntä. Käytännöllisessä työssä saamaton ja laiska.»

Järvilinnasta E. M. siirrettiin Käyrän kasvatuslaitokseen, jossa hän oli 4 vuotta. Hän kävi siellä koulua, mutta jäi luokalleen. Mitään erityistä

ammattiopetusta hän ei saanut. Käyrästä E. M:lle hankittiin työpaikka kotikunnassaan sähkölaitoksen lämmittäjänä. Sieltä hän siirtyi eräälle vuolukivitehtaalle, missä toimi 8 vuotta ja muutti sitten Helsinkiin. Täällä hän työskenteli edelleen kivityömiehenä. Hän on naimisissa. Perheessä on kaksi lasta. Asuntona oli yksi ainoa huone, jossa tutkijan käydessä siellä ruokailuaikana oli pöydän ääressä 8 henkeä. Huone oli muuten siisti vaikkakin vaatimattomasti kalustettu. E. M. suostui mielellään haastatteluun. Hän teki jonkin verran yksinkertaisen vaikutuksen. Alkoholiliikkeen tietojen mukaan hänellä oli ollut kaksi juopumuspidätystä ja niiden seurauksena myyntikielto. Tutkimusaikana häntä ei ollut rangaistu, joskin hänellä oli vuodelta 1947 sakkotuomio säännöstelymääräysten rikkomisesta.

Esimerkiksi korkeampia älykkyydosamääriä saaneiden joukosta sopinee A. K., joka oli syntynyt v. 1910 ja tullut Järvilinnaan v. 1924. Hänen rikkomuksinaan oli näpistyksiä, karkaaminen kotoa ja kouluvaikeudet. Vii meksi mainitut olivat kasvatustilossijoituksen varsinaisena aiheena. Hän oli joutunut olemaan joissakin kasvatuskodeissa, joissa ei menestynyt.

Järvilinnassa A. K. sai älykkyydosamääräkseen 92 ja muuten seuraavan arvostelun: »Luonteeltaan epävakaa. Omaa kyllä taitoa työntekoon, mutta innostusta ei tahdo riittää.» Kotiniemen kasvatustiloksessa, jonne A. K. siirrettiin sanottiin edelleen: »Vilkkaanlainen, vähän epävakainen, mutta olemukseltaan muuten miellyttävä. Käytöksessä ei erikoisempaa sanomista.» Kotiniemellä A. K. viipyi 4 vuotta, sai kansakoulun päästötodistuksen sekä opastusta metallialalle.

Hän oli aluksi eräällä konepajalla sorvarin oppilaana ja ryhtyi myöhemmin sähkötöihin. Asevelvollisuutensa hän suoritti autojoukoissa ja menestyi hyvin saaden mm. korpraalin arvon. V. 1934 hänet tuomittiin valtiosalaisuuksien ilmaisemisesta kuritushuoneeseen. Hän jatkoi sen jälkeen sähköalalla kohoten jopa asentajaksi ja työnjohtajaksi. A. K. on menestynyt hyvin, hänen kotinsa on siisti ja arvokkaasti kalustettu. Avioliitostaan hänellä ei ole lapsia.

Sotien aikana tutkija sattui omakohtaisesti joutumaan paljon tekemisiin A. K:n kanssa ja sai hänestä etenkin älyllisessä suhteessa varsin hyvän käsityksen. On pidettävä ilmeisenä, että hänen kohdallaan Järvilinnan tutkimustulos on selvästi liian alhainen.

Toisen, älyllisesti kehittyneempiin luettavan yksilön, E. A:n kohdalla lienee älykkyydoskokeen tulos 103 paremmin oikeaan osunut. — E. A. oli ruotsinkielisestä kodista ja joutunut kasvatustilokseen näpistelyn vuoksi. Järvilinnasta hänet siirrettiin Östensön kasvatustilokseen, jonka antama kuvaus E. A:sta nuorukaisena on seuraava:

»Suuressa määrin sekä ruumiillisesti että henkisesti laiminlyödyistä pojasta hän kehittyi vähitellen leveäharteiseksi ja voimakkaaksi nuorukaiseksi, jolla oli erittäin hyvä käytös. Hän oli varsin lahjakas oppilas, jonka energia vain kasvoi vuosi vuodelta. Kuitenkin olisi silloin tällöin voinut odottaa hieman suurempaa yrittämisenhalua. Alkuvuosina hän syyllistyi jonkin kerran näpistelyihin ja valheisiin, mutta korjaantui aikaa myöten. Hän oli tottelevainen ja halukas työhön. Erikoisesti hän omasi taipumusta veistoon.

Kokonsa ja voimakkuutensa ansiosta hän kuitenkin ensi sijassa oli raskaan työn tekijä. Hän otti osaa myös urheiluharrastuksiin ja saavutti etenkin hiihdossa hyviä tuloksia.»

Laitoksesta hän meni sepän oppiin ja toimi myöhemmin seppänä. Asevelvollisuus meni hyvin. Sotien aikana tuomittiin E. A. sotilasrikoksesta 3 kuukauden vankeusrangaistukseen.

Avioliittoon hän meni jo v. 1934. Lapsia on kolme. Työssään E. A. on menestynyt hyvin, koti on siisti ja taloudellinen asema kohtalainen. Mitään avustuksia hän ei ole saanut eikä myöskään väkijoumarangaistuksia.

P e r h e s u h t e e t.¹ Noin kaksi kolmannesta ($68,2 \pm 2,3$ %) niistä, joista tietoja oli saatavissa, oli tai oli ollut naimisissa. Luku ei huomattavammin vaihdellut ryhmästä toiseen, vaikka olikin kerran rangaistuilla suurin ja ei-rangaistuilla pienin. Perheellisillä tutkittavilla oli lapsia $60,1$ %:ssa tapauksista.

»Lapsellisuus» vaihteli jonkin verran eri ryhmässä ollen alhaisin uusintarikollisilla ($40,2 \pm 5,5$ %) ja korkein ei-rangaistuilla ($65,0 \pm 4,2$ %). Erotus $24,8 \pm 6,9$ % on jopa todistavan suuruinen. Lapset olivat tutkimuksen ajankohtana yleensä vielä niin nuoria, ettei heidän kehityksessään ollut selvää suuntaa nähtävissä. Todettakoon kuitenkin, että tutkittavien pojista oli kaksi jo ehtinyt olla Järvilinnan oppilaina.

Naimisissa olleista oli $12,2 \pm 2,0$ % eronnut joko virallisesti tai ainakin asiallisesti, ja eräs eli parhaillaan kolmannessa avioliitossaan. Avio- tai asumuserossa olevia oli eniten U-ryhmässä ($14,8$ %) ja vähiten ei-rikollisissa ($8,5$ %). Oma vaikutuksensa uusintarikollisten avioeroihin on varmaan ollut heidän rikoksillaan, mutta on mahdollista myös, että luonteenpoikkeavaisuuksilla olisi ollut asiassa osuutta.

Tässä mielessä tarkastelin, missä määrin tutkittavien avioliittoisuus näyttää olleen riippuvainen heidän arvioiduista luonteenpoikkeavaisuuksistaan. Kävi ilmi, että niistä, joiden luonne oli katsottu poikkeavaksi, oli tai oli ollut avioliitossa $50,3 \pm 3,6$ % ja normaaliluonteisista $68,0 \pm 2,9$ %. Erotus $17,7 \pm 4,6$ % on todistava. Edelleen havaittiin avio- tai asumuseroja olleen poikkeavan luonteen omaavilla tutkittavilla $18,8 \pm 4,0$ % ja normaaliluonteisilla $8,7 \pm 2,1$ %. Erotus $10,1 \pm 4,5$ % on tässä todennäköinen. Havainnot viittaavat siihen, että lapsuusajan luonteenarviointilla, mikäli se suoritetaan useamman henkilön yhteisen arvostelun pohjalla, on yksilön jälkivaiheiden kannalta ennustava ja verraten pysyväinen merkitys.

¹ 49, 50.

Avustusten saaminen.¹ Ne tapaukset, joissa yksilö saa avustusta yhteiskunnan taholta, eivät kaikki ole samanlaisia. On tilanteita, joissa tilapäinen avustuksentarve on syynä yhteiskunnan apuun turvautumiseen. Täten mm. suurimpina työttömyyskausina on osa tutkittavista juuri laitoksesta päästyään joutunut omatta syyttään satunnaiseen avun tarpeeseen. Samoin on ollut laita joissakin tapauksissa, milloin pitkäaikainen sairaus on suuremmissa määrin huonontanut yksilön tai perheen elinehtoja. Aivan eri luokkaa ovat tapaukset, joissa mies on jättänyt perheensä ja tämä siten joutunut turvautumaan yhteiskunnan apuun tai joissa perhe tutkittavan työhaluttomuuden, alkoholismien tms. syyn takia on jatkuvassa huollon tarpeessa. Erään ryhmän muodostavat vielä ne, joiden joutuminen vankilaan on merkinnyt perheelle tulojen täydellistä tyrehtymistä. Vaikkakaan siten tilanne ei kaikissa tapauksissa ole ollut yhtenäinen, antaa kuitenkin avustusta saaneiden lukumäärä tietyn viitteen siitä, kuinka turvatussa asemassa tutkittavat taloudellisessa suhteessa ovat eläneet.

Julkista avustusta oli aineistossa saanut kaikkiaan 98 eli $21,0 \pm 1,9$ %. Kuten edellisen perusteella saattaa olettaa, on avustusta saaneiden runsain %-määrä löydettävissä uusintarikollisten joukosta. Heissä tai heidän perheissään oli avustuksen saaneita $33,9 \pm 4,3$ %. Ryhmässä KR oli vastaava luku $17,3 \pm 3,8$ % ja ryhmässä ER $17,4 \pm 2,6$ %. Yllä mainittuihin lukuihin sisältyvät myöskin sellaiset, jotka mielisairauden tms. syyn takia ovat jatkuvasti olleet kunnan hoidossa.

Mikäli avustussuhteesta halutaan tehdä johtopäätöksiä, voidaan siis todeta, että tutkittavasta aineistosta n. $\frac{4}{5}$ on selvinnyt elämässään keski-ikään joutumatta turvautumaan yhteiskunnan apuun.

Tutkittavien älykkyystason ja avustusten saamisen välillä näyttää olleen jonkin verran yhteyttä. Niinpä oli avustusta nauttineiden joukossa älyllisesti normaaleja $23,5 \pm 4,2$ % ja muussa aineiston osassa $37,3 \pm 2,5$ %. Erotus $13,8 \pm 4,9$ % läheee todistavaa arvoa.

Väkijuomien käyttö.¹ Paitsi suhtautuminen työhön ja avustusten saaminen on myös väkijuomien käyttötapana merkkinä

¹ 51.

² 52.

yksilön yhteiskuntakelpoisuudesta. Varsinaiseksi juopoiksi on katsottu ne, jotka ovat tulleet pidätetyiksi juopuneina, mikä on verraten varmasti ollut todettavissa. Lisäksi on juoppoona pidetty yksilöä, jonka väkijuomien käyttö on ilmeisesti olennaisesti heikentänyt perheen toimeentuloa. Tällä tavoin määritellen oli tutkittavista juoppoja 148 eli 33,0 %. Näitä oli ER-ryhmässä $29,1 \pm 3,1$ % ja muissa ryhmissä yhteensä $36,9 \pm 3,3$ %. Erotus ei saavuta edes todennäköistä suuruutta.

Alkoholinkäyttöön oli löydettävissä vertailumahdollisuus sotilaspiirien aineistosta. Kun näet tämän aineiston yksilöt asuivat Alkoholi liikkeen saman myymälän alueella, olivat kaikkien alkoholinkäyttötiedot varsin perusteellisina saatavissa. Ryhmässä oli juopoiksi katsottavia — juopumuksesta pidätettyjä, runsaasti väkijuomia ostaneita tai varoitettuja — kaikkiaan $13,0 \pm 2,2$ %. Vertailuryhmän ja tutkittavan aineiston erotus $20,0 \pm 3,2$ % täyttää monin verroin todistavuuden vaatimukset. On kuitenkin mahdollista, että vertailuryhmästä olisi löytynyt enemmänkin juoppoja, mikäli tutkimus olisi suoritettu samalla perusteellisuudella kuin laitospoikien kohdalla on ollut laita. Tästä huolimatta voitaneen ryhmien eroavaisuutta väkijuomien käytössä pitää täysin todistavana.

M u u t t o l i i k e.² Tutkimusaineiston avulla on jossakin määrin mahdollista selvittää kysymystä, onko rikollinen aines elämässään liikkuvaisempaa kuin ei-rikollinen. Asiakirjoissa on luotettavasti löydettävissä ainakin kolme tutkittavien olinpaikkaa: syntymäkunta, se kunta, josta poika on toimitettu Järvinnaan ja paikkakunta, jossa hän jälkivaihetutkimuksen loppussa asui. Näistä kaksi ensiksi mainittua antavat jonkinlaisen viitteen tutkittavien vanhempien liikkuvaisuudesta ja kaksi jälkimmäistä tutkittavien omasta sidonnaisuudesta kotipaikkakuntaansa. Mukana on melkoisesti virhelähteitä, mm. se, että poika usein laitoksesta on sijoitettu muualle kuin varsinaiselle kotipaikkakunnalleen. Lisäksi sotkee sotasiirtolaisuus tuloksia.

Sellaisia, joilla kaikki kolme em. paikkakuntaa olivat samat, oli U-, KR- ja ER-ryhmissä vastaavasti $14,0 \pm 3,2$, $22,1 \pm 4,1$ ja $26,4 \pm 3,0$ %. Erotus uusintarikollisten ja ei-rangaistujen välillä oli $12,4 \pm 4,4$ % eli lähes todistavan suuruinen. Tulos viittaisi siihen, että uusintarikollisten ja heidän vanhempiensa asuinpaikan kiinteys on vähäisempi kuin jälkivaiheessaan ei-rikollisen aineksen ja heidän vanhempiensa. Kun lasketaan yhteen kaikki

¹ 53—55.

ne, joilla lopullinen asuinpaikka oli toinen kuin Järvilinnaan tulokunta, oli U-ryhmän %-luku $69,2 \pm 4,2$ ja ER-ryhmän $51,3 \pm 3,4$. Erotus $17,9 \pm 5,4$ % on selvästi todistava. Tämä merkitsisi, että jälkivaiheessaan uusintarikolliset ovat muuttaneet asuinpaikkaansa huomattavasti runsaammin kuin ei-rangaistut. To-teamus ei kuitenkaan sisällä kunnan rajojen sisäpuolella mahdollisesti tapahtunutta muuttoliikettä, joka periaatteellisesti voitaneenkin käsittää tässä suhteessa vähemmän merkitseväksi.

On ongelma sinänsä, milloin yksilö voidaan katsoa tempautuneeksi irti varsinaisen kasvuympäristönsä vaikutuspiiristä. Tuntuu ilmeiseltä, että siirtyminen pitempien matkojen taakse merkitsisi ratkaisevampaa muutosta kuin muuttelu lähiseudulla, jossa kuitenkin kosketus entiseen ympäristöön on helposti saavutettavissa. Ei ole kuitenkaan helppo ratkaista, missä kulkevat tässä mielessä muuttoliikkeen rajat. Olisiko ehkä siirtyminen toiseen maakuntaan vieraan heimon keskuuteen ratkaisevinta?

Tunnettu tosiseikka on, että maaseutupaikkakunnilla on kullakin oma keskuspaikkansa, jossa tärkeimmät liikeasiat hoidetaan ja jonne yleensä matka helpommin suuntautuu kuin muihin liikekeskuksiin. Kun maaseudulla puhutaan »kaupunkiin» menosta, on aina kysymyksessä kaikkien tuntema yhteinen keskuspaikkakunta. Saattaisi olettaa, että muuttaminen tapahtuisi helpommin saman keskuspaikkakunnan ympäristöalueella. Raninen ja Puukari (1947) ovat tutkimuksessaan selvittäneet maamme kauppa-alueita sanomalehtien levikin perusteella.

Tämän ajattelun pohjalla tarkasteltiin, missä määrin muuttoliike oli tapahtunut kauppa-alueen sisäpuolella. Tulokset eivät olleet mitenkään erikoisia. Saman kauppa-alueen rajojen sisäpuolella oli pysytellyt U-ryhmästä 17 eli 14,0 %, KR-ryhmästä 19 eli 18,3 % ja ER-ryhmästä 24 eli 10,8 %.

Muuttoliikkeessä on oireellinen myös suunta. Jo edellä on todettu, kuinka rikollinen aines pyrkii siirtymään tiheään asutuille paikkakunnille ja kaupunkiin. Tämän vuoksi tarkasteltiin mainittujen kiinnekohtien perusteella muuttoliikkeen suuntautumista eri paikkakuntaryhmistä toisiin. Kun otettiin huomioon syntymäkunta/jälkivaihekunta-linja, oli U-ryhmässä $40,5 \pm 4,5$ % sellaisia, jotka olivat muuttaneet maaseudulta joko kaupunkiin tai tiheään asutulle paikkakunnalle taikka

viimeksi mainitulta kaupunkiin. Päinvastaiseen siirtymiseen osallistuneita oli vain 5,8 %. ER-ryhmässä olivat vastaavat luvut $32,7 \pm 3,2$ % ja 7,6 %. Asutuskeskusten suuntaan muuttaneiden %-lukujen erotus $7,8 \pm 5,5$ % ei saavuttanut edes todennäköistä arvoa. Tilanne muuttuu kuitenkin, jos otetaan huomioon vain ne, joilla todellisuudessa on ollut tilaisuus muuttaa suuntaan tai toiseen. Kaupunkilaiset eivät esim. enää ole voineet muuttaa kaupunkimaisempaan ympäristöön. Tällä tavoin laskien saadaan asutuskeskusten suuntaan siirtyneen osan %-luvuksi uusintarikollisilla $56,3 \pm 5,3$ % ja ei-rangaistuilla $40,5 \pm 3,8$ %. Erotus $15,8 \pm 6,5$ % on selvästi todennäköinen. — Vastaavat tulokset saadaan, jos muuttoliikettä seurataan tutkittavien Järvilinnaan tulo- ja jälkivaiheen asumiskunnan perusteella. Yleinen kaupunkilaistumistendenssi käy ilmi myös vertailtaessa tutkittavien asuinpaikkoja Järvilinnaan saapumisaikana ja vuoden 1946 lopussa. Kun jätettiin pois kuolleet ja ne, joiden asuinpaikan laatu oli tuntematon, saatiin kaupunkilaisten osuudeksi v. 1946 lopussa $51,7 \pm 2,8$ ja maalaisten $31,1 \pm 2,6$ %.¹ Vaikka kehitys koko maassakin on ollut samanlainen — sivulla 48 mainittujen periaatteiden mukaisesti laskien oli maassa v. 1946 kaupunkilaisväestöä 24,9 %, maalaisia 63,7 % ja tiheään asuttujen paikkakuntien väestöä 11,4 % — on ilmiö tutkimusaineiksessa ollut selvästi korostuneempi.

Edellisen nojalla voidaan päätellä, että tutkittavalla aineistolla muuttoliike huomattavan runsaana on suuntautunut kohti kaupunkimaisempaa asutusta ja että jälkivaiheessaan uusintarikolliset ovat sekä melkoisesti liikkuvaisempaa että nimenomaan mainittuun suuntaan siirtyvää väestöä.

2. Jälkirikollisuus.¹

R i k o s l a j i t. Tutkittavien jälkirikollisuuden tarkastelussa ovat mukana ainoastaan kerran rangaistut ja uusintarikolliset.

Nämä olivat syyllistyneet jälkikauden aikana rikoksiin seuraavasti:

¹ 56.

² 58—62.

T a u l u — T a b l e

XXIII

Rikollisuus jälkikautena.
Criminality in the follow-up period.

	Rikoksen laatu <i>Nature of crime</i>	U	KR	Yht. <i>Total</i>
Omaisuusrikokset: <i>Crimes against property</i>				
Varkaus ja näpistys — <i>Stealing and petty larceny</i>		156	29	
Törkeä varkaus ja murto — <i>Robbery and burglary</i>		90	21	
Kavallus — <i>Embezzlement</i>		3	5	
Petos — <i>Fraud</i>		5	3	
Väärennys — <i>Forgery</i>		7	2	
Varastetun tavaran kätkeminen — <i>Hiding stolen goods</i>		9	1	
Ryöstö — <i>Hold -up</i>		8	—	
Kirstäminen <i>Blackmail</i>		1	—	
Muut omaisuusrikokset — <i>Other crimes against property</i>		3	2	
Omaisuusrikokset yhteensä — <i>Total of crimes against property</i>		287	63	350
Väkivaltarikokset — <i>Crimes against the person:</i>				
Murha — <i>Murder</i>		1	—	
Murhayritys — <i>Attempt to commit a murder</i>		1	—	
Tahallinen tappo — <i>Manslaughter</i>		4	—	
Kuoleman aiheuttanut pahoinpitely — <i>Assault and battery causing death</i>		1	—	
Törkeä pahoinpitely — <i>Assault and battery</i>		16	3	
Lievä pahoinpitely — <i>Assault</i>		16	3	
Virkamiehen väkivaltainen vastustaminen — <i>Violent resis-</i> <i>tance of public officer</i>		5	4	
Kotirauhan tai yleisen järjestyksen rikkominen — <i>Disturbing</i> <i>public or home peace</i>		2	5	
Muut väkivaltarikokset — <i>Other crimes against the person</i>		—	3	
Väkivaltarikokset yhteensä — <i>Total of crimes against the</i> <i>person</i>		46	18	64
Siveellisyysrikokset — <i>Crimes against chastity</i>				
Hanreuden harjoittaminen lapsen kanssa — <i>Rape of a minor</i>		3	—	
Väkisinmakaaminen tai sen yritys — <i>Rape or attempt at rape</i>		2	—	
Eläimeen sekaantuminen — <i>Intercourse with animal</i>		1	—	
Muut siveellisyysrikokset — <i>Other crimes against chastity</i>		2	1	
Siveellisyysrikokset yhteensä — <i>Total of crimes against</i> <i>chastity</i>		8	1	9

	U	KR	Yht.
			<i>Total</i>
Muut rikoslain nojalla rangaistavat rikokset — <i>Other crimes punishable under the criminal law:</i>			
Valtiopetos tai sen valmistelu — <i>High treason or its preparation</i>	1	3	
Vangin karkaaminen — <i>Escape of prisoner</i>	10	—	
Vangin salakapina — <i>Mutiny of prisoners</i>	2	—	
Viranomaisen erehdyttäminen — <i>Misleading of public officer</i>	4	1	
Väärä vala tai siihen yllytys — <i>Perjury or instigation to perjury</i>	1	—	
Murhapoltto — <i>Arson</i>	1	—	
Muut rikoslain nojalla rangaistavat teot yhteensä <i>Total of other crimes punishable under the Criminal Law</i>	19	4	23
Sotaväen rikoslain nojalla rangaistavat rikokset <i>Offences punishable under Military Criminal Code</i>	73	33	106
Väkijuomalain nojalla rangaistavat rikokset: — <i>Violations of Liquor Law:</i>			
Väkijuomien valmistus — <i>Liquor brewing</i>	3	2	
Väkijuomien myynti — <i>Liquor selling</i>	15	10	
Väkijuomien kuljetus — <i>Liquor carrying</i>	7	4	
Väkijuomien hallussapito — <i>Liquor keeping and exposing</i>	7	3	
Väkijuomalain nojalla rangaistavat rikokset yhteensä <i>Total of crimes punishable under the Liquor Law</i>	32	19	51
Muut rikokset — <i>Other crimes</i>	4	9	13
Irtolaisuudesta määrätty yleiseen työhön, työlaitokseen tai pakkotyöhön — <i>For vagrancy committed to public work, workhouses or hard labour</i>	21	—	21
Ehdonalaisen vapauden menetys ilman uutta rikosta — <i>Probation cancelled without new offence</i>	18	—	18
Kaikki rekisteririkokset ja -rikkomukset yhteensä — <i>Total of all registered crimes and offences</i>	508	147	655

Ylläolevaan luetteloon on otettu ainoastaan sellaiset rikokset, joista on tullut 100 päiväsakkoa tai sitä suurempi tuomio. Täten ovat mm. 21 juopumustapausta jääneet kokonaan pois, samoin kuin eräät muut pienemmät rikkomukset. Muutoin ovat mukana kaikki tuomiot, vaikkapa ne olisi armahdettukin.

Kun rikollisuuteen vaikuttaa sekä ajankohta että yksilön ikä, ei ylläesitettyjen tuomiolukujen vertaaminen yleiseen rikollisuuteen sellaisenaan anna luotettavaa kuvaa aineiston rikollisuudesta. Kaila (1946) on kuitenkin laskemalla maamme keski-ikäisen väestön rikollisuuden eri kalenterivuosina sekä kutakin ikäluokkaa kohti saanut vertailulukuja, joiden avulla välttytään niin vuotuisessa rikollisuuden vaihtelussa ilmenevän ympäristöl-

lisen taustan kuin tutkittavien ikärakenteenkin aiheuttamista virhelähteistä.

Katilan taulukoissa on laskettu, kuinka monta tuomiota kunakin tarkasteluvuonna on tullut keskiväestön tuhatta tietyn ikäistä ja määrättyä sukupuolta olevaa henkilöä kohden. Esim. tuhannesta sellaisesta miehestä, jotka vuonna 1924 olivat 15-vuotiaita, oli tuomittu keskimäärin 2,41. Saman ikäistä nuorukaisjoukkoa kohden tuli vuonna 1938 tuomioita 3,32. Kun halutaan tietää, millaista tutkittavan aineiston rikollisuus on ollut suhteessa keskiväestön rikollisuuteen, on selvitettävä aineiston ikärakenne ja tarkastettava, kuinka monta tuomiota vastaavanlaista keskiväestön osaa kohden olisi tullut. Näin saadun luvun ja aineiston osalle todellisuudessa tulleiden tuomioiden määrän suhde osoittaa tutkittavien rikollisuuden runsauden keskiväestöön verrattuna. Tarkastelussa voidaan täten tutkia aineiston rikollisuutta jonakin ajanjaksona tai sen tiettyinä vuosina tai määrättyinä ikäkausina.

Esimerkki: Erääseen tutkimusaineistoon kuului 600 miestä, joista vuonna 1924 oli 15-vuotiaita 200, 19-vuotiaita 300 ja 23-vuotiaita 100. Mainittuna vuonna tuli kyseisten ikäluokkien tuhatta miestä kohden tuomioita keskimäärin vastaavasti 2,41, 9,02 ja 9,81. Keskiväestön samanlaisen ikärakenteen omaavaa miesryhmää kohden tulleiden tuomioiden määrä olisi siten:

$$\begin{aligned} (200 \times 2,41) : 1000 &= 482 : 1000 \\ (300 \times 9,02) : 1000 &= 2706 : 1000 \\ (100 \times 9,81) : 1000 &= 981 : 1000 \\ \hline &4169 : 1000 \end{aligned}$$

Tulos osoittaa, että esimerkin olevan aineiston rikollisuus vastaisi keskiväestön rikollisuutta, jos siihen kuuluvia kohden olisi tullut 4—5 tuomiota.

Asian laita onkin esitettyllä tavalla, milloin on kysymys verraten normaalista aineksesta. Sen sijaan tulokset eivät ehkä ole yhtä luotettavia, jos tutkittava ryhmä on jossakin suhteessa keskiväestöstä selvästi poikkeava. Tuomita näet voidaan vain rikoksen tehnyt ja sellaisen saattaa tehdä ainoastaan henkilö, jolla on siihen mahdollisuus. Yhteiskunnassa on kuitenkin aina myös yksilöitä, joilla tilaisuus rikoksen tekoon on tavallista vähäisempi. Siten esim. ei vuodepotilaana makaava omaa yhtä suurena määrin tilaisuuksia rikosten tekoon kuin terve henkilö. Näin on laita myös merimiehen pitkällä merimatalla, asepalveluksessa olevan sotilaan sekä rangaistustaan kärsivän vangin. Ensiksi mainittujen virhelähteiden voitaneen katsoa jakautuvan eri aineistoissa suhteellisen tasaisesti, mutta etenkin rikollisesta ryhmästä saattaa melkoinen osa olla vankilassaolon takia vailla rikoksenteikomahdollisuutta. Tämä merkitsee, että mm. tutkit-

tavasta aineistosta saatavat rikollisuusvertailuluvut ovat jonkinverran liian alhaisia. Tuloksia arvioitaessa on lisäksi otettava huomioon, että keskirikollisuusluvut on laskettu tuomioiden eikä rikoksiin langenneiden yksilöiden määrän perusteella. Rikkoneiden yksilöiden luku on siten käytännössä melkein aina pienempi kuin ryhmää kohti tulleiden tuomioiden summa. Koska kaupunkiväestön rikollisuus on huomattavasti suurempi kuin maaseutulaisten, saattaa vertailuvirheitä tulla myös silloin, jos näiden väestöryhmien suhteet poikkeavat tutkittavassa aineistossa huomattavasti kokonaisväestön arvoista.

Kailan laskelmat käsittävät vuodet 1924—1938 eli melkein täysin sen rauhanomaisen kauden, joka käsillä olevan tutkimusaineistonkin jälkivaiheeseen sisältyy. Edellä mainitun virhelähteen lisäksi on otettava huomioon, että kyseisen jakson alkuvuosina tutkittavat olivat yleensä kasvatuslaitoksessa, mikä sekini oli omiaan vähentämään heidän mahdollisuuksiaan rikollisuuteen. Mainittuna aikana tuli tutkimusaineistoon verrattavaa keskiväestön osaa kohden tuomioita todennäköisesti 43,94. Tosiasiassa oli tutkittavilla tuomioita 381. Aineiston rikollisuus oli siten 8,7 kertaa keskiväestön rikollisuutta suurempi. Ensikerran rangaistuja aineistossa sen sijaan oli vain 5-kertainen keskiväestön määrä. Yhtä kertaa useammin rikokseen langenneiden joukko oli siten aineistossa huomattavan suuri eli 13,3 kertaa keskiväestön määrä.

Eri rikoslajeissa korostui tutkimusaineiston rikollisuus erikoisesti varkauksien alalla, jossa em. kerroin on 13,5. Omaisuusrikoksia kokonaisuudessaan oli keskiväestön 12-kertainen määrä. Sen sijaan ei aineiston rikollisuus samassa määrin tullut esille väkivaltarikoksissa, joita oli vain 3,8 kertaa todennäköistä enemmän. Jos kuitenkin tarkastamme vaikeimpia väkivaltarikoksia, joista on tullut kuritushuonetuomio, oli vastaava kerroin 5,4.

Keskirikollisuuslukujen perusteella on tutkittavan aineiston rikollisuusaste siten huomattavan korkea, varsinkin kun saatuja vertailulukuja on pidettävä vähimmäisarvoina.

Rikollisuus sotilas- ja siviilielämässä. Yksilölle sotilaselämässä asetettavat vaatimukset ovat jossakin mielessä toiset kuin muualla yhteiskunnassa. Etenkin alemmissa arvoasteissa on sotilaan alistuttava määräyksiin, jotka sidonnaisuudessaan menevät yksityiskohdissa huomattavasti

tavasti pitemmälle kuin siviilielämän vastaavat säännökset. Toisaalta jää pois joukko normaalin täysi-ikäisen henkilön elämään kuuluvaa vastuuta ja huolta huomisesta. Saattaisi näin ollen olettaa, että tutkittavat ryhmät olisivat eri tavoin sopeutuneet toisaalta sotilas- ja toisaalta siviilielämän vaatimuksiin ja että nämä seikat tulisivat erikoisesti esille rikollisuudessa. Tästä syystä tarkasteltiin, millä tavoin KR- ja U-ryhmien jäsenet olivat osallistuneet rikoksiin mainituissa olosuhteissa. Sotilasrikoksiin luettiin tällöin ainoastaan ne rikokset, jotka nimenomaan johtuivat asepalvelukseen liittyvistä olosuhteista. Mukana olivat täten karkaamiset, esimiehen vastustamiset ja harhaanjohtamiset sekä myös sotavangin pahoinpitelyt. Sen sijaan katsottiin varkaus siviililuontoiseksi rikokseksi silloinkin, kun se oli tapahtunut asepalveluksessa.

Tarkastelussa oli mahdollista ottaa huomioon vain sellaiset tutkittavat, jotka olivat asepalveluksessa olleet. Tällaisia oli rangaistujen koko joukossa kaikkiaan 150, joista 67 kuului KR- ja 83 U-ryhmään. Ensiksimainituista oli pelkkiä sotilasrikoksia $37,3 \pm 5,7$ %:lla ja jälkimmäisistä joko yksinomaan sotilas- tai sen lisäksi myös siviilirikoksia $63,8 \pm 5,4$ %:lla. Erotus $26,5 \pm 7,9$ % on todistava. Se osoittaa, että uusintarikollisten sopeutuminen sotilaselämään on ollut selvästi heikompaa kuin kerran rangaistujen.

Kummassakin ryhmässä oli myös sellaisia, joiden rikokset olivat yksinomaan asepalveluksessa tapahtuneita. Näitä oli kerran rangaistuissa 25 ja uusintarikollisissa 5. Kun rauhan aikana oli sattunut vain 6 vakavampaa sotilasrikosta, voidaan todeta, että ilman sotavaiheita olisi jälkivaiheessaan ei-rikollisten luku lisääntynyt 24:llä.

Vaikka uusintarikollisten sopeutuminen sotilaselämään onkin ollut hankalaa, on heillä jälkivaiheen ensimmäisen asosiaalisen tapahtuman näyttämönä ainoastaan 14 tapauksessa ollut sotilasympäristö. Jo tavallisen siviilielämänkin olosuhteet ovat siten ryhmän suurimmalle osalle olleet ylivoimaisia.

Uusintarikollisuus. Rikollisen vaikeusaste on tavallisesti määriteltä sen perusteella, montako kertaa asianomainen on tullut tuomituksi. Eräänä kriteerinä on pidetty myös kärsittyjen vapausrangaistusten lukumäärää. Lievimmän rikollisryhmän muodostavat tutkittavista kerran rangaistut. Heistä oli 24 sellaista, jotka ei-

vät lainkaan olleet joutuneet kärsimään vapausrangaistusta. Ryhmää kohden tuomittujen vapausrangaistusten määrä oli 1333 kuukautta, mistä kuritushuonetuomioita oli 861 kuukautta. Tosiasiassa joutuivat KR-ryhmän jäsenet tuomioistaan kärsimään vain 660 kuukautta eli yhtä vapausrangaistuksen kärsinyttä kohden 8,3 kuukautta. Pisimmätkin vapausrangaistusajat olivat alle 4 vuotta. Kaiken kaikkiaan tuli kerran rangaistujen osalle 170 tuomiota. Täten oli joku saanut useampiakin sakkotuomioita tai vapausrangaistuksen lisäksi sakkoja. — Uusintarikollisten ryhmää kohden tuli kärsittyjä vapausrangaistuksia 6062 kuukautta eli yhtä yksilöä kohden 4 vuotta 4 kuukautta.

Kun kasvatuslaitoksen oppilas sijoittuu yhteiskuntaan, voisi olettaa hairahtumisvaaran olevan ensimmäisinä vuosina huomattavasti suuremman kuin myöhemmin. Näin on mm. laita vankiloista vapautumisen jälkeen.¹ Tässä mielessä tarkastettiin, milloin kerran rangaistut olivat ensi kerran tulleet tuomituiksi kasvatuslaitoksesta pääsemisvuodesta lukien. Huolimatta siitä, että ikäkausikin sisälsi melkoisia vaaramomentteja, ei mitään ilmeistä korostumista voitu havaita. Näytti siltä, että kulloisenkin kalenterivuoden, ts. yhteiskunnan ympäristöllisen taustan merkitys oli huomattavasti ratkaisevampi. Siten sattui jälkikauden loppuvuosina 1940—1946, jotka olivat epänormaalia aikaa, 47 eli n. 45 % kerran rangaistujen ensikertaisrikoksista, vaikka kasvatuslaitosaika oli tutkittavilla yli 10 vuoden ajanjakson päässä. Suhteellisen normaalille ajanjaksolle 1935—1939 tuli 21 eli n. 20 % ensikertaisrikoksista laitoksen ollessa vain n. 5 vuotta takanapäin. Laskemalla ensikertaisrikokset kumpanakin kautena vuotta kohti saamme viimeksi mainitun kauden keskimääräksi 4,2 ja ensiksi mainitun 6,7 ensikertaistuomiota KR-ryhmää kohden.

Uusintarikollisten ryhmä sen sijaan näytti aivan toisen kuvan. Jo kasvatuslaitoksesta pääsyn vuonna heistä huomittiin 18 eli 14,9 %. Neljän ensimmäisen vuoden kuluessa oli kokonaista 82 eli 67,7 ± 4,2 % uusintarikollisista saanut ensimmäisen tuomionsa. Vastaava luku oli kerran rangaistuilla 34 eli 32,7 ± 4,7 %. Erotus 35,0 ± 6,2 % ylittää monin verroin todistavuuden vaatimukset. Yhteiskunnallisen taustan merkitys ensimmäiseen rikokseen lankeamisessa ei uusintarikollisilla tullut esille. Sota-

¹ Groth: Återfall i brott åren 1921—1940.

kautena 1940—1944 oli uusintarikollisissa ensikertalaisia enää vain 4 eli 3,3 % ja 5-vuotisjaksona 1935—1939 26 eli 21,5 %.— Mitään ilmeisiä rikoskasautumia ei eri vuosien kohdalla ollut havaittavissa. Vuosina 1942—44 oli kuitenkin huomattava osa rikoksista juuri sotilasrikoksia muiden rikoslajien osuuden jäädessä vähäisemmäksi.

Kun uusintarikolliset jaettiin ryhmiin kärsittyjen vapausrangaistusten perusteella, saatiin seuraava tulos:

T a u l u — T a b l e

XXIV

Uusintarikollisten vapausrangaistusten lukumäärä jälkikautena.
Number of penal experiences among recidivists during the follow-up period.

Vapausrangaistusten lukumäärä <i>Number of sentences</i>	N	%
2	29	24,0
3	20	16,5
4	22	18,2
5	21	17,3
6	10	8,3
7	9	7,8
8	7	5,8
9	1	0,8
Ei tietoa — <i>Unknown</i>	2	1,7
	121	100,0

Vapausrangaistusten lukumäärä ei kuitenkaan täysin osoita yksilön rikoksenuusinnan tiheyttä. Hänellä saattaa olla ollut myös sakkotuomioita tai rikkomuksia, joista tuomiota ei ole pantu täytäntöön. Oikeamman kuvan uusimistiheydestä antaa siten tuomioihin perustuva tarkastelu. Antaakseen luotettavan tuloksen on vertailun lisäksi nojaututtava siihen aikaan, jona yksilöllä on ollut rikoksentekeämahdollisuus.¹

Jos henkilö esim. 20 vuoden ajanjaksona on tullut kerran tuomituksi, näyttäisi hänen alttiutensa rikoksiin lankeamisiin pie-

¹ Vrt. Köbner (1893).

nemmältä kuin sellaisen, jolla samana aikana on ollut 8 tuomiota. Mikäli ensiksi mainittu kuitenkin on ollut olennaisen osan tarkkailuajasta vailla rikoksentekomahdollisuutta, esim. vankilassa, ei yksinkertainen johtopäätös jälkimmäisen 8 kertaa suuremmasta rikosalttiudesta pidäkään paikkaansa. Vertailu tapahtuu yhtenäisin perustein vain silloin, jos otetaan huomioon ainoastaan se aika, jolloin yksilöllä on ollut mahdollisuus tehdä rikos. Jonkinlainen vertailupohja saadaan, kun lasketaan tietyistä ajankohdasta lukien, montako tuomiota tulee kutakin »inkubaatiovuotta» kohden.

Jos tarkastelu aloitetaan siitä vuodesta, jolloin poika on päässyt kasvatuslaitoksesta ja eräs yksilö oli langennut 2 ja toinen 5 vuoden kuluttua, on ensiksimainitun vertailuarvo — tuomioita vuotta kohden — 0,5 ja jälkimmäisen 0,2. Seuraavan tuomion vertailuarvo lasketaan vastaavasti ensimmäisen ja toisen tuomion välisestä ajanjaksosta vähentämällä rikoksentekomahdollisuutta vailla oltu aika. Laskennallisesti on käytännöllisempää käyttää vertailuarvoina %-lukuja ja laskea tuomioiden lukumäärä prosentteina »inkubaatioajan» vuosien lukumäärästä. Äskeisen esimerkin vertailuluvut olisivat siten 50 % ja 20 %.

Selostettua ajatuskulkua seuraten laskettiin tutkittavasta aineistosta niiden vuosien lukumäärä, joka oli kulunut kasvatuslaitosajan jälkeen ennen ensimmäistä tuomiota. Mukaan otettiin tällöin kaikki 100 päiväsakon suuruiset ja sitä suuremmat tuomiot sovittamistavasta riippumatta. Rangaistujen osalta tuli kysymykseen aika kasvatuslaitoksesta pääsystä ensimmäisen tuomion päivämäärään. Näin saatiin niiden vuosien lukumäärä, jona tutkittavilla oli todennäköisesti ollut mahdollisuus tehdä rikos, jolloin on huomattava, että pitkä sota-kausi ilmeisesti jonkinverran aiheutti lukuihin virheitä. Laskemalla aineistoa kohti tulleiden ensimmäisten tuomioiden määrä prosentteina »inkubaatioajan» vuosien summasta saatiin vertailuluku, joka ilmoitti tuomioiden suhteellisen runsauden. Ensimmäisen tuomion vertailuprosentti oli $7,0 \pm 0,4$ %.

Toisen tuomion saattoi saada vain se, joka oli jo kerran tuomittu. Tämän vuoksi laskettiin inkubaatioaika vuosissa kerran tai useammin tuomittujen ensimmäisen tuomion langettamispäivästä seuraavan tuomion päivämäärään tai, ellei toista tuomiota

ollut, jälkikauden loppuun tai asianomaisen kuolinpäivään. Saatu summa vähennettynä ensimmäisen tuomion kärsittyjen vapausrangaistusten määrällä ilmoitti niiden vuosien luvun, joina toisen tuomion saaminen oli mahdollinen. Vertailuprosentti oli nyt $17,4 \pm 1,3$ % eli olennaisesti korkeampi. Kerran rangaistuiksi tulleilla oli siten huomattavasti runsaammin lankeamisia »riskivuotta» kohden.

Vastaavalla tavalla jatkaen saatiin kolmannen tuomion vertailuluvuksi $31,6 \pm 2,6$ % ja neljännen $38,3 \pm 3,4$ %. Viidennen tuomion arvo oli $37,4 \pm 3,9$ % ja kuudennen $29,7 \pm 4,6$ %. Seitsemännestä tuomiosta lähtien tulivat luvut jo liian pieniksi ollakseen merkityksellisiä. Varsin selviä olivat muutokset kolmannen tuomioon saakka, jonka jälkeen todistavia eroavaisuuksia ei enää syntynyt. Periaatteessa vastaavalla tavalla laskien on Groth (1947) käyttämällä Ruotsin rikosrekisterin aineistoa saanut miesten vertailuluvuksi toiselle tuomiolle 2,2 % ja edelleen seuraaville 7,7 %, 14,5 % ja 19,6 %. Suunta on selvästi sama, joskin luvut ovat pienemmät.

Se seikka, ettei käsillä olevalla aineistolla nousu enää jatkunut neljännen tuomion jälkeen, kuten suunnasta olisi voinut olettaa, saattaa johtua joko sotien aikaisen asepalveluksessaolon ehkäisevästä vaikutuksesta tai tutkimusaineiston iän kasvusta ja siten rikollisimman kauden taakse jäämisestä. Ei kuitenkaan ole mahdollonta, etteikö tähän olisi voinut vaikuttaa aineiston laadun yhtenäistyminen. Saattaisi näet olettaa, että neljä kertaa ja useammin tuomitut olisivat jo rikoksenuusimisen suhteen jokseenkin yhtenäistä, samankaltaista joukkoa.

Eräs aineiston vaikeimmista rikoksenuusijoista oli E. T., jonka edesottamuksista kasvatustaloksessa on esimerkki sivulla 99. Hänen muut vaiheensa ovat seuraavat:

Hän oli syntynyt v. 1915. Isä oli työmies ja kuoli pojan ollessa 9-vuotias. Äiti kävi työssä ja 4 lasta, joista E. T. oli vanhin, jäivät vaille valvontaa. Vähäinenkin neuvominen ja ohjaaminen tapahtui »haukkuen ja säättien», kuten oppilaan esitiedoissa mainittiin. Pojan koulunkäynti oli »kuin tervanjuontia» E. T:n oman sanonnan mukaan. Kasvatustalokseen hän joutui v. 1927 varastettuaan naapuritalosta sormuksen.

Järvilinnassa pojan älykkyydosamääräksi saatiin 57 ja luonteesta sanottiin: »On hiljainen ja itseksensä oleva sekä ikävöivä. Joskus on vähän sala-

kähmäinen. Ei ole riitainen ja tottelee hyvin. Käytännöllisessä työssä uut-
tera ja aikaansaapa.» Järvilinnasta E. T. karkasi kerran, mutta saatiin kiinni
ja palautettiin laitokseen. Hänet siirrettiin Käyrän kasvatuslaitokseen,
jossa hän puuhaili etupäässä maatöissä.

Käyrässä E. T. oli useita vuosia, mutta karkaili varsin runsaasti. Tämän
vuoksi hänet sijoitettiin vaikeimmille oppilaille tarkoitettuun erikoisosas-
toon Pernasaaren kasvatuslaitokseen. Siellä E. T. syyllistyi erään toimihen-
kilön kuoleman tuottaneeseen pahoinpitelyyn ja joutui vankilaan.

E. T:n myöhempää elämää kuvaa selvimmin hänen tuomioluettelonsa:
V. 1936 ensikertainen varkaus ja ehdonalaisen vapauden menetys 7 kk. 15
p. kuritushuonetta, v. 1937 toiskertainen varkaus 1 v. 2 kk. kuritushuonetta,
v. 1939 toiskertainen varkaus 8 kk. 15 p. kuritushuonetta, v. 1940 toisker-
tainen varkaus ynnä edellisestä kärsimättä oleva osa 2 v. 10 p. kuritushuo-
netta, v. 1941 kuoleman aiheuttanut pahoinpitely ynnä 2 edellistä rangais-
tusta yhdessä 3 v. 6 kk. kuritushuonetta, v. 1945 karkaamisen yritys 1 v.
vankeutta, v. 1946 yksin teoin tehdyt murha ja ryöstö elinkaudeksi kuritus-
huoneeseen ja samana vuonna rikoksenuusijana tehdyt säännöstelymääräys-
ten rikkominen ja ryöstö 2 v. 8 kk. kuritushuonetta, v. 1947 rikoksenuusi-
jana törkeä varkaus ynnä edellinen 3 v. 8 kk. kuritushuonetta.

E. T. oli täten varsin vähän aikaa vapaalla jalalla. Hän toimi laivassa
lämmittäjänä sekä jonkin aikaa maalarina. Vankeusaikanaan hän oli myös
vankimielisairaalassa kahteenkin otteeseen. Diagnoosi oli »imbecillitas,
constitutio psychopathica».

Haastattelussa, jonka tutkija itse suoritti Turun keskusvankilassa, E. T.
esiintyi varsin asiallisesti ja rauhallisesti. Hän kertoi vapaasti joskin
asiasta toiseen hypellen. Vaiheistaan huolimatta hän ei kantanut kaunaa
kasvatuslaitoksia kohtaan, vaan pistäytyi v. 1946 vapaana ollessaan Järvi-
linnassakin. »Kyllä ne laitokset minusta ovat hyviä», lausui E. T. yleisar-
vostelunaan. Vastoinkäymisistään hän syytti väkijuomia. »Jos ei olisi sitä
viinaa, niin en olisi linnassakaan.»

Paitsi jälkirikollisuuden runsauden perusteella, voidaan tut-
kittavien tarkastelu suorittaa myös rikollisuuden laatua silmällä
pitäen. Kun tutkittavat jaettiin ryhmiin rikosten laadun mu-
kaan, saatiin kuusi rikollislajia: omaisuusrikolliset, väkivalta-
rikolliset sekä siveellisyys-, sotilas-, väkijuoma- ja muihin
rikoksiin syyllistyneet. Milloin rikoksia oli useampia, ratkaisi
määrittelyn se rikoslaji, josta oli suurin tai suurimmat tuomiot.
Väkivaltarikolliseksi luettiin kuitenkin jokainen, jolla oli ollut
tässä rikoslajissa kuutta kuukautta pitempi kuritushuonetuomio.

Eroavaisuudet uusintarikollisten ja kerran rangaistujen vä-
lillä tulivat rikosten laadussa esille huomattavan selvinä. Omai-
suusrikollisia oli U-ryhmässä $66,0 \pm 4,3$ % ja KR-ryhmässä
 $46,1 \pm 5,0$ %. Erotus $19,9 \pm 6,6$ % on todistavan suuruinen.

Väkivaltarikollisia oli U-ryhmässä $22,1 \pm 3,8$ % ja kerran rangaistuisissa $9,6 \pm 3,0$ %. Erotus $12,5 \pm 4,8$ % on todennäköinen. Ne rikollisryhmät, joissa kerran rangaistuja oli enemmistö, olivat sotilas- ja väkijuomarikoksiin syyllistyneet. Molemmissa oli erotus todistavan suuruinen. Myöskin muita rikoksia tehneet olivat KR-ryhmässä runsaimmin edustettuina, joskin vain todennäköisen suuruisella erotuksella. Kerran rangaistujen ryhmää luonnehti täten tietty satunnaisrikollisuuden piirre uusintarikollisten sananmukaisesti osoittaessa varsinaisten taparikollisten ominaisuuksia.

3. Lyhennelmä.

Tutkittavien jälkikausi kesti keskimäärin 15 vuotta ja 5 kuukautta. Siihen sisältyi kaksi luonteeltaan erilaista vaihetta: rauhan aika vuoden 1939 loppuun ja sotakausi siirtymävaiheeseen vv. 1940—1946. Tutkittavien ikä oli kasvatuslaitoksesta päästessä keskimäärin 16; 10, ensimmäisen vaiheen loppuessa 26; 2 ja jälkikauden päättyessä 34; 2 vuotta.

Sotien takia oli aineiston kuolleiden lukumäärä melkoisen korkea. Kuolleita oli jälkivaiheen loppuessa 20,2 %. Sodissa kaatuneita sisältyi lukuun 8,1 %. Kun jälkivaiheen rikollisuudella oli merkitystä asepalveluksen suoritukselle, oli sodissa mukana olleita ja myös niissä kaatuneita runsaimmin ER- ja vähiten U-ryhmässä. Yleisen terveydentilankin kannalta osoittautuivat ryhmät toisistaan poikkeaviksi. Erilaisia sairauksia ja vajavuuksia oli sotilasasiakirjojen perusteella ER-ryhmässä eniten. Kuolemansyiden ja sairauksien piirissä oli ensi tilalla tuberkuloosi yleensä ja erikoisesti keuhkotauti.

Käytös varusmiesaikana oli eri ryhmillä varsin oireellinen ja uusintarikollisten ollessa huonoimpia erotus ei-rangaistuihin saavutti todistavan arvon. Vielä selvemmin tuli ryhmien välinen ero esille sodissa kunnostautuneissa, joita uusintarikollisissa oli vähiten.

Aineistosta oli ammattimiehiä n. 45 % ja muut sekatyöläisiksi katsottavia. Tutkimusryhmien kesken ei voitu havaita selviä eroavaisuuksia. Sen sijaan oli korkeammalla älykkyydetasolla olevia eniten ammattimiesten ryhmässä. Kasvatuslai-

toksissa ammattiopetusta saaneista oli jälkivaiheessa ammattimiehiksi luettavia 68 %. Ammattiopetusta vailla jääneistä oli jälkivaiheessa ammattimiehiä vain 44 %. Erotus saavuttaa todistavan arvon. Kuitenkaan ei jälkikauden ammatti ollut läheskään aina sama kuin kasvatustilanteissa opetettu. Tähän oli jäänyt vain kolmannes oppia saaneista. Suurin pysyvyys oli ollut puusepän, räätälin ja maalarin ammateissa.

Erään sotilaspiirin arkistosta umpimähkään valittu vertailuaineisto, joka ikä- sekä kotipaikkarakenteeltaan vastasi varsinaista tutkimusryhmää, antoi tehtyjen havaintojen suuntaa tukevia tuloksia. Vertailumateriaalin jakautuminen ammattiryhmien mukaan oli huomattavassa määrin samankaltainen laitospoika-aineiston kanssa kuitenkin niin, että edellisessä oli maata omistavaa väestöä olennaisesti runsaammin.

Noin kaksi kolmannesta tutkittavista oli jälkikauden aikana ehtinyt perustaa perheen ja näistä oli n. 60 % lapsiperheitä. Avioliittoisuudessa tuli verraten selvästi esille varhaisemman luonteenpoikkeavaisuuden osuus. Sellaisia, joiden luonne oli arvioitu poikkeavaksi, oli avioliiton solmineiden joukossa vähiten ja näiden piirissä taas avio- tai asumuserossa elävien ryhmässä eniten.

Julkisista varoista oli noin viidennes tutkittavista nauttinut avustusta joko tilapäisesti työttömyysaikoina tai jatkuvasti. Jälleen oli älykkäämpi osa eniten edustettuna sosiaalisesti kolvokkaampien joukossa. Varsinaisiksi juopoiksi saattoi tutkittavista katsoa noin kolmanneksen, eikä tutkimusryhmien kesken ollut tässä suhteessa oireellisia eroavaisuuksia. Aineiston muuttoliikettä selviteltiin poikien syntymä-, kasvatustilanteeseen toimittamis- ja jälkivaiheen viimeisen kotikunnan avulla. Täten tuli esille osittain tutkittavien oma, osittain heidän vanhempiansa liikkuvaisuustendenssi. Kävi ilmi, että uusintarikollisissa oli kummassakin suhteessa eniten muuttellevaista joukkoa ja runsaimmin sellaisia, joiden muuttoliike suuntautui tiheämpään asuttuja paikkakuntia kohti.

Aineiston rikollisuutta arvioitaessa on huomattava, että tarkasteltu ajankohta sisälsi kaksi huomattavaa kriisikautta, 1930-luvun alkupuolen pulakauden ja seuraavan vuosikymmenen sotavaiheen. Tutkittavien iästä sisältyi jälkivaiheeseen rikollisuuden kannalta vaarallaisimmat ikävuodet, jotka tarkkai-

luajan loppuessa olivat jo selvästi takana päin. Tämän vuoksi voidaan odottaa, ettei tutkittavien rikollisuudesta saatava kuva myöhempinä vuosina enää olennaisesti tulisi muuttumaan. Keski-ikäisestä verrattuna aineisto oli 8,7 kertaa rikollisempaa ja eroavaisuus korostui eniten varkauksien alalla, joita oli 13,5-kertaisesti keskiväestön määrä. Aineistoon kuuluvilla U-ryhmän jäsenillä voitiin havaita uusintatiheyden ilmeistä kasvua aina kolmanteen tuomioon saakka, minkä jälkeen muutoksia ei todettu.

IV LUKU

TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET.

A. Esivaiheen ja kasvatustalouden merkitys jälkikauden valossa.

1. Peruasu ja ympäristö.

Yleistä. Kun tutkimusryhmät alunperin muodostettiin jälkikauden näkökohtien perusteella, on jokaisen yksityiskohtan selvittelyssä tullut esille sen merkitys tutkittavien myöhempien kohtaloiden kannalta. Eri tekijöiden suhde toisiinsa ja niiden vaikutus yksilön kokonaiskehitykseen on kuitenkin jäänyt vähemmälle. Seuraavassa olen käyttämällä Pearsonin kontingenssikerrointa laskenut tutkittavien U-, KR- ja ER-ryhmiin jakautumisen riippuvaisuuden¹ kustakin erityistekijästä.

Yksityiskohta	$C_{U-KR-ER}$	C_{U-U_2}
Kotipaikka	0,055	
Perheen koko	0,058	
Asema sisarussarjassa	0,079	
Avioton syntyperä	0,037	
Isä kuollut	0,038	
Äiti kuollut	0,088	
Molemmat vanhemmat kuolleet	0,048	
Vanhemmat avio- tai asumuserossa	0,045	
Isäpuoli	0,000	
Äitipuoli	0,058	
Kasvu-ympäristön rakennepoikkeavuuksien lukumäärä	0,210	0,159

¹ Paremmassa puutteessa on käytetty sanaa »riippuvaisuus» silloin, kun on kysymys kahden tekijän keskinäisestä rinnastuksesta. Kuten korrelaatiokertoimien merkitystä koskevasta selvittelystä sivulla 44 käy ilmi, edellyttää vaikuttajien yhteyden todellisen merkityksen arvioiminen kussakin tapauksessa erikseen tehtävää tarkastelua, jota seuraavassa on pyritty suorittamaan.

Yksityiskohta	$C_{U-KR-ER}$	$C_{U_1-U_2}$
Kodin taloudellinen asema	0,055	
Suvun mielenterveys	0,058	
Isän ammatti	0,081	
Isä kuljeskeleva	0,028	
Isää rangaistu	0,061	
Äiti kevytmielinen	0,033	
Äiti kuljeskeleva	0,132	0,117
Äitiä rangaistu	0,090	
Veljiä rangaistu	0,049	
Perheessä rangaistuja	0,115	0,072
Saapumisikä	0,093	
Pituus	0,089	
Paino	0,130	0,089
Fyysiset poikkeavaisuudet	0,057	
Älykkyytaso	0,166	0,121
Luonne	0,163	0,010
Kasvatustulosajan pituus	0,128	0,119
Kansakoulun suoritus kasvatustulosajassa	0,163	0,110
Ammattiopin saanti kasvatustulosajassa	0,143	0,011

Kertoimien perusteella voidaan päätellä, ettei millään varhaisempien olosuhteiden yksityiskohdalla tai yksilöllisellä ominaisuudella sellaisenaan näytä olleen erityisen huomattavaa yhteyttä tutkittavien jälkikauden rikollisuuteen. Tämä onkin ymmärrettävää siksi, että rikoksiin hairautumisiin vaikuttavat varsin moninaiset seikat. Yksityisen tekijän ei voida odottaa kovin suuria merkitsevän.

On kuitenkin ollut eräitä olosuhteita ja ominaisuuksia, joissa kertoimen arvo on noussut keskimääräistä korkeammalle kymmenysluvulle. Näihin kuuluvat ympäristön ja perheen vaikutajista kasvuympäristön rakenteellisten poikkeavuuksien lukumäärä ja perheen rikollisuus sekä äidin kuljeskelutaipumus. Tutkittavien yksilöllisistä ominaisuuksista niihin sisältyvät ruumiinpaino, älykkyytaso ja luonne sekä kasvatustulosajan tekijöistä laitoksen pituus samoin kuin koulu- ja ammattiopetuksen saanti.

Oma koti oli suotuisin ja kasvatuskoti epäsuotuisin kasvupaikka. Rakenteelliset poikkeavaisuudet kukin erikseen jäivät vaille ilmeisempää merkitystä, mutta niiden kielteinen vaikutus oli suurempi, jos saman yksilön varhaisympäristöön

liittyi kolme tai useampia poikkeavia rakennepiirteitä. Kuljeskelevien äitien osuutta ei edellä havaittu niin huomattavaksi kuin vertailuluku osoittaisi. Huomioon onkin suhtauduttava kriittisesti sen vuoksi, että ko. äitien absoluuttinen lukumäärä oli verraten vähäinen. Sen sijaan näyttää perheessä esiintyneellä rikollisuudella olleen yhteyttä tutkittavien myöhempäänkin rikollisuuteen.

Yksilöllisten ominaisuuksien joukossa todettiin tanakka ruumiinrakenne ja siten keskimääräistä suurempi paino rikollisemman aineksen erikoispiirteeksi. Älykkyyden korkeahko vertailuarvo ilmaisee tietyn älykkyyden vähimmäismäärän olevan tarpeen rikollisissakin teoissa, koska jälkivaiheessaan viattomamman aineksen älykkyystaso jäi uusintarikollisten keskimäärästä jälkeen. Poikkeava luonne havaittiin edelleen erääksi jälkirikollisuuteen viittaavaksi tekijäksi.

Kasvatuslaitosajan pituus on ollut suurin ei-rangaistuilla ja se on siten katsottava suotuisaksi vaikuttajaksi. Havainnon merkitys ei kuitenkaan ole täysin yksikäsitteinen, koska U-ryhmän pojat saapuivat yleensä jo Järvilinnaankin vanhempina. Myöskin ammattiopetuksen saamisen ja kansakoulun täydellisen oppimäärän suorittamisen verraten korkeat vertailuluvut saanevat tästä selityksensä. Toisaalta tulivat uusintarikolliset myös suhteellisen runsaan karkailemisensa vuoksi vähemmässä määrin nauttineeksi kasvatuslaitoksen opetuksia. Kasvatuslaitosaikaan liittyvät toteamukset viittaavat kuitenkin ilmeisesti siihen, että pahantapaisen yksilön vastaisen kehityksen kannalta on sitä edullisempää, mitä varhaisemmin kasvatuslaitossijoitus tapahtuu.

Tehdyt havainnot jälkivaiheryhmiin jakautumisen suuremmasta riippuvaisuudesta äskenmainituista tekijöistä antavat aiheen perehtyä kysymykseen tarkemmin.

Tällaiseen onkin mahdollisuuksia muodostamalla uusintarikollisista kaksi ryhmää, joista toiseen sijoitetaan vaikeimmat rikoksenuusijat. Voitaisiin odottaa, että ainakin merkitsevimmät vaikuttajat tulisivat esille näidenkin ryhmien keskinäisissä suhteissa. Aikaisemmin tehty havainto¹ rikosten uusintati-

¹ Ks. s. 128.

heyden olennaisista eroavaisuuksista siirryttäessä kerran tuomituista useammin rangaistuihin osoittaa U-ryhmän ilmeisesti sisällävään rikollisuudellaan kahdenlaista aineista. Kun uusintatiheys ei neljännessä tuomiosta alkaen enää muuttumisessaan seurannut mitään selvää suuntaa, lienee pääteltävissä aineksen olleen rikosten uusinnan suhteen tasalaatuista. Tämän vuoksi suoritin U-ryhmän jakamisen alaryhmiin siten, että toiseen tulivat korkeintaan kolme tuomiota saaneet ja toiseen muut. Ensiksi mainittuun ryhmään (U_1) kuului 42 ja jälkimmäiseen (U_2) 79 tutkittavaa.

Uusintarikollisten alaryhmien osalta laskin edelleen kontingenssikorrelaatiokertoimen arvot niistä yksityiskohtista, jotka olivat selvimmän erottuneet muista. Tulokset ovat aikaisemmassa taulukossa otsakkeen » $C_{U_1-U_2}$ » alapuolella. Kokonaisaineistoon verraten on havaittavissa eräitä muutoksia. Useimmissa tapauksissa on suunta pysynyt samana kertoimen joko suuren tuessa tai pienentyessä. Äitien kuljeskelua koskeva kerroin on tosin vahvistunut, mutta vaikuttajien suunta on muuttunut päinvastaiseksi, mikä toteamus osoittaa edellä edellytetyn varovaisuuden oikeaan osuneeksi.

Tekijöiden joukosta kohoavat selvästi esiin enää vain neljä yksityiskohtaa: kasvuympäristön rakenteellisten poikkeavaisuuksien lukumäärä, älykkyystaso, kasvatuslaitosajan pituus ja laitoksessa suoritettu kansakoulu.

Vastaavia vertailuja suorittaessaan ovat Sheldon ja Eleanor Glueck (1934) päätyneet samaa suuruusluokkaa oleviin korrelaatiokertoimiin. Seuraavassa luettelossa on niistä eräitä korkeimpia tai käsillä olevaan tutkimukseen läheisesti liittyviä.

Yksityiskohta	C
Psykyllisiä sairauksia tai puutoksia perheessä	0,155
Rikollisuutta perheessä	0,121
Poikkeava kasvuympäristö	0,037
Ollut kasvatuskodissa tai laitoksessa	0,110
Älykkyys	0,095

Erikoisesti älykkyden ja kasvuympäristön rakenteellisten poikkeavaisuuksien kohdalla arvot ovat varsin yhtäpitäviä äskeisten kanssa. Myös perheen rikollisuuden osalta viittaavat tulokset samaan suuntaan.

Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan tehdä se johtopäätös, että ainakin pahantapaisilla pojilla näyttävät jälkikollisuuden kannalta olevan merkitsevimmät älykkyystaso ja ympäristö. Niiden lisäksi on luonteella ja ruumiinpainolla ilmeisesti jonkinlaista vaikutusta. Milloin on kysymys jo kasvatuslaitokseen saapuneesta pojasta, on vielä laitospajan pituudella sekä siellä suoritettulla kansakoululla jotakin yhteyttä jälkikollisuuden kanssa.

E s i m e r k k e j ä. Tulosten havainnollistamiseksi on seuraavassa selostettu kustakin alkuperäisestä tutkimusryhmästä kahden yksilön kohtalot. Nämä on valittu siten, että toisella kaikki mainitut neljä vaikuttajaa ovat suotuisimmassa ja toisella epäsuotuisimmassa asteessaan. Etenkin äärimmäisten tutkimusryhmien kohdalla edustaa toinen esimerkki siten tutkimustuloksia vahvistavaa ja toinen niiden kanssa ristiriidassa olevaa tapausta.

ER-ryhmässä oli ainoastaan yksi sellainen, jolla kaikki neljä mainittua vaikuttajaa olivat suotuisimmassa asteessaan.

P. I. Isä mäkitupalainen, jolla oli oma mökki. Poltti tupakkaa, mutta ei käyttänyt väkijuomia. Nuorempana saanut lievän halvauksen. Ei ole rangaistu eikä suvussakaan ole ollut rikollisuutta tai pahempia sairauksia. Suhtautui tutkittavaan hyvin. Ei rangaissut. Ei antanut koskaan rahaa.

Äiti hoiti perhettä ja oli vain tilapäisesti vieraan töissä. Ei harrastanut väkijuomia. Ei ollut rangaistu eikä suvussakaan ollut rikollisia eikä vaikeita sairauksia. Äiti yritti paremmin kasvattaa ja oikaista, mutta se oli kovin »äidillistä» tutkittavan kertomuksen mukaan.

Tutkittavalla on kaksi vanhempaa *veljeä*, jotka molemmat ovat työmiehinä. Naimisissa. Ei rangaistu. Terveitä. Kummankaan lapsissa ei ole erikoista.

P. I. itse: Lapsena ei erikoisia sairauksia. Peloteltiin pienenä, minkä vuoksi vieläkin pelkää pimeätä. Asui koko lapsuutensa maaseudulla kodissaan. Oli oma vuode. Yksi huone, jossa asui koko perhe. Oli nuorin lapsista. »Olin vilkas tenava». Kävi hiukan kiertokoulua. Tunkeutui 8-vuotiaana vanhemman toverin kanssa seurojen taloon, josta varastelivat. Joutui käräjille ja tuomittiin kasvatuslaitokseen. Saapui Järvilinnaan 1925. Fyysillisesti oli terve. Älykkyydeltään heikonlainen. Järvilinnassa oli 3 kuukautta ja siirrettiin Koivikkoon, missä viipyi kaikkiaan 6 vuotta. Kasvatuslaitoksessa kävi kansakoulun läpi, muttei saanut ammattiopetusta. Ei karkailut eikä rangaistu. Laitoksesta sijoitettiin maatyöhön kotipitäjäänsä.

Koeajan loppuessa todettiin laitoksen aslakirjoissa »molemmat tyytyväisiä sekä isäntä että poika».

Varusmiesajan jälkeen meni laivastoon vakinaiseen palvelukseen ja sieltä rajavartiostoon Lappiin. Molemmissa sodissa oli rintamalla. Ylennettiin kersantiksi ja toimi v. 1946 aliupseerina puolustusvoimissa. Toimeentulo on kohtalainen. Naimisissa. Kaksi lasta. Asuntona huone ja keittiö, siistissä kunnossa. P. I:n mielestä oli laitosajasta hyötyä kansakoulun läpi saaminen. Myöhemmin ei laitoksessa olosta ole ollut vaikeuksia, vaikka »kotikylän pojat joskus nälkivät».

Ei-rangaistujen joukossa ei ollut ainoatakaan, jolla kaikki mainitut tekijät olisivat olleet epäsuotuisimmillaan. Lähinnä eniten oli kielteisiä tekijöitä tutkittavalla K. J., jota koskeva haastattelijan kertomus on seuraavassa sellaisenaan.

»K. J.: Tutkittava on syntynyt 7. 2. 1912. Nykyinen osoite Kuusanoski, ammatiltaankehrääjä. Naimisissa. Kaksi lasta: Maija 12 v., Liisa 6 v. Lapset olivat iloisia ja normaalisti kehittyneitä.

Isä Vihtori, valokuvaaja, kotoisin Viipurista, kuollut vuonna 1918. Tutkittava ei muista varmasti, polttiko isä tupakkaa, mutta kertoi hänen käyttäneen alkoholia. Ei tiedä, oliko rangaistu. Ei ollut erikoisempia sairauksia. Isä suhtautui lapseen erittäin hyvin. Pahanteosta ei rangaissut.

Äiti kuollut jo vuonna 1916. Oli myös kotoisin Viipurista. Ei käyttänyt väkijuomia eikä tupakkaa. Ei rangaistu eikä ainakaan vakavampia sairauksia. Ei muista kuolemansyytä.

Sisaret ja veljet:

Tauno s. 1904 käynyt kansakoulun, työmies, ei erikoista lapsuudessa, naimaton, kuollut v. 1926 suorittaessaan asevelvollisuuttaan.	Liisa s. 1910 (tutkittava) käynyt kansakoulun, naimisissa, asuu Helsingissä, aviomies muurari ammatiltaan, ei ole rangaistu, yksi lapsi, jossa ei erikoista.	Alma s. 1915 kuoli 2-vuotiaana.
--	---	------------------------------------

Lapsuuskoti: Vuokra-asunto. Luultavasti 2 huonetta. Ei alivuokralaisia. Perhe muutti Viipurista Myllykoskelle K. J:n ollessa 2-vuotias. Siellä asuttiin pienessä mökissä. Tutkittavalla oli aina oma vuode.

K. J. itse: Vanhempien kuoltua hän joutui kasvatiksi Kylmäkoskelle ja sieltä lastenkotiin, jossa aloitti koulunkäynnin. Koulumatkaa oli 1 km. Myöhemmin hänet siirrettiin toiseen lastenkotiin. Kerran jäi koulussa luokalleen. Ei ollut aiheetta poissa. Kerran oli käytöksen alennus. Lapsuudessa ei ollut vuoteenkastelua eikä vaikeita sairauksia. Vapaa-aikoina urheili. Tupakkaa poltti jo kouluaikana ja joutui siitä kiinni. Väkijuomia ei käyttänyt. Oman kertomansa mukaan tutkittava oli pienessä kiltti ja hyvätapainen poika, joka ei varastellut eikä ollut öitä poissa kotoa.

Erään toverin kanssa oli mennyt kalliolouhokselle työmiesten ollessa ruokatunnilla ja sieltä varastanut dynamiittia, jolla mm. räjäyttivät erään männyn poikki. Työmiehet olivat huomanneet tapauksen ja ilmoittivat siitä lastenkotiin. Käräjillä K. J. sai ehdonalaisen tuomion, mutta lastenkodin toimesta lähetettiin jonkin ajan kuluttua kasvatustalokseen, kun hänet lastenkodissa oli luokiteltu »pahantapaisten» joukkoon.

Järvilinnaan saapui v. 1927 ja oltuaan siellä 3 kuukautta joutui Kotiniemen kasvatustalokseen, missä viipyi 2 1/2 vuotta. Kotiniemellä hän kävi kansakoulun jatkoloukkia ja sai ammattiopetusta suutarin ja puutarhurin aloille. Käytös oli hyvä sekä Järvilinnassa että Kotiniemessä, vaikkakin viimeksimainitusta karkasi kerran erään toverin kanssa. K. J. olisi mielellään mennyt Kotiniemellä räätälin oppiin, muttei päässyt, kun kaikki oppilaspaidat olivat täynnä. Hän arvelee itse, että oli hyvä, kun joutui kasvatustalokseen »saipahan siellä tuuliajolle joutunut poika ankarampaa ja parempaa kasvatusta».

Laitoksesta joutui erääseen maataloon, jossa oli toista vuotta ja lähti sitten »maailmalle». Oli paljon rakennustöissä ja päätyi lopulta Kuusankoskelle, missä meni naimisiin. Sotiin hän osallistui jalkaväessä, eikä oman kertomansa mukaan koskaan joutunut kahnauksiin esimiestensä kanssa. Sodassa hän kuitenkin kertoi »oppineensa» juomaan ja myöntää itsekään käyttävänsä liian paljon väkijuomia. Keskustellessani hänen esimiestensä kanssa nykyisessä työpaikassaan, sain tietää, että K. J. oli noin vuosi sitten erotettu toimestaan työaikana sattuneen juopumuksen takia. Hänet otettiin kuitenkin »raittiuslupauksen» jälkeen takaisin. Juopuneena K. J. on pahansuinen ja ajaa lapsensa ja vaimonsa ulos talosta sekä tuo kotiin tuntemattomia juopottelutovereita. Kerran K. J. on ollut juopumuksesta putkassa. Vaimon kertoman mukaan mies on selvänä mitä parhain perheisä mutta humalassa häijy.

Isän juopottelun takia on perheen taloudellisen asema jonkin verran vaikeutunut ja niinpä vaimonkin on täytynyt välillä käydä työssä. K. J. ei ole jäänyt laitoksessa oppimaansa ammattiin, »mutta olihan siitä se etu, että oppi omat kenkensä korjaamaan.»

Vieraillessani haastateltavan kodissa havaitsin sen olevan siistin ja tavallisen keskivarakkaan, verraten hyvin toimeentulevan työläiskodin. Naapurien kertoman mukaan on se suurelta osalta haastateltavan vaimon ansiota, sillä hän on käytännöllinen ja hyvä talousihminen. Pyytäessäni haastattelua K. J. ensin jyrkästi kielsi olleensa kasvatustaloksessa, mutta selostettuani, millainen yhteiskunnallinen hyöty tutkimuksesta saattaa olla, hän suostui pyyntöön ja kertoi mielestäni hyvin vapaasti ja avoimesti kaikki, mitä vain muisti. Kertomuksen todenperäisyyden olen tarkistanut varovaisten tiedustelujen avulla naapuristossa, jolloin olen havainnut haastateltavan antamien tietojen pitävän täysin paikkansa.»

Ylläolevan kertomuksen lisäksi, joka samalla on esimerkkinä keskitasoa paremmasta haastattelusta, oli tutkittavasta muita tietoja, jotka tukivat haastattelun antamaa kuvaa. Järvilinnan asiakirjoissa poika mainitaan terveeksi joskin heiveröiseksi. Luonteesta sanotaan: »hyväntahtoinen, sopuisa

ja palvelevainen, mutta suulas »hölöttäjä». Aikaansaapa mutta laiskahko. Tekee velton ja yleensä heikonluonteisen vaikutuksen. Älykkyydeltään heikonlainen.»

Kerran rangaistujen ryhmässä oli mainittuja tekijöitä myönteisinä eniten tutkittavalla T. O.

T. O.: Kotoisin Vehmersalmelta. Syntynyt 25. 5. 15. Molemmat vanhemmat elivät. Sisaruksia 7, joista T. O. oli toiseksi vanhin. Isän ammatiksi mainitaan »loinen». Vanhemmissa eikä näiden suvussa ei ollut vaikeita sairauksia. Perheen taloudellinen tila heikko. Asunona 1 pieni huone. Äidin veljeä rangaistu rikoksesta. Vanhemmista sanotaan »kykenemättömiä kasvattamaan lapsiaan, ajaneet heidät maailmalle.» T. O. suoritti nuoremman veljensä kanssa kaksi kellovarkautta ja tuli niiden vuoksi tuomituksi kasvatuslaitokseen.

Järvilinnassa pojan terveys todettiin kohtalaiseksi. Vuoteenkastelu oji runsasta ja jatkui aina 16 vuoden ikään. Älykkyydosamääräksi tuli 80. Luonteesta sanotaan: »on holtiton, suulas ja riitaisa, mutta tottelee kuitenkin ohjausta ja alistuu, unohtaa pian ohjeet». Joutui Sippolan kasvatuslaitokseen, mistä pääsi verraten pian koetteeksi kotiinsa. Täällä hän ei kuitenkaan menestynyt, vaan palautettiin takaisin laitokseen. Kasvatuslaitosajan pituus oli yhteensä 5 vuotta. Laitoksessa hän kävi kansakoulun. Palattuaan sieltä oli eri paikoissa maatoissa ja meni sitten asevelvollisuuttaan suorittamaan. Täällä hän sai kuukauden vankeustuomion vartiopalveluksesta annettujen määräysten noudattamatta jättämisestä.

Asevelvollisuuden jälkeen T. O. jatkoi maatyömiehen uraansa eräässä kartanossa kotipuolellaan. Täällä hän kuitenkin teki itsemurhan vuonna 1937. Jälkeensä jättämässään kirjeessä T. O. mainitsee syyksi onnetoman rakkauten saman talon palvelijattareen.

Kerran rangaistuilla oli kielteisiä tekijöitä kasaantunut eniten tutkittavan N. O:n tielle.

N. O.: Syntynyt avioliiton ulkopuolella 10. 10. 1915 Lappeenrannassa. Äiti oli irtolainen ja isä työmies. Isää oli rangaistu valtiopetoksesta. Poika oli sijoitettuna useihinkin kasvatuskoteihin, mutta häneen kyllästyttiin niissä ja toimitettiin lastenkotiin. Lastenkodissa hänen käytöksensä oli huono ja hänet toimitettiin kasvatuslaitokseen, vaikkei hän varsinaisia rikkomuksia ollut tehnytään. Järvilinnaan v. 1926 saapunut poikanen oli fyysisesti terve, vain pieni näkövika häntä vaivasi. Älykkyydosamääräksi saatiin 83. Luonteesta sanotaan »Kuriton ja välinpitämätön. Riitelee toveriensa kanssa ja on tottelematon. Tehtävissään huolimaton ja saamaton.» Varsinaisessa kasvatuslaitoksessa hän oli yli kuusi vuotta ja siellä hänestä sanottiin »hyvin puhelias, jutteli joskus aivan mielettömiä, kuriton luonne». N. O. itse sanoo menestyneensä laitoksessa hyvin ja toimineensa luottamustehtävissä. Ammattiopetusta hän sai maanviljelysalalle. Kaksi kertaa rangaistiin kurittomuudesta. Kasvatuslaitoksesta hän ei kuitenkaan mennyt

maatalousalalle, vaan pääsi työhön tehtaaseen Vuoksenniskalle. Juuri ennen asevelvollisuuden suoritusaikaa teki ensin näpistyksen ja hetkistä myöhemmin törkeän varkauden, joista sai 8 kuukautta vankeutta. Sotien aikana joutui asepalvelukseen ja menestyi verraten hyvin. Toiminut sen jälkeen rakennuksilla kirvesmiehenä ja tullut hyvin toimeen. Naimisissa. Yksi lapsi. Asunto oli varsin siisti ja sijaitsi melkein Helsingin keskustassa, missä tutkittava asui sotien jälkeen.

Uusintarikollisten joukossa eniten suotuisia piirteitä omanneelta puuttuivat haastattelutiedot. Tämän vuoksi esitetään seuraavassa kustakin tietolähteestä saatu tietoaines sellaisenaan.

A. A.: Järvilinna: Saapui 1924. Syntynyt 19. 3. 1909 Tohmajärvellä. Isä työmies. Juoppo. Kerran rangaistu varkaudesta. Perheessä lapsia 13, joista A. A. seitsemäs. Asui kotonaan. Erään toverin kanssa varasti raakoja vuotia naapurin liiteristä ja tuomittiin oikeudessa kasvatustieteeseen. Terveystila hyvä. Älykkyydeltään keskitasoa heikompi. Luonne: »Paha pelehtijä, varsinkin takanapäin. Osoittautuu mielellään paremmaksi kuin todellisuudessa on. Hyvin vallaton. Työssä uuras ja aikaansaapa. Pitää miesten töistä. Auttamaton tupakoitsija. Karannut kerran.» Sijoitettu Hovin kasvatustieteeseen.

Hovi: »Vilkas, iloinen, reipas, kohtelias ja tottelevainen. On myös itse-tietoinen, toisia komenteleva ja epäluotettava silmäpalvelijä. Rangaistu kerran varkaudesta ja karkuaikeista. Suorittanut yläkansakoulun III luokan ja rippikoulun. Saanut opetusta maataloustöihin, joissa ahkeruus ja edistys hyvin tyydyttäviä. Kykenee näillä töillä hyvin elättämään itsensä. Sijoitettu kotiinsa alkuvuodesta 1928.»

Rikosrekisteri ja keskusvankirekisteri: V. 1928: juopumus 10 päiväsakkoa, haitanteko virantoimituksessa olevalle virkamiehelle 10 ps., 2 juopumusta 20 ps., luvaton ampuma-aseen hallussapito 10 ps. ja ensikertainen luvaton väkijuomain myynti 80 ps. V. 1929: juopumus 25 ps. V. 1931: ensikertainen karkaaminen (sotilasrikos), väärän nimen ilmoittaminen viranomaisille ja esimiehen käskyn väkivaltainen vastustaminen yhteensä 1 v. 1 kk. kuritushuonetta.

Sotilaspiiri: Käytös asevelvollisena huono. Ollut karkuteillä 6 kuukautta. Sodissa ollut kiväärimiehenä. Rangaistu 1 vuoden vankeudella 1941: pelkuruus ja luvaton poistuminen joukko-osastosta. Naimisissa, 5 lasta. Ammatti: muurari.

Alkoholiliikkeen asiakaskortisto: Etsintäkuulutettu. Annettu myyntikielto juopottelun takia.

Paikallinen huoltolautakunta: »Olinpaikasta ei tietoa. Lapsia 8, joista 1 tytär ja 3 poikaa on huoltolautakunnan huostassa. Tytär on Seimelän tyttökodissa ja pojat Lausteen poikakodissa. Muu perhe on tällä kertaa kunnalliskodissa. A. A. on kuljeskelevaa elämää viettäen siirtynyt perheineen paikkakunnalta toiselle. Meni avioliittoon 1932. V. 1937 muuttivat Lappeenrantaan, 2 kk:n perästä Viipuriin ja sieltä Myrskylään. Toukokuussa 1938 muuttivat Nastolaan, saman vuoden marraskuussa Karkkilaan ja maa-

liskuussa 1939 taas Lappeenrantaan. Ollut työssä ja työttömänä, linnassa ja vapaana. Useasti tappeluissa ja hyvin ahkera viinan käyttäjä. Esim. vuonna 1945 juopumuspidätyksiä neljä. Samana vuonna tehtiin anomus toimittamisesta alkoholistiparantolaan. Määrättiin raittiusvalvontaan 1946. Tällöin A. A. puhdisti paikkakunnan pölyt jaloistaan. Jatkuva köyhäinhuollon tapaus.

A. A:n emäntä on aivan yhtä temperamenttinen. Elää irtolaiseen verrattavaa elämää, ja tästä se suurin riita perheen keskuudessa onkin. Perheessä vietettiin monenlaista elämää ja vilkkaat lapset näkivät ja kuulivat kaiken. Tästä syystä erotettiin lapset kodista.»

Eniten kielteisiä vaikuttajia esivaiheen aikana oli uusintarikollisista tutkittavalla K. K.

K. K.: Syntynyt Turussa 18. 4. 1909. Isästä ei ole tietoa. Isäpuoli oli varatuomari ja nimismies. Kuoli v. 1917. Käytti jonkin verran väkijuomia. Oli avioerossa vaimostaan, K. K:n äidistä, joka kuoli 1915. Orpo poika, joka oli perheen ainoa lapsi, vietti 10 vuoden ikäisenä lähes vuoden kerjuumatkoilla kulkien paikasta toiseen. Muuan hyväsydäminen varakas naishenkilö otti huolhtiakseen pojasta ja tämä sijoitettiin erääseen kartanoon, jossa hän kasvoi isännän poikien parissa. Näiden keralla hän pyrki ja pääsikin oppikouluun, joka kuitenkin jäi kesken pojan itsepäisen luonteen vuoksi. Tämä saattoi alvan mltättömistä asloista saada »raivokohtauksia». Poika oli lääkärikin tutkittavana. Kun vaikeuksia jatkuvasti oli, sai kasvatusta luvan sijoittaa hänet koetteeksi tutkittavaksi Järvilinnaan, mihin silloin 15-vuotias poika saapui vuonna 1924.

Järvilinnassa todettiin poika fyysillisesti terveeksi. Älyllisesti hän oli normaali. Karkasi Järvilinnasta kaksi kertaa ja kerran teki yrityksen. »On haluton työhön, mutta pystyy kyllä. Poikajoukossa koko lailla sopeutuvainen. On erikoisen epämääräinen luonteeltaan ja tuntuu hänen olevan vaikea alistua toisen tahtoon. On nähtävästi aina saanut oman tahtonsa lävitse joko jollakin kujeella tai nöyrällä alistumisella», sanotaan lausunnossa. Järvilinnasta poika sijoitettiin Koivulan kasvatuslaitokseen, mutta kasvatusta oli jo muuttanut mielensä ja anoi pojan takaisin hoitoonsa. K. K.:lle koettiin järjestää monia tilaisuuksia päästä eteenpäin: ostettiin maatalo, järjestettiin kaupunkitalon isännöitsijän tehtävä, rakennutettiin kanala. Mikään yritys ei onnistunut. Poika opiskeli myös useissa eri kouluissa, mutta jätti aina kesken. Hän joutui suorittamaan asevelvollisuuttaan vuonna 1927, mutta karkasi ja sai 4 kuukauden vankeustuomion sekä ylipalvelusta. Vuonna 1928 hän joutui uudelleen vankilaan 10 kuukaudeksi tekemänsä törkeän varkauden johdosta. Myöhemmin ei K. K.:lla ole ollut rangaistuksia. Vuonna 1944 hän karkasi rintamalla, mutta syytettä ei nostettu.

K. K. meni naimisiin ja avioliitosta syntyi kolme lasta. Näistä on yksi kuollut ja kaksi menestynyt sekä koulussa että elämässä verraten hyvin. K. K:a syytettiin aviorikoksesta, ja hän erosi vaimostaan menneen myöhemmin uusiin naimisiin. Ammatiltaan K. K. on kuorma-autonkuljettaja. Auto on kasvatusta äidin hänelle hankkima. Tutkittavan asunto

teki haastattelijan siellä käydessä sangen vaatimattoman vaikutuksen, mutta K. K. kertoi hänellä olevan paremman asunnon kaupungin lähitöllä, missä hänen perheensä varsinaisesti asui. Omalaatuiselta vaikuttaa huomio, että myös K. K:n eronnut rouva näyttää joskus jopa asuvan samassa paikassa yhdessä hänen nykyisen rouvansa kanssa.

2. Pahantapaisuus.

Edellä käydyssä tarkastelussa on selvitelty tutkittavien yksilöllisten ominaisuuksien ja esivaiheen olosuhteiden merkitystä jälkikauden kohtaloiden valossa. Seuraavassa on tutkittu mainitulla pohjalla versoneen pahantapaisuuden suhdetta rikollisuuteen. Taulukkoon on merkitty pahantapaisuuden lajien ja jälkikauden ryhmäjaon väliset korrelaatiokertoimet.

Pahantapaisuuden laji	$C_{U-KR-ER}$	$C_{U_1-U_2}$
Varkaus	0,138	0,164
Kouluvaikeudet	0,050	
Karkailu	0,091	0,037
Siveellisyysrikkomukset	0,057	
Väkijuomarikkomukset	0,112	0,106
Väkijuomien käyttö	0,115	0,119
Väkivallanteot	0,038	
Tulipalojen sytyttely	0,041	
Karkailu kasvatuslaitosaikana	0,315	0,034
Muut rikkomukset kasvatuslaitosaikana	0,041	

Samoin kuin äskeisessäkin nousevat jälleen eräät vaikuttajat selvemmin esille. Nämä ovat esivaiheen osalta varkaus ja väkijuomiin liittyvät rikkomukset sekä kasvatuslaitosajasta karkailu. Kun edelleen suoritetaan tarkistus uusintarikollisten alaryhmiä käyttäen, osoittavat vain varkaus ja väkijuomien käyttö vahvistuvaa suuntaa. Väkijuomarikkomusten suhteellisen korkea korrelaatio on muuttanut suuntaansa. Kun lisäksi otetaan huomioon, että väkijuomien käyttäjien absoluuttiset määrät ovat varsin pienet, jää vain varkaus loppujen lopuksi huomattavammaksi tekijäksi.

Pahantapaisuuden ja rikollisuuden vertailu on suoritettavissa myös näiden erikoislajeja mittapuuna pitäen. Kun kuitenkin nuoruuden pahantapaisuus laadullisesti poikkeaa melkoisesti täysikasvaneiden rikollisuudesta, voidaan tarkastelussa käyttää

hyväksi vain eräitä suurimpia ryhmiä. Seuraavassa taulukossa on laskettu, missä määrin tiettyihin pahantapaisuuden lajeihin syyllistyneet ovat jälkikautena hairahtuneet varkauksiin, muihin omaisuusrikoksiin ja väkivaltarikoksiin.

Pahantapaisuuden laji	N	Rikollisuuden laji			
		Varkaus %	Muu omai- suusrikos %	Väkivaltari- kos %	Ei jälkiri- kollisuutta %
Varkaus ja näpistys	307	38,4	13,0	13,0	44,3
Kouluvaikeudet	154	32,5	9,1	19,4	51,3
Karkailu	84	39,3	15,7	11,9	42,9

Mitään selviä eroavaisuuksia ei syntynyt. Koulussa vaikeuksiin joutuneiden ryhmä tosin oli vähiten edustettuna jälkikauden omaisuusrikollisten joukossa ja suhteellisesti lukuisimpana väkivaltaan syyllistyneissä, mutta viimeksi mainittukin erotus ($6,4 \pm 3,7\%$) jäi alle kaksinkertaisen keskivirheen.

B. Lyhennelmä.

Tutkimus on osoittanut, että Järvilinnan vastaanottokotiin vuosina 1921—1927 saapuneet oppilaat ovat täysikasvaisina huomattavan runsaassa mitassa pystyneet sopeutumaan yhteiskuntaan. Kun jätämme pois nuoruudessaan kuolleet, on 51,3 % kaikista pojista selviytynyt elämässään hairahtumatta rikoksiin ja ainoastaan 17,6 % on katsottava varsinaisiksi taparikollisiksi muiden ylitsekäymisten ollessa enemmän tai vähemmän satunnaista laatua. Noin 80 % on sitäpaitsi kyennyt saavuttamaan taloudellisesti kutakuinkin itsenäisen aseman. Kun otetaan huomioon tarkkailukauden tavanomaisesta melkoisesti poikkeava ajankohta, on tulosta pidettävä yllättävän suotuisana. Näin on laita myös, kun sitä verrataan muualla saatuihin arvoihin. Glueckin (1934) tutkimista nuorisotuomioistuimessa tuomituista oli jo ensimmäisen 5-vuotiskauden aikana rikoksiin langenneita 88,8 %. Englannin ns. Borstal-laitoksista vv. 1936—1943 päässeiden oppilaiden piirissä on tosin uudelleen hairahtuneiden määrä ollut ainoastaan 26,5—46,2 %, mutta

kun tarkkailukauden pituus oli vain 2—5 vuotta, eivät tulokset anna asiasta luotettavaa kuvaa.¹

On myös käynyt ilmi, ettei millään erillisellä poikien henkilökohtaisella ominaisuudella taikka heidän koti- ja perheympäristönsä liittyvällä yksityiskohdalla ole ollut huomattavammin yhteyttä tutkittavien jälkivaiheiden kanssa.

Kuitenkin on yksityiskohtien suuresta joukosta noussut esille eräitä vaikuttajia, joiden merkitys ilmeisesti on ollut toisia suurempi. Näitä olivat älykkyystaso ja kasvu ympäristön rakenne sekä pahantapaisuudesta varkaus. Keskitason yläpuolelle kohosivat myös luonteen poikkeavaisuuden, ruumiinpainon, kasvatuslaitosajan pituuden, laitoksessa saadun kansakouluopetuksen, sieltä tapahtuneen karkailun ja pahantapaisuudesta väkijuomiin liittyvien rikkomusten kontingenssikorrelaatiokertoimet. On pidettävä ilmeisenä, että ainakin mainituilla seikoilla on ollut jotakin vaikutusta tutkittavien kohtaloissa.

Kasvatuslaitospojan kannalta on siten osoittautunut prognostisesti epäedulliseksi,

— *että hänen aikaisempi kasvu ympäristönsä on rakenteeltaan useamman piirteen puolesta ollut normaalista poikkeava,*

— *että hänen pahantapaisuutensa on ilmennyt varkauksina ja väkijuomiin liittyvinä rikkomuksina,*

— *että hän on luonteeltaan poikkeava ja älykkyytensä sekä ruumiinpainonsa puolesta laitospoikien keskitasoa edellä,*

— *että hän on kasvatuslaitosaikanaan karannut,*

— *että hänen kasvatuslaitoskautensa on ollut keskimääräistä lyhyempi,*

— *eikä hän ole kasvatuslaitoksessa suorittanut kansakoulua.*

Vastaavasti näyttävät kasvatuslaitospojalle ennustavan myönteistä kehitystä edellisten vastakohtat eli

— *että hänen kasvu ympäristönsä on ollut rakenteeltaan normaali,*

— *että hänen pahantapaisuutensa pääpaino on ollut muissa kuin varkaus- ja väkijuomarikoksissa,*

— *että hän on luonteeltaan normaali ja älykkyytensä sekä ruumiinpainonsa puolesta laitospoikien keskitasosta jäljessä,*

¹ Kailan (1950) mukaan.

- *että hän ei ole karannut kasvatuslaitoksesta,*
- *että hänen kasvatuslaitosaikansa on ollut keskimääräistä pitempi ja*
- *että hän on laitoksessa suorittanut kansakoulun.*

Tuloksia arvosteltaessa on kuitenkin otettava huomioon, että niiden perustana oleva aineisto on valikoitua. Se poikkeaa ilmeisesti monien ominaisuuksiensa ja olosuhteittensa puolesta keskiväestöstä. Yleistysten suhteen on siksi syytä olla varovainen. Tästä ovat erinomaisena esimerkkinä älykkyyttä koskevat toteamukset. On näet tullut esille, että älyllisesti rajoittuneimmilla on jälkirikollisuus ollut vähäisempää. Johtopäätöstä tuskin voidaan yleistää, vaan se osoittanee älyllisesti jälkeijäneitten helpommin lankeavan pahantapaisuuteen olematta silti myöhemmässä elämässään taipuvaisia varsinaiseen rikollisuuteen. Vielä tämänkin arvion osalta kehoittaa varovaisuuteen se toteamus, että älyllisesti rajoittuneet ovat jälkivaiheessaan selvästi muita runsaammin jääneet maaseudulle, missä rikollisuus yleensä on vähäisempää kuin vilkkaammassa ympäristössä.

Toisaalta on kuitenkin epätodennäköistä, että pahantapaisten poikien myöhempään rikollisuuteen liittyvät tekijät kovin suuressa määrin poikkeaisivat yleisistä tendensseistä. Kun lisäksi toisetkin tutkimukset ovat tuoneet esille tehtyjen havaintojen kanssa yhtäpitäviä tuloksia, on syytä olettaa toteamusten viittaavan niihin seikkoihin, joihin rikollisuuden syysuhdeongelmia tarkasteltaessa on aihetta kiinnittää erityistä huomiota.

TAULUKOIDEN LUETTELO.¹

Ammatti:

- vanhempien 12, 13
- tutkittavien jälkivaiheessa 46
- ammattiopetus 37
- ammattiopetuksen pysyvyys 48
- aviottomien lasten jälkivaiheessa 47

Asepalvelus:

- käytös varusmiehenä 42
- kunnostautumiset sodissa 44
- rangaistukset sodissa 43
- palveluskelpoisuusluokat 45, XXI
- terveydentila 45

Aviolapset:

- isien ammatit 12, VII

Aviottomat lapset:

- lukumäärä 5
- äitien ammatit 13
- ammatti jälkikautena 47

Avustuksen saanti:

- jälkikautena 51

Elämäntavat:

- tutkittavien jälkikautena 51, 52
- vanhempien 14

Ikä:

- saapumisikä 17, IX
- aineiston ikärakenne XX
- ikä ja älykkyystaso 24
- saapumisikä, ja pahantapaisuuden laji 29
- perheen rikkoutuessa V

Jälkikausi:

- pituus 62

Kasvatustulosaike:

- pituus 36, XVII
- kansakoulu- ja ammattiopetus 37
- poistamisvuodet 39, XIX
- rikkomukset 38
- sijoitus 40

¹ Arabialaiset numerot tarkoittavat liitteen (s. 170) taulukoita ja latinalaiset tekstin yhteydessä esiintyviä.

Kasvuympäristö:

- poikkeava rakenne 10, VI
- laatu 2
- haitallisten piirteiden vertailu VIII

Koti:

- taloudellinen asema 11

Kotipaikka:

- laatu esivaiheessa 1
- laatu jälkivaiheessa 56
- älyllisesti rajoittuneiden jälkivaiheessa 57

Kuolemansyyt:

- tutkittavien 41

Luonne:

- tutkittavien 25, XIII
- luonne ja pahantapaisuuden laji 30

Muuttoliike:

- tutkittavien ja heidän vanhempiensa 53, 54, 55

Orvot:

- lukumäärä 7
- orpouden alkamisaika IV

Pahantapaisuus:

- pahantapaisuuden lajit 26
- ainoiden ja vanhimpien poikien pahantapaisuus 31
- vertailuja 27, XIV
- pahantapaisuus ja ikäryhmät XV
- » ja älykkyys XVI
- » ja älykkyysikä 28
- » ja saapumisikä 29, XV
- » ja luonne 30
- » ja toverit 32
- » älykkyysikä ja toverit 33
- » ja ruumiinpaino 34

Paino:

- Järvilinnaan tullessa 19
- ruumiinpaino ja pahantapaisuus 34

Perhe:

- koko 5, II
- keskimääräinen lapsiluku 3
- rikkoutumisen ajankohta V
- tutkittavien perhesuhteet jälkkautena 49, 50
- sisarusparven vanhempi ja nuorempi puolisko III
- rikkonaisen perheen haitallisten piirteiden lukumäärä VI

Pituus:

- Järvilinnaan tullessa 18

Rikollisuus:

- lajit XXIII
- vapausrangaistusten lukumäärä XXIV

- rikollisryhmät 58, 59, 60
- ensimmäisen rikoksen ajankohta 61, 62
- rikollislajit ja uusintarikollisten ryhmät 61
- Ryhmäjako:
 - s. 17
- Saapuminen:
 - Järvilinnaan I
- Sijoitus:
 - Järvilinnasta 35
 - kasvatustilasta 40
- Sisarukset:
 - vanhemmat ja nuoremmat III
 - sisarussuhteet 4
 - asema sisarussarjassa 5
 - pahantapaisuus 16
- Terveydentila:
 - pituus ja paino, ks. näitä
 - ihonalaisen rasvakudoksen määrä 20
 - fyysiset poikkeavuudet 21
 - palveluskelpoisuusluokat 45, XXI
- Vanhemmat:
 - elämäntavat 14
 - avio- ja asumuserot 8
 - isien ammatit 12, VII
 - äitien ammatit 13
 - vanhempipuolet 9
 - poikkeavuudet 15
- Vertailuja:
 - yksityiskohtien ss. 133—134
 - rikollisuuden s. 143, XXIV
- Älykkyyks:
 - älykkyydosamäärä 22, XI
 - älykkyyosikä 23, X
 - älykkyyosos ja ikä 24, XII
 - älykkyyosikä ja pahantapaisuus 28
 - älykkyyosikä, toverit ja pahantapaisuus 33
 - älykkyyos ja pahantapaisuus XVI
 - älykkyyosamäärä ja päästötodistusten arvosanat XVIII
 - älykkyyosos ja jälkivalheen ammatti XXII
 - älyllisesti rajoittuneiden kotipaikka 57

DELINQUENCY AS A SYMPTOM OF LATER SOCIAL MALADJUSTMENT.

S u m m a r y

1. Introduction.

This summary gives the leading features of the present investigation of 465 boys sent to the state reformatories of Finland in the nineteen twenties.

In the footnotes, attention is drawn to tables pertinent to the subject, the Roman and Arabian numerals referring, respectively, mainly to percentage tables presented in the foregoing text, and to specific statistics given in an appendix.

Historical and legislative background of work. In 1889, an amended Criminal Law was adopted in Finland which for the first time substantially took into consideration the age of the offender, in determining the nature of the penal treatment to be applied. This Law empowered the Court to determine whether child offenders of seven years of age should be committed to a state reformatory or to corporal punishment. For offenders over fifteen but under eighteen, age was to be regarded as a mitigating factor.

This measure presupposed the existence of state reformatories, but it was 1891 before the first institution of the kind described was founded for receiving boys. Earlier establishments, mainly charitable, similar to orphan asylums, also took children with conduct problems.

In 1918, the state reformatories, which until then had been under prison authority, were made subject to the Department of Public Education. The management of child welfare work was taken over in 1924 by a bureau established for the purpose in the Ministry of Social Affairs.

In 1921, a special examination and observation institution, the Järvilinna Center, was founded for studying and classifying Finnish-speaking boys committed to state reformatories. If in the opinion of the Center, the boy was fit subject for treatment in an institution he was sent to one of the state reformatories.

For boys below normal intelligence there were two state reformatories. For boys of normal intelligence there were several reformatories, some of which received younger, and some older boys. Both groups included institutions for country and for city boys, so that each reformatory received a somewhat homogeneous collection of individuals likely to respond to the same kind of treatment. In all the system comprised eight reformatories.

T h e p u r p o s e. The object of the present work is to throw light on:

- a) the types of boys referred to the Järvilinna Center during the years 1921—1927,
- b) the kind of picture to be obtained from the group of boys studied,
- c) the inferences that can be drawn, on the basis of observations made directly, and assumed from the later careers of the boys.

The boy material investigated includes 80 per cent of those younger than fifteen, committed during the period studied, by Court decisions, to reformatories. Consequently it can be assumed that the research material represents, on the average, the more difficult selection of boys so treated.

M e t h o d s. For the purposes of research, boys under reformatory training at the Järvilinna Center during the years 1921—27, have been classified by a follow-up study of their subsequent careers, into »recidivists», »once-convicted» and »non-delinquent». Because 10 of the boys died whilst in the reformatory and seven within two years of release, these form a fourth »special» group.

Youths with at least two prison sentences in the period subsequent to their release from reformatory are classed as recidivists. Those not recidivists, but with sentences equivalent to a fine, for which a hundred days or more in prison is the alternative, are classed as once-convicted. The non-delinquent group consists of youths convicted of petty offences with those, who were entirely law-abiding.

The four groups comprise the following cases:

Symbol	Group	Number	%
U	<i>recidivists</i> — all those imprisoned subsequently at least twice	121	26.0
KR	<i>once-convicted</i> — all those sentenced subsequently to fines for which a hundred days or more in prison is the alternative	104	22.4
ER	<i>non-delinquents</i> — all those not sentenced subsequently to fines for which a hundred days or more in prison is the alternative	223	48.0
E	<i>special group</i> — those who would have belonged to one of the above groups but who died during detention in the reformatory or immediately thereafter	17	3.6
<i>Total</i>		465	100.0

The relevant data was collected from the records and files of the Järvilinna Center and from state reformatories, as well as from other official sources. In addition to this an orally conducted research was made by interviewing each boy separately in an effort to elicit his own story, alongside the information gathered from the boy's relatives, friends, neighbours and local public officials. In drawing up final conclusions, the usable information pertaining to each case came on an average from six different sources. About 80 per cent of the information came from records and other sources of an official nature.

Use was made of the following mathematical formulae to formulate the principal findings:

a) Percentage mean square error $\varepsilon (P) = \pm \sqrt{\frac{P(100-P)}{n}}$

b) Mean square error of percentage difference

$$\varepsilon (P_1 \pm P_2) = \pm \sqrt{\varepsilon^2 (P_1) + \varepsilon^2 (P_2)}$$

wherein ε denotes mean square error, P percentage, and n number of cases.

c) The Bravais-Pearson correlation coefficient

$$r = \frac{\sum ab}{\sqrt{\sum a^2 \sum b^2}}$$

wherein r denotes the correlation coefficient while a and b denote deviations of results pertaining to a boy under study from the corresponding averages.

d) The Yule correlation coefficient

$$q = \frac{ad - bc}{ad + bc}$$

In this equation the letters of the fractional term on the right hand side represent numerals obtainable on intercomparing two characteristics in a four field. If, for instance, the characteristics under consideration are I and II and we know the persons under study, to possess or lack these characteristics, we obtain a four field:

	I	no
II	a	b
no II	c	d

In treating dependency problems the mean square-contingency was computed and the correlate then estimated by means of Pearson's coefficient of contingency.

e) Pearson's correlation coefficient of contingency

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{n + \chi^2}}, \text{ from which } \chi^2 = \sum \frac{(m - m')^2}{m'}$$

In the equation m denotes empiric frequency, m' represents independence quantity and n is number of cases.

2. The Boys Examined at Järvinlinna.

A. BACKGROUND.

The great majority of the boys¹ who were sent to the Järvinlinna Center during the years 1921—1927 came there on the basis of Court decisions. The boys with homes in cities or other densely populated districts proportionately outnumbered the country boys. Prior to their reception on Järvinlinna the majority

¹ L.

(approx. 60 per cent) of the boys were living in parental homes¹ the rest in foster homes, orphanages or other institutions.

The boys came from families slightly larger than the normal, although the difference in size was not marked². The influence of birth rank among brothers and sisters was slight, at least from the standpoint of later delinquency. On the other hand the younger boys of a large family were in a more vulnerable position as regards delinquency than their older brothers and sisters³. Although the boys were, to a fairly large extent, offspring of deficient and inadequate homes this fact did not seem to be of significance in determining their later delinquent careers. However, when the boy had several characteristics indicative of unfavourable environmental conditions and a broken home, the dependency relation was fairly apparent⁴.

The fathers of the majority of the boys studied were manual labourers and their homes obviously were also of a lower-than-average social status.⁵

Most of the fathers of the boys who continued to commit crimes were manual labourers.

Mental deficiency, mental illnesses or abnormal habits of the parents caused no appreciable differences between the groups under study. On the other hand, a higher proportion of the parents of the boys in the recidivist-group were delinquents.⁶

Practically the whole subject matter belonged to the age groups 10—15, the principal stress falling on the last half of the years in question, i.e., the period of onset of puberty among Finnish boys. The physical condition of the boys was comparatively good, no effects of great want could be observed. Nocturnal enuresis was associated with some younger boys. Of physical deficiencies minor defects of eyes and ears came first⁷).

As regards mental status and intellectual attainment the boys were clearly of somewhat lower level of intelligence although definitely imbeciles were few. Morons and dullards constituted the greater proportion. In approx. 40 per cent of the cases clearly deviant personality traits were manifest and in the recidivist-group these were present to an unusually large degree.⁸

¹ 1, 2.

² II, 3.

³ III, 4, 5.

⁴ IV, V, VI, 9, 10.

⁵ VII, 11—13.

⁶ 14, 15.

⁷ IX, 17—21.

⁸ X—XIII, 22—25.

Considering the major type of delinquency¹ committed by the boys under study, it was found that 67 per cent had committed crimes against property while 18 per cent were guilty of running away from home, school truancy and the like. There were also a few boys whose delinquencies included offences against chastity and crimes against the person, while some were convicted for drunkenness. One third of the boys had had difficulties in school.

B. REFORMATORY TREATMENT.

Two-thirds of the boys spent the substantial part of their childhood in reformatories, the average length of detention being four years seven months. The inmates were occupied chiefly with school subjects and were taught some industrial trade². All in all, 66.5 per cent of the boys acquired some kind of results in either one or both of the fields mentioned. The remaining third received instruction in odd jobs and farming.

The averages of school reports as well as marks given in the various subjects of instruction were positively correlated with intelligence quotients³, although the correlates were fairly low. Of subjects studied, the correlation coefficient of drawing was clearly higher than these of other exercise subjects.

Of the boys in question 68.8 per cent behaved satisfactorily during their stay in the reformatory. Misbehaviors most commonly included trancies. The differences between the various groups were clearly evidenced in the running away cases, of which the recidivists were mostly guilty.⁴

C. FOLLOW-UP PERIOD.

On the average the period for following up the cases covered 15-years and 5 months⁵. This period of time embraced two phases differing in nature, i.e., peace time to the end of the year 1939

¹ XIV—XVI, 26—34. ² XVII, 35—37, ³ XVIII. ⁴ 38—40.
⁵ XIX, XX.

and war time from 1940 to 1946. The average age of the youths on leaving the reformatory was 16 years 10 months, at the end of the first follow-up phase 26 years 2 months and at the end of the follow-up period 34 years 2 months.

Because of World War II the number of deaths among the youths was rather high. By the end of the follow-up period death had taken 20.2 per cent including the 8.1 per cent killed in the War. Youths who fought in the War and those killed therein fell mostly into the »non-delinquent»-group and to the least extent into the »recidivist»-group. The youths in the two groups differed from each other also in general health.¹ From the reports of Army and Navy officials different kinds of illnesses and defects occurred mostly in the »non-delinquent»-group. Among the illnesses and causes of death tuberculosis in general, and more particularly pulmonary consumption, took first place.

Behavior in the Army or Navy showed the symptoms of the different groups; the recidivists failed the most and the difference between the non-delinquents and the recidivists reached a significant value. The difference between the groups was reflected clearly in the youths who gained distinction in the War and who were represented to the least extent in the group of recidivists.³

Of the youths about 45 per cent were tradesmen and the rest common labourers. No marked differences could be observed between the different groups. On the other hand youths on a higher intelligence level were to the greatest extent contained in the group of tradesmen.⁴ Of the youths taught a trade in the reformatory 68 per cent were tradesmen during the follow-up period. Of the youths not given vocational training only 44 per cent were tradesmen during the follow-up period. The difference has a significant value. However, the trade carried on during the follow-up period was far from always the same as that taught in the reformatory, in fact only a third of the youths continued with the trade taught. The greatest stability was observed in the carpenter's, tailor's and painter's trades.

Data chosen at random from the official records of a military district and corresponding in respect to age and domicile to the

¹ XXI, 41, 45. ² 42—44. ³ XXII, 46—48.

examined group proper provided evidence expressly in support of the trend of observations made. The classification of comparison material according to trade groups was, to a marked extent, similar to the institutionalized boy material except for the substantially increased proportion of landowners.

About two thirds of the youths married during the follow-up period and of these about 60 per cent had children. The role played by earlier personality deviations was clearly reflected in marriages. Among those married there were only a few youths whose character had been analyzed as deviant and among these again divorces and separations occurred to the largest extent.¹

About a fifth of the cases examined were continuously dependent on or resorted during temporary unemployment to public social welfare agencies for support. Now again, those on a higher intelligence level were proportionally more represented in the socially more successful youths. About a third of the youths had developed into typical drunkards but no marked differences in this respect could be observed between the groups examined.²

Mobility of the youths was studied on the basis of data pertaining to birthplace of youths and his domicile when sent to the reformatory and his last domicile at the end of the follow-up period. In this way light was thrown on the moving tendency of the youths on one hand and on that of their parents on the other hand. It appeared that the recidivists included in both respects the highest proportion of moving individuals as also such persons who tended to move to more densely populated districts.³

In estimating the criminality of the youths⁴, it should be born in mind that the length of time under consideration included two critical periods, i.e., the depression in the beginning of the nineteen thirties and the war phase in the following decade. The follow-up period included the age-span of the youths which from the standpoint of delinquency is most critical and which at the end of the period was definitely behind. For this reason it is to be expected that substantial changes in the picture obtained of the criminality of the youths will not occur in later years. As

¹ 49, 50. ² 51, 52. ³ 53—57. ⁴ XXIII, XXIV, 58—65.

compared to the average population the subject material was 8.7 times more law-breaking, and the difference manifested itself most clearly in property crimes committed 13.5 times the mean of the population. The time interval between convictions of youths belonging to the »recidivist»-group was observed to decrease up to the third conviction after which no changes were ascertained.

3. Research Results and Conclusions.

A. SIGNIFICANCE OF BACKGROUND AND REFORMATORY TREATMENT IN THE LIGHT OF THE FOLLOW-UP PERIOD.

General. Since at the outset of the present work the delinquents had been classified into groups specifically with the view of follow-up studies the significance of each determinant of later delinquent careers was disclosed. However, the interrelationship of the different factors and their influence on the entire development of an individual received less attention. By using Pearson's coefficient of contingency the dependency of classification of subjects into the U, KR and ER groups on each separate factor was computed to be as follows:

Factor	$U_{U-KR-ER}$	$U_{U_1-U_2}$
Domicile	0.055	
Early background	0.101	0.054
Size of family	0.058	
Birth rank	0.079	
Illegitimately born	0.037	
Father dead	0.038	
Mother dead	0.088	
Both parents dead	0.048	
Parents divorced or separated	0.045	
Step-father	0.000	
Step-mother	0.058	
Number of abnormalities in environmental conditions	0.210	0.159

Factor	$U_{U \rightarrow KR \rightarrow ER}$	$C_{U_1 \rightarrow U_2}$
Economic status of home	0.055	
Mental health of family	0.058	
Occupation of father	0.081	
Father vagrant	0.028	
Father convicted	0.061	
Mother wanton	0.033	
Mother vagrant	0.132	0.117
Mother convicted	0.090	
Brothers convicted	0.049	
Immediate family convicted	0.115	0.072
Age at arrival	0.093	
Height	0.089	
Weight	0.130	0.089
Physical defects	0.057	
Intelligence level	0.166	0.121
Character	0.163	0.010
Length of time in reformatory	0.128	0.119
Elementary school course in reformatory ..	0.163	0.110
Vocational training in reformatory	0.143	0.011

On the basis of the coefficients we can ascertain no marked relationship to exist between any one factor in background or make-up of the delinquent and his law-breaking during the period following corrective treatment. This is understandable because a plurality of factors determine the conduct of an offender and one cannot expect a single factor to be of any great significance.

There are, however, some conditions and characteristics which have coefficient values a decimal higher than the average. These include subcategories of factors to environment and family, i.e., background and especially its number of abnormalities in environmental condition, family delinquency and mother's vagrant tendency, factors to make-up, i.e., weight, intelligence level and character, and factors to institutionalization, i.e., length of time in reformatory as well as schooling and vocational training received.

The parental home and the foster home constituted respectively the most favourable determinant and unfavourable

determinant to background. The abnormalities in environmental conditions severally lacked marked significance but their influence increased when the early background of the same individual was associated with three or more deviant component features. The role played by vagrant mothers was not as notable as indicated by the coefficients. Indeed, a critical stand must be taken to the observation for the reason that the absolute number of mothers of the kind in question was fairly low. Conversely, delinquency in the immediate family seemed to be associated with the later criminality of the youths.

Among make-up characteristics stout build and consequently heavier weight than the average was ascertained to characterize the more delinquent subject type. The fairly high intelligence coefficient was construed as indicative of a certain minimum amount of intelligence being required in criminalistic acts, because the intelligence level of minor delinquents dropped below the average intelligence level of recidivists. Further, deviant character was ascertained as a factor indicative of later criminality.

Non-delinquents spent the maximum length of time in reformatories, wherefore this fact must be considered as a favourable determinant. The significance of the observation is not, however, quite univocal because, generally, the U-grouped boys were older on their arrival at Järvinlinna. This may also serve as an explanation for the fairly high coefficients in vocational training and elementary schooling. Conversely, because of their relatively frequent runnings away the recidivists received less instruction at the reformatory. However, the facts ascertained in connection with length of time spent in a reformatory obviously indicate, that in view of the future development of a delinquent it is the more advantageous the earlier restraintment in a reformatory takes place.

The observations made in respect of the greater dependency of classification into the follow-up groups on the last mentioned factors give cause to study the said question more in detail.

Indeed, a detailed study of the kind described is possible by dividing the recidivists into two groups, of which one receives the more serious offenders. It can be expected, that the most important

determinants will be revealed in the relationships of these groups. The previously made observation concerning the substantial differences in time intervals between convictions will, on passing from smaller multiple convictions to greater multiple convictions, indicate that the U-group obviously includes, as far as criminality is concerned, two kinds of offenders. Since time interval between convictions from the fourth conviction onwards did not in changing follow any definite trend we can conclude that the subject material was uniform as regards renewal of offenses. For this reason the U-group was subdivided so that offenders given three convictions at the most formed a group apart from the others. The first mentioned group (U_2) and the latter group (U_1) respectively included 42 and 79 men under study.

The values of contingency correlate for the subdivisions of the recidivists were then computed from the items which stood out most clearly from the rest. The results obtained are given in the foregoing table under the heading » $C_{U_1-U_2}$ «. On comparing the results to the total subject matter certain changes can be observed. In most cases the trend remained the same, the coefficient either increasing or decreasing. True, the coefficient concerning mobility of mothers gained force but the trend of factors was reversed, which fact indicates that the presumed caution was justified.

There are now only four factors which stand out clearly from the whole, viz., abnormalities in environmental conditions, intelligence level, length of time in reformatory and elementary schooling at the institution. On making corresponding comparisons Sheldon and Eleanor Glueck (1934) obtained correlation coefficients of the same order. Of these some of the highest or those most closely related to the present investigation are listed below:

Factor	C
Mental illnesses or defects in family	0.155
Delinquency in immediate family	0.121
Abnormal environmental experiences	0.037
Prior commitment to foster home or institution	0.110
Intelligence	0.095

Especially the values for intelligence and abnormalities in environmental experiences are quite compatible with the ones just given. Also in respect of delinquency in immediate family the findings show a similar trend.

On the basis of the research results we can conclude that intelligence level and environment seem to play a significant role in the later criminality of juvenile delinquents. Moreover, character and body weight obviously have some influence. In the case of a boy already committed to a reformatory, the length of institutionalization and elementary school instruction given there have some association with later law-breaking.

B. DELINQUENCY AND CRIMINALITY.

Thus far attention has been directed to the significance of individual traits and background of the offenders in determining their behavior in the follow-up period. We shall now explore the relationship between delinquency developed on the said basis and criminality. The following table gives the correlation coefficients for the types of offences committed as well as those for the various groups in the follow-up period.

Type of offence	$C_{U-KR-ER}$	$C_{U_1-U_2}$
Offences against property	0.138	0.164
School difficulties	0.050	
Running away	0.091	0.037
Offences against chastity	0.057	
Violation of liquor laws	0.112	0.106
Drunkenness	0.115	1.000
Offences against a person	0.038	
Setting things on fire	0.041	
Running away from the reformatory	0.315	0.034
Other misbehaviors during commitment to reformatory	0.041	

Again, as previously, some determinants stand out more clearly than others. These are offenses against property and offenses associated with liquor prior to institutionalization and running away during reformatory term. Further, on checking, by means of the subgroups for recidivists, only offenses against property and use of liquor show a strengthening trend. The proportionately high correlation for violation of liquor laws changed its trend. Furthermore, on taking into consideration the fact that the absolute number of liquor users is fairly small only the offenses against property remain and constitute the significant factor.

It is also possible to compare delinquency and criminality by using special types of the said as measuring unit. However, because juvenile delinquency by nature substantially deviates from adult criminality, certain large groups only can be utilized in the study. The following table is illustrative in showing to what extent certain juvenile offenders changed to commit larceny, other crimes against property and crimes against the person.

Nature of juvenile offence	Nature of crime			
	Larceny	Other crimes against property	Crimes against the person	No later criminality
	%	%	%	%
Larceny and stealing	307 38,4	13,0	13,0	44,3
School difficulties	154 32,5	9,1	19,4	51,3
Running away	84 39,3	15,7	11,9	42,9

No marked differences were uncovered. True, in the follow-up phase, the group with school difficulties was represented to the least extent among the property offenders and proportionately the more among offenders against the person, but even the last mentioned difference ($6,4 \pm 3,7\%$) falls below the mean square error.

C. CONCLUDING REMARKS.

The present investigation revealed that the boys sent to the Järvilinna Center during the years 1921—1927 have, as adults, been capable of adaptation to social life to an appreciably great extent. Omitting those who died young, 51.3 per cent of all the boys reformed and only 17.6 per cent must be regarded as regular habitual offenders the rest being more or less guilty of offences of erratic nature. In addition to this about 80 per cent were able to reach a fairly independent economic status. Taking into consideration the follow-up period which substantially deviated from the normal the finding must be regarded as surprisingly positive. This is also the case in comparing it to the results obtained elsewhere. Of the offenders convicted in Juvenile Courts and studied by Glueck (1934) 88.8 per cent continued to commit crimes during the first 5-year follow-up. True, in England, in the years 1936—1943 only 26.5—46.2 per cent of Borstal institution graduates recidivated but since the length of follow-up period varied from 2 to 5 years only the results do not give a reliable picture of the subject matter.

It has also become evident that no separate personality trait of the boys nor one and single item in the neighborhood influences of surrounding homes and immediate families is notably associated with their later careers.

There are, however, certain outstanding items in the series of factors which obviously have a greater effect than the others. Intelligence level and early environment as also theft among delinquencies were found to be such items. The correlation coefficients of contingency for character, body weight, length of reformatory term, elementary school education given in the institutions, running away from reformatory and among delinquencies the offenses associated with liquor were found to be above the average. Consequently, on the basis of this evidence it seems reasonable to conclude that at least the said factors have had some influence in shaping the careers of the boys under study.

The findings show, consequently, that unfavourable prognostics in view of the later career of a boy committed to a reformatory are based on the facts

- that several abnormalities existed in his environmental conditions,
- that his delinquencies included thefts and offences associated with liquor,
- that his character is deviant and he is above the average of reformatory inmates in respect of intelligence and body weight,
- that he is guilty of truancies during his reformatory term,
- that his reformatory term is shorter than the average and
- that he has not passed his elementary school course in the reformatory.

In corresponding manner the foretokens of favourable development for a boy committed to a reformatory would be

- that the chiefweight of his delinquencies falls on offences other than theft and offences associated with liquor,
- that he lacks deviant personality traits and in respect of intelligence and body weight is below the average of reformatory inmates,
- that he is innocent of truancies during his reformatory term,
- that his reformatory term has been longer than average and
- that he passed his elementary school course in the reformatory.

However, in evaluating the findings, it should be borne in mind that they are based on selected subject material which in regard to many personality traits and environmental experiences deviates substantially from the average population. Great caution is, therefore, necessary in generalizing the findings. Of this the evidence concerning intelligence is a fine example. Research ascertained namely that among boys of limited intelligence there was a smaller proportion of later criminality. A generalization of this finding would hardly be possible; the finding may indicate, however, that boys of lower intelligence more easily succumb to delinquencies and still are inclined to abandon criminalistic ways later on in life.

In drawing inferences of the kind described still greater caution than the above is necessary for the reason that in the follow-up period just the mentally subnormal were ascertained to remain in clearly greater numbers than the others in rural districts where there is less criminality, generally, than in cities.

On the other hand it is highly improbable that the factors associated with the later criminalities of delinquent boys will substantially deviate from the general trends. Moreover, since the findings of other investigations are compatible with the observations here made it seems reasonable to construe the secured data as indicative of the viewpoints requiring further attention in studying the antecedents of crime.

INDEX OF TABLES.¹

Age:

- on reception 17, IX
- age make-up of material XX
- age on reception and intelligence level 24
- age on reception and delinquency type 29
- at break-up age of family V

Aid from welfare funds:

- during follow-up period 51

Background:

- deviant make-up 10
- nature 2
- comparison of detrimental items VIII

Brothers and sisters:

- oldest and youngest III
- relationships among siblings 4
- birth rank 5
- delinquency 16

Causes of death:

- of the subjects under study 41

Comparisons of:

- items pp. 102—103
- criminality p. 112, XXIV

Criminality:

- kinds in follow-up period XXIII
- criminality groups 56, 57, 58
- point of time of first crime 61, 62
- crime types and recidivist's groups 59
- number of sentences XXIV

Delinquency:

- types of 26
- of only and oldest children 31
- comparisons 27, XIV
- delinquency and age groups XV
- » » intelligence XVI
- » » mental age 28

¹ The Roman and Arabian numerals respectively refer to table in the text proper and appended statistics.

- delinquency and age on reception 29, XV
- » » personality 30
- » » companions 32
- » » mental age and accomplices 33
- » » body weight 34

Domicile:

- type (background) 1
- type in follow-up period 56
- type of mentally most retarded boys' in follow-up period 57

Employment:

- of parents 12, 13
- of youth in follow-up period 46
- vocational training 38
- stability of vocational training 48
- of illegitimate children in follow-up period 47

Family:

- size 5, II
- average number of children 3
- point of time at breakage V
- family relations of subjects during follow-up period 49, 50
- oldest half and youngest half of siblings III
- number of unfavorable traits in the broken family VI

Follow-up period:

- length 62

Group division:

- p. 149

Home:

- economical status 11

Intelligence:

- intelligence quotient 22, XI
- mental age 23, X
- intelligence level and delinquency 24, XII
- mental age and delinquency 28
- mental age, accomplices and delinquency 33
- intelligence and delinquency XVI
- intelligence quotient and marks in school certificate XVIII
- intelligence level and employment during follow-up period XXII
- domicile of mentally most retarded boys' in follow-up period 57

Illegitimate children:

- number 6
- mothers by employment 13
- employment in follow-up period 47

Legitimate children:

- fathers by employment 12, VII

Length:

- onre ception at Järvilinna 18

Living habits:

- of youths in follow-up period 51, 52
- of parents 14

Mobility:

- of subjects under study and their parents 53, 54, 55

Navy and Army service:

- behaviour in service 42
- merits in the wars 43
- punishments in the wars 42
- service fitness classes 45, XXI
- state of health 45

Orphans:

- number 7
- time when orphaned IV

Parents:

- habits 14
- divorces and separations 8
- fathers by employment 12, VII
- mothers by employment 13
- step-parents 9
- deviation 15

Personality:

- of subjects under study 25, XIII
- personality and type of delinquency 30

Placement:

- from Järvilinna 35
- from reformatory 40

Reception:

- at Järvilinna I

State of health:

- length and weight, cf. these
- subcutaneous fat layer amount 20
- physical deviations 21
- service fitness classes 45, XXI

Time in reformatory:

- length 36, XVII
- instruction in elementary schooling and vocational training 37
- years when released 39, XIX
- offences 38
- placement 40

Weight:

- on reception at Järvilinna 19
- body weight and delinquency 34

TAULUKOT — TABLES

B. Esivaihe — Background

	U	KR	ER	E	yhteensä <i>total</i>	
1. Kotipaikka						<i>Domicile.</i>
kaupunki	39	27	66	5	137	<i>city</i>
tiheäänasuttu paikka-						<i>densely populated</i>
kunta	19	18	34	1	72	<i>district</i>
maaseutu	63	59	123	11	256	<i>countryside</i>
2. Kasvuympäristö.	U	KR	ER	E	yhteensä <i>total</i>	<i>Early-environment.</i>
koti	65	64	147	11	287	<i>childhood home</i>
kasvatuskoti	37	25	45	6	113	<i>foster-home</i>
laitos	19	15	31	—	65	<i>institution</i>

3. Perheiden keskimääräinen lapsiluku. *Average number of children in family.*

U	KR	ER	E
5,3 ± 0,3	5,5 ± 0,3	5,3 ± 0,2	4,0 ± 0,6

yhteensä 5,3 ± 0,05 *total*

	U	KR	ER	E	yhteensä <i>total</i>	<i>Birth rank</i>
4. Sisarussuhteet						
ainoa	17	8	24	3	52	<i>only child</i>
vanhin	19	20	42	2	83	<i>first-born</i>
nuorin	26	18	44	3	91	<i>last born</i>
muu	52	55	106	9	222	<i>others</i>
ei tietoa	7	3	7	—	17	<i>unknown</i>

¹ U = recidivists
 KR = once-convicted
 ER = non-delinquent
 E = special-group

5. Perheen koko ja pojan
asema sisarussarjassa.*Family size and
birth rank of boy.*

lapsiluku <i>number of children</i>	asema sisarussarjassa <i>birth rank</i>											ei tietoa <i>unknown</i>	yhtenä <i>total</i>	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
1	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52
2	17	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	31
3	23	28	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	77
4	15	16	16	15	—	—	—	—	—	—	—	—	1	63
5	15	13	12	12	13	—	—	—	—	—	—	—	1	66
6	9	15	6	11	11	12	—	—	—	—	—	—	—	64
7	2	2	4	5	7	6	8	—	—	—	—	—	—	34
8	—	2	1	3	5	4	4	8	—	—	—	—	3	30
9	—	1	1	1	2	2	1	4	2	—	—	—	—	14
10	1	1	—	2	1	—	3	3	1	—	—	—	—	12
11	—	—	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	5
12	—	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	4
13	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
14	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
ei tietoa <i>unknown</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4

6. Avioton syntyperä.

Illegitimate origin.

	U	KR	ER	E	yhteensä	— total
aviottomia	25	24	55	6	110	<i>bastards</i>

7. Orpous.

Orphanhood.

	U	KR	ER	E	yhteensä	— total
aviolapset:						<i>legitimate children:</i>
isä kuollut	34	32	52	7	25	<i>father dead</i>
äiti kuollut	7	10	27	—	44	<i>mother dead</i>
molemmat kuolleet	7	4	15	2	28	<i>both dead</i>
aviottomat:						<i>illegitimate children</i>
äiti kuollut	6	3	7	1	17	<i>mother dead</i>

8. Avio- tai asumuserot.
Aviolasten vanhempien*Parents of legitimate children
as divorced or separated.*

	U	KR	ER	E	yhteensä	— total
avioerossa	4	1	4	—	9	<i>divorced</i>
asumuserossa	4	3	9	—	16	<i>separated</i>

9. Isä- ja äitipuolet.

Stepfather and stepmother.

	U	KR	ER	E	yhteensä — total	
vain isäpuoli	8	8	18	1	35	<i>stepfather only</i>
» äitipuoli	4	3	6	—	13	<i>stepmother »</i>
sekä isä- että äitipuoli	2	1	—	—	3	<i>both stepmother and stepfather</i>

10. Rikkonaisen kodin rakenteellisten poikkeavaisuuksien lukumäärä.

Number of differences in constitution of broken home.

	U	KR	ER	E	yhteensä — total	
1 poikkeavaisuus . . .	33	27	79	8	147	<i>1 difference</i>
2 poikkeavaisuutta . .	25	29	59	6	119	<i>2 differences</i>
3 —»—	23	12	27	1	63	<i>3 —»—</i>
4 —»—	6	—	4	—	10	<i>4 —»—</i>
5 —»—	—	1	—	—	1	<i>5 —»—</i>
ei rakenteellista poikkeavaisuutta	34	35	54	2	125	<i>no constitutional differences</i>

11. Kodin taloudellinen asema.

Economic status of home.

	U	KR	ER	E	yhteensä — total	
köyhä	81	76	162	15	334	<i>home poor</i>

12. Avioliapsien isien ammatit. — *Employment of fathers of legitimate children.*

N = 355

	U	KR	ER	E	yht. — total	
työmiehiä, muonamiehiä tai tai heihin rinnastettavia .	61	49	97	2	209	<i>manual labourers, farm hands or others thereto comparable.</i>
käsityöläisiä, ammattimiehiä ja heihin verrattavia	15	16	34	2	67	<i>skilled labourers, craftsmen and others thereto comparable.</i>
työnjohtaja-asemassa olevia, julkisten yhteisöjen toimihenkilöitä sekä vähemmän vaativissa henkisissä ammateissa työskenteleviä	5	5	14	2	26	<i>foremen, officers of public corporations and other minor intellectual workers.</i>
vaativamman henkisen työn tekijöitä	2	—	2	1	5	<i>intellectual workers with heavier responsibilities.</i>
tilojen haltijoita, pientilallisia, torppareita, palstatilallisia ym.	7	10	13	1	31	<i>tenants of farms, petty freeholders, parcel farmers etc.</i>
ei tietoa ammatista	3	1	10	3	17	<i>unkown</i>

13. Aviottomien lasten
äitien ammatit.

N = 119

*Mothers of illegitimate
children by employment.*

	U	KR	ER	E	yh-teensä — total	
perheenemäntiä	4	6	14	—	24	<i>housewives</i>
palvelijoita	3	5	7	2	17	<i>servants</i>
työläisiä	10	3	8	—	21	<i>labourers</i>
itsellisiä	2	2	6	1	11	<i>various independent trades (masseuses, dressmakers etc.)</i>
erilaisia ammatin- harjoittajia(hiero- jia, ompelij. ym.) —	—	2	8	1	11	<i>temporary employment</i>
tilapäistyöläisiä	—	1	1	—	2	<i>cottagers</i>
loisnaisia	1	—	2	—	3	
irtolaisia	2	3	4	—	9	<i>vagrants</i>
kunnanhoidokkeja	1	1	3	1	6	<i>public wards</i>
vankeja	—	1	—	—	1	<i>prisoners</i>
ei tietoa ammatista	2	—	2	—	4	<i>unknown</i>

14. Vanhempien elämäntavat.

Moral habits of parents.

	U	KR	ER	E	yh-teensä — total	
isää rangaistu	20	7	23	1	51	<i>father with con- victions</i>
äitiä —»—	7	4	4	2	17	<i>mother »</i>
molempia —»—	—	4	2	—	6	<i>both »</i>
isä kuljeskelevä	10	4	24	2	40	<i>father roving</i>
äiti —»—	9	8	10	—	27	<i>mother »</i>
molemmat kuljeske- leviä	3	7	3	1	14	<i>both vagrant</i>
isä juoppo	21	19	37	2	79	<i>father drunkard</i>
äiti juoppo	1	—	2	—	3	<i>mother »</i>
molemmat juoppoja	1	3	—	2	6	<i>both drunkards</i>
äiti kevytmielinen	39	36	80	7	162	<i>mother wanton</i>

15. Vanhemmissa havaittuja
poikkeavaisuuksia.*Deviations observed
in parents.*

	U	KR	ER	E	yh-teensä — total	
heikkomielisyyttä	1	1	7	—	9	<i>feeble-mindedness</i>
mielisairautta	1	2	5	—	8	<i>insanity</i>
hermostuneisuutta	2	2	2	—	6	<i>nervousness</i>
kaatumatautia	1	—	—	—	1	<i>epilepsy</i>
kuuromykkyyttä	—	1	—	—	1	<i>deaf and dumb</i>

16. Sisarusten pahantapaisuus. — *Delinquency among brothers and sisters.*

Veljet:	U	KR	ER	E	yhteensä—total	Brothers:
rangaistuja ..	11	17	22	1	51	convicted
juoppoja	8	12	7	1	28	drunkards
kuljeskelevia ..	4	6	13	—	23	vagrant
					<u>102</u>	

Sisaret:	U	KR	ER	E	yhteensä	Sisters:
rangaistuja ..	2	—	2	1	5	convicted
juoppoja	—	1	—	—	1	drunkards
kuljeskelevia ..	3	4	2	—	9	vagrant
kevytmielisiä ..	5	2	9	—	16	wanton
					<u>31</u>	

17. Saapumisikä. ikävuosi	U	KR	ER	E	yhteensä total	Age on reception years
0	3	3	3	1	10	— 9
10—12	32	30	76	5	143	10—12
13—15	76	63	128	10	277	13—15
16—	10	8	16	1	35	16—
keskiarvo vuosia	12;10	12;10	12;2	12;0	12;4	average age in years

18. Pituus.	U	KR	ER	E	yhteensä total	Height. above normal
ylinormaali	1	3	5	—	9	normal
normaali	103	85	193	14	395	below normal
alinormaali	5	6	8	2	21	unknown or
ei tietoa tai saapu- misikä yli 15 v.	12	10	17	1	40	age on reception over 15 years

19. Paino.	U	KR	ER	E	yhteensä—total	Weight.
ylinormaali	25	23	35	3	86	above normal
normaali	70	52	133	11	266	normal
alinormaali	14	19	38	2	73	below normal
ei tietoa tai saapu- misikä yli 15 v.	12	10	17	1	40	unknown or age on reception over 15 years

20. Ihonalainen rasvakudos.		<i>Subcutaneous fatty tissue.</i>
niukka	87	<i>a little</i>
kohtalainen	327	<i>moderate</i>
runsas	45	<i>abundant</i>
ei tietoa	6	<i>unknown</i>

21. Fyysilliset poikkeavaisuudet.		<i>Physical differences.</i>
Aistivikoja:		<i>Sense defects</i>
näkövikoja	8	<i>sight defects</i>
kuulovikoja	12 20	<i>hearing »</i>
Puhevikoja:		<i>Speech defects</i>
sammaltaminen ..	4	<i>faltering</i>
änkytys	1	<i>stammering</i>
honotus	1 6	<i>nasalising</i>
Hermostollisia häiriöitä:		<i>Nervous disturbances</i>
vapina	4	<i>shaking</i>
muu	7 11	<i>others</i>
Muita fyysillisiä vikoja	6	<i>Other physical defects</i>

22. Älykkyystaso.		<i>Intelligence level.</i>				
Älykkyysosamäärä	U	KR	ER	E	yhteensä	<i>Intelligence quotient</i>
					<i>total</i>	
101—	3	3	1	—	7	
86—100	17	11	26	2	56	
76— 85	24	18	52	1	95	
61— 75	56	62	106	10	234	
51— 60	14	7	28	2	51	
— 50	3	1	6	2	12	
ei tietoa	4	2	4	—	10	<i>unknown</i>

23. Älykkyysikä.		<i>Mental age.</i>				
ÄI-vuodet	U	KR	ER	E	yhteensä—total	<i>MA-years</i>
— 6	3	3	7	1	14	
6— 9	57	47	113	12	229	
9—12	46	46	92	4	188	
12—	11	6	7	—	24	
ei tietoa	14	2	4	—	10	<i>unknown</i>

24. Älykkyytaso ja ikä.

Intelligence level and age.

Saapumisikä	Älykkyydosamäärä -- <i>Intelligence quotient</i>						Älykkyydestä yhteensä	
Age on reception	—50	51—60	61—75	76—85	86—100	101—	ei tietoa	unknown
— 9	—	1	6	—	3	—	—	10
10—12	3	13	58	45	20	—	4	143
13—15	8	33	152	44	29	6	5	277
16—	1	4	18	6	4	1	1	35
yhteensä <i>total</i>	12	51	234	95	56	7	10	465

25. Luonne.

Personality.

	U	KR	ER	E	yhteensä <i>total</i>	
poikkeava	66	39	80	6	191	<i>deviant</i>
normaali	54	64	143	11	272	<i>normal</i>
ei tietoa	1	1	—	—	2	<i>unknown</i>

26. Pahantapaisuuden lajit.

Nature of delinquencies.

	U	KR	ER	E	yhteensä <i>total</i>	
varkaus	92	68	136	11	307	<i>theft</i>
kouluvaikeudet	39	32	79	4	154	<i>school difficulties</i>
ilkivalta	5	12	19	—	36	<i>malicious mischief</i>
slveellisyysrikokset	3	4	13	1	21	<i>sex offences</i>
karkailu	29	15	36	4	84	<i>truancy</i>
väkijuomien käyttö	4	8	4	1	17	<i>liquor using</i>
» myynti	1	2	1	—	4	» <i>selling</i>
» kuljetus	3	4	1	—	8	» <i>carrying and exposure</i>
» valmistus	1	—	1	—	2	» <i>brewing</i>
tulipalojen syyttely	1	2	5	—	8	<i>incendiarism</i>
pesäntavallus	—	1	2	—	3	<i>defrauding</i>
löytötavaran salaaminen	2	1	—	—	3	<i>hiding found goods</i>
väkivallanteko	4	2	6	—	12	<i>assaults</i>
väärennys	1	—	1	—	2	<i>forgery</i>
ei pahantapaisuutta	4	9	20	2	35	<i>no delinquency</i>

27. Pahantapaisuuden vertailuja.

Delinquency comparisons.

	varkaus <i>theft</i>	kouluvai- keudet <i>school difficulties</i>	karkailu <i>truancy</i>	siveellisyys- rikokset <i>sex offences</i>	ilkivalta <i>malicious mischief</i>	väkijuomien käyttö <i>liquor users</i>	
vargaat	307	74	48	6	23	17	<i>thieves</i>
kouluvaikeat	74	154	38	2	14	11	<i>school boys with difficulties</i>
karkurit	48	38	84	—	—	2	<i>truants</i>
siv.rikosten tekijät	6	2	—	21	5	2	<i>offenders against chastity</i>
ilkivallantekijät . .	23	14	—	5	36	3	<i>malicious mischief makers</i>
väkijuomarikkoajat	17	11	2	2	3	31	<i>offenders against liquor law</i>

28. Pahantapaisuuden laji ja älykkyyssikä. *Delinquency type and mental age.*

	Älykkyyssikä — <i>Mental age</i>					yhteensä <i>unknown total</i>	
	—6	6—9	9—12	12—	ei tietoa		
	N=14	N=229	N=188	N=24	N=10		
varkaus	7	154	126	10	10	307	<i>theft</i>
kouluvaikeudet	2	83	62	7	—	154	<i>school difficulties</i>
karkailu	1	42	34	7	—	84	<i>truancy</i>
siveellisyysrikokset	1	10	9	1	—	21	<i>sex offences</i>
ilkivalta	—	19	16	1	—	36	<i>malicious mischief</i>
väkijuomien käyttö	—	4	10	1	2	17	<i>liquor using</i>
» myynti	—	2	2	—	—	4	» <i>selling</i>
» kuljetus	—	3	5	—	—	8	» <i>carrying</i>
» valmistus	—	1	1	—	—	2	» <i>brewing</i>
tulipalojen sytyttely	2	3	3	—	—	8	<i>incendiarism</i>
väkivaltaisuus	—	5	4	2	1	12	<i>assault</i>
pesäntakavallus	—	—	3	—	—	3	<i>defrauding</i>
löytötavaran salaaminen	—	1	—	—	2	3	<i>hiding found goods</i>
väärennys	—	—	1	1	—	2	<i>forgery</i>

29. Pahantapaisuuden laji ja saapumisikä. *Delinquency type and age on reception.*

	Ikävuodet — <i>Age in years</i>				yhteensä <i>total</i>	
	—9	10—12	13—15	16—		
	N=10	N=143	N=277	N=35		
varkaus	6	88	189	24	307	<i>theft</i>
kouluvaikeudet	2	53	78	21	154	<i>school difficulties</i>
karkailu	2	26	51	5	84	<i>truancy</i>
ilkivalta	1	13	18	4	36	<i>malicious mischief</i>
siveellisyysrikokset	—	4	12	5	21	<i>sex offences</i>
väkijuomien käyttö	—	6	9	2	17	<i>liquor using</i>
muut	2	9	26	5	42	<i>others</i>

30. Pahantapaisuuden laji ja luonne. *Type and nature of delinquency.*

	luonne poikkeava <i>personality deviant</i>		luonne normaali <i>personality normal</i>		yhteensä <i>total</i>	
	N=191		N=272			
varkaus	146		161		307	<i>stealing</i>
kouluvaikeudet	71		83		154	<i>school difficulties</i>
karkailu	40		44		84	<i>truancy</i>
siveellisyysrikokset	7		14		21	<i>sex offences</i>
ilkivalta	14		22		36	<i>malicious mischief</i>
väkijuomien käyttö	3		14		17	<i>liquor using</i>
muut	15		27		42	<i>others</i>

31. Ainoiden ja vanhimpien poikien pahantapaisuus.

Delinquency of only sons and oldest boys.

	ainoat <i>only</i> N=52	muut vanhimmat <i>others oldest</i> N=83	yhteensä <i>total</i> N=135	
varkaus	29	62	91	<i>theft</i>
kouluvaikeudet	19	27	46	<i>school difficulties</i>
karkailu	10	18	28	<i>truancy</i>
siveellisyysrikokset	2	4	6	<i>offences against chastity</i>
ilkivalta	5	6	11	<i>malicious mischief</i>
väkijuomien käyttö ..	1	3	4	<i>liquor using</i>
muut	3	6	9	<i>others</i>

32. Pahantapaisuus ja toverit.

Delinquency and companions.

	U	KR	ER	E	yhteensä — <i>total</i>	
toverin kanssa	31	15	39	1	86	<i>with a companion</i>
yksin	36	29	60	7	132	<i>alone</i>
sekä-että tai ei tietoa	50	51	104	7	212	{ <i>both-and or</i> <i>unknown</i>
ei pahantapaisuutta	4	9	20	2	35	<i>no delinquency</i>

33. Älykkyyssikä ja toverin mukana-olo pahantapaisuudessa.

Mental age and accomplices.

ÄI vuosissa	MA <i>in year</i>	yksin <i>alone</i>	toverin kanssa <i>with accomplice</i>	sekä-että tai ei tietoa <i>both-and or unknown</i>	ei pahantapai- suutta <i>no delinquency</i>
—6	1	—	—	10	3
6—9	66	32	114	17	
9—12	54	50	72	12	
12—	9	3	10	2	
ei tietoa — <i>unknown</i>	2	1	6	1	

34. Pahantapaisuuden laji ja ruumiinpaino.

Delinquency type and body weight.

	ylipainoisia <i>overweight</i> N=86	alipainoisia <i>underweight</i> N=73	
varkaus	54	50	<i>stealing</i>
kouluvaikeudet	28	24	<i>school difficulties</i>
karkailu	21	5	<i>truancy</i>
siveellisyysrikokset ..	—	3	<i>sex offences</i>
ilkivalta	4	10	<i>malicious mischief</i>
väkijuomien käyttö..	4	4	<i>liquor using</i>
väkivaltarikkomukset	2	2	<i>offences against the person</i>
tulipalojen sytyttely.	1	1	<i>incendiarism</i>
väkijuomien kuljetus	1	2	<i>liquor carrying and exposing</i>
ei pahantapaisuutta..	8	1	<i>no delinquency</i>

35. Sijoitukset Järvilinnasta.		<i>Placements from Järvinlinna.</i>	
varsinainen kasvatuslaitos	439	<i>reformatory proper</i>	
koetteeksi sijoitettu	10	<i>on probation</i>	
palautettu kotikuntaan	8	<i>returned to home community</i>	
kuollut	1	<i>dead</i>	
päästetty lopullisesti kasvatuslaitoksesta.....	6	<i>released definitively from reformatory</i>	
karannut	1	<i>ran away</i>	
	<hr/>		
	yhteensä 465	<i>total</i>	

36. Kasvatuslaitosajan keskimääräinen pituus.		<i>Average length of time in reformatory.</i>		
<i>time in year</i>	U	KR	ER	yhteensä — <i>total</i>
aika vuosissa	4;5	4;4	4;9	4;6

37. Kansakoulun suorittaminen ja ammattiopetuksen saaminen kasvatuslaitoksessa.						
<i>Instruction given in elementary school course and vocational training.</i>						
	U	KR	ER	E	yhteensä — <i>total</i>	
suorittanut						<i>passed elementary</i>
kansakoulun	47	62	124	4	237	<i>school course</i>
saanut ammat-						<i>vocational</i>
tiopetusta ..	52	62	132	5	251	<i>training</i>

38. Rikkomuksia kasvatuslaitoksessa.						<i>Offences in the reformatory.</i>	
	U	KR	ER	E	yhteensä — <i>total</i>		
karkailua	55	26	28	2	111	<i>truancies</i>	
vain muita rikkomuksia	9	6	19	—	34	<i>other offences only</i>	

39. Siirtyminen pois kasvatuslaitoksesta.						<i>Released from reformatory.</i>	
Vuosi — <i>Year</i>	U	KR	ER	E	yhteensä — <i>total</i>		
1922	—	—	1	1	2		
1923	1	1	—	—	2		
1924	2	2	4	1	9		
1925	3	4	5	2	14		
1926	6	3	9	3	21		
1927	22	14	17	1	54		
1928	15	16	17	3	51		
1929	18	16	30	5	69		
1930	14	12	36	—	62		
1931	19	14	33	—	66		
1932	10	6	37	—	53		
1933	4	8	6	—	18		
1934	6	1	7	—	14		
1935	—	2	6	—	8		
1936	1	—	1	—	2		
ei tietoa	—	5	14	1	20	<i>unknown</i>	

40. Sijoitus kasvatuslaitoksesta.	<i>Placement after term in reformatory.</i>					
	U	KR	ER	E yhteensä		
kotiin tai työhön kotipaikkakakunnalle	57	54	100	4	215	<i>total sent home or to work in home community</i>
työhön vieraalle paikkakunnalle	35	24	79	—	138	<i>to work in unfamiliar district</i>
sijoitettu yksityiskotiin	—	—	4	—	4	<i>placed in private home</i>
kunnan hoitoon	3	5	3	1	12	<i>cared for community</i>
vankilaan	1	—	—	—	1	<i>to prison</i>
jäänyt laitokseen työhön ..	—	2	2	—	4	<i>remained to work in reformatory</i>
poistettu kirjoista karkurina	15	8	8	1	32	<i>taken off the files as truant</i>
kuollut kasvatuslaitoksessa .	—	—	—	11	11	<i>died in the reformatory</i>
ei tietoa sijoituksesta	10	11	27	—	48	<i>unknown</i>

41. Tutkittavien kuolemansyyt.	<i>Causes of deaths among the boys under study.</i>					
	U	KR	ER	E yhteensä	— total	
keuhkotauti	2	2	4	2	10	<i>pulmonary consumption</i>
kaatumatauti	—	—	2	—	2	<i>epilepsy</i>
sydäntaudit	—	—	2	—	2	<i>heart diseases</i>
keuhkokuume	2	—	1	2	5	<i>pneumonia</i>
syöpä	—	1	—	—	1	<i>cancer</i>
selkäydinsairaus	—	—	—	1	1	<i>spinal cord disease</i>
umpisuolentulehdus	—	—	—	1	1	<i>appendicitis</i>
aivokasvain	1	—	—	—	1	<i>celebral tumor</i>
ruokamyrkytys	—	—	1	—	1	<i>food poisoning</i>
metyylialkoholimyrkytys ..	—	1	—	—	1	<i>methyl alcohol poisoning</i>
ruuhjevamat	—	1	—	—	1	<i>bruises</i>
hukkuminen	—	1	1	2	4	<i>drowning</i>
muut tapaturmat	2	1	—	1	4	<i>other accidents</i>
itsemurha	2	1	2	—	5	<i>suicide</i>
murha	1	1	—	—	2	<i>murder</i>
kaatunut	8	3	28	—	39	<i>killed in war</i>
ei tietoa	3	2	2	8	15	<i>unknown</i>
yhteensä	21	14	43	17	95	<i>total</i>

42. Käytös varusmiesaikana.	<i>Behavior in Service.</i>				
	U	KR	ER yhteensä	— total	
hyvä	48	49	135	232	<i>good</i>
tydyttävä tai huono	35	18	21	74	<i>fair or poor</i>

43. Sotien aikana sotilasarikoksista rangaistuja.	<i>Punished for violations of military regulations during the Wars.</i>				
	U	KR	ER yhteensä	— total	
rangaistu	56	16	15	87	<i>punished</i>
ei rangaistu	42	39	127	208	<i>not punished</i>

44. Kunnostautuminen sodissa.

Merits in the Wars.

	U	KR	ER	yh-teensä	— total
ylennetty	—	10	26	36	<i>promoted</i>
saanut kunniamerkkejä	1	3	5	9	<i>awarded badges of honor</i>
molempia	2	1	7	10	<i>both</i>

45. Syyt palveluskelpoisuusluokan alenemisestä.

Causes for lowering of class of service fitness.

	U	KR	ER	yh-teensä	— total
keuhkotauti	1	1	7	9	<i>pulmonary consumption</i>
muut keuhkosairaudet .	1	4	1	6	<i>other lung diseases</i>
kaatumatauti	—	—	2	2	<i>epilepsy</i>
sydäntaudit	—	2	2	4	<i>heart diseases</i>
mielisairaus	2	—	1	3	<i>insanity</i>
vajaamielisyys	—	1	4	5	<i>feeble-mindedness</i>
neurooseja	2	—	2	4	<i>neurosis</i>
aivotaudin jälkitila ...	—	—	1	1	} <i>condition traceable to cerebral disease</i>
vatsasairaus	—	1	3	4	
kuulovika	—	1	3	4	<i>hearing defects</i>
silmä- tai näkövika ..	—	1	3	4	<i>eye or sight defects</i>
fyysillinen vajavuus ..	2	4	9	15	<i>physical defects</i>
hankittu kuppatauti ..	3	—	2	5	<i>syphilitic infection</i>
verisairaus	1	—	—	1	<i>blood disease</i>
struuma	—	—	1	1	<i>goitre</i>
munuaisvika	1	—	—	1	<i>kidney trouble</i>
nivelreumatismi	—	—	2	2	<i>articular rheumatism</i>
yh-teensä	13	15	43	71	<i>total</i>

46. Tutkittavien ammatit jälkikautena.

Employment of boys under study, during the follow-up period.

	ammattiopetus kasvatuslaitoksessa <i>vocational training given in reformatory</i>			
	saanut	ei	yh-teensä	
	<i>yes</i>	<i>no</i>	<i>total</i>	
työmiehiä, muonamiehiä ja heihin rinnastettavia ...	119	125	244	} <i>manual labourers, farm hands and others thereto comparable</i>
käsityöläisiä, ammattimiehiä ja heihin rinnastettavia .	87	55	142	
työnjohtaja-asemassa olevia, julkisten yhteisöjen toimihenkilöitä sekä vähemmän vaativissa henkisissä ammateissa toimivia	17	10	27	} <i>foremen, officers of public corporations and the like minor intellectual workers</i>

	saanut yes	ei no	yhteensä total	
vaativamman henkisen työn tekijöitä	1	1	2	intellectual workers with heavier responsibilities tenants of farms, small freeholders, parcel farmers, cottagers etc.
tilojen haltijoita, pientilallisia, palstatilallisia, torppareita ym.	12	7	19	
ei tietoa ammatista	13	18	31	
yhteensä	249	216	465	total

47. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden ammatti. *Employment of illegitimate.*

työmiehiä (ks. taulu 46) ym.	54	<i>workmen (cf. table 46) etc.</i>	
ammattimiehiä ym.	34	<i>craftsmen etc.</i>	
työnjohtajia ym.	7	<i>foremen etc.</i>	
vaativamman henkisen työn tekijöitä ..	—	} <i>intellectual workers with heavier responsibilities</i>	
tilojen haltijoita	1	<i>estate owners</i>	
ei tietoa ammatista	14	<i>unknown</i>	
yhteensä	110	<i>total</i>	

48. Ammattiopetuksen pysyvyys. *Stability of vocational training.*

ammatti <i>trade</i>	opetusta saaneiden lukumäärä <i>number of boys instructed</i>	jäänyt alalle <i>remained in the trade</i>	
seppä	3	2	<i>blacksmith</i>
nuohooja	1	1	<i>chimney sweep</i>
leipuri	7	—	<i>baker</i>
muurari	9	3	<i>bricklayer</i>
räättäli	13	5	<i>tailor</i>
suutari	25	6	<i>shoemaker</i>
puuseppä	32	13	<i>carpenter</i>
mekaanikko	18	8	<i>mechanics</i>
puutarhuri	23	3	<i>gardener</i>
maalari	9	4	<i>painter</i>
maatalous	138	41	<i>farming</i>

49. Tutkittavien perhesuhteet.

Family relations.

	U	KR	ER	yhteensä	total
naimisissa	81	71	129	281	<i>married</i>
naimattomia	36	28	67	131	<i>unmarried</i>
ei tietoa	4	5	27	36	<i>unknown</i>
lapsia	33	52	84	169	<i>children</i>
lapsettomia	48	19	43	110	<i>childless</i>
ei tietoa	—	—	2	2	<i>unknown</i>

50. Luonne, avioliitto ja avio- tai asumuserot.

Personality, marriage and divorces or separations.

	U	KR	ER	yhteensä	
naimisissa olevista oli luonteeltaan poikkeavia	32	27	37	96	<i>total number of youths of deviant personality married divorces or separations among these</i>
näistä oli avio- tai asumuserossa	8	7	3	18	
naimisissa olevista oli luonteeltaan normaaleita	49	44	92	185	<i>number of youths of normal personality married divorces or separations among these</i>
näistä oli avio- tai asumuserossa	4	4	8	16	

51. Avustuksen saaminen.

Aid from Social welfare funds.

	U	KR	ER	yhteensä — total	
saanut avustusta	41	18	39	98	<i>received aid</i>

52. Väkijuomien käyttö.

Liquor use.

	U	KR	ER	yhteensä — total	
juoppoja	44	39	65	148	<i>drunkards</i>

53. Tutkittavien ja heidän vanhempiensa muuttoliike poikien syntymäkunnan (A), Järvilinnan tuloajan asuinkunnan (B) sekä tutkimuskauden viimeisen asuinkunnan (C) perusteella.

Mobility of boys under study and their parents on the basis of the boys birthplace (A), domicile when sent to Järvilinna (B) and domicile at end of follow-up period (C).

N = 448

	U	KR	ER	yhteensä — total
AAA	17	23	59	99
AAC	55	55	72	182
ABA	3	3	5	11
ABB	11	9	19	39
ABC	26	12	38	76
ei tietoa — <i>unknown</i>	9	2	30	41

54. Siirtoväkeen kuuluvien muuttoliike taulukon 53 mukaisesti.

Mobility of evacuee youths according to Table 53.

N = 64

	U	KR	ER	yhteensä — total
AAA	—	—	—	—
AAC	16	15	12	43
ABA	—	—	—	—
ABB	—	—	—	—
ABC	4	2	3	9
ei tietoa — <i>unknown</i>	1	—	11	12

55. Tutkittavien muuttoliikkeen suunta kuntien B ja C perusteella. Ks. taulukko 53. *Direction of mobility of youths under study on the basis of districts B and C, Table 53.*

M = maaseutu *countryside*
 T = tiheään asuttu paikkakunta *densely populated district*
 K = kaupunki *city*

		N = 448			
suunta — direction	U	KR	ER	yhteensä — total	
M-T-K	50	41	64	155	
K-T-M	7	6	19	32	
K-K	30	26	39	95	
T-T	6	6	13	25	
M-M	21	23	59	103	
ei tietoa	7	2	29	38	

56. Kotipaikka jälkikauden lopussa. *Domicile at the end of the follow-up period.*

		yhteensä — total			
kaupunki	47	44	79	170	<i>city</i>
tiheään asuttu paikkakunta	14	17	24	55	<i>densely populated district</i>
maaseutu	31	19	52	102	<i>countryside</i>
kuollut	21	14	43	95	<i>dead</i>
ei tietoa	8	2	29	39	<i>unknown</i>

57. Älyllisesti eniten rajoittuneiden (ÄO < 60) kotipaikka jälkivaiheen lopussa. *Domicile of mentally most retarded boys' (IQ < 60) at the end of the follow-up period.*

		N = 63			
kaupunki	12				<i>city</i>
tiheään asuttu paikkakunta	6				<i>densely populated district</i>
maaseutu	39				<i>countryside</i>
ei tietoa tai kuollut	9				<i>unknown or death</i>

58. U- ja KR-ryhmien jakautuminen jälkirikollisuuden laadun perusteella. Kukaan yksilö on mukana vain kerran sen rikoslajin kohdalla, josta on tuomittu ankarin rangaistus.

Differentiation of U- and KR-groups on the basis of later criminality. — Each individual taken into account once only in conjunction with type of crime for which sentenced to most severe punishment.

		N = 225			
	U	KR	yhteensä — total		
omaisuusrikos (O)	80	42	122		<i>crimes against property</i>
väkivaltarikos (W)	27	10	37		» » <i>the person</i>
siveellisyysrikos (S)	4	—	4		» » <i>chastity</i>
sotilasrikos (SS)	6	22	28		{ <i>violation of military regulations</i>
väkijuomarikos (V)	1	11	12		<i>violation of Liquor Laws</i>
muu rikos (M)	3	19	22		<i>other crimes</i>

59. Pahantapaisuus ja jälkirikollisuus. Luvut osoittavat, montako tiettyyn pahantapaisuuden lajiin syylistynyttä on jälkivaiheessa katsottava johonkin taulukon 58 mukaiseen rikollisryhmään kuuluvaksi.

Delinquency and later criminality. The numbers indicate how many youths of a certain type of delinquency must be regarded as belonging to one of the criminal groups of Table 58 in the follow-up period.

rikollisryhmät — criminal groups							
pahantapaisuuden laji	O	W	S	SS	V	M	<i>type of delinquency</i>
varkaus	96	26	3	16	9	5	<i>stealing</i>
kouluvaikeudet	42	11	1	12	1	4	<i>school difficulties</i>
karkailu	30	6	1	6	—	1	<i>truancy</i>
ilkivalta	8	2	—	3	2	2	<i>malicious mischief</i>
stveellisyysrikokset ...	3	1	1	1	1	—	<i>offenses against chastity</i>
väkijuomien käyttö ...	5	2	—	3	2	—	<i>liquor using</i>
muut rikkomukset	8	3	—	2	2	3	<i>other offences</i>
ei pahantapaisuutta ...	7	—	—	2	1	3	<i>no delinquency</i>

60. Eräiden rikoslajien esiintymismäärä taulukon 58 mukaisilla rikollistyypeillä.

Occurance of certain types of crime among the criminalistic types given in Table 58.

	varkaus	väki- valta	siv. rikos	väkij. rikos	sot.rikos rikos	kaval- lus	petos	murto	ryöstö
O	133	26	5	21	14	9	10	10	5
W	26	40	1	6	11	4	2	2	5
SS	5	1	6	—	1	2	—	1	—
V	21	6	—	36	2	3	4	1	1
S	30	14	2	8	5	3	2	4	2

stealing crimes against the person *crimes against chastity* *violation of Liquor Laws* *violation of Military Regulations* *embezzlement* *fraud* *burglary* *hold-up*

61. U₁- ja U₂-ryhmien jakautuminen taulukon 58 mukaisiin rikollistyypeihin.

Differentiation of the U₁- and U₂-groups into the criminal types of Table 58.

	U ₁	U ₂
O	26	54
W	6	20
S	1	3
SS	5	1
V	1	—
M	3	1

62. Jälkikauden pituus ja vankilassa vietty aika vuosissa. *Length of follow-up period and time spent in prison in years.*

	U	KR	ER	
jälkikauden pituus ..	1818;1	1625;9	3386;6	<i>length of follow-up period</i>
siitä vankilassa	505;2	47;5	—	<i>of which in prison</i>
» vapaudessa	1312;11	1578;4	3386;6	<i>» » at liberty</i>

63. Sotilas- ja siviilirikokset sekä ensimmäisen tuomion laatu. *Martial and civil offences and nature of first sentence.*

	KR N=67	U N=83	
vain sotilasrikoksia	25	5	<i>only martial offences</i>
vain siviilirikoksia	42	30	<i>only civil offences</i>
sekä — että			<i>both — and</i>
sotilasrikos ensin	—	9	<i>martial offence first</i>
siviilirikos ensin	—	39	<i>civil offence first</i>

64. Kerran rangaistujen ensimmäisen tuomion ajankohta ja kasvatuslaitoksesta pääsemisvuosi. *Point to time of first sentence among once convicted and year when released from reformatory.*

Kasvatuslaitoksesta pääsemisestä kuluneiden vuosien lukumäärä.

Number of years elapsed since release from reformatory.

Kalenteri vuosi Calander year	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	ei tie- toa unknown	yh- teensä total	
1928		1																				1	
1929		1	1	1																			3
1930		1	2	1	1																		5
1931					1																		1
1932			1	2	3	1																	7
1933				1	3		1													1			6
1934			1	1	4	1	3	3															13
1935				1	1		3	1															6
1936				1	1			2	1												2		7
1937					1		1	1		1													4
1938									2														2
1939							2																2
1940						1		1					1	1									4
1941									2	1	2												5
1942									3		1	1	2	3									10
1943								1						3	6	1						2	13
1944										1					1						1		3
1945															2	2	3				1		8
1946																2	1	1					4

KIRJALLISUUSLUETTELO — BIBLIOGRAPHY.

- Ahnsjö, Sven:* Delinquency in girls. Lund 1941.
- Allers, Rudolf:* Heilerziehung bei Abwegigkeit des Charakters. Köln.
- Anderson, John:* The methods of child psychology. Handbook of child psychology (Murchison) USA 1931.
- Bartsch, Karl:* Das psychologische Profil und seine Auswertung für die Heilpädagogik. Halle a.S. 1926. 2. Aufl.
- Betänkande och förslag angående minderåriga förbrytares behandling. I. Stockholm 1898.
- Betänkande rörande upprättandet av uppfostringsanstalter för vanartade sinnslöa. Stockholm 1921.
- Binet, Alfred:* Aikamme ajatuksia lapsista (suomennos). Jyväskylä 1918.
- Bonsdorff, Adolf von:* Lastenhoitoa ja nuorisonsuojelua tarkoittavista toimenpiteistä. Helsinki 1911.
- Bonsdorff, Adolf von:* Lastensuojelu ja sen historiallinen kehitys. Helsinki 1923.
- Burgess, Ernest W.:* The family. New York 1945.
- Burt, Cyril:* Den unga brottslingen. (suomennos). Stockholm 1941.
- Busemann, Adolf:* Pädagogische Miliekunde. Halle a.S. 1927.
- Carmichael, Leonard:* Manual of child psychology. New York 1947.
- Ehdotus suojelukasvatuksen järjestämiseksi I—III. Komiteanmietintö. Helsinki 1905, 1906.
- Enzyklopädisches Handbuch der Heilpädagogik I—II. (Marhold). Halle a.S. 1934.
- Enzyklopädisches Handbuch des Kinderschutzes (Herausg. Heller, Th., Schiller, Fr. und Taube, M.) Leipzig 1911.
- Exner, Franz:* Kriminalbiologie. Hamburg 1939.
- Exner, Franz:* Kriminalistischer Bericht über eine Reise nach Amerika. Berlin und Leipzig. 1935.
- Exner, Franz:* Über Rückfallprognosen. Monatschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform. 27. 1936.
- Fabritius, H.:* Hermostuneisuus ja hermotaudit. Porvoo 1940.
- Fieandt, Kai von:* Intelligensnivå och skolprestation hos unga brottslingar. Saertryck af Nordisk Tidskrift for Kriminalvidenskab. 1950.
- Finlands judiciela statistik. Komitébetänkande. Helsingfors 1903.
- Garrison, Karl G.:* The psychology of exceptional children. New York 1943.
- Glueck, Sheldon and Eleanor:* Juvenile delinquents grown up. New York 1940.

- Glueck, Sheldon and Eleanor:* One thousand juvenile delinquents. Cambridge, Mass., USA. 1934.
- Gregor, A. und Voigtländer, E.:* Die Verwahrlosung. Berlin 1918.
- Groth, Sverker:* Återfall i brott åren 1921—1940. Stockholm 1947.
- Gruhle, Hans W.:* Die Ursachen der jugendlichen Verwahrlosung und Kriminalität. Berlin 1912.
- Gruhle, Hans, W.:* Kriminalitätsgeographie. 29. 1918.
- Hanselmann, Heinrich:* Einführung in die Heilpädagogik. Erlenbach-Zürich und Leipzig. 1933.
- Hauselmann, H. usw.:* Lehrbuch der Psychopathologie des Kindesalters. Erlenbach-Zürich und Leipzig 1938.
- Hartmann, Jakob:* Über die hereditären Verhältnisse bei Verbrechern. Monatschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform. I. 1904/1905
- Healy, William and Bronner, Augusta:* New light in delinquency and its treatment. New Haven 1936.
- Heimala, Rauha:* Havaintoja kokeellisen tutkimusmenetelmän soveltamisesta vastaanotto toiminnan palvelukseen. Lastensuojelulehti 4. 1924.
- Heller, Theodor:* Grundriss der Heilpädagogik. Leipzig 1925 3. Aufl.
- Helsingius, Gust.:* Handbok i samhällets barnavård. Helsingfors 1907.
- Hoffner, Manfred:* Kriminalität und Schule. Kriminalistische Abhandlungen 17. Leipzig 1932.
- Honkasalo, Brynolf—*
- Ellilä, Reino:* Rikosten uusimisesta. Hämeenlinna 1945.
- Joubrel, Henri et Fernand:* L'Enfance dite «coupable». Paris 1946.
- Kaila, Martti:* Mielitaudit. Porvoo 1935.
- Kaila, Martti:* Nuorisorikollisuuden syyt yksilötutkimuksen valossa. Porvoo 1946.
- Kaila, Martti:* Nuorisorikollisuus. Porvoo 1950.
- Kertomus suojelukasvatuksesta Suomessa vuonna 1910. Helsinki 1911.
- Koskenniemi, Matti:* Älykkyystutkimuksen menetelmät. Porvoo 1938.
- Köbner, O.:* Die Methode einer wissenschaftlichen Rückfallstatistik als Grundlage einer Reform der Kriminalstatistik. Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft 13. 1893.
- Lange, Johannes:* Verbrechen als Schicksal. Leipzig 1929.
- Lastensuojelun Keskusliiton Tiedoituksia, n:o 4. 1950.
- Lehtovaara, Arvo:* Stanford—Binet-tyyppinen testistö kouluikäisten ja aikuisten älykkyiden arvioimista varten. Lastensuojelun Keskusliiton Julkaisuja n:o 7. 1950.
- Lenz, Adolf:* Zwangserziehung in England. Stuttgart 1894.
- Lund, David:* Skyddsuppfostringsanstalter för barn och ungdom jämte därmed sammanhängande frågor. Särtryck ur Svenska Fattigvårdförbundets Kalender 1922.
- Lund, David:* Ungdomsbrottslighet och vanart i Sverige, deras orsaker och bekämpande. Lund 1921.

- Lund, David:* Über die Ursachen der Jugendasozialität. Uppsala 1918.
- Lääkärintarkastusohjesääntö.* Helsinki 1943.
- Morgan, John:* The psychology of the unadjusted school child. New York 1946.
- Nyberg, Bertel:* Lapsi kautta vuosisatojen. Helsinki 1929.
- Pauli, W.:* Die Kriminalität im Kanton Bern. Bern 1932.
- Petersen, Joh.:* Jugendfürsorge. Berlin 1915.
- Päivänsalo, Paavo:* Murrosikäisten sosiaalinen kehitys. Hyvinkää 1948.
- Ramer, Torsten:* The prognosis of mentally retarded children. Stockholm 1946.
- Raninen, Huugo—
Puukari, Arvo:* Suomen kauppa-alueet. Helsinki 1947.
- Rehm, Max:* Das Kind in der Gesellschaft. München 1925.
- Ritola, A. M.:* Todennäköisyyslaskun taulukkoja. Helsinki 1934.
- Saari, Erkki:* Avioerolasten mahdollisuus joutua pahantapaisuuden tielle suurempi kuin muiden. Lapsi ja Nuorisot 2. 1948.
- Saari, Erkki:* Sietullisesti poikkeavat lapset. Jyväskylä 1949.
- Salmensaari, S. S.:* Poikakysymys. Porvoo 1921.
- Salo, Aulusti:* Suomalaisen kasvatuksen peruskysymyksiä I—II. Helsinki 1945 ja 1947.
- Salomaa, J. E.:* Älykkyyden mittaaminen. Porvoo 1939.
- Schnell, Karl:* Anlage und Umwelt bei 500 Rückfallsverbrechern Leipzig 1935.
- Schneider, Kurt:* Die Psychopathischen Persönlichkeiten. Wien 1942. 5. Aufl.
- Schneider, Kurt:* Über Psychopathen und ihre kriminalbiologische Bedeutung. Monatschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform. 29. 1938.
- Schurich, Joachim:* Lebensläufe vielfach rückfälliger Verbrecher. Leipzig 1930.
- Schwaab, Fritz:* Die soziale Prognose bei rückfälligen Vermögensverbrechern. Leipzig 1939.
- Seibert, Klaus:* Die Jugendkriminalität Münchens in den Jahren 1932 und 1935. Kriminalistische Abhandlungen 26. 1937.
- Serlachius, Allan:* Suomen rikosoikeuden oppikirja. 5. p. Hämeenlinna 1947.
- Silbernagel, Alfred:* Bekämpfung des Verbrechertums durch Rettung jugendlicher Delinquenten. Bern 1911.
- Smeds, Helmer—
Mattila, Jorma:* Om utvecklingen av tätorter och landsbygd i Finland 1880—1930. Geografiska Annaler XXIII. 1941.
- Sosiaalinen Aikakauskirja n:o 5—6. 1950.
- Stalker, Harry and
Band, David:* Persistent enuresis. A Psycho-somatic Study. The Journal of Mental Science 92. 1946.

- Stammer, Georg:* Amerikanische Jugendgerichte. Berlin 1908.
- Stier, Ewald:* Wandertrieb und pathologisches Fortlaufen bei Kindern. Jena 1913.
- Stury, Richard:* Die äusseren Entwicklungsbedingungen junger Rechtsbrecher. Leipzig 1938.
- Suomen Tilastollinen Vuosikirja 1928 ja 1933—45.
- Tappan, Paul W.:* Juvenile Delinquency. New York 1949.
- Tarvainen, Lauri:* Yhteiskunnallinen huolto. Tampere 1946.
- Thorpe, Louis P.:* Child psychology and development. New York 1946.
- Trunk, Hans:* Soziale Prognosen an Strafgefangenen. Monatschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform 28. 1937.
- Tunkelo, J. H.:* Suomen yhteiskunnallisen lastensuojelun kehitys. Ylipainos Sosiaalisesta aikakauskirjasta. Helsinki 1930.
- Uffenheimer, Albert:* Die Bettnässer-Krankheit im Kindes und Jugendalter. Olten 1937. Arbeiten aus dem heilpädagogischen Seminar der Universität Freiburg (Schweiz) Heft 2.
- Vahervuo, Toivo:* Johdatus matemaattis-tilastollisiin menettelytapoihin. Helsinki 1946.
- Vajaakkyisten lasten huoltokomitean mietintö II. Helsinki 1947.
- Waris, Heikki:* Suomalaisen yhteiskunnan rakenne. Helsinki 1948.
- Vartiainen, I.:* Kyllialän kasvatuslaitos 1829—1939. Entistä Viipurin maalaiskuntaa sanoin ja kuvin. Helsinki 1947.
- Wend, Johannes:* Untersuchungen an Straflisten vielfach rückfälliger Verbrecher. Leipzig 1936.
- Verkko, Veli:* Biologisuontoisten tekijäin vaikutuksesta henki- ja pahoinpitelyrikollisuuteen. Helsinki 1933.
- Verkko, Veli:* Väkivaltariikollisuuden riippuvaisuus kansanluonteesta ja muista etnillisistä tekijöistä. Helsinki 1936.
- Verkko, Veli ym.:* Förslag betröffande åtgärder för åvägabringande av större enlighet i de nordiska ländernas kriminal- och fångvårdstatistik. Stockholm 1941.
- Verkko, Veli:* Henki- ja pahoinpitelyrikollisuuden kehityssuunnan ja tason määräämisestä. I—II. Helsinki 1931.
- Verkko, Veli:* Lähimmäisen ja oma henki. Jyväskylä 1949.
- Verkko, Veli:* Rikollisen aineksen siirtyminen maaseudulta kaupunkiin. Juhlajulkaisu Antti Tulenheimo 1879—4/12—1939. Helsinki 1939.
- Wernstedt, Wilhelm:* Uppfostringssvårigheter. Stockholm 1937.
- Vrethammar, Harald:* Pahantapaisten lasten ja nuorten käsittely Ruotsissa (suomennos). Huoltaja 5. 1948.
- Yhteiskunnan lasten- ja nuorisonsuojelu. Komiteamietintö. Helsinki 1921.
-